24108S

A.1072.

പാപി

രാമചന്ദ്രൻനായർ.

241085

A 1072

1072
24108

പാപി

[ഒരു സാമുദായിക നോവൽ.]

ഗ്രന്ഥകർത്താവു് :—

മഞ്ഞളാവിൽ രാമചന്ദ്രനുണ്ണി.

AUTHOR OF

"SUBHADRA" & "PREMAPRAVAHAM"

Publishers :

The Educational Supplies Depot,

PALGHAT.

Rights Reserved] 1951 [*Price* 1—8—0

FIRST EDITION 1951.

DEDICATED

TO

MY

SUBHADRA

M. RAMACHANDRANUNNI.

894.83
RAM

ഉള്ളടക്കം

അദ്ധ്യായം		ഭാഗം
1.	അവതാരിക.	1
2.	പാപി.	15
3.	കൂടിക്കാഴ്ച.	34
4.	ഉന്നൽവേല.	43
5.	മാണിക്യവല്ലി.	53
6	ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ.	59
7.	രാമവൈദ്യർ.	73
8.	വൈദ്യനും രോഗിയും.	83
9.	ഒരു ഹൃദയാന്തർഭാഗം.	92
10.	പാതിരാസമ്മേളനം.	99
11.	മറെറാരുകൂടിക്കാഴ്ച.	109
12.	സുഭദ്രയും വൈദ്യരും.	117
13.	സുഭദ്രയും മാണിക്യവും.	124
14.	വനരംഗം.	129
15.	സൂര്യപ്രകാശം.	143
16.	സ്വാമികളുടെ സംഭ്രമം.	153
17.	ഘോഷയാത്ര.	158
18.	വിധിവിളമ്പരം.	165
19.	സമാപ്തം.	170

Finner

പാപി

ഒന്നാമദ്ധ്യായം

അവതാരിക

പ്രിയപ്പെട്ട സഹോദരന്മാരോടുപോലും എന്റെ ജീവിതത്തെപ്പററി വർണ്ണിക്കുവാൻ എനിക്കു താല്പര്യമുള്ളതായി തോന്നിയിരുന്നില്ല. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കൽ മാത്രമാണ് അതിനെപ്പററി അവരോടു പറയേണമെന്നു എനിക്കു ആശജനിച്ചിട്ടുള്ളതു്. രണ്ടുമൂന്നു കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ഞാൻ സ്വസ്ഥമായി താമസിക്കുന്നകാലത്തായിരുന്നു അതു്. അന്നു രണ്ടുമൂന്നു സഹോദരന്മാർ എന്റെ ജീവചരിത്രത്തെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടികേട്ടുരസിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇപ്പോൾ ആ വൃത്താന്തങ്ങൾ ഞാൻ പറയുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നതു്. വാസ്തവത്തിൽ പറയുകയാണെങ്കിൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ഈ പുസ്തകത്തെ അവരുടെ—അതായതു ഇതു നിവർത്തിനോക്കുകകൂടിചെയ്യാത്തവരുടെയല്ല—അങ്ങനത്തെ നിരവധി വായനക്കാരുണ്ടാവാം—ചുരുക്കം ഈ പുസ്തകം സശ്രദ്ധം വായിച്ചു ഗ്രഹിക്കുന്ന വായനക്കാരുടെ—പാദങ്ങളിലാണ് വിനീതമായി സമർപ്പിക്കുന്നതു്. ഒരു സമയം അവർ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ സഹപാഠികളോ, സമകാലീനന്മാരോ ആയിരിക്കേണമെന്നില്ല. അവർ ആരെങ്കിലുമായിരിക്കാം! ചില ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ഒരേഒരു മനസ്സിനോടു മാത്രം തുറന്നു പറയേണ്ട സ്വകാര്യങ്ങളെ—ശുദ്ധതത്വങ്ങളെ—ചിന്തകളെ—ഗ്രന്ഥകാരന്റെ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയോടും മനഃപരിണാമത്തോടും അനുഭാവമുള്ള സമുദായക്കാരുടെ വേഴ്ച്ചലഭിക്കുമെന്നു ആശിച്ചുകൊണ്ടോ എന്നുതോന്നുമാറു പുസ്തകങ്ങളിൽ എഴുതുന്നു. എല്ലാം തുറന്നു എഴുതുന്നതു ആശാസ്യമല്ല, നിശ്ചേഷ്ടമായാലും

അല്ലെങ്കിലും! ആശയങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുമ്പോഴും വാചകങ്ങൾ അനായാസേന എഴുതുവാൻ സാധിക്കാതിരിക്കുമ്പോഴും, ഗ്രന്ഥകാരന്റേയും വായനക്കാരുടേയും നില പരസ്പരം അനുഭാവമില്ലാത്തതാണെന്നു വന്നാൽ; ഈ മനോഭാവം ഒരു അകൽച്ചയെ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതായാലും, നമ്മുടെ പരിതസ്ഥിതികളെപറ്റിയും നമ്മളെക്കുറിച്ചുതന്നെയും വർണ്ണിക്കുമ്പോഴും ഏറ്റവും അന്തർഭാഗത്തുള്ള സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ശുദ്ധചിന്തകളെ പറ്റി ഒരിക്കലും പറഞ്ഞുപോകരുതു"! ഈ നിലവരേയോ, ഇതിൽകവിഞ്ഞപടിവരേയോ മാത്രമെ ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനു വായനക്കാരുടേയോ ചരിത്രകാരന്റേയോ അഭിപ്രായത്തിനുടന്നമില്ലാത്തനിലയിൽ ജീവിതചരിത്രം ചിത്രീകരിയ്ക്കുവാൻ അവകാശമുള്ളൂ!

അതുതന്നെയല്ല, ഈ പുസ്തകത്തിനു ദോഷാപ്രധാനമായി ഒരു പ്രത്യേകവിലകൂടി ഉണ്ടെന്നു ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്നോക്കുന്നതായാൽ മനസ്സിലാക്കുന്നതാണു". അതിനു കാരണം ഇതിന്റെ കയ്യെഴുത്തു പ്രതി ഏതുപ്രകാരമാണു് എന്റെ കൈവശം വന്നതെന്നും ഇതിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഭാഗത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയുടെ വാസ്തവമായ അടിസ്ഥാനമെന്തെന്നും ഉള്ളസംഗതികളാണു്. ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ അവതാരകന്റെ നിലയിൽ ശരിയായുള്ള രൂപം ധരിക്കേണമെന്നുള്ള ഒരൊറ്റ ആശയാണു് വായനക്കാരുമായി ഈ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള എന്റെ ഉദ്യമത്തിന്റെ യഥാർത്ഥമായ കാരണം. മുഖ്യമായ ഉദ്ദേശത്തെ സഫലീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അനൃഥാ ചിലവിവരണങ്ങൾ അധികമായി എഴുതുന്നതു സമ്മതകരമാണെന്നു കാണുന്നതിനാൽ അപ്രകാരം ഇതുവരെ പ്രസ്താവിച്ചുകാണാത്ത നവീനസമുദായത്തെ ചിത്രീകരിക്കുന്നതിനു ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. ഇതിലുള്ള കഥാപാത്രങ്ങളേയും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ബന്ധത്തേയും പരിപൂർണ്ണമായി വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു".

എന്റെ സ്വദേശമായ കോയിൽകോട്ട ഏകദേശം നൂറു കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പു്—സാമൂതിരി രാജാവിന്റെ ഭരണം ബ്രിട്ടീഷുകാർ കൈയേറ്റ കാലത്തിനുമുമ്പു, നടന്നിട്ടുള്ള സംഭവങ്ങളാണു് പ്രസ്തുതകഥാവിഷയം. കോയിൽകോട്ട പശ്ചിമഘട്ടത്തിനും അറബിക്കടലിനും ഇടയിൽ കിടക്കുന്ന വിശാലമായ മൈതാന നിരപ്പിൽ മുഖ്യമായ—കന്യാകുമാരിമുതൽ മംഗലാപുരം വരെ കീർത്തികേട്ട—ഒരു നഗരമായിരുന്നു. കടലോരത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന മരപ്പലകകളാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടഗൃഹങ്ങൾ—അതിനു ശേഷം ഉള്ളിലോട്ടായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കരിങ്കൽ കെട്ടിടങ്ങൾ—ഇതെല്ലാം ആക്കും ആനന്ദം തരുന്ന കാഴ്ചകളായിരുന്നു. അവിടെ തുറമുഖത്തുനിന്നു നൂറുവാര ഉള്ളിലോട്ടായി ഒരുവിശാലമായ കരിങ്കൽ കെട്ടിടം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. ഈകെട്ടിടമാണു് ഹജൂർ ആപ്പീസു്.

കൊത്തുവാളിനേക്കാളും മറ്റു പൌരാണികമായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും പകരം ശിരസ്തദാരേയും താസിൽദാർമാരേയും നാടുവാഴികളിൽ പ്രധാനികളെ തിരഞ്ഞെടുത്തു ബ്രിട്ടീഷു ഗവർമ്മെണ്ടിൻ കീഴിൽ നിശ്ചയിച്ചുവന്നിരുന്ന കാലമായിരുന്നതു്. കടലോരത്തുള്ള കൊടിമരത്തിന്മേൽ വിവിധവർണ്ണത്തിലുള്ള ബ്രിട്ടീഷുകൊടി പാറിപറന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

മുൻ പ്രസ്താവിച്ച കെട്ടിടം അതിവിശാലമായ ഒന്നായിരുന്നു. സാമൂതിരിതമ്പുരാൻ രാജ്യഭാരം നേരിട്ടു നടത്തിയിരുന്ന കാലത്തു ഡർബാർ കൂടുവാൻ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ഒരു ശാല മുൻവശത്തു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നു. ഈ കാലത്തു ആ ശാലയിൽ അനേകം ഗുമസ്തന്മാർ സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്നു. ഈ കെട്ടിടത്തിനു നാലു ഭാഗവും പച്ചപിടിച്ച മൈതാനവും, അവിടവിടെയായി ഓരോ വൃക്ഷവും ഇല്ലെന്നില്ല. ചില കാലങ്ങളിൽ ഇവിടം വലിയ തിരക്കുള്ളതായിട്ടു നമുക്കു കാണാം. ആ കാലങ്ങൾ കോയിൽകോട്ട ബ്രിട്ടീഷു് ആധിപത്യത്തിനു മുമ്പുള്ള ഒരു തുറമുഖ പട്ടണമായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ടു്. അതുമല്ല ഇന്നാത്തെ മാതിരി തുറമുഖം അശ്രദ്ധമാ

യി അവിടവിടം കേട്ട വന്നുകിടക്കുവാൻ അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. കൊച്ചി തുറമുഖത്തിനു ആ കാലത്തു പ്രാധാന്യവും സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. അറേബിയയിൽ നിന്നോ ആഫ്രിക്കയിൽ നിന്നോ പായക്കപ്പലുകൾവന്നു തുറമുഖത്തു നിൽക്കുന്നതായി ഒരു പ്രതീതത്തിൽ നമുക്കു കാണാവുന്നതാണു്. ആ രാജ്യപാതയിൽ കാൽപെരുമാറ്റം കേൾക്കാറാകും. കപ്പിത്താനേയും കപ്പൽ ഉടമസ്ഥനേയും അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളും വീക്ഷിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ നിങ്ങൾക്കു ആ പാതയിൽക്കൂടി പോകുന്നതു കാണാം.

യാത്രയുടെ ഫലമായി സിദ്ധിച്ച സാമാനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി സിദ്ധിക്കാവുന്ന ധനത്തിന്റെ തോതു അനുസരിച്ചായിരിക്കും കപ്പൽ ഉടമസ്ഥന്റെ മുഖപ്രസാദം കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നതു്. വിറ്റൊഴിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്ത സാമാനങ്ങളും കൈവശമുള്ള ഉടമസ്ഥന്മാരും എളുപ്പത്തിൽ സാധനങ്ങൾ വിറ്റൊഴിച്ചു ധനം ശേഖരിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന ദൃഢവിശ്വാസമുള്ള മറ്റു ചിലരും ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഉണ്ടെന്നു നമുക്കു പ്രഥമ ദൃഷ്ടിയിൽതന്നെ മനസ്സിലാകുന്നതാണു്. യാത്രകൊണ്ടു് മടുങ്ങി ദരിദ്രരായിക്കൊണ്ടു് മുഖപ്രസാദമില്ലാതെ ബുദ്ധിമുട്ടുന്ന കച്ചവടക്കാരും ഈ യാത്രയിൽ ഉത്സുകരായ യുവാക്കളായ ഗൃഹസ്ഥന്മാരും നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിക്കു ഗോചരമാകുന്നതാണു്. മറ്റൊരു കാഴ്ച യാത്രക്കു തെയ്യാറായി നിൽക്കുന്നവരാണു്. ഇവർ മിക്കവാറും ക്ഷീണിച്ചവരും ആതുരന്മാരുമാണു്. കവുത്തു ദീർഘ ശ്മശ്രുക്കളായ അറബിക്കച്ചവടക്കാരേയും മറക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

ഇവരെല്ലാവരും ഒന്നിച്ചു ഫ്രൂർ കച്ചേരിയിൽ നിൽക്കുന്ന കാഴ്ച അതിശയകരമാണു്. അതുതന്നെയല്ല, ആപ്പീസിലേക്കു കയറിച്ചെന്നാൽ വൽക്കാലമല്ലെങ്കിൽ—വേനൽക്കാലമാണെങ്കിൽ അതായതു സ്ഥാനത്തുള്ള കസേലകളിൽ ഓരോ വിഗ്രഹങ്ങൾ ആസനസ്ഥരായിരിക്കുന്നതു് നമുക്കു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതാണു്.

മിക്കസമയത്തും അവർ ഉറങ്ങുന്നുണ്ടാവും. അല്പം ചില സമയങ്ങളിൽ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നതും കേൾക്കുവുന്നതാണ്— ക്രുദ്ധം വലിക്കുന്നതിന്നിടയിൽ കൂടിയും! ഈ സ്വഭാവം ധർമ്മശാലയിൽ താമസിക്കുന്നവരുടെ അശക്തിയേയോ യാചകന്മാരുടെ അന്യാധീനമായ നിതൃവൃത്തിയേയോ, സ്വശക്തി ഉപയോഗിക്കാതെ അന്യ പ്രയത്നത്തെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നതിനേയോ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. ഇവരാണ്"— ഈ ബുദ്ധ വിഗ്രഹങ്ങളെ പോലെ ഇരിക്കുന്നവരാണ്, ഓജ്ജർആപ്പീസ്സിലെ ഗുമസ്ഥന്മാർ. അതുമല്ല നാം ഈ ആപ്പീസ്സിലേക്കു കടക്കുമ്പോൾ ഇടത്തുഭാഗത്തായി ഒരു മുറിയുണ്ടായിരുന്നു. പതിനഞ്ചടി നീളവും പത്തടി വീതിയുമുള്ള ഈ മുറിക്കു രണ്ടു വാതായനങ്ങളും തുറമുഖത്തിന്നഭിമുഖമായും പിൻഭാഗത്തെ വാതായനം രാജപാതക്കു അഭിമുഖമായും ഇരിക്കുന്നു. ഇതിൽ ക്രൂടി തുറമുഖത്തുനില്ക്കുന്ന പത്തേമാരികളെയും അങ്ങുമിങ്ങും ഓടുന്ന നാവികന്മാരേയും രാജപാതയുടെ ഇരുവശവുമുള്ള പച്ചക്കരി പീടികകളേയും മറ്റു കാഴ്ചകളേയും സ്പഷ്ടമായി കാണാമായിരുന്നു. ഈ മുറിയിൽ മാറാല്യവും ഉറാമ്പലും നിറഞ്ഞിരുന്നു. നിലത്തു മണൽ നിറഞ്ഞിരുന്നു. വെള്ള വീശിയിട്ട വളരെക്കാലമായി എന്നു ചുമരുകൾ സൂചിപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. വളരെക്കാലമായിട്ട ഈ അറ നിരുപയോഗമായിക്കിടന്നിരുന്നുവെന്നുള്ളതിന്നു ഇതെല്ലാം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ മുറിയുടെ നടുവിലായി പഴയ ഒരു മേശയും ഇരുഭാഗവും മുക്കാലികളായ രണ്ടു കസാലയും കിടക്കുന്നതു നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടുന്നതാണ്. മുകൾഭാഗത്തു മോന്തായത്തിൽ നിന്നു തൂങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന നൂൽക്കയറുകൾ ഒരു പങ്കയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിന്നു സാക്ഷികളാണ്. ചെമ്പോലകളും ചിതൽ പിടിച്ചു മുക്കാലും നശിച്ചുകഴിഞ്ഞ ചില താളിയോല തുണ്ടുകളും സ്പഷ്ടമായി നമുക്കു കാണാം. ഇതു കൊത്തുവാൾ ശങ്കരൻ ഉണ്ണിയുടെ അപ്പീസ്സു മുറിയായിരുന്നുവെന്നു നമുക്കു ഊഹിക്കാം. പണ്ടുകാലങ്ങളിൽ ശങ്കരൻ ഉണ്ണിയെ അന്വേഷിച്ചു പത്തുമണി

ക്കുശേഷം അവിടെ പോകുന്നതായാൽ നിഷ്പ്രയാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധിയിൽ നില്ക്കാമായിരുന്നു. ഒരു കസേലമേൽ കാലിന്മേൽ കാൽ ഏറി രണ്ടു കൈമുട്ടുകളും മേശമേൽവെച്ചു സ്വസ്ഥമായി താളിയോലകളോ പെമ്പോലകളോ എടുത്തു നോക്കുന്നതായിട്ടോ അല്ലാത്തപക്ഷം അവയിൽ ക്രുത്തനാരാചമുനകൊണ്ടു് ഗൌരവമേറിയ ചില കല്പനകളെ എഴുതുന്നതായിട്ടോ കാണാമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്നു് നിങ്ങളിൽ ആരെങ്കിലും അന്വേഷിച്ചാൽ അദ്ദേഹത്തെ കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. പരിഷ്കാരങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ ആ പദവിയിൽ നിന്നു് തട്ടിനീക്കിയിരുന്നു! അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദവി അന്യരാൽ കയ്യേറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നുള്ള ആദായവും കൊള്ളചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ യോഗ്യനായ ഒരാളാണു്. ഇന്നു് ആ സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ഈ പുരാതന നഗരമായ കോയിൽ കോട്ടയോടു്—എന്റെ ജന്മദേശമായ കോയിൽ കോട്ടയോടു്—യൌവനശേഷം മിക്കപ്പോഴും അന്യദേശത്തായിരുന്ന താമസിച്ചിരുന്നതു് എങ്കിലും—എനിക്കു എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു പ്രതിപത്തി ഉണ്ടായിരുന്നു—ഒരു സൌഹാർദ്ദം (അല്ലെങ്കിൽ സ്നേഹം) ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു സമയം ഞാൻ ഈ നഗരത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു് തോന്നാത്തരുവികാരമായിരിക്കാം ഇതു്. ഈ പട്ടണത്തിന്റെ ഭ്രൂപ്രകൃതിയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, അതിലെ നീണ്ടു കിടക്കുന്ന നിരത്തുകളും രാജപാഥകളും അപേക്ഷിച്ചു കെട്ടിടങ്ങളുടെ നിരുപമമായ വക്രസൃഷ്ടിയും പട്ടണത്തിന്റെ ഒരറ്റത്തു കിടക്കുന്ന ധർമ്മശാലയും വഴിനീളെയുള്ള ആതുരശാലകളും ഉത്സാഹമായ ഉദ്ഗന്ധം വിലസുന്ന തെരുവുകളും എല്ലാം എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു അളിഞ്ഞ പഴം ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു് എനിക്കു് എത്രകണ്ടു് ഔത്സുക്യം ഉണ്ടാകുമോ അത്രകണ്ടു് സന്തോഷത്തെ ഉളവാക്കിയിരുന്നു. ഇങ്ങിനെയൊക്കെയിരു

ന്നാലും കോയിൽ കോട്ടയോട്ട് എന്തെന്നു എനിക്കുതന്നെ പറവാൻ കഴിയാത്ത ഒരു വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരുസമയം ഈ അവസ്ഥ എന്റെ കുടുംബ പരമ്പരയുടെ ജന്മഭൂമിയായ കോയിൽ കോട്ടയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം സാധുവായി ഗണിക്കേണ്ടതാണു്. ഏകദേശം ഇരുന്നൂറു കൊല്ലങ്ങളോളമായി എന്റെ പൂർവ്വികന്മാർ ഈ പ്രദേശത്തു് വന്നു താമസം തുടങ്ങിയിട്ടു്. ഈ പ്രദേശത്താണു് എന്റെ പിതാമഹന്മാരും അവരുടെ പിതാമഹന്മാരും ജനിച്ചതും വളർന്നതും മരണമടഞ്ഞതും. ആയതുകൊണ്ടു് ഞാൻ നിത്യവും നടന്നുവരുന്ന ഈ പാതകളിലെ മണ്ണിൽ അവരുടെ ശരീരം ലയിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. അതിനാൽ ഞാൻ വണ്ണിച്ച ഈ സൌഹാർദ്ദത മണ്ണിനോടു് മണ്ണിനുണ്ടാകുന്ന ഐക്യതയെ വിഷയീകരിക്കുന്നു. അല്ലംപക്ഷു് ഇതു് എന്താണെന്നുള്ള രൂപം ഉണ്ടായിരിക്കാം! അതുമല്ല, മാറ്റത്തിനു മേൽ പരിണാമവും വരുന്ന സമയത്തു് അതു് അറിയുന്നതുതന്നെ ആവശ്യമില്ലാത്തതായിരിക്കാം!

എന്നാലും ഈവിചാരത്തിനു്—സ്നേഹത്തിനു്—സംസ്കാരപരമായി ഒരു വിലയുണ്ടു്. എനിക്കു് ഓർമ്മവെച്ചകാലം മുതല്ക്കേ എന്റെ പ്രഥമ കുടുംബാംഗമായ ആ പൂർവ്വികനെ, എന്റെ പെറുപ്രായകാലത്തു കേട്ടിട്ടുള്ള വിവരങ്ങളിൽ കൂടെ എന്നുനോക്കും മറക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാ. കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളോടു് എനിക്കു് അത്യന്തം അടുപ്പമുള്ളതായി ഈ സംഭവം ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ പട്ടണത്തോടു് ഞങ്ങളുടെ കുടുംബ ശ്രീരാമസ്ഥാപനത്തിനാലും ഒരു പ്രത്യേകം അടുപ്പമുണ്ടു്. വാഴും, പരിചയും ആധാരമായിരുന്ന എന്റെ പൂർവ്വികന്മാർക്കു്, ഈ സ്ഥലത്തുവന്നു വെട്ടിയും കൊന്നും പിടിച്ചടക്കിയ രാജ്യങ്ങളെ ഭരിച്ചുവന്ന ഇവർക്കു്; ഇവിടം ഒരു കേളീരംഗമായിരുന്നിരിക്കണം. അവരുടെ പേർ നാടൊട്ടുക്കു് പൊങ്ങിയിരിക്കണം. പേരും മുഖവും പരിചയപ്പെടാത്ത എന്നെപ്പോലെ അല്ലായിരുന്നിരിക്കണം

അവർ. അവർ നാടുവാഴികളും, മന്ത്രിമാരും, ന്യായാധിപന്മാരും, പടനായകന്മാരും, യോഗീശ്വരന്മാരും, സദാചാരനിരതന്മാരും ആയിരുന്നിരിക്കണം. അവരിൽ ദുഷ്ടന്മാരും സദ്വൃത്തരും ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. ശിക്ഷിക്കുന്നതിൽ അവർ അതികഠിന ഹൃദയന്മാരായിരിരുന്നിരിക്കണം. ഇവരിൽ ഒരാൾ ചെയ്ത—അതെ ഒരബലയോട് പ്രവൃത്തിച്ച—കഠിന കൃത്യത്തെ ചരിത്രം വിളിച്ചു പറയുന്നുണ്ട്. ഈ അപവാദം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനേക സദ്വൃത്തികളെ അപേക്ഷിച്ച് വളരെക്കാലം നിലനില്ക്കുന്നതായിരിക്കും.

എന്റെ പൂർവ്വികന്മാർ ചെയ്ത അകൃത്യങ്ങളെപററി അവർ പശ്ചാത്തപിച്ചിരുന്നുവോ എന്ന് എനിക്കറിയുകയില്ലാ. അതോ അവർ നരകത്തിൽ കിടന്ന് ഇപ്പോഴും അകൃത്യങ്ങളുടെ ഫലമായി ദണ്ഡനം അനുഭവിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നതും ഞാനറിയുകയില്ലാ. എങ്ങിനെയിരുന്നാലും എഴുതുന്ന ഈ ഞാൻ അവർക്കു വേണ്ടി ഈശ്വരനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു—അവരുടെ തെററുകളെല്ലാം ക്ഷമിച്ച് അവർക്ക് സൽഗതി നൽകേണമെന്ന്! ഒരു സമയം തപനശീലന്മാരും അതിവിദ്വാന്മാരും ആയ ഈപൂർവ്വികന്മാർ അവരുടെ കുടുംബത്തിൽ അവസാനമായി എന്നെപ്പോലെയൊരു മുട്ടാളൻ ജനിച്ചതുകൊണ്ടുതന്നെ അവർചെയ്ത പാപങ്ങൾക്കെല്ലാം ശാന്തിവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടാവാം. ഞാൻകാര്യമായി ഗണിച്ചിരുന്ന ആദർശമോ എന്റെ ജീവിതത്തിൽ എനിക്ക് നേരിട്ടിട്ടുള്ള വിജയങ്ങളോ—അങ്ങനെവിജയങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു വരികിൽ അവ പരിതാപകരങ്ങളല്ലെങ്കിൽ നിരുപയോഗങ്ങളെന്നേകരുതുവാൻ തരമുള്ളു. 'എന്റെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ ധ്വനികേൾക്കുന്നുണ്ടാവാം! അവൻ എന്തു പ്രവൃത്തിയാണ് ചെയ്യുന്നത്? ഒരു നോവൽ എഴുത്തുകാരൻ പോലും. ഇതെന്തൊരു ജീവിതോപകാരമാണ്? ഇത് ഏതു വിധം ദൈവത്തെ സ്തുതിക്കുകയാണ്? ഇത് മനുഷ്യസമുദായത്തിന്നു ഉപകാരപ്രദമോ? ഈ അധഃപതിച്ചവൻ ദാസ്യവൃത്തി

എടുത്തിരുന്നാൽപോലും ഇതിലും ഉപകാരപ്രദമായിരുന്നു!" ഇപ്രകാരമുള്ളവാക്കുകളായിരിക്കും അവരുടെ നിഴലുകൾ ഉച്ചരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കുക. അവർ എന്തുതന്നെ വേണമെങ്കിലും പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ, എന്റെ ശരീരവും അവരുടേതുമായി ചോരബന്ധമുള്ളതാണല്ലോ!

ഈ നഗരത്തിന്റെ ബാല്യദശയിൽത്തന്നെ എന്റെ പൂർവ്വികന്മാരാൽ നട്ടുവളർത്തപ്പെട്ടുവന്ന കുടുംബമഹിമ യാതൊരു പ്രകാരത്തിലും കളങ്കപ്പെടാതെ രണ്ടുതലമുറകൾക്കുശേഷം പറയപ്പെടത്തക്ക ധീരകൃത്യങ്ങളാൽ ശോഭിക്കപ്പെടാത്തതാണെങ്കിലും, നിലകൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. എങ്കിലും ക്രമേണ കുടുംബഗൃഹം ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു് ലതകളാലും തരുക്കളാലും മൂടപ്പെട്ടു. അമ്മാമനും മരുമക്കളും ആയി നൂറുകൊല്ലത്തോളം യോദ്ധാക്കളുടെ ജീവിതമാണു് നയിച്ചിരുന്നതു്. ഒരേസ്ഥലത്തു് പെററുവളർന്ന ജീവിതവും അവിടെവെച്ചുതന്നെയുള്ള മരണവും മനുഷ്യനെ ആ സ്ഥലത്തോടു് എന്തെന്നില്ലാത്ത നിലയിൽ ബന്ധമുള്ളതാക്കിതീർക്കുന്നു. ഇതു സ്നേഹം കൊണ്ടല്ല, ആന്തരസ്വഭാവം കൊണ്ടാണു്.

കോയിൽകോട്ടക്കാരനെന്ന പേരിന്നു അവിടെ പുതുതായി പാർപ്പിടമുറപ്പിച്ചവർക്കോ അവരുടെ അച്ഛനോ മുത്തച്ഛനോ ആയിട്ടു പാർത്തുവരുന്നവർക്കോ അറിയില്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ളവർക്കു ഏകദേശം മുന്നൂറോളം കൊല്ലങ്ങളായി കുടിയേറിപ്പാർത്തുവരുന്നവർ ഈ സ്ഥലത്തോടു പററിപിടിച്ചു പെരുമാറുന്നതിലുള്ള രഹസ്യത്തെ അത്ര എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. പ്രാചീനനിവാസികൾക്കു ആ പ്രദേശം സന്തോഷവിഹീനമായിരുന്നാലും അവിടങ്ങളിലുള്ള പഴയ ഗൃഹങ്ങളേയും സർവ്വകാഴ്ചകളേയും വെറുപ്പായിരുന്നെന്നാലും ഒരേതോതിലുള്ള എല്ലാവിധ ഹൃദയാകർഷക പ്രകൃതി വിശേഷങ്ങൾ കണ്ടു മടുത്തിരുന്നെന്നാലും—ഇങ്ങനെ എന്തെല്ലാമായിരുന്നാലും അവർക്കു

ആ പ്രദേശം വിട്ടുമാറുവാൻ മനസ്സുവന്നിരുന്നില്ല. തൃശങ്കുസ്വ
ർഗ്ഗത്തെപ്പോലെ ഈ സ്ഥലത്തിന്നു ഒരു പ്രാധാന്യതയുണ്ടാ
യിരുന്നു. എന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഇപ്രകാരമായി
രുന്നു. വിധിയായിരിക്കാം കൊയിൽകോട്ട എന്റെ വാസസ്ഥല
മാക്കുവാൻ തോന്നിയതു്. ഒരു വ്യക്തി അതിന്റെ കാലംവരെ
മുറചെയ്തുതീർന്നശേഷം മറെറാരു വ്യക്തി ബാക്കി മുറകൾനടത്തു
ന്നതും എന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തു് നടന്നസംഗതികളും എല്ലാം
എനിക്കു ഓർമ്മയിൽവരുന്നുണ്ടു്. എന്തായാലും ഈ ബന്ധം
സുഖകരമില്ലെന്നു പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചതിനാൽ ഇതിനെ നില
നിർത്തുന്നതു നല്ലതല്ലെന്നു എനിക്കുതന്നെ തോന്നിയിട്ടുണ്ടു്.
കുറെസ്ഥലത്തുതന്നെ അടിക്കടി മീതക്കുമീതെ എന്തെങ്കിലും
പാകുന്നതായാൽ—നാം അതിന്നു പററിയ വളം ക്രൂദെക്കൂടെ
ചേർക്കാതിരുന്നാൽ ഏതുവിധം അവ മുളച്ചു സസ്യങ്ങൾ
വളർന്നു പുഷ്പിച്ചു കായയുണ്ടാകുന്നുവോ—പുഷ്പിച്ചുണ്ടായെങ്കിൽ
നമ്മുടെ ഭാഗ്യമാണു്—അതുപോലെത്തന്നെ ഒരു കുടുംബം
ഒരേസ്ഥലത്തുതന്നെ അനവധി തലമുറകളായി യാതൊരു
പരിണാമത്തിന്നും വ്യക്തിപരമായുള്ള മാററങ്ങൾക്കും കീഴട
ങ്ങാതെ വളർന്നുവരുന്നതായാൽ ആ കുടുംബവൃക്ഷപരമ്പര
യിൽ ഉണ്ടാവുന്ന ഫലങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ ആസ്വാദ്യകരങ്ങള
ല്ലെന്നുതന്നെയല്ല, വിഷകരങ്ങളെന്നുതന്നെവേണംപറയുവാൻ!
എന്റെ കുട്ടികളുടെ ജനനം വിദേശങ്ങളിലായിരിക്കും. അവ
രുടെ മുള എനിക്കു നിയന്ത്രിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ
ഫലവത്തും പ്രചാരവിശേഷവുമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലായിരിക്കും.

എന്റെ നൂതന ഗൃഹംവിട്ടു ഈ ഹജ്ജുരാപ്പീസിലെ ശിരസ്ത
ദാരായി ഉദ്യോഗം ഭരിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചതു വിധിയായി
രിക്കാം! ബ്രിട്ടീഷുകോയ്മയുടെ കീഴിൽ ഈ ചുരുങ്ങിയ ഉദ്യോഗം
ഭരിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു വിധിയെന്നു മാത്രമല്ലാതെ എന്റെ
ഭാഗ്യമാണെന്നു പറയുന്നില്ല! ഒന്നോ രണ്ടോതവണയല്ല സർക്കാ
രുദ്യോഗം ഞാൻ നിരസിച്ചിട്ടുള്ളതു്. പൊട്ടുള്ള നാണ്യത്തെ

പ്പോലെ എവിടെപ്പോയാലും തിരികെ വരുന്ന സമ്പ്രദായം ഒരു സമയം കോട്ടയിൽ എന്റെ ഹൃദയം ഉറപ്പിച്ചു പോയതിനാലായിരിക്കാം! ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ എന്നെ തലവനായി നിശ്ചയിച്ച കല്പനയോടുകൂടി ഒരു ദിവസം ഹജൂരാപ്പീസ്സിൽകയറിച്ചെന്നു പ്രവൃത്തിനിവൃത്തനത്തിനു എന്നെസഹായിക്കേണ്ടുന്ന അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായി ഞാൻ പരിചയമായി.

എന്റെ കീഴിൽ ഉള്ളതുപോലെ ബ്രിട്ടീഷുദ്യോഗസ്ഥന്റെ കീഴിലും പട്ടാളവകുപ്പിലോ, സിവിൽഭരണവകുപ്പിലോ, ഇങ്ങനെ വയോവൃദ്ധന്മാരുണ്ടോ എന്നു എനിക്കുതന്നെ സംശയം ജനിച്ചിരുന്നു. ബ്രിട്ടീഷുമേൽകോയ്മയുടെ ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു യാതൊരു പ്രകാരേണയും നിയന്ത്രണമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എത്രതന്നെ വയോധികരായിരുന്നാലും മരണം വരെയും ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു അടുത്തുൺ പറഞ്ഞുവിടുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. ആ നിബന്ധന നടപ്പിൽ വരുത്തുവാനുള്ള ആലോചനപോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഉദ്യോഗങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ ശിപാർശികൊണ്ടാണ് ലഭിച്ചിരുന്നതു. വൃദ്ധന്മാരായ ഇവരുടെ ഒന്നാമത്തെ പ്രവൃത്തി അയൽവാസികളുമായി സ്വരച്ചേർച്ച വരുത്തുവാനായിരുന്നു. അവർ അന്യോന്യം മത്സരിച്ചിരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഇത്രകാലവും സുഖമായി കഴിഞ്ഞുപോന്നു. ശിരസ്തദാർ കുഞ്ഞുണ്ണിമേനോൻ സാമൂതിരി തമ്പുരാന്റെ സേവകനായിട്ടാണ് ജീവിതം തുടങ്ങിയിരുന്നതു, ക്രമേണ ഓരോപടിയായി യുയർന്നു പടത്തലവനായി അടുത്തുൺ പറഞ്ഞശേഷം ശിരസ്തദാരായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. തന്റെ കീഴിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു യാതൊരുപദ്രവവും അദ്ദേഹം ചെയ്തിരുന്നില്ല. അവർ ആപ്പീസ്സിൽ നിന്നും ജോലിക്കു വരാറുണ്ടോ എന്നുതന്നെ അന്വേഷിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തെ ആരും ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുതെന്നുമാത്രമെ നിബന്ധനയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഞാൻ ഉദ്യോഗം കൈയ്യേറ്റ

പ്പോഴും കച്ചേരിയിലുള്ളവർ മിക്കവരും കേമന്മാരായിരുന്നു. കാലം ക്രൂരതോരും അവർക്കു മരണത്തെ തടുത്തുനിത്തുവാനുള്ള ശക്തി ക്രൂടിവരുന്നതായിട്ടാണു് കണ്ടിരുന്നതു്. ഈ കിഴവന്മാരിൽ മിക്കവരും കൊല്ലത്തിൽ ആറുമാസവും ആപ്പീസ്സിൽ വന്നിരുന്നില്ല. മിക്കപേരും വാതപ്രകൃതികളായിരുന്നതിനാൽ വരാതിരിയ്ക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ലല്ലോ! ഇവരെ പിരിച്ചുവിട്ടതിൽ തെറ്റുകാരൻ ഞാൻ തന്നെയാണു്. എന്റെ ആവശ്യപ്രകാരം അവരെ പിരിച്ചുവിട്ടതിനാൽ അവരിൽ പലരുടേയും ജീവിതോദ്ദേശം സ്വരാജ്യസേവനമായിരുന്നതിനെ വെളിപ്പെടുത്തുമാറു ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞഉടനെ ഇഹലോകം ഉപേക്ഷിച്ചു് പരലോകത്തേക്കു ഗമിച്ചു. ഞാൻ ഇടപെട്ടതിനാൽ അവർ ഉദ്യോഗം ഒഴിഞ്ഞുപോയതിനുശേഷം സപ്രവൃത്തിയുടെ വിഷകരമായ ഫലങ്ങളെ മരണത്തിനു മുമ്പിൽ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു. ഹജൂർആപ്പീസിന്റെ മുൻവാതിലോ പിൻവാതിലോ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ളതെന്നു പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്.

ഹജൂരിലെ മുക്കാലും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ നായന്മാരായിരുന്നു. ശിരസ്തദാർ പട്ടാളനേതാവല്ലാതെയിരുന്നതു അവരുടെ ഭാഗ്യമായിരുന്നു. പട്ടാളക്കാരനായിട്ടുണ്ടായിരുന്നാലും അതിലെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാൽ വലിയ അച്ചടക്കമൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും തീരെ അടക്കമില്ലാതിരുന്നില്ലി അപ്രകാരമായിരുന്നെങ്കിൽ കീഴുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ഒരു ദിവസത്തിനുള്ളിൽ പിരിച്ചുവിടപ്പെട്ടവരാകുമെന്നു തീർച്ചയാണു്. അക്കാലത്തെ നിയമന്യായപ്രകാരം ശിരസ്തദാർക്കു വേറെയാതൊരു പ്രകാരത്തിലും കീഴുദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടു പെരുമാറുവാൻ സാധിക്കയില്ലായിരുന്നു പഴയ ഗുമസ്ഥന്മാർക്കു ഇപ്പ്രകാരം വല്ല സംഭവവുമുണ്ടാകുമോ എന്നു സംശയിച്ചു ഒരു പ്രത്യേക ബഹുമാനം എന്റെ നേർക്കു പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇതെന്നിക്കു വേദനാജനകമായിരുന്നെങ്കിലും ഇവരുടെ അടിസ്ഥാനരഹിതമായ ഭയാവേശം

കാണുമ്പോൾ പട്ടികിഴവർ ആയ ഇവർ യമനെക്കൂടി ഭയപ്പെട്ടു ത്തുന്ന സ്വരത്തിൽ സംസാരിച്ചിരുന്നവരെങ്കിലും എന്നോട് സംസാരിക്കുമ്പോൾ കേൾക്കുവാൻപോലും പ്രയാസമായ സ്വരത്തിലായിരുന്നതോർക്കുമ്പോൾ എനിക്കു ചിരിവരാതിരുന്നില്ല.

അവർക്കതെന്ന അറിയാമായിരുന്നു, തങ്ങൾ യാതൊരു നിയമേന നോക്കുന്നതായാലും ഉദ്യോഗം രാജിവെച്ചു ചെറുപ്പക്കാരും പ്രാപ്തന്മാരുമായവർക്കു വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടവരായിരുന്നുവെന്നു് എനിക്കതറിയാമായിരുന്നെങ്കിലും അപ്രകാരം ചെയ്യുവാൻ മനസ്സുവന്നിരുന്നില്ല. അതിനാൽ എന്റെ ഭരണകാലത്തും ഇവർ ആപ്പീസ്സിൽ അങ്ങുമിങ്ങും വിലസുവാനും തദ്വാരാ ഞാൻ ഉദ്യോഗപ്രാപ്തി കുറഞ്ഞവനാണെന്നുള്ള ദുരഭിപ്രായത്തിനും ഇടവന്നിട്ടുണ്ടോ എന്നു പ്രബലമായ സംശയമുണ്ടു്. ഇവർ ചിലപ്പോൾ അന്യോന്യം പറഞ്ഞു പഴകിയ കഥകളും, കായ്ങ്ങളും ആവർത്തിച്ചുപറഞ്ഞു സമയം കളഞ്ഞിരുന്നു. പുതിയ ശിരസ്തദാർ അപകടക്കാരനല്ലെന്നു വേഗത്തിൽ അവർ മനസ്സിലാക്കി. അവർ താൻതാങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തി ചെയ്യുകയാണെന്നു നടിക്കുവാനും തുടങ്ങി. വല്ല അബദ്ധങ്ങളും പിണഞ്ഞതിനു ശേഷമുള്ള അവരുടെ ജാഗ്രത പ്രശംസാർഹമായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള അവസരങ്ങളിൽ അവരോടു എനിക്കു അനുഭാവമുണ്ടായിരുന്നു. അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ നല്ല സ്വഭാവം മാത്രമേ എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ. ഈ കിഴവന്മാർ മിക്കവരും സൽസ്വഭാവികളായിരുന്നാലും എനിക്കു ഔദ്യോഗികപരമായി അവരുടെ രക്ഷാകർത്തൃത്വം ക്രൂടിയുള്ളതിനാലും അവരോടു വളരെ അനുകമ്പയാണു് തോന്നിയിരുന്നതു്. ക്രമേണ ഔദാര്യവും വർദ്ധിച്ചുവന്നു. ഇവർ ഒരുമിച്ചു വർത്തമാനം പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിക്കുമ്പോഴും പഴഞ്ചൻ കഥകളെ പറഞ്ഞു ചിരിക്കുന്നതുകേൾക്കുമ്പോഴും വാൽക്യത്തിൽ മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിനു കുട്ടികളുടെ സ്വഭാവത്തിനോടു വളരെ സാമ്യതയുണ്ടെന്നു തോന്നാതിരുന്നില്ല.

ഇവരിൽ ചില ചെറുപ്പക്കാരും മദ്ധ്യവയസ്കരും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നില്ല.

ഇവരുടെ ജീവിതം ഇങ്ങിനെ പാഴാക്കിക്കളഞ്ഞതിൽ അവർക്കു മനോശല്യം ഉള്ളതായിക്കണ്ടിരുന്നില്ല. അവതാരിക അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പിൽ രണ്ടുവാക്കുകൂടി പറയേണ്ടതുണ്ടു്. മുൻപ്രസ്താവിച്ച അറയുടെ നേരെ മുകളിലായിരുന്നു ശിരസ്തദാരുടെ മുറി. എന്റെ പിൻഗാമികളായിരുന്നവർ വെറുതെ മൌനമായി ഒന്നരമണിക്കൂറോളം ജനലിന്നിടയിൽക്കൂടി പുറത്തുനടക്കുന്ന തമാശകളെ നോക്കിക്കണ്ടതിന്നുശേഷം മന്ദസ്മിതത്തോടെ ബുഗ്ലാവിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോവുക പതിവായിരുന്നു. അതിന്നിടയിൽ വല്ലകടലാസ്സുകളും കൊണ്ടുവന്നുവെച്ചാൽ ഒപ്പിട്ടയക്കുകയും പതിവായിരുന്നു.

ഹജൂരാപ്പീസിന്റെ ഒരററത്തായി വലിയ ഒരു മുറിയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ മുറിയിലാണു് സകല റിക്കാട്ടുകളും സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതു്. പഴയ ചെമ്പോലകളും താളിയോലത്തുണ്ടുകളും ഒരു ഭാഗത്തു അടുക്കിവെച്ചിരുന്നു. ഈ അറ പരിശോധിക്കുന്നതായാൽ പഴയ യുദ്ധങ്ങളെപററിയും മററും വിവരിക്കുന്ന എഴുത്തുകുത്തുകൾ കാണാമായിരുന്നു. പഴയ ചരിത്രകഥകൾ വായിക്കുന്നതു വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നതിനാൽ എന്റെ ശ്രദ്ധ പതിഞ്ഞതു ഇങ്ങിനത്തെ റിക്കാട്ടുകളിലായിരുന്നു. അങ്ങിനെ തിരയുമ്പോൾ ഒരുകെട്ടു ഓലക്കഷ്ണങ്ങൾ എന്റെ ശ്രദ്ധക്കു പാത്രമായി.

വീരാളിപ്പട്ടിൽ പൊതിഞ്ഞ ചില താളിയോലത്തുണ്ടുകളും ഒരു കഷ്ണം തുണിയും അതിൽനിന്നു ഞാൻ എടുത്തുനോക്കി. ആ തുണിമേൽ "പാപി" എന്നരണ്ടക്ഷരങ്ങൾ വ്യക്തമായി കസവുകൊണ്ടു തുന്നിപ്പിടിപ്പിച്ചിരുന്നതു കാണാമായിരുന്നു. ഈ താളിയോലക്കഷ്ണങ്ങളെ കൂട്ടിയോജിപ്പിച്ചു വായിച്ചു നോക്കി. കൊല്ലവർഷം 309-ാമതു ചിങ്ങം 3-ാം നു-യാണു്

ആ ഗ്രന്ഥം എഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയതെന്നു അതു സ്പഷ്ടമാക്കിയിരുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥം എഴുതിയതു കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയാണെന്നും സ്പഷ്ടമായിരുന്നു. തന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധനായിരുന്നുവെങ്കിലും ചരിത്രസംബന്ധമായ ചിലഗ്രന്ഥങ്ങൾ എഴുതുന്നതിനു സമയം ലഭിച്ചിരുന്നെന്നും അതിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമായിരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു 'ആപ്പീസു' സംബന്ധമായിയാതൊരു അടിസ്ഥാനവും ഇല്ലെന്നു മനസ്സിലായിരുന്നതിനാൽ ഞാൻ അതു ഗൃഹത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോന്നു. അവസരോചിതം വായിച്ചുനോക്കാമെന്നു വെച്ചിട്ടാണു" ഇപ്രകാരം ഞാൻ ചെയ്തതു്. ആശീലത്തുണ്ടം എന്തിനെ സൂക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുവെന്നു എതു ആലോചിച്ചിട്ടും എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല. ഇതിൽ ഏതോ ഒരു ശുദ്ധചരിത്രം അന്തർലീനമായി കിടക്കുന്നുണ്ടെന്നു എന്റെ മനസ്സാക്ഷി വിളിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നു. ഈ ശുദ്ധചരിത്രമെന്താണെന്നറിയുന്നതിനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠ വർദ്ധിച്ചുവന്നതിനാൽ താളിയോലകളിൽ എഴുതിയിരുന്നതെന്തെന്നുള്ളതു തുടർന്നു വായിക്കുന്നതായാൽ നിങ്ങൾക്കും ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണു്.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

കൊല്ലവർഷം 300-മതു ചിങ്ങമാസമായിരുന്ന ആ കാലം. കോയിൽക്കോട്ടക്കുള്ളിലുള്ള ഒരു പ്രധാന നഗരമായിരുന്നു മാങ്കാപുരം. ഏകദേശം 8000ത്തോളം ജനസംഖ്യയും 2000ത്തിൽപരം ഗൃഹങ്ങളും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. കിഴക്കുഭാഗത്തു വൻകുളങ്ങളും പടിഞ്ഞാറു കോയിൽ കോട്ടയും ബാക്കി ഇരുഭാഗങ്ങളിൽ തെരുവുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ നഗരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തു ജയിലും അതിനു പിൻവശത്തു ഒരു വിസ്തൃതമേറിയ ശ്മശാനവും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. മൻവശത്തായി വലിയൊരു മൈതാനമുണ്ടായിരുന്നതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു മണ്ഡപവും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. പൊതുവെ വിളംബരം ചെയ്യാനുള്ള

എല്ലാകാര്യങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു ഈ മൈതാനത്തിൽ വെച്ചായിരുന്നു. ഇന്നത്തെപ്പോലെ ദിനപത്രങ്ങളും ആഴ്ചപ്പതിപ്പുകളും മറ്റുസൌകര്യങ്ങളും അന്നുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു പ്രസ്താവിക്കേണമെന്നില്ലല്ലോ! ഈ മൈതാനത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തായിരുന്ന ആപണങ്ങളും അങ്ങാടികളും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു. ഇതിന്നു കിഴക്കുവശം ബുദ്ധസന്ന്യാസിമാരുടെ "ആനന്ദമഠം" എന്ന ആശ്രമം പരിലസിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതു പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്.

ജയിലിനെപ്പറ്റി രണ്ടുവാക്കുപറയണ്ടതുണ്ടു്. ജയിലിന്റെ മുൻവശത്തായി കൊത്തുവാളിന്റെ ആപ്പീസ്സുമുറി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. അതിന്നു തൊട്ടുതന്നെ ഒരു വിചാരണശാലയും. ജയിൽ മുറ്റത്തു വളരെക്കാലമായിട്ടു പനിനീർ ചെടികളും പിച്ചകവള്ളികളും നട്ടുപിടിപ്പിച്ചു വളർത്തിവന്നിരുന്നു. ഈ കഥയുടെ ആരംഭത്തിൽ തന്നെ ഈ പനിനീർ ചെടികളിൽനിന്നു ഓരോ പുഷ്പത്തെ പറിച്ചു വായനക്കാർക്കു ഞാൻ ദാനം ചെയ്യുന്നു, അതു കഥയുടെ ഉപയോഗതയെക്കുറിച്ചുള്ള പരിപാവനമുദ്രയെന്നസ്സംസ്കാരാടിസ്ഥാനചിഹ്നമായി പരിലസിക്കുമാറാകട്ടെ! അതുമല്ല അതു ദുഃഖഭ്രയിഷ്ടമായ ഈ കഥക്കു് ആദ്യമെന്നനിലയിൽ വിലസുമാറാകട്ടെ.

കൊല്ലവർഷം മുന്നൂറാമതു് ചിങ്ങമാസമാണെന്നു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. അന്നു പ്രഭാതത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞ മൈതാനത്തിൽ മാങ്കാപുംനിവാസികൾ ആ കൽമണ്ഡപത്തിന്റെ ചുറ്റും അണിനിരന്നിരുന്നു. മുൻവശത്തു ഒരു പാത നടക്കുവാനായി ഒഴിച്ചിട്ടതുകൂടാതെ മൈതാനം മുഴുവൻ ജനങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ടു. ഇവർ ജയിൽ കവാടത്തിൽ ഇമവെട്ടാതെ ദൃഷ്ടിപതിപ്പിച്ചിരുന്നു. വരുന്നകാലങ്ങളിലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ ജനങ്ങളുടെ തുണ്ണ എന്തോ ഒരു ഭയങ്കരസംഭവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്. ഒരുസമയം കൊലപാതകനേയോ മറ്റോ വധശിക്ഷ

നൽകുന്നതിന്ന സജ്ജമായിരിക്കുകയായിരുന്നുവെന്ന സംശയിച്ചേക്കാം. പക്ഷെ അന്നത്തെ മനഃസംസ്കാരത്തിന്റെ അസ്ഥിവാരം അനാചാരങ്ങളാൽ പുഴുക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാൽ, സുരക്ഷിതമായി ഉറച്ചുകിടന്നിരുന്നതിനാൽ ഈവക ഒട്ടുങ്കകൾക്കൊന്നും വകയില്ലാത്തതാണ്. ആ ജനക്കൂട്ടത്തിൽ സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും കുട്ടികളും ഒരുപോലെ നടക്കുവാൻ പോകുന്ന സംഭവത്തെ വീക്ഷിക്കുന്നതിൽ അത്യുത്സുകരായി കാണപ്പെട്ടു.

ആ കൂട്ടത്തിൽ നിന്നിരുന്നതിൽ ഒരുവൾ:—"പ്രായം ചെന്നവരായ നമ്മളായിരിക്കേണ്ടിയിരുന്ന ഈ പാപിയെ വിചാരണ ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നതു". നമ്മുടെ അഞ്ചാളുകളുടെ മുമ്പിലാണ് ഇവളെ വിചാരണക്കു കൊണ്ടുവന്നിരുന്നതെങ്കിൽ ഇങ്ങനെയൊന്നും വരില്ലായിരുന്നു. കൊത്തുവാളും സ്വാമിയാന്മാരുമെല്ലാം പുരുഷന്മാരായതിനാലാണ് ഇപ്രകാരം ഇവൾക്കു ശക്തികൂടിയിരിക്കുന്നതു. അതുമല്ല ആനന്ദമാം ശങ്കരാചാര്യർ വളരെ ദയാലുവാണ്, കൊത്തുവാളും ശങ്കരനുണ്ണി ഇത്തരം കുറങ്ങൾക്കു മതിയായ ശിക്ഷകല്പിക്കുന്നതിന്ന കൊള്ളാത്തവനാണ്. അല്ലാത്തപക്ഷം "പാപി" യെന്ന രണ്ടക്ഷരം അവളുടെ നെറ്റിമേൽ ചുട്ടുവരക്കേണ്ടതായിരുന്നു. അടയാളം ഒരു പുതപ്പിനാൽ മൂടിയാൽ ഇപ്പോൾ അവൾക്കു എവിടേയും സ്വൈര്യം പോകാമല്ലോ."

മറെറാരുവൾ:— "എങ്ങനെ മറച്ചുവെച്ചാലും ജനങ്ങളുടെ മനസ്സിൽനിന്നു ഈ ദുഷ്പ്രായം മാച്ചുകളവാൻ സാധ്യമല്ല."

വേറൊരുവൾ:— "നെറ്റിമേലോ നെഞ്ചിലോ എവിടെയെങ്കിലും അടയാളപ്പെട്ടുത്തീട്ടു കാര്യമെന്തു? പാപിയായ ഇവൾ നമ്മുടെ വർഗ്ഗത്തെ ദൂഷിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തതു. ഇവൾ മരിക്കുകതന്നെവേണം. ഹിന്ദുമതഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഇത്തരം പ്രവൃത്തി

കൾക്കു ശിക്ഷവിധിച്ചിരിക്കുന്നതു അപ്രകാരമല്ലേ? ഈ കൊത്തുവാളിന്റെയും അനുചരന്മാരുടേയും ഭാര്യാസന്താനങ്ങൾ വഴിപിഴച്ചുപോകാതിരിപ്പാൻ ദൈവത്തെ സ്തുതിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ഈ വിധം അപരാധങ്ങൾ ഇത്ര അനുകമ്പയോടെ വീക്ഷിക്കുന്നവരാണല്ലോ ഇവർ."

ജനക്കൂട്ടത്തിലൊരാൾ പറഞ്ഞു:— "ദൈവമെ, മരണംഭയന്നുമാത്രമേ സ്ത്രീകൾ പാതിവ്രത്യം പരിപാലിക്കാറുള്ളു. നിങ്ങൾക്കു ലജ്ജയില്ലല്ലോ? ഇനി നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കണം. ഇതാ ജെയിൽകവാടം തുറക്കുന്നു. അവൾതന്നെ ഇങ്ങോട്ടുവരുന്നുണ്ടു്."

ജെയിൽ വാതിൽ തുറന്നതോടുകൂടി കാലദൂതന്മാരെപ്പോലെ കരിങ്കൂററന്മാരായ രണ്ടു ജെയിൽ രക്ഷകന്മാർ സൂര്യകിരണങ്ങൾ തട്ടിമിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന വാളുമായി മുമ്പിൽ പ്രവേശിച്ചു. തൊട്ടുപിന്നിലായി ആയുധധാരിയും ആജാനുബാഹുവും ഗ്രാമാധിപമുദ്രാധാരിയുമായ ഒരു ധീരപുരുഷൻ കാണികളുടെ ശ്രദ്ധക്കു വിഷയമായി. മതവിരോധമായി എന്തുകുററം ചെയ്തിരുന്നാലും നിയമപ്രകാരം ശിക്ഷകൊടുത്തു സംസ്കാരത്തെ പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിരുന്നതു ഇദ്ദേഹമായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം മുദ്രദണ്ഡുകൊണ്ടു ഉള്ളിലുള്ളവരോടു പുറത്തുവരുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഒരു സ്ത്രീ സഹജമായ ഗാംഭീര്യത്തോടെ സധൈര്യം മുന്നോട്ടുവന്നു. അവളുടെ പാണികളിൽ കേവലം മൂന്നുമാസപ്രായമെത്തിയ ചെറിയ ഒരു ശിശുവെ കാണികൾക്കു കാണാമായിരുന്നു. ഇതുവരയും ജെയിൽ വസതിയിലെ അന്ധകാരത്തിൽ വളർന്ന ആ ശിശു പെട്ടെന്നുള്ള സൂര്യപ്രഭാകാഠിന്യത്താൽ പ്രബുദ്ധമായി. ആ സ്ത്രീയുടെ പ്രവൃത്തി, ജനക്കൂട്ടത്തിന്നുമുമ്പിൽ വരുമ്പോഴുണ്ടായ ചേഷ്ട, ആ ചെറു ശിശുവെ മുറുകെ മാറോടുചേർത്തണക്കുകയായിരുന്നു. ഈ ചേഷ്ട സഹജമായ മാതൃസ്നേഹംകൊണ്ടുമാത്രമോ, അതോ തന്റെ വക്ഷസ്സിൽ കിടന്നിരുന്ന അടയാളത്തെ മറക്കുവാനോ എന്തോ നമുക്കുനിശ്ചയിച്ചുകൂടാ. അധഃപതനത്തിന്റെ

ഒരുടയാളത്തെ മറെറാരുടയാളത്താൽ മറയ്ക്കുന്നതു കൊണ്ടു കാര്യമില്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കിയപോലെ ആ പെൺകിടാവു കൈയിലേന്തി അവൾ ജനാവലിയെ നിന്നിമേഷയായി നോക്കിനിന്നു. ആ സമയത്തു അവളുടെ മാറിൽ സ്വർണ്ണ ലിപികളാൽ എഴുതപ്പെട്ട പാപിയെന്ന രണ്ടക്ഷരം വ്യക്തമായി എല്ലാവർക്കും കാണാമായിരുന്നു. ഇതവളുടെ വക്ഷസ്സിന്നൊരലങ്കാരമായി ഭവിച്ചു. അവൾ ധരിച്ചിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങളും തദ്ദേശവാസികളുടേതിനേക്കാൾ എത്രമെൽകൃഷ്ടമായിരുന്നുവെന്നു പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ആ യുവതി കുറച്ചു പൊക്കം കൂടി പരിപൂർണ്ണ ശരീരവടിവോട്ടുകൂടിയവളായിരുന്നു. അരുണകിരണങ്ങൾ കാൽമുട്ടുവരെകിടന്നിരുന്ന കാർമേഘവേണിയിൽതട്ടി പ്രശോഭിച്ചിരുന്നു. ആ മുഖകമലം തികഞ്ഞ സൌന്ദര്യമുള്ളതു കൂടാതെ നയനസുഷമകൊണ്ടും പുരികങ്ങളുടെ നിലകൊണ്ടും നെറിഞ്ഞടവിസ്താരംകൊണ്ടും ആകർഷണശക്തിയേറിയതായിരുന്നു. ആ കാലത്തെ കുലീനകന്യകമാരുള്ളപോലെ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു തേജസ്സു അവളിൽ അധിവസിച്ചിരുന്നു. ഈ സമയത്തുള്ളപോലെ അവൾ അത്രതേജോമയിയായി ഒരിക്കലും കാണപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നുവേണം പറയുവാൻ. അവളെ പരിചയമുള്ളവർക്കു, അതിശയജനകവും അവിചാരിതവുമായ ഈ കാഴ്ചക്കും, മുഖം വാടിത്തളർന്നു മ്ലാനമായും ശരീരം ക്ഷുഭിച്ചു ആധിയാൽ മനസ്സുമുഴുത്തും നിരുന്മേഷയായും കാണപ്പെട്ടുമെന്നു കരുതിയ ആ കാഴ്ചക്കും തമ്മിൽ എത്ര വ്യത്യാസമുണ്ടെന്നു പറവാൻ അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ഒരു സഹൃദയനു ഈ കാഴ്ചയിൽ വേദനാജനകമായ ദുഃഖചിഹ്നങ്ങൾ വെളിപ്പെട്ടുകാണുന്നതായിരിക്കും. തടവിൽ കിടക്കുന്ന കാലത്തു് സ്വന്തം കൈകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്ന അവളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ. ജനങ്ങളുടെ ആകർഷണത്തിനു പാത്രമായ അവളെ, മാറിൽ മിനുമിനുങ്ങുന്ന "പാപി" യെന്ന രണ്ടക്ഷരം അവളെ പ്രത്യേകം ഒരു

വീഥിയിൽ പ്രതീക്ഷിക്കുവാനുതകി. "അവർക്കു തുന്നൽ വേലയിൽ സാമർത്ഥ്യമുണ്ട്." ഒരുവൾ പറഞ്ഞു. ഇതിനുമുമ്പ് ആരെങ്കിലും ഇങ്ങനെ മടിക്കുടാതെ, ലജ്ജിക്കുടാതെ സധൈര്യം നടന്നിട്ടുണ്ടോ? ഒരിക്കലുമില്ല! ഈ കലട ഇവർ നിശ്ചയിച്ച ശിക്ഷ ഒരലങ്കാരമെന്നാണല്ലോ കരുതുന്നതു?"

"അവളുടെ പുതപ്പു വലിച്ചു ദൂരെ നീക്കി ഒരു കീറത്തുണി കൊണ്ടു മാറു മറക്കട്ടെ. അതായിരിക്കും അവർക്കുചിതമായിരിക്കുക" മറെറാരുത്തി പറഞ്ഞു.

"ബഹളം കൂടാതിരിക്കു. അവർ കേൾക്കേണ്ട"—ഒരു യുവതി തുടർന്നു "അതിലെ ഓരോ അക്ഷരവും ചൂടുവെച്ചപോലെ യുണ്ടാവുമെന്നതിനു രണ്ടുപക്ഷമില്ല."

ആ ഗ്രാമാധിപൻ മുദ്രാദണ്ഡുകൊണ്ടു വഴിമാറുവാൻ ശ്രമിച്ചു "മാറിനില്ക്കിൻ! മാറിനില്ക്കിൻ! മുന്നുനാഴികനേരത്തേക്കു ശ്രീമതിയെ വീക്ഷിക്കുവാൻ നിങ്ങൾക്കു സമയം നൽകുന്നതാകുന്നു. ശ്രീമതി മുന്നിൽ നടക്കണം എല്ലാവരും കണ്ടു രസിച്ചുകൊള്ളട്ടെ." ജനങ്ങൾ ഇരുപുറത്തേക്കും ഒതുങ്ങി നടുവിൽ ഒരു വഴിതെളിയിച്ചു ഗ്രാമാധിപൻ മുന്നിലും പരുഷമുഖഭാവത്തോടുകൂടിയ പുരുഷന്മാർ പിന്നിലും നടുവിൽ ശ്രീമതിയും ആയി നടന്നു ആ മണ്ഡപത്തിനു സമീപം എത്തിച്ചേർന്നു. ഒരുകൂട്ടം വിദ്യാർത്ഥികൾ അവിടെ നടക്കുന്നതിന്റെ ഗൌരവമെന്തെന്നറിയാതെ അവളുടെ മുന്നിലായി നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവർ ഇടക്കിടക്കു ശ്രീമതിയേയും കുഞ്ഞിനേയും തിരിഞ്ഞുനോക്കുകയും ചൂളം വിളിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ശ്രീമതിയുടെ മാറിൽ കണ്ടിരുന്ന അടയാളത്തിന്റെ പൂർണ്ണവിവരം അവർക്കറിയാമായിരുന്നില്ല. അവൾ ഓരോപടം മുന്നോട്ടെടുത്തുവെക്കുമ്പോഴും പരവശയായി കാണപ്പെട്ടു. തന്റെ ഹൃദയത്തെ ജനക്കൂട്ടം ചവിട്ടി മൃത്തംചെയ്യുന്നുണ്ടോ എന്നു അവൾക്കു

Sen Gupta Public Library

തോന്നി. അതുനടക്കുന്നസമയം പരിപൂർണ്ണമായ ഫലാനുഭവം നമ്മൾക്കുണ്ടാവുന്നതല്ലെന്നും പിന്നീടാണ് അതിൽനിന്നുണ്ടാകാവുന്ന പലവിധപരിണാമ ഫലങ്ങളും നമുക്കനുഭവമാകുന്നതെന്നും പ്രസ്താവയോഗ്യമാണ്.

ഈ മണ്ഡപത്തെപററി രണ്ടുവാക്ക് പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഈ കൽത്തിണ്ണയുടെ ഇരു ഭാഗവും രണ്ടു പാമരങ്ങൾ നാട്ടിയിരുന്നതിന്നുവിലങ്ങനെ ഒരു മരത്തടി മുകളിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ മരത്തടിയിൽനിന്നു രണ്ടു ഇരുമ്പുകൊളുത്തുകൾ തൂങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നതിനാൽ പറയാതെതന്നെ ഈ മണ്ഡപം വധശിക്ഷക്കുപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നുവെന്നു വായനക്കാർക്കു മനസ്സിലാകുമല്ലോ. മാറത്തുവീണിരുന്ന കൺമുനത്തല്ലലാൽ ശ്രീമതി ഏററവും കുഴങ്ങിയിരുന്നെങ്കിലും ജനക്കൂട്ടത്തെ അവഗണിച്ചു പ്രശാന്തഗംഭീരയായി കാണപ്പെട്ടു. അവൾക്കു ഏററവുമസഹ്യമായ ഒരു നിലയായിരുന്നു ഇതു. ജനതയുടെ ഭയങ്കരനിശ്ശബ്ദതയിൽ സാന്ദ്രലൌകികയായിരുന്ന അവളുടെ മനസ്സു തകർന്നു തുടങ്ങി. ജനങ്ങൾ ദയാസ്യമനസ്കരായി പുച്ഛഭാവം പകർന്നിരുന്നെങ്കിലും അവൾക്കിതു സഹിക്കാമായിരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ ജനതയുടെ പുച്ഛരസകാഹളധ്വനിയായ ചിരി, അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ഓരോ ചെറുബാലികാബാലന്മാരുടേയും കണ്ഠത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെടാമായിരുന്ന ആ ശബ്ദം അവൾ ശ്രവിക്കുവാൻ ഇടവന്നിരുന്നാൽ സധൈര്യം പുഞ്ചിരികൊണ്ടു് തനിക്കുള്ള പുച്ഛഭാവത്തെ വെളിവാക്കുമായിരുന്നു. മരവിച്ച ജനതാഹൃദയത്തിൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന വികാരങ്ങൾ അവരുടെ മുഖങ്ങളിൽ പ്രതിബിംബിക്കുന്നതു കാണുവാൻ അവൾക്കു ശക്തിയില്ലായിരുന്നു. എങ്കിലും ചിലനിമിഷങ്ങളിൽ അവളുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നു ഈ കാഴ്ചകളെല്ലാം മറഞ്ഞു പോയിരുന്നു, അഥവാ അസ്പഷ്ടമായിമാത്രംകാണാമായിരുന്ന നിമിഷങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അവളുടെ മനസ്സിൽ ധാരണാശക്തി വ്യാപൃതമായിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ചിലപ്പോൾ ഇപ്പോഴത്തേതിൽനിന്നു എത്രയോവ്യത്യസ്തമായ ഓരോ ചരിത്രചിത്രങ്ങൾ അവളുടെ മനസ്സിൽ പ്രതിഫലിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. ആപട്ടണത്തേയോ അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ജനതയേയോ തൽസമയത്തു അവൾ കണ്ടിരുന്നില്ല.

ശ്രീമതി കൊച്ചുകുഞ്ഞിനേയും വഹിച്ചു മണ്ഡപത്തിൽ കയറിയപ്പോൾമുതലെ ജനങ്ങൾ നിശ്ശബ്ദരായി നിലകൊണ്ടു. ശ്രീമതിയുടെ മാറിൽ തെളിഞ്ഞുകണ്ടിരുന്ന "പാപി" യെന്ന രണ്ടക്ഷരത്തിന്റെ അർത്ഥം എത്രമാത്രം ശക്തിയുള്ളതാണെന്ന വിവക്ഷപ്പോലെ മനസ്സിലായുള്ളൂ. ജനങ്ങളുടെ തീക്ഷ്ണവീക്ഷണങ്ങൾ അവളുടെ മാറിൽ കൂരമ്പു കുത്തുന്നതുപോലെ തറച്ചു. ഉയർന്നു നിന്നിരുന്ന മണ്ഡപത്തിൽനിന്നു സ്വാഭാവികഗാംഭീര്യത്തോടെ അവൾ ചുറ്റുപാടും ഒന്നു കണ്ണോടിച്ചു. ജനതയുടെ കുറച്ചകലെ രണ്ടുപേർ നിന്നിരുന്നതു അവളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പതിഞ്ഞു. ഒരു മദ്ധ്യവയസ്കനും അയാളുടെ ഭൃത്യനുമാണെന്നു കാണുന്നവക്കു മനസ്സിലാകുമായിരുന്നു. മദ്ധ്യവയസ്കനായ പുരുഷന്റെ നേരെയായിരുന്നു ശ്രീമതിയുടെ നോട്ടം പതിഞ്ഞതു്. അയാളുടെ മുഖത്തു അഗാധപാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ തെളിഞ്ഞു കാണുമായിരുന്നു. അക്കം കാണുന്നമാത്രയിൽത്തന്നെ ഈ പുരുഷൻ ബുദ്ധിമാനാണെന്നു അനുമാനിക്കുമായിരുന്നു. കാഴ്ചയിൽ അയാളുടെ ഒരു ചുമൽ മറ്റേതിനേക്കാൾ താഴ്ന്നതായി തോന്നിയേക്കാം. ശ്രീമതി ഇദ്ദേഹത്തെ വീക്ഷിച്ചമാത്രയിൽ കുഞ്ഞിനെ മുകമാറോടണക്കുകയാൽ ആ പൈതൽ വേദനനിമിത്തം ഉറക്കെക്കരഞ്ഞെങ്കിലും ഇതിലൊന്നും അവൾ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല.

അയാൾ കൂർമ്മദൃഷ്ടിയോടെ ശ്രീമതിയെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നു. അയാൾ തന്റെ വലതുകൈകൊണ്ടു പരിചയം നടിക്കുന്നതുപോലെ ആംഗ്യം കാണിച്ചു തന്റെ നേരെ ദൃഷ്ടിയുറപ്പിച്ചിരുന്ന ശ്രീമതിയെ ധരിപ്പിച്ചു. തത്സമയത്തു ഒരു പാർശ്വസ്ഥനോടു മദ്ധ്യവയസ്കൻ ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു.

മ. വ:—"സഹോദരാ ഇവളാരാണു? അപമാനകരമായ ദണ്ഡനക്കു ഇവൾ പാത്രമായതെങ്ങിനെ?"

ഒരുവൻ:—"നിങ്ങൾ ഇവിടത്തുകാരനല്ലെന്നു തോന്നുന്നുവല്ലോ? അല്ലാത്തപക്ഷം ഇവളുടെ ഭവണ്ടാവൃത്തികളെ തീച്ചയായും കേട്ടറിയാതിരുന്നിരിക്കയില്ല. അവൾ രാമചന്ദ്രസ്വാമികളുടെ പരിപാവനമായ ആനന്ദാശ്രമത്തെ നിന്ദ്യപ്രവൃത്തികളാൽ അശുദ്ധമാക്കിത്തീർത്തതിനാൽ ഇത്തരംശിക്ഷ അനുഭവിക്കുവാൻ ആചാര്യന്മാർ വിധിച്ചിരിക്കുന്നു."

മ. വ:—"നിങ്ങൾ പറയുന്നതു ശരിയാണു". ഞാനിവടത്തുകാരനല്ല. ഒരപരിചിതനായ ലോകസഞ്ചാരിയാണു. അതും എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കെതിരായിട്ടതന്നെ. കരയിലും, വെള്ളത്തിലും അനേകസ്ഥലങ്ങളിൽ ഞാൻ ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു. അനവധി അപായങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാപിച്ചു. മലയരുടെ അടിമയായി അനേക മാസങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി. എന്റെകൂട്ടുകാരനായ ഈ മലയനാണു് എന്നെ അതിൽ നിന്നും വിമുക്തനാക്കിയതു്. ഒടുവിൽ ഞങ്ങൾ ഇവിടേയും വന്നുചേർന്നു. അതിനാൽ നിങ്ങൾ ശ്രീമതിയുടെ കുറങ്ങളെന്തെന്നും ഈ വിധം അപമാനകരമായ ശിക്ഷക്കു പാത്രീഭവിക്കുവാൻ കാരണമെന്തെന്നും വിശദമാക്കിയാൽ വളരെ ഉപകാരമായിരുന്നു."

ഒരുവൻ:—"ക്ലേശഭൂയിഷ്ഠമായ യാത്രയ്ക്കുശേഷം ഈ വൃത്താന്തം ശ്രവിയ്ക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ ഹൃദയം സന്തോഷമയമായിത്തീരുമെന്നു തോന്നുന്നു! ദുഷ്പ്രവൃത്തികളെ ആരാഞ്ഞറിഞ്ഞു ഓരോവാഹികളുടേയും ജനതയുടെയും മുന്നിൽ വെച്ചു് ശിക്ഷിയ്ക്കുന്ന രാജ്യമായ ഈ കോയിൽകോട്ടയിൽ വന്നുചേർന്നതു് നിങ്ങൾക്കു് ഹൃദയസ്പൃഷ്ടത കണ്ടുപഠിക്കുവാനുള്ള അവസരത്തിനായിരിക്കും. വളരെക്കാലം

കോട്ടയത്തു താമസിച്ചിരുന്ന അപാരപണ്ഡിതനും അതി സമർത്ഥനും കോയിൽകോട്ടാസ്വദേശിയും രാമചന്ദ്ര മേനോനെന്ന പേരുകേട്ടവനുമായ വൈദ്യവിശാരദന്റെ സഹധർമ്മചാരിണിയായ സുഭദ്രകൊച്ചമ്മയാണു് ആ നില്ക്കുന്നവൾ. കുറച്ചുകാലം മുമ്പു് ഇദ്ദേഹം സ്വദേശത്തു വന്നു താമസമുറപ്പിക്കേണ്ട ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ശ്രീമതിയെ മുൻകൂട്ടിതന്നെ സ്വദേശത്തേക്കയച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു അടിയന്തരമായ ചില കാര്യങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു് കോട്ടയത്തുതന്നെ താമസിക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായി. അതിനുശേഷം ഇതുവരെയും വൈദ്യരെ സംബന്ധിച്ച യാതൊരു വർത്തമാനവും കേട്ടിട്ടില്ലാ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹധർമ്മിണി ഈ രണ്ടുകൊല്ലക്കാലവും തനിച്ചായിരുന്നതിനാൽ."

മ. വ:—"ഓഹോ! എനിക്കു മനസ്സിലായി" അപരിചിതൻ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി തുടർന്നു "ഇത്ര അറിവും പാണ്ഡിത്യമുള്ള ഒരുവൻ ഇതും ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു പഠിക്കേണ്ടതായിരുന്നു! നിങ്ങൾക്കറിയുമെങ്കിൽ, ആ പിഞ്ചു പൈതലിന്റെ പിതാവു് ആരായിരിക്കാം? അതിനു മൂന്നോ നാലോ മാസം പ്രായം കാണുമെന്നു തോന്നുന്നു!"

ഒരുവൻ:—"സത്യമായിട്ടും അതു ഇതുവരെയും ആർക്കും അറിവാൻ ഇടയായിട്ടില്ല. ശ്രീമതി ഒരിക്കലും അതു പറയുകയില്ലെന്നു ശഠിക്കുന്നു. ന്യായാധിപന്മാരായ ആനന്ദമഠം സ്വാമിമാർ അതു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വളരെ പരിശ്രമിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു പക്ഷേ ഈശ്വരൻകൂടി കാണുന്നില്ലെന്നു ശഠിച്ചു തെറ്റുകാരൻ ഈ ജനക്കൂട്ടത്തിലൊളിച്ചു് കാര്യകളെല്ലാം വീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടാവാം!

മ. വ:—"പണ്ഡിതവര്യനായ മേനോൻ തന്നെ ഈ രഹസ്യത്തെ വെളിവാക്കുവാൻ വരേണ്ടതായിരുന്നു.

ഒരുവൻ:—"അയാൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു. സഹോദര! ആനന്ദമാം സ്വാമിയാരും, കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയമാനനും, കോയിൽകോട്ട നിവാസികളിൽ സത്യരും ശ്രീമതിയുടെ സൌന്ദര്യവും ചെറുപ്പവുമോർത്തു"; അതുമല്ലാ, ഒരുസമയം ശ്രീമതിയുടെ ഭർത്താവായ രാമചന്ദ്രമേനോൻ കാട്ടുമൃഗങ്ങൾക്കിരയാവുകയോ, കടലിൽ തിരയിൽപ്പെട്ട മരിച്ചുപോവുകയോ ചെയ്തിരിക്കാമെന്നാമ്മിച്ചു അമ്പലയുടെ ഈ ചാപല്യത്തിനു മരണശിക്ഷ വിധിക്കുന്നതിനു പകരം മുന്നാഴികനേരം ജനതയുടെ മുന്നിൽ അവഹേളിതമാംവണ്ണം "പാപി"യെന്ന രണ്ടക്ഷരം മാറത്തു ധരിച്ചുകൊണ്ടുനിൽക്കുന്നതിനും, എല്ലാവരും കേൾക്കെ അവളുടെ കുറ്റങ്ങളെ വിളിച്ചു പറയുന്നതിനും, അതിനുശേഷം മരണംവരെ ഈ നഗരത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ ആ ചിഹ്നത്തെ ധരിക്കുവാനും വിധികല്പിച്ചു."

മ. വ:—"ന്യായമായ വിധിതന്നെ! അതുമല്ല അനുചിതപാപത്തിൻറെ പരിതാപകരമായ അനുഭവമിതെന്നു കല്പിതോദാഹരണമായി ഭവിക്കുന്നുണ്ടു"! പക്ഷെ പങ്കജാക്ഷൻ ക്രൂടി അവളുടെകൂടെ നില്ക്കുന്നതു കാണാത്തതിനാൽ എനിക്കല്പം മനസ്താപമില്ലെന്നില്ല. തീർച്ചയായും അവനെ കണ്ടുപിടിക്കും!"

മദ്ധ്യവയസ്കൻ അന്യനോടു കുശലം പറഞ്ഞതിനുശേഷം കൂട്ടുകാരനായ മലയനോടു" എന്തോ മന്ത്രിച്ചു. അവർ ആ ജനക്കൂട്ടത്തിന്നിടയിൽ അവ്യക്തരായി. ഈ വൃത്താന്തങ്ങൾ നടക്കുന്ന സമയത്തു" ശ്രീമതി അപരിചിതനെ തീക്ഷ്ണമായി നോക്കിനില്ക്കുകയായിരുന്നു. ആ നോട്ടത്തിൽ ശ്രീമതിക്കു അപരിചിതനെ മാത്രമെ കാണുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അത്ര തീക്ഷ്ണമായതിനാൽ മറ്റെല്ലാ വസ്തുക്കളും ശ്രീമതിയുടെ നയനങ്ങൾക്കു

ലക്ഷീഭവിച്ചിരുന്നില്ല. അയാളുമായുണ്ടാകാവുന്ന കൂടികാഴ്ച ഇതിലും ഭയങ്കരമാകുമോ? ഈ നിലയിൽ—മദ്ധ്യാഹ്നസൂര്യൻ നിർദ്ദയമായി തപിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ സമയത്തു് അവളുടെ ദുർവൃത്തിയുടെ പക്വമായ പിഞ്ചു പൈതലെ വഹിച്ചു നില്ക്കുന്ന ആ നിലയിൽ—ഉണ്ടായ കൂടിക്കാഴ്ചയാൽ; സ്വമാർവ്വിടത്തിൽ അപമാനചിഹ്നം തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയത്തു്, സ്വഗൃഹത്തിൽ ഭർത്തൃപ്രഭൃതികളാൽ മാത്രം കണ്ടാനന്ദിക്കേണ്ടതായ മുഖശ്രീ നഗരനിവാസികളുടെ തീഷ്ണവീക്ഷണങ്ങളാൽ മ്ലാനമായ സമയത്തു്, അപരിചിതനുമായുള്ള നയനസംഘട്ടന സമരത്തിലുണ്ടായ കൂടിക്കാഴ്ചയിൽ ശ്രീമതിയുടെ മനസ്സു നീറിപ്പുകഞ്ഞിരുന്നുവെന്നു അസ്ഥിരമനസ്കരായ ജനങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാകുന്നതെങ്ങിനെ! ഈ സമയത്തുപോലും, ഇത്ര ലക്ഷം ജനങ്ങളുടെ മുന്നിൽ ശ്രീമതിക്കു ആശ്വാസത്തിന്നു വഴിയുണ്ടായിരുന്നു. അപരിചിതന്റെ മുന്നിൽ തനിയെ നില്ക്കുന്നതിലും ഭേദം ഇങ്ങനെ അനേകം ജനങ്ങൾ അയാൾക്കും അവൾക്കും മദ്ധ്യേ നില്ക്കുന്ന നിലയായിരുന്നു, അഥവാ അങ്ങനെ സംഭവിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന വിപത്തു് അവൾക്കു് തടുക്കുവാനസാദ്ധ്യമായിരുന്നതിനാൽ അപമാനകരമായ ഈ നിലയാണു് നല്ലതെന്നു അവൾ വിചാരിച്ചു. ഇപ്രകാരം ചിന്താനിമഗ്നയായുഴലുന്ന ശ്രീമതി പിന്നിൽനിന്നു ഉച്ചത്തിൽ പ്രശാന്തഗംഭീരമായ സ്വരത്തിൽ തന്റെ നാമധേയം രണ്ടു പ്രാവശ്യം വിളിച്ചപ്പോൾ മാത്രമേ ശ്രവിച്ചുള്ളു. "ശ്രീമതി! ഇതു കേട്ടാലും!" ആ ശബ്ദം മുഴങ്ങി.

ശ്രീമതി നില്ക്കുന്ന മണ്ഡപത്തിനോടു് യോജിച്ചു് തൊട്ടിപിന്നിലായി കുറച്ചുകൂടി ഉയർന്ന മറ്റൊരു മണ്ഡപവും സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നു. ഈ മണ്ഡപത്തിൽ വെച്ചാണു് നഗരാധികാരികളുടെ ആഭിമുഖൃത്തിൽ പൊതുയോഗങ്ങൾക്കനുയോജ്യമായ ആഡംബരങ്ങളോടുകൂടി അക്കാലത്തു വിളംബരങ്ങൾ പൊതു

ജന സമക്ഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു്. ഈ മണ്ഡപത്തിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയും ഇരുവശവും ഈരണ്ടു നായർ പടയാളികൾ ഖഡ്ഗപാണികളായും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. ശിരസ്സിൽ രത്നം പതിച്ച കസവു തലപ്പാവും ഉദ്യോഗസൂത്രമായ വീരശൃംഖലയും താറുടുത്തു ചമഞ്ഞ അംഗവസ്ത്രവും ധരിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു കൊത്തുവാൾ ഒരു പീഠത്തിന്മേൽ ആസനസ്ഥനായിരുന്നതു്. മദ്ധ്യവയസ്കനല്ലെങ്കിലും പ്രായാധിക്യമാകാത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു്, പരിചയത്തിന്റെയും ഹൃദയ പരിപാകതയുടെയും നിഴലുകളെന്നപോലെ ചുളിവുകളുണ്ടായിരുന്നു. അല്പം മാത്രം ആശിച്ചു്, പ്രതീക്ഷിച്ചു്, സ്വരൂപിച്ചു യുവാക്കന്മാരുടെ ചോരത്തിളപ്പിനാൽ മാത്രമല്ലാതെ ദൃഢവും കൃമീകരിച്ചതും ആദർശുദ്ധിചരവുായ മനുഷ്യത്വത്തിന്റെയും വാർദ്ധക്യമനസ്കതയുടെ അസാമാന്യ നിരീക്ഷണബുദ്ധിവൈശിഷ്യഫലത്താലും ഇത്രയധികം നിക്ഷേപിച്ചു സ്വരൂപിച്ച ജനതയുടെ തലവനായി അധികാരം കൈയേററു് ന്യായാന്യായനിരൂപണം ചെയ്യുവാൻ ഒരിക്കലും മതിയാകാത്തവനല്ലായിരുന്നു അദ്ദേഹം. കൂടെ മണ്ഡപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നവരുടെ അവസ്ഥയും ധാടിയും അന്നത്തെക്കാലത്തു് ദൈവീകമായ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു എത്ര ബഹുമാനം ജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നുവോ അതുപോലെ പുണ്യപ്രതിഭയാൽ തേജോമയമായിത്തോന്നിയിരുന്നു അവരെല്ലാവരും നിശ്ചയമായും മാതൃകാപുരുഷന്മാരായിരുന്നിരിക്കണം! — നീതിന്യായപരിപാലനബോധം തികഞ്ഞിരുന്നവരായിരിക്കണം! ശ്രീമതി അഭീമുഖീകരിച്ചുനിന്നിരുന്നതുപോലെയുള്ള വ്യഥിചലിച്ച സ്ത്രീഹൃദയത്തിൽ അററകുററങ്ങൾ ചുഴിഞ്ഞു ന്യായം കല്പിക്കുവാൻ അത്രകെല്പുള്ള, ന്യായസ്ഥന്മാരും പരിപൂർണ്ണജ്ഞാനികളുമായ ഇത്രയധികം മഹാന്മാരെ ആ ജനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നു വേറെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ശ്രീമതി മുഖമുയർത്തി അവരെ അഭീമുഖീകരിച്ചതു, തനിക്കു ആശ്വാസത്തിന്റെ കണികപോലും ഉണ്ടാകുവാനിടയുള്ളതു്

ആഹ്ലാദഭരിതരായി നിലകൊള്ളുന്ന ജനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നുമാത്രമാണെന്നുള്ള പൂർണ്ണബോധത്തോടുകൂടിയായിരുന്നതിനാൽദേഹമാസകലം ഭയരോഷസമ്മിശ്രവികാരംകൊണ്ടു രോമാഞ്ചമുണ്ടാകാതിരുന്നില്ല.

പരിപൂർണ്ണവിദ്വൽസമ്പന്നനും മനസ്സംസ്കാരം സിദ്ധിച്ചവനും മൻഗാമികളെ അനുകരിച്ചു വിധിപ്രകാരം നടക്കുന്നവനുമായ ശ്രീശങ്കരാചാര്യ സ്വാമികളായിരുന്ന ശ്രീമതിയെ സംബോധന ചെയ്തിരുന്നതു. അനുകരണശീലം വിദ്വത്വത്തെക്കാൾ അധികം അടിയുറച്ചുകിടന്നിരുന്നതുകൊണ്ടു് ആ സ്വഭാവം അലങ്കരണീയമാകുന്നതിനു പകരം അനുശോചനീയം തന്നെയായിരുന്നു. ഇരുഭാഗവും ജടപിടിച്ചു നരച്ചമുടിയോടും മാവുകവിഞ്ഞു തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന വെളുത്തതാടിയോടും ദേഹമാസകലം കാഷായവസ്ത്രാവരണത്തോടും നെറ്റിമേൽ വരച്ചസ്മേരിയോടും ഗണ്ഡപാണികളിൽ ധരിച്ച രുദ്രാക്ഷജപമാലകളോടും അതിരൂക്ഷമായ നേത്രങ്ങളോടും കൂടി ആ യോഗിവര്യൻ സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെ അവിടെ ആസനസ്ഥനായിരുന്നു. സൂര്യപ്രകാശകാഠിന്യത്താൽ നിലവിളക്കിന്റെ വെളിച്ചം പരിചയിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ നയനങ്ങൾ അടഞ്ഞും തുറന്നുമിരുന്നു. നമ്മുടെ പുരാണേതിഹാസങ്ങളിൽ കാണാറുള്ള ചിത്രങ്ങൾക്കു ഈവക കാര്യങ്ങളിൽ എത്രകണ്ടു സ്ഥാനമുണ്ടോ അത്രതന്നെ മനുഷ്യരുടെ അറകുറകളെ പരിവീക്ഷണം ചെയ്യുവാൻ. അതുപോലെയുള്ള ചിത്രത്തിൽനിന്നു മുന്നോട്ടു വന്നതോ എന്നതോന്നുമാറു എഴുന്നേറ്റശേഷം അദ്ദേഹം ഒരടി മുന്നോട്ടുവന്നുനിന്നു.

"ശ്രീമതി!" അദ്ദേഹം തുടർന്നു "ഞാൻ ഈ യുവസഹോദരനോടു് അപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടു്—നിങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തേവാസിയായിരുന്നതിനാൽ—ഞാൻ യുവാവായ ഇദ്ദേഹത്തോടു ഭൃത്തിച്ചിട്ടുണ്ടു്—ഒടുവിൽ സാക്ഷിയായി ഈ മഹാജന

ങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ, ഈ പണ്ഡിത സദസ്സിൽവെച്ച് നിങ്ങൾ ചെയ്ത പാപത്തിന്റെ കഷ്ടതയെയും കാഠിന്യത്തെയും പറഞ്ഞ് വിമർശിക്കുവാൻ,—നിങ്ങൾചെയ്ത പാപത്തിന്ന പങ്കാളിയായവന്റെ നാമധേയം പറയുന്നതിന്നുള്ള വൈമനസ്യത്തെ കുറയ്ക്കുവാൻ—നീക്കം ചെയ്യുവാൻ—ഉപയോഗികമായ ധർമ്മം കൈക്കൊള്ളുന്നതിന്ന നല്ലപോലെ നിങ്ങളുടെ സഭാവം പരിചയമുള്ള രാമചന്ദ്രദാസനോട്ട, നമ്മുടെ ശിഷ്യനോട്ട നാം ആജ്ഞാപിച്ചിട്ടുണ്ട്". പക്ഷെ നമ്മോട്ട പൊതുജനസമക്ഷം ഒരു സ്നീഹഭയത്തെ തുറന്നുകാട്ടുവാൻ പറയുന്നതു. സ്ത്രീപ്രകൃതിയെ അലക്ഷ്യമാക്കുകയല്ലേ എന്നുള്ള സംശയം, പ്രായത്തേക്കാൾ പതിന്മടങ്ങു പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാലും യുവസംഭ്രമായ അനുഭവത്തോട്ടക്കുടി ചോദിച്ചിരിക്കുന്നു. തത്വബോധപ്രകാരം ലജ്ജിക്കവകാശം പാപകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിലാണ്"; ഒരിക്കലും ചെയ്തതു തുറന്നുകാട്ടുന്നതിലല്ല. ശിഷ്യൻ ഇതിന്നെന്തു മറുപടി പറയും? ഈ പാപിയുടെ ആത്മാവിന്ന മുക്തിമാർഗ്ഗം കാണിക്കുവാൻ ശിഷ്യനാൽ കഴിയുമോ? ഓതോ ഞാൻതന്നെ ശ്രമിക്കണോ?"

മണ്ഡപത്തിലാസനസ്ഥരായിരുന്ന പണ്ഡിതവര്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായസാരം കൊത്തുവാൻ ശങ്കരനുണ്ണി സഹജമായ അധികാരസ്വരത്തിലാണെങ്കിലും ആ യുവപണ്ഡിതസ്വാമികളോട്ടുള്ള ബഹുമാനവും കലർന്ന സ്വരത്തിൽ ഇപ്രകാരം വിശദമാക്കി.

"ഈ വഴിപിഴച്ചവൾക്ക മുക്തിമാർഗ്ഗം അവിടുന്നുതന്നെ ഉപദേശിക്കണം. ആ ഉദ്ദേശപൂരണത്തിന്ന സന്താപഹേതുവിന്റെ അടിസ്ഥാനം ആരെന്ന പറയുവാൻ അവളെ വിലക്കണം."

ഇത്തരമുള്ള വചനങ്ങളാൽ സജ്ജനങ്ങളുടെയും നയനങ്ങൾ, ലോകപ്രശസ്തിനേടിയ നളന്ദവിഹാരത്തിൽ ധർമ്മാന്തേ

വാസിയായി പഠിച്ചു ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായി ആനന്ദമഠത്തിൽ വന്നുചേർന്നു മാങ്കാപുരത്തെ അലങ്കരിച്ചിട്ടുള്ള രാമചന്ദ്രപാദരുടെ മുഖകമലത്തിൽ വണ്ടുകളെപ്പോലെ സുകൃതമധുനുകരുവാനാകർഷിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഗ്ധാടിയും മതമീമാംസാചരണ സമ്പ്രദായങ്ങളും സ്വാമികൾക്കു അഗ്രാസനം നൽകിയിരുന്നു. ഉയർന്ന നെററിയും, നീലക്കണ്ണുകളും, കൂർമ്മബുദ്ധിയെക്കാണിക്കുന്ന മസ്തിഷ്കവും ചിലപ്പോൾ തുടിക്കുന്ന ചുണ്ടുകളും അപാരമായ വാഗ്മിത്വത്തെയും ക്ഷമാശീലത്തെയും വിളിച്ചു പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പണ്ഡിതനാണെങ്കിലും സഹജ നയവിദഗ്ദ്ധനാണെങ്കിലും ആ ജനക്കൂട്ടത്തോടു തനിക്കു യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലെന്ന നിലയിൽ ഒരെടത്തു തനിയെയിരുന്നാൽ മാത്രമേ തനിക്കു ശാന്തികിട്ടുകയുള്ളൂ എന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു പ്രസന്നഭാവത്തിന്റെ കണികപോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ജീവിതോദ്ദേശമനുവദിക്കുമ്പോഴെല്ലാം അപ്രത്യക്ഷമനസ്കനായിരുന്നതിനാൽ, ചുരുക്കം അവസരങ്ങളിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കനുഭവകരമായ തന്റെ പ്രവൃത്തിഗുണത്തോടു പുതുപരിമളമെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്നു ദൈവാനുകൂല്യങ്ങളായ യോഗ്യതകളെ ഇതു് ദ്വിഗുണീഭവിപ്പിക്കുന്നുവെന്നു ജനങ്ങൾക്കു തോന്നി. ഇത്തരത്തിലുള്ളവരായിരുന്നു രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ. ഈ ദുർഘടാവസ്ഥയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം ആകമാനം തുടിച്ചു.

"ബഹുമാനപ്പെട്ട കൊത്തുവാളങ്ങുന്നു പറഞ്ഞപോലെ ശ്രീമതിക്കു ജീവോന്മുക്തി മാർഗ്ഗദർശ്ശിയായ പ്രിയശിഷ്യൻ അവളെ തൽസംബന്ധമായ ചോദ്യങ്ങൾചെയ്തു കൂട്ടുകാരന്റെ പേർ പറയുവാൻ നിർബന്ധിക്കണം." ശങ്കരഗുരുപാദർ ആജ്ഞാപിച്ചു രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ മൌനമായി ശിരസ്സു കുനിച്ചു മുമ്പോട്ടുവന്നു ശ്രീമതിയെ നോക്കി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു

"ശ്രീമതി! സുഭദ്രെ!" അവളുടെമുഖത്തു നിർന്നിമേഷനായി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു അദ്ദേഹം തുടർന്നു. "എന്റെ ഗുരുപാദരും

ബഹുമാന്യജനങ്ങളുമായ ഇവർ വിധിച്ചതെന്തെന്നു നിങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടുവല്ലോ! അതിനാൽ എന്റെ മനസ്സാക്ഷി ഇക്കാര്യത്തിൽ എന്തുചെയ്യേണമെന്നറിയാതെ വെമ്പുന്നുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ! അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ ആത്മശാന്തിക്കു വേണ്ടിയെന്നു തോന്നുന്നപക്ഷം, ഈ ശിക്ഷ ആത്മശാന്തിക്കു അധികം ഉപയോഗപ്രദമാകുമെന്നു തോന്നുന്ന പക്ഷം ഈ പാപകരമായ കർമ്മത്തിൽ പങ്കാളിയാരെന്നു പറയേണമെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോടാജ്ഞാപിക്കുന്നു. സഹതാപമെന്നതെറ്റിദ്ധരിച്ചു അയാളുടെ പേർ മറച്ചുവെക്കരുതു്. കാരണം, എന്റെ വാക്കുകൾ വിശ്വസിക്കുന്നതായാൽ, ഈ കുറ്റത്തെ മറച്ചുവെക്കുന്നതിലും നല്ലതു; അയാൾ എത്ര ഉച്ചസ്ഥിതിയിൽത്തന്നെയാണിരിക്കുന്നതെങ്കിലും, എത്ര ബഹുമാന്യൻതന്നെയാണെങ്കിലും നിങ്ങളുടെ ക്രൂരമായ നിശ്ശബ്ദത കാണുന്നതാണു! നിങ്ങളുടെ മൌനം അയാൾക്കു് ഉപയോഗപ്രദമാകുന്നതെങ്ങിനെ? ഈ വിധം ഇനിയും പാപകർമ്മം ചെയ്യുവാൻ ഉല്സാഹിപ്പിക്കുകയല്ലാതെ—അതെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയല്ലാതെ, ഇതുപോലെ പാപത്തോടു കാപട്യവും ചേർക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുത്തുകയല്ലാതെ; വേറെ യാതൊരു ഗുണവും അയാൾക്കുണ്ടാകുന്നതല്ല! ദൈവം നിങ്ങൾക്കു ഈ അവസരം നൽകിയിട്ടുള്ളതു കായ്മെല്ലാം തുറന്നു പറഞ്ഞു അന്തഃസ്ഥിതമായ ഭർവിചാരങ്ങളെ ജയിക്കുവാനും ആവിർഭവിച്ച ദുഃഖത്തിൽനിന്നും മുക്തിനേടുവാനും വേണ്ടിമാത്രമാണു! ഈ അവസരം പാഴാക്കാതെ, ഒരുപക്ഷെ കുട്ടികാരനു കൈപ്പു രസമെങ്കിലും ആശ്വാസപ്രദമായ നിറകുംഭം ചുമക്കുവാൻ ധൈര്യമില്ലാതിരിക്കെ; നിങ്ങൾ അയാളുടെ ആത്മശാന്തിയെ വിസ്മരിച്ചുകളയരുതു്."

സ്വാമികളുടെ ഈ വാക്കുകൾ ശ്രവണമധുരമായിരുന്നു; ജനവശ്യഭാഷാഗൌരവസുന്ദരമായിരുന്നു. ശ്രോതാക്കളുടെ മനസ്സിനെ ഒരേസമയത്തു അനുഭവപൂർണ്ണമാക്കുവാൻ തക്ക അർത്ഥ

ധൈര്യവും ഹൃദ്യവുമായ വാചകങ്ങൾ അവരുടെ മനസ്സിൽ തിരതല്ലിത്തുടങ്ങി. സുഭദ്രയുടെ കരപല്ലവങ്ങളിൽ ശയിച്ചിരുന്ന പിഞ്ചുപൈതൽപോലും ഈ സമയത്തു അലക്ഷ്യമായിരുന്ന ഓമനനയനങ്ങൾക്കു അദ്ദേഹത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടു്, ഉള്ളേ വുത്തിവന്നപോലെ സ്വാമികളുടെനേർക്കു പിഞ്ചുകരങ്ങൾ നീട്ടിപ്പിടിച്ചശേഷം ആഹ്ലാദസൂചകശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടുവിച്ചു. സുഭദ്ര പാപകാരകാനാമധേയം പറയാതിരിക്കുകയില്ലെന്നും അല്ലാത്തപക്ഷം എത്ര ഉന്നതപദവിയിലായിരുന്നാലും ഇതിലെ പങ്കാളി മുന്നോട്ടുവന്നു അവളുടെയൊരുമിച്ചു നിലകൊള്ളാതിരിക്കുകയില്ലെന്നും ഹൃദയാകർഷകവും സദുപദേശസമ്മിശ്രവും സന്മാർഗ്ഗപരവുമായ സ്വാമിവചനങ്ങൾ ശ്രവിച്ചവർക്കു ഒരുറപ്പുതന്നെ തോന്നിയിരുന്നു. ശ്രീമതി നിഷേധസൂചകമായി ശിരസ്സുചലിപ്പിച്ചുതയ്യല്ല.

ശങ്കരാചാര്യർ:— "ഭർഭരേ! ഭഗവൽ കടാക്ഷത്തിൽനിന്നും അകന്നു നില്പാനാണോ നീൻറെ പരിശ്രമം? നീ ശ്രവിച്ച ഉപദേശങ്ങളെ പിൻതാങ്ങുന്നതിനു ആ പിഞ്ചുപൈതലിനുപോലും ദൈവം ശബ്ദവിശേഷം നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു ഓർമ്മവേണം. അതുകൊണ്ടെങ്കിലും നിൻറെ മാറത്തുള്ള പാപമുദ്രയെ ദൂരീകരിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുക!"

"ഒരിക്കലുമില്ല!" സുഭദ്ര ശങ്കരാചാര്യരെ നോക്കാതെ രാമചന്ദ്രസ്വാമികളുടെ മുഖത്തു നോക്കി ക്കൊണ്ടുപറഞ്ഞു. "ഈ മുദ്ര അത്യധികം ഉറപ്പിൽ സ്ഥാപിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അവിടത്തേക്കു അതെടുത്തു കളവാൻ അസാദ്ധ്യമാണു്. അതുമല്ല പങ്കാളിക്കും, എനിക്കും ഇതുനിമിത്തം ഉണ്ടാകാവുന്ന മനോവേദന ഞാൻ ഏകയായി അനുഭവിച്ചുകൊള്ളാം."

പെണ്ണെ! ആരാണു് നിൻറെ കുട്ടിയുടെ അച്ഛൻ?" ആ ജനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നും ഇടിനാദംപോലെ ഒരു ശബ്ദം പുറപ്പെട്ടു.

"ഇല്ല! ഞാൻ മരിക്കലും പറയുകയില്ല!" അവൾ ആ ചോദ്യം ആരുടേതാണെന്നു പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നെങ്കിലും മ്ലാനമുഖിയായി ധൈര്യസമേതം പറഞ്ഞു. "എന്റെ കൂടി പരലോകത്തിൽ അച്ഛനെ തേടിക്കൊള്ളട്ടെ. ഇഹലോകത്തിൽ അവൾക്കു അച്ഛനാരെന്നറിവാൻ ഇടകൊടുക്കുകയില്ല."

"ശ്രീമതി പറയുന്നതല്ല!" മാറ്റു കൈവെച്ചു മുന്നോട്ടു ചാഞ്ഞുനിന്നിരുന്ന രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ മന്ത്രിച്ചു.

"ഒരു സ്ത്രീഹൃദയത്തിന്റെ ശക്തിയും ഉദാരതയും അത്ഭുതമവഹം! അവൾ പറയുകയില്ലപോലും!"

ഇതിനുശേഷം ശങ്കരാചാര്യസ്വാമികൾ ഒരു മണിക്കൂറുനേരത്തോളം പാപകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലത്തെപ്പറ്റി ജനങ്ങൾക്കു വിശദമായി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അടിക്കടി പാപചിഹ്നത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നതിനാൽ അതു നരകത്തിലേക്കുള്ള അനുമതി മുദ്രയാണെന്നു ക്രമേണ ജനങ്ങൾക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ഇത്രനേരവും ശ്രീമതി ഇതെല്ലാം കേൾക്കുന്ന ഭാവംപോലും ഇല്ലാതെ നിശ്ചലയായ് നിലകൊണ്ടതേയുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിനു അവളുടെ ഹൃദയത്തെ സമീപിക്കുവാൻ കൂടി സാധിച്ചിരുന്നില്ല. ആചെറുപൈതൽ ആചാര്യരുടെ പ്രസംഗമദ്ധ്യേ വാവിട്ടുകരയുവാൻ തുടങ്ങി. അവൾ അതിനെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുവെങ്കിലും ഫലമുണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ കിങ്കരന്മാർ അവളെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യരായി തടവുമുറിയിലേക്കുതന്നെ ആനയിച്ചു. അടുത്തുനിന്നും എത്തിനോക്കിയിരുന്നവർ കാരാഗൃഹത്തിൽക്കൂടി അവൾ നടക്കുമ്പോൾ ഇരുട്ടുനിറഞ്ഞ ഇടനാഴികയിൽ ധരിച്ചിരുന്ന പാപചിഹ്നത്തിന്റെ പ്രഭയാൽ പ്രകാശമാനമായിരുന്നെന്നു മിഥ്യാപവാദം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ക്രൂരിക്കാഴ്ച

കാരാഗൃഹത്തിൽ ശ്രീമതിയെ ബന്ധിച്ചതിനുശേഷം അവളുടെ മനസ്സിൽ വ്യാപൃതമായ ചഞ്ചലിപ്പു സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അവർക്കുതന്നേയോ ആ പിഞ്ചുപൈതലിനോ നാൾക്കുനാൾ വല്ല അനിഷ്ടസംഭവങ്ങളുണ്ടാക്കിത്തീർക്കുവാനിടയുള്ളതായിരുന്നു. രാത്രിയടക്കംതോറും ശ്രീമതിയിൽ വർദ്ധിച്ചുകണ്ട അനുസരണക്കേടിനെ അമർത്തുന്നതിനും ശകാരത്തിനും ഭീഷണിക്കും കഴിവില്ലെന്നുകണ്ട" കാരാഗൃഹപാലകൻ ഒരു വൈദ്യനെ അവളെ പരിശോധിക്കുന്നതിനായി അറയിലേക്കാനയിച്ചു. അഷ്ടാംഗഹൃദയം, ചരകം മുതലായ ഹിന്ദുമത വൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അപാരമായ പാണ്ഡിത്യമുള്ളവനും മലയരുടെ അടുക്കൽനിന്നു പ്രത്യേകം ചില പ്രയോഗങ്ങളും പഠിച്ചവനും ആയിരുന്നു ആ വൈദ്യൻ. സത്യം പറയുകയാണെങ്കിൽ അവർക്ക് ഒരു വൈദ്യന്റെ സഹായം അത്യാവശ്യമായിരുന്നു; പ്രത്യേകിച്ചും ആ പിഞ്ചുപൈതലിനു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ കിടാവു മാതൃഹൃദയത്തിലുള്ള അസഹ്യതകളെ മൂലകൂടിക്കുന്നതോടുകൂടി മുഴുവൻ ആകരിച്ചിരുന്നോ എന്നു തോന്നുമാറു കൈകാൽ കുതറി വാവിട്ടു കരഞ്ഞിരുന്നു. എന്തോ ഉപദ്രവമുള്ള പോലെ കഠിനമായി കരഞ്ഞിരുന്നു.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച അപരിചിതനാണ് അറയിലേക്കു ആനയിക്കപ്പെട്ടതു്. "എന്നെ തനിയെകാൽ നാഴികയോളം രോഗിയെ നോക്കുന്നതിനു അനുവദിക്കണം. എന്നാൽ ഉടനെത്തന്നെ എല്ലാം ശാന്തമാക്കിത്തരാം കൊള്ളാം. അതുമല്ല ശ്രീമതി ഇനിമുതൽക്കു ഇതുവരെയുള്ളതിലധികം അനുസരണശീലത്തോടുകൂടി വർത്തിക്കുമെന്നു ഞാൻ ഉറപ്പുനൽകുന്നു." എന്നു അപരിചിതൻ പറഞ്ഞു.

"അതു സാധിക്കുമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ അതിവിദഗ്ദ്ധനാണെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കാം. ഇതുവരെയും ഇവൾ പിശാചുബാധിച്ച പോലെയായിരുന്നു പെരുമാറിയതു്. അതു നിർത്തൽചെയ്യുവാൻ ഞാൻ പഠിച്ചതെല്ലാം നോക്കിക്കഴിഞ്ഞു." കാരാഗൃഹപാലകൻ പറഞ്ഞു. വൈദ്യൻ, സഹജമായ ധാടിയോടുകൂടിയായിരുന്നു അറയിലേക്കു കടന്നതു. കാര്യക്കാർ പോയതിന്നുശേഷവും മുൻ വിവരിച്ച വിധത്തിൽ മണ്ഡപത്തിൽവെച്ചു ശ്രീമതി നോക്കി നിന്നിരുന്ന അപരിചിതന്നു യാതൊരു ഭാവവൃത്യാസങ്ങളുമുണ്ടായില്ല. ഇദ്ദേഹമാണു് രാമചന്ദ്രമേനോനെന്നു വായനക്കാർ അനുമാനിച്ചിട്ടുണ്ടാവുമല്ലോ! അയാൾ ഒന്നാമതായ് ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചതു് പൈതലിന്റെ വല്ലായ്മതീർക്കേണ്ടതിലേക്കായിരുന്നു. അയാൾ കയ്യിലുള്ള തോൽസഞ്ചിനിലത്തുവെച്ചു് അതിൽ നിന്നു് ഒരുപൊതിയഴിച്ചു് കുറച്ചു മരുന്നു് ഒരു തുടം വെള്ളത്തിൽ പകർന്നശേഷം നല്ലവണ്ണം ഇളക്കി.

"മുമ്പുതന്നെ വൈദ്യം പഠിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടും രണ്ടു കൊല്ലത്തോളം പല നാട്ടിലും പല നാട്ടുകാരോടും ഇടചേർന്നു നടന്നു പഠിച്ചതിനാലും വൈദ്യരെന്നു പറയുന്ന ചിലരെക്കാൾ അധികം എനിക്കു ഈ വിഷയത്തിൽ പരിജ്ഞാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ കുട്ടി നിന്റെതാണു്—എന്റെതല്ലതന്നെ—അതുമല്ല എന്റെ സ്വരൂപത്തേയോ ശബ്ദത്തേയോ പിതാവിന്റെതാണെന്നതു ധരിയ്ക്കുകയില്ല—അതിനാൽ ഈ മരുന്നു് അമ്മയായ നിന്റെ കൈകളാൽത്തന്നെ അതിന്നു കൊടുക്കുക.", അയാൾ ഉപദേശിച്ചു ദാനംചെയ്ത ഔഷധത്തെ സ്വീകരിക്കാതെ ദുഃശ്ശങ്കകളോടെ സുഭദ്ര അയാളെ നിർന്നിമേഷയായ് നോക്കി. "സാധുവായ ഈ പൈതലിന്റെ നേർക്കോ നിങ്ങളുടെ പകാ?" എന്നു ചോദിച്ചു.

"മൂഢേവി "വൈദ്യൻ തുടർന്നു" വേണ്ടാവൃത്തിയുടെ ഫലമായി ജനിച്ച ഈ പിഞ്ചുപൈതലെ ദ്രോഹിച്ചതുകൊണ്ടു്

എനിക്കെന്തു തൃപ്തി? ഈ പൈതൽ എന്റെതു തന്നെയായിരുന്നാലും—അതെ, എന്റെതും നിന്റെതും ക്രൂരിയായിരുന്നാലും—ഇതിലും നല്ലതു ചെയ്യാൻ എനിക്കു സാദ്ധ്യമല്ല."

പിന്നെയും അവൾ വൈമനസ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നതിനാൽ അയാൾതന്നെ ആ മരുന്നു കൂട്ടിക്കൊടുത്തു. വൈദ്യൻ പറഞ്ഞതുപോലെ കുറച്ചു നേരത്തിനുള്ളിൽ അതിന്റെ ഫലം വെളിവായി. വല്ലായ്മയെയെല്ലാം ശമിച്ചതിനാൽ കുറച്ചുനേരം കൊണ്ടു പൈതൽ സുഖനിദ്രയെ പ്രാപിച്ചു. വൈദ്യൻ തന്റെ ശ്രദ്ധയെ മാതാവിന്റെ നേക്കു തിരിച്ചു. അവളുടെ കൈപിടിച്ചു നാഡി പരിശോധിച്ചു. അടുപ്പമുള്ളതെങ്കിലും അകൽച്ചയെ മൂത്തീകരിച്ച അയാളുടെ ദേഹസ്പർശം അവളെ ഭീകരമാംവണ്ണം രോമാഞ്ചം കൊള്ളിച്ചു. പരിശോധനകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ട ശേഷം വൈദ്യൻ സഞ്ചിയിൽനിന്നു മറെറാരു മരുന്നെടുത്തു കുറച്ചു വെള്ളത്തിൽകലക്കി.

"എനിക്കു അഷ്ടവൈദ്യന്മാരിൽ മുമ്പനായ ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളെ പരിചയമില്ല. മൂസ്സതവർകളേയും എനിക്കറിയുകയില്ല. എങ്കിലും ഈ പാത്രത്തിൽ പകർന്നതുപോലെയുള്ള പല മൂലികാരസങ്ങളുടേയും ഗുഢപ്രയോഗങ്ങളും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതു ഒരു മലയൻ ഞാൻ അവനു പറഞ്ഞുകൊടുത്ത പ്രയോഗങ്ങൾക്കു പ്രതിഫലമായി കാണിച്ചതന്നതാണ്. ഈ മരുന്നു കഴിക്കുക. ഒരു സമയം നിരപരാധമനസ്സിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ പടിവരെയെങ്കിലും ഇതുകൊണ്ടു് ആശ്വാസം കിട്ടിയേക്കും! നിരപരാധമനസ്സാക്ഷിയെ നിനക്കു പ്രദാനം ചെയ്യുവാൻ എന്നാൽ അസാദ്ധ്യമാണ്." അയാൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് മരുന്നു് അവളുടെ കരങ്ങളിലർപ്പിച്ചു. അവൾ സുഖനിദ്രയിലാണ്ടുകിടക്കുന്ന പൈതലെ നോക്കിയശേഷം വൈദ്യരെ ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടു് ഭീതിയോടല്ലെങ്കിലും സംശയഗ്രസ്തയായി അയാളുടെവക്കൽനിന്ന ആ മരുന്നു സ്വീകരിച്ചു.

"എന്നെപ്പോലെയുള്ളവർ വല്ലതിനും പ്രാർത്ഥിക്കുവാനർഹരെങ്കിൽ—ഞാൻ മരണത്തിനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്! അതിനെപറ്റി വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ട്! ആലോചിച്ചിട്ടുമുണ്ട്! അതിനാൽ ഇതു മാരകശക്തിയുള്ളതാണെങ്കിൽ, ഇതു ഞാൻ കഴിക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ നിങ്ങൾ നല്ലവണ്ണം ആലോചിക്കുക! ഇതാ, ഞാൻ കഴിക്കുകയായി!" അവൾ മരുന്നു പാത്രം അധരങ്ങളോടടുപ്പിച്ചു പിടിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ കഴിച്ചാലും!" അയാൾ സ്ഥിരചിത്തനായി പറഞ്ഞു. "സുഭദ്ര! ഇത്രമാത്രമെ നീ എന്നെ അറിയുകയുള്ളൂ? എന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങൾ ഇത്ര മലിനങ്ങളെന്നോ നീ വിചാരിച്ചതു? പ്രതികാരത്തോടുകൂടിയാണു് എന്റെ പെരുമാറ്റമെങ്കിൽ നിനക്കു മാരകമരുന്നു തരുന്നതിനേക്കാൾ ഉത്തമം രോഗങ്ങളിൽ നിന്നു രക്ഷിച്ചശേഷം നിന്റെ മാറത്തു കിടക്കുന്ന പാപചിഹ്നം മരണംവരെ നിലനിർത്തി നിന്നെ ശോകാഗ്നിയിൽ ഹോമിക്കുകയല്ലേ ചെയ്യുക?" അയാൾ പെരുവിരൽകൊണ്ടു അവളുടെ മാറത്തുകിടക്കുന്ന പാപചിഹ്നത്തെ തൊട്ടുകാണിച്ചു. ചട്ട പഴത്ത ഇരുമ്പുദണ്ഡം മാറത്തു പതിച്ചപോലെയുണ്ടായ മനോവേദന അവളുടെ മുഖത്തു പ്രതിബിംബിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ അയാൾ പറഞ്ഞു. അതിനാൽ നീ ചിരകാലം ജീവിച്ചിരുന്നാലും! മനുഷ്യസമുദായത്തിന്റെ നയനങ്ങളിലും നക്കുറവാളിയായി!—നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ കണ്ണുകളിലും കുറക്കാരിയായി!—നിന്റെ അരുമസന്താനത്തിന്റെ നയനങ്ങളിലും പാപിയായി ചിരകാലം ജീവിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആ മരുന്നു കഴിക്കുക!"

ഒരക്ഷരവും ഉരിയാടാതെ സുഭദ്ര മരുന്നു കഴിച്ചു. അവൾ അടുത്തുള്ള കട്ടിലിൽ ആസനസ്ഥയായി. വൈദ്യൻ അടുത്തുകിടന്നകസേലയിൽ ചെന്നിരുന്നു. വൈദ്യരുടെ ഇരിപ്പുകണ്ടപ്പോൾ തന്നെ അവൾക്കു ദേഹമാസകലം വിറച്ചു തുടങ്ങി. മനുഷ്യ

സാദ്ധ്യമായ എല്ലാകാര്യങ്ങളും അവളുടെ ദേഹാശ്വാസത്തിന്നായ് ചെയ്തശേഷം—അതികഠിനമായി മടക്കിഎടുക്കാൻ സാധിക്കാത്തവിധം തെററുചെയ്തതിന്റെ ഫലമായി അഗാധമായ മനോവേദനയെ ആർക്കുളവാക്കിയോ—അയാളെന്നപോലെ അവളോടു പെരുമാറുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതായ ദൃഢചിത്തത്തോടുകൂടിയായിരുന്നു ആ ഇരുപ്പ്.

"സുഭദ്രെ, ഞാൻ ചോദിക്കുന്നില്ല, നീ എങ്ങനെയാണ്, എന്തുകൊണ്ടാണ്, ഏതുകാരണത്താലാണ് ഈപാഴ്ക്കുഴിയിൽ പതിച്ചതെന്നു! അഥവാ ഞാൻ കണ്ടപോലെ അപഖ്യാതി സിംഹാസനത്തെ അലങ്കരിച്ചതെന്നു! ഇതിന്റെ കാരണത്തെ അധികം ദൂരെ അന്വേഷിക്കേണ്ടതില്ല. ഇതു് എന്റെ തെററുകൊണ്ടുതന്നെ!—നിന്റെ മനസ്സിന്റെ ബലഹീനതകൊണ്ടും! എന്നെപ്പോലെ ഒരു ചിന്തകന്നു, ഗ്രന്ഥശാലകളിലുള്ള നിരവധി ഗ്രന്ഥം വായിച്ചു പഠിക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യപ്പുഴുവിന്നു, ചെറുപ്പകാലം മുഴുവൻ ജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിന്നു ചിലവഴിച്ചു വാർദ്ധക്യത്തിലേക്കു പ്രവേശിച്ചു കഴിഞ്ഞ ഒരുവന്നു, നിനക്കുള്ളപോലെയുള്ള സൌന്ദര്യത്തോടും യൌവനത്തോടും എന്തു ബന്ധമാണുള്ളതു്? വക്രതയോടുകൂടി ജനിച്ച ഞാൻ ഒരു യുവതിയുടെ മായാമോഹങ്ങളെ ബുദ്ധിസംബന്ധമായ ത്രാണികൊണ്ടു വൈരൂപ്യത്തെ മറച്ചു തൃപ്തിപ്പെടുത്താമെന്നു വിചാരിച്ചതുതന്നെ ഏററവും അബദ്ധമായിപ്പോയി! ചിലർ എനിക്കു ദിവ്യദൃഷ്ടിയുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു! തപോധനന്മാർ അവരവർക്കു വരാവുന്നതുകളെ മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ അറിഞ്ഞിരുന്നുപോലും! പല കാട്ടിലും നാട്ടിലും സഞ്ചരിച്ചു മാങ്കാപുരത്തു വന്നുചേരുമ്പോൾ നീ ജനങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ പാപമൂർത്തിയായി നിൽക്കുന്നതായിരിക്കും ഒന്നാമതായി വീക്ഷിക്കുവാനിടവരികയെന്നു ഞാൻ ആലോചിക്കേണ്ടതായിരുന്നു! അഥവാ അഗ്നിസാക്ഷിയായി നിന്നെ ഞാൻ വിവാഹം ചെയ്ത ആ മുഹൂർത്തത്തിൽ അഗ്നി

കുണ്ഡത്തിൽനിന്നു തന്നെ ഈ രണ്ടക്ഷരം ഉയർന്നുവരുന്നതായി പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതായിരുന്നു !"

ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ വാചകങ്ങളുടെ മർമ്മഭേദകമായ മുനകളാൽ ഹൃദയം ശകലിതമായി സഹിക്കവയ്യാത്ത മനോവേദനയോടുകൂടി അവൾ ഇപ്രകാരം മറുപടി പറഞ്ഞു. "നിങ്ങൾക്കറിയാമായിരുന്നു, എനിക്കു നിങ്ങളോടു യാതൊരു പ്രേമമോ, സൌഹാർദ്ദതയോ ഇല്ലെന്നു. ഞാൻ അതെല്ലാം നിങ്ങളോടു തുറന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണല്ലോ !"

"ശരിയാണ്, ഇതെല്ലാം എന്റെ തെററുതന്നെയെന്നു ഞാൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു." അയാൾ തുടർന്നു. നിന്നെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതുവരെയും ഞാൻ വ്യർത്ഥമായി ജീവിതം നയിച്ചു. എനിക്കു ലോകത്തിൽ സന്തോഷദായകമായി ഒന്നുംതന്നെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്റെ ഹൃദയം നായികയില്ലാത്ത വലിയൊരു ഭവനംപോലെയായിരുന്നു. അനവധി വിരുന്നുകാർക്കു സൽക്കാരമേൽക്കുവാൻ സ്ഥലം മാത്രമുണ്ടായിരുന്നു, എങ്കിലും സൽക്കരിക്കുന്നതിന്നു നായികയില്ല. അതിന്നെനിക്കൊരു മോഹമുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ കിഴവനെന്നിരുന്നാലും—,ഇരുണ്ടവനെന്നിരുന്നാലും, വിരൂപനെന്നിരുന്നാലും എന്റെ ആശാസ്വപ്നം അത്ര അസംഭാവ്യമല്ലെന്നു എനിക്കു തോന്നിയതില്ല. നാനാഭാഗത്തുനിന്നും വാരിക്കൂട്ടിയെടുക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതും ചിതറിക്കിടക്കുന്നതും ആർക്കും അനുഭവിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതുമായ ആനന്ദത്തെ എനിക്കും അനുഭവിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചതു വ്യർത്ഥമാകുമെന്നു തോന്നിയില്ല. അതിനാൽ നിന്നെ ഞാൻ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തു നിക്ഷേപിച്ചു. അവിടെ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടുണ്ടാകാവുന്ന ചൂടുകൊണ്ടു നമുക്കു തണുപ്പിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കാമെന്നു വിശ്വസിച്ചുപോയി!"

"ഞാൻ അവിടുത്തേക്കു അത്യധികം അപരാധം ചെയ്തുപോയി !" അവൾ മന്ദം പറഞ്ഞു.

"നാം ഇരുവരും അന്യോന്യം അപരാധം ചെയ്തു." അയാൾ തുടർന്നു. "ഒന്നാമതായി കുററം ചെയ്തവൻ ഞാൻ തന്നെ! നിൻെറ ഉദിച്ചുയരുന്ന യൌവ്വനത്തെ എൻെറ വാർദ്ധക്യത്തോടു ബന്ധിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ തെററുകാരനായി. അതിനാൽ തത്വജ്ഞാനം പഠിച്ചതും ഗാഢചിന്തകളാൽ വിജയിച്ചതും വ്യർത്ഥമായിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് എനിക്കു പകവീട്ടുന്നതിന്നോ നിന്നെ ദ്രോഹിക്കുന്നതിന്നോ യാതൊരു വിചാരവുമില്ല. നമ്മുടെ ഇരുപക്ഷത്തിലും കുററം സമമായി നില്ക്കുന്നുണ്ടു്. പക്ഷെ നമ്മളിരുവരേയും വഞ്ചിച്ചവൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു! അവനാരാണു്?"

എന്നോടതുമാത്രം ചോദിക്കരുതു്" അവൾ ദൃഢതയോടെ പറഞ്ഞു. "അതു നിങ്ങൾക്കൊരിക്കലും എന്നിൽ നിന്നറിവാൻ സാദ്ധ്യവുമല്ല."

"ഒരിക്കലും സാദ്ധ്യമല്ലെന്നോ നീ പറയുന്നതു്?" വൈദ്യർ സ്വതന്ത്രാശ്വാസജനകമായ ബുദ്ധിയോടുകൂടിയ മന്ദസ്മിതത്തോടെ ചോദിച്ചു. "ഞാൻ പറയുന്നതു വിശ്വസിച്ചാലും. വളരെ കുറച്ചു കാര്യങ്ങൾമാത്രമേ—മറഞ്ഞു കിടക്കുന്ന ചിന്താഗോളത്തിന്നടിയിലായി കുറച്ചു കാര്യങ്ങൾ മാത്രമെ,—അതിൻെറ രഹസ്യതത്വങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന്നായി അശ്രാന്തപരിശ്രമം ചെയ്യുന്നതിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധനായ മനുഷ്യനിൽനിന്നും മറഞ്ഞു കിടക്കുന്നുള്ളു! ആരായുന്ന ജനതയുടെകണ്ണുകളിൽനിന്നു നിനക്കു ഈ രഹസ്യത്തെ ഗോപ്യമായിവെക്കുവാൻ സാധിച്ചേക്കാം! പക്ഷെ എന്നെ അപേക്ഷിച്ചേടത്തോളം ഞാൻ അവർക്കില്ലാത്തതായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളോടുകൂടിയാണു് ഇവിടെ വന്നിട്ടുള്ളതു. ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സത്യത്തെ ആരായുന്നതുപോലെ അയാളെ ഞാൻ തിരഞ്ഞു കണ്ടുപിടിക്കാതിരിക്കുകയില്ല.

അയാൾ സമീപത്തുവരുമ്പോൾ ഇന്ദ്രിയശക്തികൊണ്ടു എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നതായിരിക്കും. അയാൾ ഭയം കൊണ്ടു വിറക്കുന്നതു എനിക്കു കാണാനിടവരും! ഒടുവിൽ എന്റെ പ്രതികാരത്തിനു അവൻ പാത്രമാകേണ്ടിയുംവരും!"

പണ്ഡിതവയ്യനായ അയാളുടെ കണ്ണുകൾ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു അവളുടെ രഹസ്യത്തെ കണ്ടറിയുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചു് ശ്രീമതി കൈകൾകൊണ്ടു ഹൃദയത്തെ മറച്ചു.

"നീ അവന്റെ പേർ പറകയില്ല, എന്നാലും അവൻ എന്റെ പ്രതികാരത്തിനു പാത്രമാകാതിരിക്കുകയില്ല!" അയാൾ വിധി കല്പിക്കുന്നതുപോലെ ദൃഢമായിപ്പറഞ്ഞു. "അവൻ നീ ധരിക്കുന്നപോലെ മാറത്തൊന്നും പാപചിഹ്നം ധരിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും അവന്റെ ഹൃദയത്തിലുള്ള പാപചിഹ്നത്തെ ഞാൻ കണ്ടറിഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കും. എങ്കിലും അവനുവേണ്ടി നീ പരിഭ്രമിക്കേണ്ട. ദൈവം ചെയ്യുന്ന പ്രതികാരത്തിനു പ്രതിക്രിയമായിനിന്നു ദൈവത്തെ വഞ്ചിച്ചു മനുഷ്യനിർമ്മിതമായ നിയമങ്ങളിൽ കൂട്ടുകൂടുമെന്നു നീ എന്നെ തെറ്റിദ്ധരിക്കേണ്ടാ വശ്യമില്ല. അതുമല്ലാ അയാളുടെ ജീവനു ഹാനികരമായോ, അയാളുടെ പ്രഭുത്വത്തിനു ഉടവുതട്ടത്തക്കവണ്ണമോ, ഞാൻ വിചാരിച്ചപോലെ നല്ലസ്ഥിതിയിലുള്ളവനെങ്കിൽ, യാതൊന്നും ഞാൻ ചെയ്യുമെന്നു നീ വിചാരിക്കേണ്ട. അവൻ ജീവിച്ചിരിക്കട്ടെ! പുറംപൂച്ചുകൊണ്ടു കഴിയുമെങ്കിൽ ഞെളിഞ്ഞുനടക്കട്ടെ!

"നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തികൾ കാരുണ്യപൂർണ്ണമാണു; വാക്കുകൾ കാളക്കൂടവിഷവുമാണു!" അവൾ ഭയവിഹ്വലയായി പറഞ്ഞു.

"ഒന്നുമാത്രം പറയാം. നിന്റെ ജാരന്റെ രഹസ്യത്തെ നീ ഗോപ്യമായി വെക്കുന്നു. അതുപോലെ എന്റെയും രഹസ്യത്തെ ഒളിച്ചുവെക്കുക. ഈ രാജ്യത്തു എന്നെ അറിയുന്നയാതൊരാളും ഇല്ല. യാതൊരു ജീവജാലത്തോടും നീ എന്നെ

ഭർത്താവെന്നു സംബോധന ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു വസ്തുത പറഞ്ഞു പോകരുതു". ലോകത്തിന്റെ അപരിഷ്കൃതമായ ഈ മൂല യിൽ ഞാൻ വാസമുറപ്പിക്കുന്നു. മറവു ദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചാരി മാത്രമായ ഞാൻ, മറവുകായ്വുങ്ങളിൽ വിരക്തനായ ഞാൻ, ഇവിടെ എനിക്കും ഒരു സ്ത്രീക്കും ഒരു പുരുഷനും ഒരു പൈത ലിനും തമ്മിൽ അടുപ്പം കാണുന്നുണ്ടു്. സ്നേഹം കൊണ്ടായാലും ദ്വേഷംകൊണ്ടായാലും, തെറ്റായാലും ശരിയായാലും നീയും നിന്റെതും എനിക്കവകാശപ്പെട്ടതാണു്. നീയെവിടെയാണോ, അവനെവിടെയാണോ, അവിടെത്തന്നെയാണു എന്റെ ഗൃഹവും! പക്ഷെ എന്നെ കമ്പമിപ്പിക്കുകമാത്രം ചെയ്യരുതു്."

"എന്തുകൊണ്ടു ഇപ്രകാരം നിങ്ങളാശിക്കുന്നു?" അവൾ ചോദിച്ചു. "എന്തുകൊണ്ടു വാസ്തവം പ്രഖ്യാപിച്ചു എന്നെ ത്യജിച്ചുകൂടാ?"

"ഒരു സമയം ജാരദോഷം വന്ന സ്ത്രീയുടെ ഭർത്താവെന്ന അപവാദം എന്റെ നാമത്തെ അപമാനിക്കുന്നതുകണ്ടു സഹിക്കു വാൻ എനിക്കു സാധിക്കാഞ്ഞിട്ടായിരിക്കാം! അല്ലെങ്കിൽ മറവു കാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടാവാം! എന്റെ അഭീഷ്ടം ഇതാരും അറിവാനിടവരാതെ എനിക്കു മരിക്കണമെന്നാണെന്നു വിചാ രിച്ചാൽ മതി. അതിനാൽ നിന്റെ ഭർത്താവു മരിച്ചെന്നു തന്നെ ലോകം വിശ്വസിക്കട്ടെ. അയാളെപ്പറ്റി യാതൊരു വാർത്ത കളും എവിടെനിന്നും കേൾക്കുകയുമില്ല. വാക്കുകൊണ്ടോ, ആംഗ്യംകൊണ്ടോ, നോട്ടംകൊണ്ടോ എന്നെ നീ തിരിച്ചറിയ രുതു. ഈ രഹസ്യം ആരോടും പറഞ്ഞു പോകരുതു് പ്രത്യേ കിച്ചു നിന്റെ ജാരനോടും! നീ എന്നെ വഞ്ചിക്കുവാൻ പുറ പ്പെട്ടുമ്പോൾ ഓർമ്മവെക്കുക!—അയാളുടെ സ്ഥാനം, മാനം, ജീവൻ, ഇവയെല്ലാം എന്റെ വക്കലാണെന്നു മനസ്സിരുത്തുക!"

"ഞാനീരഹസ്യം പാലിച്ചുകൊള്ളാം!" സുദ്ദേ പറഞ്ഞു.

"സത്യം ചെയ്യുക" അയാൾ പറഞ്ഞു.

അവൾ സത്യംചെയ്തു.

രാമവൈദ്യരെന്നപേരിലറിവാനകാശമുള്ള അദ്ദേഹം തുടർന്നു, "ശ്രീമതി, ഞാൻ പോവുകയായി, നിന്നെയും പൈതലേയും നിന്റെ മാറ്റുള്ള പാപചിഹ്നത്തേയും തനിയെവിട്ടു ഞാൻ പോവുകയായി. സുദ്ദേ, ഉറക്കത്തിലും ഇതു ധരിക്കേണമെന്നാണോ വിധി. ഉറക്കത്തിൽ പേടിച്ചുഞെട്ടിയുണരുവാൻ ഇതു കാരണമാകില്ലെ?"

"നിങ്ങളെന്തിന്നു" എന്റെ നേക്കു പുഞ്ചിരികൊള്ളുന്നു?" അയാളുടെ വീക്ഷണകാഠിന്യത്താൽ കുഴങ്ങിവശംകെട്ട അവൾ ചോദിച്ചു. "കൊടുംകാട്ടിലെ ഭ്രൂതത്തെപ്പോലെ എന്റെ ആത്മാവിന്നു ഹാനികരമാകുമോ നിങ്ങളോടുണ്ടായ ബന്ധം."

"നിന്റെ ആത്മാവിന്നല്ല! തീച്ചതന്നെ!" അയാൾ മന്ദസ്മിതത്തോടെ പറഞ്ഞു.

നാലാമദ്ധ്യായം

തുന്നൽവേല

സുദ്ദേയുടെ കാരാഗൃഹവാസം അവസാനിച്ചു. അവളെ തടവിൽനിന്നു പുറത്തുവിട്ടു. പുറമെയുള്ള സൂര്യപ്രകാശം അവളുടെ മാറത്തു കിടക്കുന്ന പാപചിഹ്നത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുവാനോ എന്നുതോന്നുമാറു പ്രകാശായികൃമുള്ളതായവർക്കു തോന്നി. ജനതയുടെ ഹാസ്യാംഗുലികളെ അവളുടെനേരെ ചൂണ്ടിയിരുന്നപ്പോഴുണ്ടായിരുന്നതിലുമധികം മനോവേദന അവർക്കു തടവിൽനിന്നു പുറത്തുവരുമ്പോൾ തോന്നാതിരുന്നില്ല. അന്നു ഇതു സഹിക്കുന്നതിന്നു സർവ്വശക്തികളും ഉപയോഗപ്പെട്ട

ത്തിയ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യംകൊണ്ടു് എല്ലാസന്ധുക്കളും ഒരു പോലെ പോഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അതിനാൽ അവൾക്കു അന്നത്തെ സംഭവങ്ങളെ ഒരു മങ്ങിയതരത്തിലുള്ള വിജയമായി മാററുവാനും സാധിച്ചു. അനവധികൊല്ലങ്ങൾ സമാധാന പരമായി ജീവിക്കുവാനുപകരിക്കുന്ന ശക്തികളെ അന്നത്തെ ജീവിതദശയിൽ ഒററപ്രാവശ്യം മാത്രം സംഭവിക്കാവുന്ന കാൎയ്യത്തിന്നുവേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ഏതൊരു നീതിരാക്ഷസനാണോ അവളെ ശിക്ഷാർഹയാക്കിയതു—ശിക്ഷിക്കുവാനും രക്ഷിക്കുവാനും ഒരുപോലെ ശക്തനായ അവൻെറ ഇരുമ്പുമുസലങ്ങൾ പോലെയുള്ള കരങ്ങൾ തന്നെ, അപകീൎത്തി പിണഞ്ഞു കുഴങ്ങുന്ന ആ അവസരത്തിലും അവൾക്കു ആശ്വാസം നൽകിയിരുന്നു. പക്ഷെ ഇനിമുതൽക്കു ഏകയായി തടവിൽനിന്നു പുറത്തുവന്ന മുതൽക്കു അവളുടെ ദിനചൎയ്യ തുടങ്ങിയ മുതൽക്കു—ജീവിതായോധനത്തിൽ, പ്രകൃതിദായകമായ സ്വവിദഗ്ദ്ധതയാൽ ജയിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു പരീക്ഷിക്കുകയോ, അല്ലാത്തപക്ഷം അവമാനക്കടലിൻെറ അടിത്തട്ടിലെ ചേററിൽപെട്ടു കൈകാൽകുഴഞ്ഞു മരണമടയ്യുകയോ ചെയ്യേണ്ടതായിവരും. ഭാവിയിൽനിന്നു കടംവാങ്ങി ഇപ്പോഴത്തെ ദുരിതത്തിന്നു ശമനം വരുത്തുവാൻ അവൾക്കു നിൎവ്വാഹമില്ലതന്നെ! നാളെ, അതിൻെറ കുഴപ്പങ്ങൾ വെളിവാകും! മറെറന്നാൾ, അതിൻെറയും! അതിന്നു പിറെറ ദിവസം അതിൻെറയും! ഇങ്ങനെ ഓരോ ദിവസവും അതാതിൻെറ സഹിക്കവയ്യാത്ത കഷ്ടപ്പാടുകളോടുകൂടി ആവിർഭവിക്കും! ഓരോ ദിവസങ്ങൾ ചെല്ലുന്തോറും കഷ്ടപ്പാടുകൾ മീതെക്കുമീതെ സ്വരൂപിച്ചു അപമാനത്തിൻമീതെ കുന്നുപോലെ കൂടിക്കിടക്കും! ആ ദിവസങ്ങളിലെല്ലാം സമുദായ പരിഷ്കാരികൾക്കും യോഗിവൎയ്യന്മാൎക്കും ഒരുപോലെ സ്ത്രീകളുടെ ചഞ്ചല മനസ്ഥിതിയാൽ സംഭവിക്കാവുന്ന വിഷമതകൾക്കുള്ള ഫല

മെന്നതിന്നു താൻ ഉദാഹരണമായിത്തീരുകയും ചയ്യും! അതുമാത്രമല്ലാ, നിർമ്മലമനസ്കരായജനങ്ങൾ അവളുടെ—അവളുടെ മഹാമനസ്കരായ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കുപിറന്ന അവളുടെ, യുവതിയായിത്തീരാവുന്ന ഒരു ബാലികയെ പ്രസവിച്ച അവളുടെ ഒരുകാലത്തു് ചാരിത്രശുദ്ധിയോടുകൂടിയിരുന്ന അവളുടെനേരെ വീക്ഷിക്കുമ്പോൾ പാപമൂർത്തിയെന്നു വിശ്വസിക്കുവാനെ തരമുള്ളു! മരണത്തിന്നു ശേഷവും അവളെ ഓർമ്മിക്കുവാൻ ഈ പാപകർമ്മം ഒന്നു മാത്രമെ ഉണ്ടാകയുമുള്ളു.

കോയിൽകോട്ടവിട്ടു, മാങ്കാപുരമുപേക്ഷിച്ചു, അവളുടെ ജന്മഭൂമിയിലേക്കോ അല്ലാത്തപക്ഷം വേറെ ഏതെങ്കിലും ദ്രാവിഡനഗരിയിലേക്കു പോകുന്നതിന്നോ, അവിടെ പുതിയ ജന്മമെടുത്തപോലെ പേരും ഊരും മാററി താമസിക്കുന്നതിന്നോ, ഈ, നീതിന്യായ പരിപാലനശക്തി അങ്ങനത്തെ സ്ഥലങ്ങളിൽ ബാധകമല്ലായിരുന്നതിനാൽ, അങ്ങനെചെയ്യാതെ മാങ്കാപുരത്തുതന്നെ താമസമുറപ്പിച്ചതു—അത്ഭുതാവഹമായ ഒരുസംഗതിതന്നെയായിരുന്നു! പക്ഷെ ഒരുവിധം വിധിവൈപരീത്യത്തിന്നു തടുത്തുകൂടാത്ത അഗാധശക്തികൊണ്ടു, അതു മിക്കപ്പോഴും ജീവികളെ അതാതിന്റെ ജീവിതത്തിൽ പ്രധാനമായി സംഭവിച്ച കാര്യങ്ങൾ നടന്ന സ്ഥലത്തെത്തന്നെ സേവിച്ചു രാഗപൂരിതമാക്കുവാൻ ജീവനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. അവൾ മണ്ണിൽ ആഴ്ത്തിയതു പാപകർമ്മത്തിന്റെ വിത്തുകളാണു്. സുഭദ്രക്കു ജീവപര്യന്തം വസിക്കുന്നതിന്നു അടുത്തുള്ള വനങ്ങളെ പോഷിപ്പിക്കുകയോ എന്നു തോന്നുമാറു പുതുമോടിയോടെ മററു യാതൊരുത്തർക്കും സ്വരച്ചേർച്ചവരുത്താത്തതായ വനവൃക്ഷങ്ങൾ വളർന്നിരുന്നു. ഉപേക്ഷിച്ച വസ്ത്രങ്ങളെപ്പോലെ സ്വദേശത്തുവെച്ചു അമ്മയുടെ സംരക്ഷണയിൽ വളർന്നുവരുമ്പോളുണ്ടായിരുന്ന ചാരിത്രം അവിടെത്തന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചുപോന്ന സ്ഥലമായ കോട്ടയം നഗരിപോലും പ്രായേണ അന്യനാടെന്നു

അവൾക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ഒരിക്കലും മറിച്ചുകളവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത ലോഹവലയംകൊണ്ടു അവളെ ഈ സ്ഥലത്തോടു ബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നി.

അങ്ങനെയായിരിക്കാം, നിസ്സംശയം അങ്ങനെയായിരിക്കാം, അവൾ തന്നിൽനിന്നും ആ രഹസ്യത്തെ മറച്ചുവെച്ചിരുന്നെങ്കിലും പാമ്പു മാളത്തിൽനിന്നു എത്തിനോക്കുന്നതുപോലെ അവളുടെ ഹൃദയം എപ്പോഴെങ്കിലും സ്വതന്ത്രമാകുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ഒരു വിചാരം മാത്രം അവളെ അതേ സ്ഥലത്തുതന്നെ ബന്ധിച്ചുനിർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു"! ഈ സ്ഥലത്തു ഒരാൾ നിവസിച്ചിരുന്നു! ഒരാൾ നടക്കുന്ന സ്ഥലമായിരുന്നു അതു". ആരെന്നുവെച്ചാൽ അവളുമായി ഈ ലോകത്തിൽ സ്നീകാര്യമല്ലാത്ത സംഘടനയിൽ ഏർപ്പെട്ട ഒരുവൻ! സീമാതീതപ്രതികാരസാധ്യതയിൽ മരണശേഷം ദൈവസന്നിധിയിൽ ഒരുമിച്ചുനിന്നു തങ്ങളുടെ അപരാധങ്ങൾക്കു ഉത്തരം പറയേണ്ട അയാൾ നിവസിക്കുന്നസ്ഥലമായിരുന്നു അതു"! മേൽക്കുമേൽ ഈ സംഗതിയെപ്പറ്റി അവൾ ആലോചിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും വീണ്ടും വീണ്ടും അതിനെ തന്റെ മനസ്സിൽനിന്നു നിരാകരിക്കുവാൻ അവൾ പരിശ്രമിച്ചു. ആ സംഗതിയെ വ്യക്തമായ് വീക്ഷിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാതെ അതിന്റെ കുട്ടിൽ നിക്ഷേപിച്ചു കളഞ്ഞു. മാങ്കാപൂരുത്തുതന്നെ താമസമുറപ്പിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതിന്റെ കാരണം എന്തെന്നു തന്നെത്താൻ വിശ്വസിപ്പിച്ചതും പകുതി സത്യമായ സംഗതിയായിരുന്നെങ്കിലും, പകുതിയും സ്വവ്യാമോഹപ്രേക്ഷിതമായിരുന്നു! ഇവിടെവെച്ചാണല്ലോ, അവൾ പാപകർമ്മം ചെയ്തതു"! ഇവിടെവെച്ചുതന്നെ ഫലം അനുഭവിച്ചു തീർക്കണം! എന്നാൽ പണ്ടുള്ളതിലും അധികം പ്രാണൻ ശുദ്ധിയുള്ളതായിത്തീരും! തദ്വാരാ മോക്ഷപ്രാപ്തിയും, എന്നായിരുന്നു അവളുടെ വിചാരം!

ശ്രീമതി ആ സ്ഥലംവിട്ടു പോയതില്ല. ഗ്രാമത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തു സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന, മറ്റു ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്നും വളരെ അകന്നുനിന്നിരുന്ന ഒരു ചെറിയ കെട്ടിടത്തിൽ അവൾ പാർപ്പിടമുറപ്പിച്ചു. ആ കെട്ടിടം ഒരു ജലാശയത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു കിടന്നിരുന്നു. നാലുഭാഗവും നിബിഡമായി വളർന്നു നിന്നിരുന്ന വൃക്ഷലതാദികൾ കാണുമ്പോൾ ഈ കുടിലിൽ ജനദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറക്കപ്പെടേണ്ട വല്ലതും ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്നു തോന്നിപ്പോകുമായിരുന്നുവെങ്കിലും അവ കെട്ടിടത്തെ പാടെമറച്ചിരുന്നില്ല. അവൾവശമുണ്ടായിരുന്ന ഗൃഹോപകരണങ്ങളോടും ഭരണാധികാരികളുടെ ആനുവാദത്തോടുംകൂടി ആ ചെറു പൈതലും സുഭദ്രയും അവിടെ താമസമാക്കി. ഉടൻതന്നെ ആ കെട്ടിടത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പലസംശയങ്ങളും രഹസ്യവാർത്തകളും ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചു. ഗൃഹണശക്തി വന്നിട്ടില്ലാത്ത ചെറുബാലികാബാലന്മാർ ആ ഗൃഹത്തിനു ചുറ്റും എത്തിനോക്കുമ്പോൾ, സുഭദ്ര തുന്നൽവേലചെയ്യുന്നതായോ അഥവാ ഗൃഹഭാരത്തിൽ സ്ഥിതികൊള്ളുന്നതായോ അല്ലാത്തപക്ഷം ആ പട്ടണത്തിലേക്കുള്ള പാതയിൽവെച്ചു കാണുമ്പോഴോ അവളുടെ മാറത്തു മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന പാപചിഹ്നം കണ്ടു ഭയവിഹ്വലരായി ഓടിക്കളയാറുണ്ടായിരുന്നു! അവൾ നിസ്സഹായയായിരുന്നെങ്കിലും, യാതൊരാളും സഹായസഹകരത്തിനു മുതിരുവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ലെങ്കിലും, യാതൊരാവശ്യങ്ങളും അവൾക്കു ബുദ്ധിമുട്ടുവന്നിരുന്നില്ല! അവൾക്കും പൈതലിനും വേണ്ട ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളോ മറ്റു സാമഗ്രികളോ ശേഖരിക്കുവാൻ അവൾക്കു വശമുള്ളവേല, ആ നാട്ടിൽ അത്ര പ്രചാരമില്ലാത്തതായിരുന്നുവെങ്കിലും ഉപയുക്തമാകാതിരുന്നില്ല. ഇന്നുള്ളപോലെ അന്നും പിന്നൽവേല എപ്പോഴും സ്വീകരിക്കത്തക്കയോഗ്യമായതായിരുന്നു. നെഞ്ചിൽ അവളുടെ കൈവേലാചാതുര്യത്തിനു ഒരു മാതൃകയായി ആ ഛിന്നം അന്നു

ഭംഗിയിൽ കസവുകൊണ്ടുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു. കസവു വസ്ത്രവും തങ്കനീരാളവും ധരിച്ചിരുന്ന നാടുവാഴികൾക്കും ഉപയുക്തപ്പെട്ടതാമായിരുന്ന വേലാചാതുര്യത്തെ ഇതു സാക്ഷ്യം വഹിച്ചിരുന്നു.

മലയാളസംസ്കാര പ്രധാനമായ വസ്ത്രധാരണ വിശേഷം കാണുന്ന ഈ നാട്ടിൽ അവളുടെ സാമർത്ഥ്യത്തിനു ഒരു പക്ഷെ പ്രകടനസന്ദർഭമുണ്ടാക്കാതിരിക്കുകയില്ല. പല ഭാഷകളും ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള നമ്മുടെ പൂർവ്വന്മാരുടെ മനസ്സിനെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതു അക്കാലത്തു വിഷമം തന്നെയായിരുന്നു. പൊതുയോഗങ്ങളും സൽക്കാരങ്ങളും വിരുന്നുകളും നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ട ആഡംബരങ്ങളോടുകൂടി മാത്രമായിരുന്നു നടത്തപ്പെട്ടിരുന്നതു. ധനികർക്കോ വലിയ ഉദ്യോഗപ്രമാണികൾക്കോ, സ്വർണ്ണപ്പൂന്നിപ്പിടിപ്പിച്ചതലപ്പാവും മുട്ടിനുതാഴെ ഇറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന കാർപ്പാസങ്ങളും അത്യാവശ്യം തന്നെയായിരുന്നു. എങ്കിലും സാധാരണ ജനങ്ങൾ ഇതുമാതിരി ആഡംബരവേഷത്തിൽ നടന്നുപോകരുതെന്നു നിയമങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ചെറുബാലികാബാലന്മാരെ മനോഹരമായ വസ്ത്രങ്ങളണിയിക്കുന്നതു ഒരു സമ്പ്രദായമായിരുന്നു.

അതിവേഗത്തിലല്ലെങ്കിലും സാവധാനത്തിൽ അവളുടെ കൈവേലക്കു അവിടെ പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചു. അധ:പ്പതിച്ച സ്ത്രീയോടുള്ള സൌഹാർദ്ദതകൊണ്ടോ, ഒരുപക്ഷെ എതു വില പിടിക്കാത്തതും നിരുപയുക്തവുമായ സാധനങ്ങൾക്കും ഒരു നിരൂപിതമായ വില മറവുള്ളവരുടെ ആകാംക്ഷ കല്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടോ, അല്ലാത്തപക്ഷം ഊഹ്യമല്ലാത്ത, അന്നം ഇന്നും ഉള്ളപോലെയുള്ള സംഗതികളെക്കൊണ്ടും ചിലക്കു നൽകപ്പെട്ടമാവുള്ള ചിലർ എതു തന്നെ ശ്രമിച്ചാലും സിദ്ധിക്കാത്തതുമായ ഗുണങ്ങൾ, അഥവാ ശ്രീമതി ഇതുവരെയും ഒഴിവായിരുന്നാ

ഒരു സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിച്ചതുകൊണ്ടോ, എന്തോ അവൾക്കു ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുന്നതിലധികം വേല ഈ തൊഴിൽ മൂലം ലഭിച്ചിരുന്നു. അവളുടെ പാപകരമായ കൈകളെക്കൊണ്ടു തുന്നിയുണ്ടാക്കിയ വിചിത്ര വേലകളോടുകൂടിയ കാർപ്പാസങ്ങളും തലപ്പാവുകളും ധരിച്ചു വലിയവർ, ധർമ്മത്തെ പുലർത്തുന്നവർ, സദസ്സിൽ ഉജ്വലഗാത്രരായി ഞെളിയാറുണ്ടായിരുന്നു? നാടുവാഴിയുടെ കൈലേസിന്മേലും, നായർ യോദ്ധാക്കളുടെ തലപ്പാവുകളിന്മേലും, മന്ത്രിയുടെ കാർപ്പാസത്തിന്മേലും അവളുടെ കൈവേലാസാമർത്ഥ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. നിസ്സീമസൌന്ദര്യത്തെ പുറത്തുകാണിക്കുന്നതു ലജ്ജാവാഹമെന്നു തോന്നുമാറു നവോഢകൾ ധരിക്കാറുള്ള മൂടു പടത്തിന്മേൽ ഒരിക്കൽ പോലും അവളുടെ ചാതുര്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നില്ല! ഈകുറവു അവളുടെ കുററത്തെ എത്രകണ്ടു സമുദായം വെറുക്കുന്നുണ്ടെന്നതിനെ സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു.

അവൾക്കും കുട്ടിക്കും കഴിഞ്ഞുകൂടുവാൻ വേണ്ടസാമഗ്രികൾ സമ്പാദിക്കുവാൻ മാത്രമെ സുഭദ്ര തുനിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു. അവളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ വളരെ പരുപരുത്തതും മങ്ങിയനിറത്തിലുള്ളതും ആഭരണം പാപചിഹ്നം മാത്രവും ആയിരുന്നു. നേരെമറിച്ചു പുത്രിയുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ വളരെ കൌതുക കരങ്ങളായിരുന്നതിനാൽ വളർന്നുവരുന്ന അവളുടെ കൌതുകത്തിന്നു ഒരു മാററു കൂട്ടിയിരുന്നു. കുട്ടിയിൽ വികസിച്ചുവന്ന സൌന്ദര്യധോരണിക്കു അഗാധമായ അർത്ഥസമുച്ചയമുണ്ടെന്നു അവൾക്കു തോന്നിയിരുന്നു. അതിനെപ്പററി എനിയൊരവസരത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നതായിരിക്കും. കുട്ടിക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഈ അനാവശ്യച്ചിലവുകഴിച്ചു മിച്ചം വരുന്നതെല്ലാം, അവളെ അപേക്ഷിച്ചു നിരാധാരദിനന്മാർക്കു ദാനം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിലും മിക്കപ്പോഴും പ്രതിഫലമായി പാൽകൊടുത്ത കൈയ്ക്കു് അവരുടെ കൃതഘ്നതാസർപ്പം കൊത്തുകമാത്രമെ ചെയ്തിരുന്നുള്ളു. സാധു

ക്കൾക്കു ധരിക്കുവാൻ കപ്പായങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതിന്നു മററു വേല ചെയ്യാനുപയോഗിക്കാവുന്ന സമയത്തെപ്പോലും അവൾ വിനിയോഗിച്ചു. ഇത്തരം പ്രവൃത്തിക്കുന്നതു പാപത്തിന്നു് പ്രായശ്ചിത്തമെന്ന തോതിലായിരിക്കാം! ഒരുപക്ഷെ സകല സുഖങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ചതും അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കാം! അവൾ എല്ലാവിധ സുകുമാരവസ്തുക്കളേയും ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. സ്നേഹിച്ചിരുന്നു! അതിനാൽ അവളുടെ കൈവേലയിൽ കൂടിയും ആ സൌകുമാൎയ്യം ഒഴികിക്കൊണ്ടെയിരുന്നു! സ്ത്രീകൾക്കു പുരുഷന്മാൎക്കറിവാനസാദ്ധ്യമായ ഒരു സന്തോഷം ഈ പിന്നൽ പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്നുണ്ടു! സുഭദ്രക്കൊച്ചമ്മക്കു പ്രണയത്തെ രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി വെളിക്കു കാട്ടുവാനോ അഥവാ ഉള്ളിലടക്കി വെക്കുവാനോ ഈതൊഴിൽ സഹായിച്ചിരുന്നു. മററുള്ള സുഖങ്ങളെപ്പോലെ പ്രണയസുഖവും പാപകരമെന്നു വിശ്വസിച്ചു് അവൾ നിരാകരിച്ചു. ഈ വിധമുള്ള ആധാരമില്ലാത്ത വസ്തുവെ സംബന്ധിച്ചുള്ള കൎത്തവ്യബോധം ശരിയായ പാപമോചനമാൎഗ്ഗത്തെ കാണിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും ആശങ്കക്കു വകയുള്ള അഗാധാന്തൎഭാഗത്തു തെററുപററാവുന്ന ഒരു വഴിയെ കാണിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഇപ്രകാരം, ഈ ജീവിതനാടകത്തിൽ അവൾക്കും ഒരു പങ്കുണ്ടെന്ന നിലയിൽ എത്തി. കൊലപാതകിയുടെ നിലയിലും കവിഞ്ഞു അധഃപ്പതിച്ച അവളുടെ യശസ്സു സഹിക്കവയ്യാത്തതെങ്കിലും പ്രത്യേകസ്വഭാവദാൎഢ്യത്താൽ തീരെ സമുദായത്താൽ അവഹേളിക്കപ്പെട്ടില്ല. സമുദായത്തോടുള്ള പെരുമാററത്തിൽനിന്നു് അവളും സമുദായവുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്നുതന്നെ തോന്നിയിരുന്നില്ല. അന്യരുടെ ഓരോവാക്കുകളും, ഓരോചേഷ്ടകളും, അവളെ ബഹിഷ്കരിച്ചമട്ടിലോ, അവൾ ആ നാട്ടിൽതന്നെയല്ലെന്നമട്ടിലോ, അഥവാ ഈ ലോകവുമായിടപാടുകൾ നടത്തുന്നതു മററുസമുദായാംഗങ്ങളുടെ മട്ടിലെന്നപോലെയോ ഉള്ള

അർത്ഥത്തെ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. പ്രേതം കഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ അധിവസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തെ പുനസ്സന്ദർശിക്കുന്നതുപോലെ, അതിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളോ മറ്റോ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ, അവരുടെ ആഹ്ലാദത്തിലോ, അനാഹ്ലാദത്തിലോ പങ്കുകൊള്ളുവാൻ സാധിക്കാത്തതുപോലെ. ഒരുപക്ഷെ അതിന്റെ അനുശോചനം പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചാൽ കൂടി മററുള്ളവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഭീതിയും വെറുപ്പും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ അവൾ എല്ലാവിധ മനോവ്യാപാരങ്ങളിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞു നിന്നതെയുള്ളു. അന്യജനങ്ങളുടെ പുഛവും നിന്ദയും മാത്രമാണ് അവരിൽ അങ്കുരിപ്പിച്ചു നിലനിർത്തുവാൻ അവൾക്കു സാധിച്ചിട്ടുള്ളതു. ഈ നില അവൾക്കുതന്നെ അറിയാമായിരുന്നു. അതുമല്ല പലപ്പോഴും മർമ്മഭേദകങ്ങളായ സംഭവങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഇതു ഓർമ്മയിൽനിന്നു വിട്ടുപോയിരുന്നില്ല. അന്നുള്ളവർ ദുർബലമനസ്കരല്ലായിരുന്നു. ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതിന്നു ആലോചിക്കുമ്പോൾ അപഹാസം കേൾക്കുക മാത്രമാണ് ചെയ്തിരുന്നതു്. തൊഴിൽസംബന്ധമായി കാണേണ്ടി വന്നിരുന്ന പ്രഭാകൾ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ശകാരവാക്കുകളാൽ തീച്ചൊരിയുകയാണു ചെയ്തിരുന്നതു്. സ്ത്രീകൾക്കുമാത്രം അപ്രധാനങ്ങളായ ചെറുസംഭവങ്ങളിൽനിന്നു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്ന വിഷയത്തെപ്പോലെയോ എതിരാളിയുടെ ചട്ടയററ നെഞ്ചിലുള്ള വൃണത്തിൽ ഓർക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ വീഴുന്ന കത്തുപോലെയോ ആയിരുന്നു ഇതു്. ഇപ്രകാരമുള്ള ആക്രമണത്തിന്നു മറുപടി നൽകുവാൻ തോന്നാതിരിക്കുന്നതിന്നു അവൾ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു.

തുടർച്ചയായി ആയിരം വിധത്തിൽ ഹൈന്ദവസംസ്കാരശാസ്ത്രം അവളെ ക്രൂരമാം വിധത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കുവാനുണ്ടാക്കിയ നീതിന്യായ ദണ്ഡുകൾ ശോഭിക്കുന്നതായി അവൾക്കു കാണപ്പെട്ടു. അവൾ വഴിയിൽ പോകുമ്പോൾ സന്യാസിമാർ കണ്ടു

മുട്ടി പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ ഫലങ്ങളെ പറയുവാൻ മുതിരുന്നതു കേട്ടു ഒരു കൂട്ടം ജനങ്ങൾ അവൾക്കു ചുററും പററിക്കൂടുക പതിവായിരുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ദൈവസന്ദർശനത്തിന്നു പോകുമ്പോഴും ക്ഷേത്രം അശുദ്ധമാക്കരുതെന്ന പരുഷവചനങ്ങൾ അവൾ ശ്രവിച്ചുവന്നു. അവൾ മററുകുട്ടികളെയും ഭയന്നിരുന്നു. രക്ഷിതാക്കന്മാരിൽനിന്നു എന്തോ ഭയങ്കര സത്വമാണെന്നു ഗ്രഹിച്ചിരുന്ന ബാലന്മാരെ അവൾ അത്യധികം ഭയന്നിരുന്നു. ആ നഗരിയിൽ എവിടെ പോകുമ്പോഴും അവൾ സ്വപുത്രിയൊരുമിച്ചുമാത്രമാണു നടന്നിരുന്നതു്. അവളെ മുമ്പിൽപോകുന്നതിന്നനുവദിച്ചശേഷം കുട്ടികൾക്കറിയുകയില്ലെങ്കിലും ആ രണ്ടക്ഷരത്തെ വിളിച്ചു കൂക്കി അനുഗമിക്കുക പതിവായിരുന്നു. അത്രകണ്ടവളോടടുത്തുചേർന്ന പാപകർമ്മത്തിന്റെ സംയോഗം സകല ജീവികളും അറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ മാമരങ്ങളുടെ ലതകൾ തമ്മിൽ ഈ കഥ മന്ത്രിക്കുന്നതു കേൾക്കുന്നതോ മന്ദമാരുതൻ ഇതു പറഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ ശ്രവിക്കുവാനിടവരുന്നതോ ശരൽക്കാലത്തിലെ തണുത്ത കൊടുങ്കാററു അച്ചത്യുത്തിൽ ഇതു വിളിച്ചുപറയുന്നതു കേൾക്കുന്നതോ അത്ഭുതജന്യമാകാത്തതായിരുന്നു! ഒരപരിചിതൻ ഇതു കാണുമ്പോൾ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നതു—അവർ അങ്ങനെ നോക്കാതിരിക്കുമാറില്ല—അവൾക്കതിയായ മനോവേദനനൽകിയിരുന്നെങ്കിലും, പലപ്പോഴും ഇങ്ങനത്തെ അവസരങ്ങളിൽ അതു മറച്ചുവെക്കുവാനവൾ ആലോചിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും, ഒരിക്കലും അപ്രകാരം ചെയ്തിരുന്നില്ല. പരിചിതന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിപാതവും അവൾക്കു അസഹ്യമായ മനോവേദനയുണ്ടാക്കി. ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ മററുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടി ആപാപചിഹ്നത്തിൽ പതിക്കുമ്പോൾ എപ്പോഴും അവൾക്കു മനോവേദന ഉളവാക്കിയിരുന്നു. എങ്കിലും ചിലപ്പോൾ, കുറെ ദിവസത്തിലൊരിക്കലോ മറെറാ ഒരുവന്റെ ദൃഷ്ടികൾ—അവൾക്കു കുറച്ചു നിമേഷങ്ങൾക്കുമാത്രം മനോവ്യഥാമോചനം നൽകുന്നതിന്നു തന്റെ ദുഃഖത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്ന

പോലെ—ആ പാപചിഹ്നത്തിൽ പരിച്ചിരുന്നു. അടുത്ത നിമിഷത്തൽ വീണ്ടും പാപംചെയ്തതുപോലെ അവളുടെ മനശ്ശല്യം ദ്വിഗുണീഭവിച്ചിരുന്നു. അവൾ തനിയേയാണോ പാപം ചെയ്തതു്?

സുഭദ്രയുടെ ആശയങ്ങൾക്കു പലമാററങ്ങളും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവൾ മന്ദബുദ്ധിയായിരുന്നെങ്കിൽ ഇതിലും അധികം മാററങ്ങൾ ഏകാന്തതയിലുള്ള ജീവിതം നിമിത്തം വരാമായിരുന്നു. ബാഹ്യബന്ധം മാത്രമുണ്ടായിരുന്ന ലോകം ആകെ മാറിയതായി അവൾക്കുതോന്നി! അതുമല്ല മററുള്ളവരാലോചിച്ച സംഗതികളോടു അനുഭാവമുണ്ടാക്കുന്ന പുതിയ മനസ്ഥിതി ലഭിച്ചതായും തോന്നി. ഇതെന്തുകൊണ്ടാണു്? ബാഹ്യമായി കാണുന്ന ശുചിത്വം വെറും കപടനാട്യമായിരുന്നെന്നും ഉള്ളിലുള്ള വിചാരങ്ങളെ പുറത്തെക്കെടുത്തു വിചാരണക്കുവെക്കുന്നതായാൽ അവളുടെ മാറത്തുമാത്രമല്ല, മററുപലരുടേയും നെഞ്ചിൽ പാപചിഹ്നങ്ങൾ പതിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും ഈ വ്യത്യാസം വിളിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും യാതൊരു സഹജീവിയും അവളെപ്പോലെ പാപം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു അവൾ വിശ്വസിച്ചു.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

മാണിക്യവല്ലി.

അസ്ഥാനത്തിലടിയുറപ്പിച്ച പ്രണയത്തിന്റെ മലിനാധാരഫലമായി ജനിച്ച ആ ബാലികയെപ്പററി രണ്ടു വാക്കു പറയേണ്ടതുണ്ടു്. ദൈനംദിനം വികസിച്ചുവന്ന ആ ബാലികയുടെ മുഖകമലം അതിമനോഹരവും, ബുദ്ധിചാതുര്യം അതിശയനീയവുമായിരുന്നു.

അവളുടെ മാണിക്യം? അതാണു് സുഭദ്ര പുത്രിയെ വിളിച്ചുവന്നതു! അവളുടെ മാണിക്യം! വില മതിക്കാത്ത

രത്നം! ഒരമ്മയുടെ സ്വപ്നസ്വവും കൊടുത്തു ലഭിച്ചതു! ആ അമ്മയുടെ ആമുല്ല്യ രത്നം! മനുഷ്യൻ ഇവളെ പാപിയെന്നു് ഗണിക്കുന്നു! മറ്റുള്ളവരുടെ അനുഭവം ഇവൾക്കു് ലഭിക്കുന്നില്ല! അതിനാൽ ദൈവം അവളെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിനു് മനോഹരിയായ ഒരു ബാലികയെ സമ്മാനിച്ചിരിക്കുന്നു! ഈ വിചാരങ്ങൾ അവൾക്കു് ആശ്വാസപ്രദമായില്ല! അവൾ ചെയ്തതു് പാപമെന്നറിയാം! അതിനാൽ അതിൽ നിന്നും ഗുണമുണ്ടാകയില്ലെന്നും അറിയാം! അവൾ ചെയ്ത പാപകർമ്മത്തിന്റെ ഫലമായി അതിന്റെ വല്ല കണികപോലും തന്റെ കുട്ടിയെ ബാധിച്ചതിന്റെ വല്ല ലക്ഷണവും കാണുമോ എന്നു അവൾ ഭയന്നു!

ആ ബാലികക്കു യാതൊരു ഗർഭംഗങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ പൈതലിന്റെ കൈകാലുകളും മറ്റവയവങ്ങളുടെ മനോഹരതയും ഏവർക്കും ആനന്ദത്തെ നൽകിയിരുന്നു. കാണികളുടെ ഹൃദയത്തെ ആ ബാലിക പ്രഥമവീക്ഷണത്തിൽതന്നെ ഹഠാൽ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. അതിനനുയോജ്യമായ സ്വാഭാവികഹാരിത്വം അവൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. അവളുടെ അതികോമള ഗാത്രങ്ങളും വിചിത്രങ്ങളായ വസ്ത്രങ്ങളാൽ മറക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഏതൊരു ഹൃദയത്തെയും കാഴ്ചയിൽ ആ ബാലിക വശത്താക്കിയിരുന്നു. ആ കുടിലിനെ അവളുടെ ബാല്യലീലകൾകൊണ്ടു മണിമേടയാക്കി മാറ്റി. ഏതൊരു മലിനവസ്തുക്കളും ശുഭ്ര വസ്ത്രങ്ങളും അവൾക്കൊരുപോലെ യോജിച്ചവയായിരുന്നു. രാജകുമാരിയുടേയും കൃഷിവലപുത്രിയുടേയും പ്രസന്നാഭാവം എല്ലായ്പോഴും അവളിൽ വിലസിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സന്തോഷസമയത്തും എന്തുകാണിക്കുമ്പോഴും ഏതോ അനിവാര്യമായ ഒരു ശക്തി അവളിൽ പരിലസിക്കുന്നുണ്ടെന്നു നമുക്കു തോന്നിക്കുമായിരുന്നു. ഈ ശക്തിയില്ലെന്നു വന്നാൽ അവൾ ഒരിക്കലും മനോഹരിയാകുമായിരുന്നില്ല.

അന്തഃസ്ഥിതമായ സ്വഭാവവൈചിത്ര്യം ആ ബാലിക യുടെ ഹൃദയശുദ്ധിയെ തുറന്നുകാണിക്കുന്നുണ്ട്. അവളുടെ ഈ സ്വഭാവം വ്യക്തമായിക്കണ്ടുതുടങ്ങി. യാതൊരു ശാസനത്തിനും അവൾ വഴിപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. അവളെ പ്രസവിച്ചതുതന്നെ ഏതോ ചില പ്രകൃതിശാസനകളെ അതിലംഘിച്ചായിരുന്ന തിനാൽ, അങ്ങിനെ ജനിച്ച ശിശുവിനു യാതൊരു വ്യവസ്ഥ കളും ബാധകമായിക്കണ്ടിരുന്നില്ല, അഥവാ ഉണ്ടെങ്കിൽത്തന്നെ അതിനു മേൽ ചില പ്രത്യേകശാസനകളോടുമാത്രമായി രുന്നു. ഈ ബാലികയുടെ സ്വഭാവവ്യത്യാസം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ സൂദ്രക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതു താൻ ഗർഭം ധരിച്ച സമയത്തു തനിക്കുണ്ടായിരുന്ന വികാരഭേദങ്ങളെന്തെന്നറിവാൻ പരിശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫലമെന്തെന്നറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമെ യുള്ളൂ. അവളുടെ പ്രണയാസക്തി വർദ്ധിച്ചസമയത്തു ഉല്പാദന മെടുത്ത പൈതലിനു അപ്പോളവൾക്കുണ്ടായിരുന്ന സ്വഭാവ വിശേഷങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. മുമ്പു എത്ര തന്നെ പരിശുദ്ധയായാലും ആ മാതാവു തന്റെ കുട്ടിക്കു അവളുടെ പാപത്തിന്റെ ആസ്വാദനരസം പകർന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. അതുമല്ലാ, നിയതിയോടു എതിരിട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന അന്നത്തെ സ്വഭാവം മാണിക്യവല്ലിയിൽ തെളിഞ്ഞുകാണാമായിരുന്നു. അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ അന്നു അങ്കുരിച്ചിരുന്ന നിരസം പടർന്നു പിടിച്ച സ്വഭാവം, ആരെയും കൂട്ടാക്കാത്ത ശീലം, അഗാധമായ കുണ്ഠിതം എന്നിസ്വഭാവങ്ങളും മാണിക്യവല്ലിയിൽ പ്രതിഫലിച്ചു കാണപ്പെട്ടു. ഈ സ്വഭാവവൈചിത്ര്യങ്ങളെല്ലാം ആ പെൺ കുട്ടിയുടെ ജീവിതദശയുടെ ആദികാലത്തുതന്നെ കണ്ടുതുടങ്ങി. ഒരു സമയം ഈ മന്ദാനിലൻ കാലം മെല്ലുമ്പോൾ ഘോരമായ കൊടുങ്കാറ്റായി മാറുവാനിടയുള്ളതാണു.

അന്നത്തെകാലത്തു എല്ലാ കുടുംബാംഗങ്ങളും അത്യധികം അച്ചടക്കനിബദ്ധന്മാരായിരുന്നു. എല്ലാ കുട്ടികളേയും തൊറ

ചെയ്താൽ മാത്രമല്ലാ താഡിച്ചിരുന്നതും ശിക്ഷിച്ചിരുന്നതും. അതെല്ലാം കുട്ടികളുടെ സ്വഭാവനന്മക്കുവേണ്ടി ചെയ്യുന്നു ഇങ്ങളിൽപെട്ടവയായിരുന്നുവെന്നാണു കാരണവന്മാർ വ്യവഹരിച്ചിരുന്നതു്. സുഭദ്ര ഈ ബാലികയെ അതിയായി സ്നേഹിച്ചിരുന്നതിനാൽ മരതകത്തിന്നു ഇപ്രകാരമുള്ള അനിഷ്ട സംഭവങ്ങളൊന്നും അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നില്ല. തന്റെ അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ബാലികയുടെ മേൽ സ്നേഹപൂർവ്വം ദൃഢതരമായ മേൽനോട്ടം നടത്തുവാൻ അവൾ നിർബ്ബന്ധിതയായി. ഈ പ്രവൃത്തി വ്യർത്ഥമാക്കുകയാണുണ്ടായതു്. സാമദാനഭേദദണ്ഡമെന്നീ നാലു പ്രകാരേണയും ആ ബാലികയെ നിയന്ത്രിപ്പാനവൾ പരിശ്രമിച്ചുവെങ്കിലും അതെല്ലാം നിഷ്ഫലമായതിനാൽ അവളുടെ ഇഷ്ടത്തിന്നു വഴങ്ങുകയാണുണ്ടായതു്. ചിലപ്പോഴെല്ലാം ആ ബാലികയുടെ ദൃഷ്ടികൾ വിദൂരമായ നോട്ടത്താൽ സങ്കുചിതമായിരുന്നു. ഈ പ്രത്യേകനോട്ടം കാണുമ്പോഴെല്ലാം സുഭദ്ര തന്റെ കുഞ്ഞിനെ വാരിയെടുത്തു മാറോടടുപ്പിച്ചു ഗാഢമായി പുണരുന്നതുകാണുമ്പോൾ ആ ബാലിക മനുഷ്യജീവിതത്തെയോ എന്ന സംശയത്താൽ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകാതിരിക്കുന്നതിന്നു തന്റെ മനസ്സിനെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്രകാരം ചെയ്യുമ്പോൾ മാണിക്യവല്ലിയുടെ മന്ദഹാസം സുഭദ്രയ്ക്കു സംശയാതീതമായി വളർന്നിയിരുന്നില്ലെന്നില്ല.

അവളുടെ സവ്വസ്വവുമായ പുത്രിയുടെ ഇതിഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ കാണുമ്പോൾ സുഭദ്ര വിങ്ങിക്കരഞ്ഞു പോകാറുണ്ടായിരുന്നു. ആ ബാലികയാകട്ടെ തന്റെ മാതാവിനെ അത്യധികം സ്നേഹിച്ചിരുന്നുവെന്നതിന്നു രണ്ടു പക്ഷമില്ല. പുത്രിയെ അടക്കിഭരിക്കുന്നതിന്നുള്ള ത്രാണി മാതാവിന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവളുറങ്ങുമ്പോൾ മാത്രമെ സുഭദ്രയ്ക്കു മനസ്സുഖമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

അമ്മയുടെ അടുപ്പം വിട്ടു അന്യബാലികാ ബാലന്മാരുമായി കളിക്കേണ്ട പ്രായമെത്തിയതു് എത്ര വേഗത്തിലായിരുന്നു!

അങ്ങനെ കളിക്കുമ്പോൾ സ്വന്തമകളുടെ കിളിക്കൊഞ്ചൽ ആ മാതാവിന്നു തിരിച്ചറിവാൻ എത്ര പ്രയാസമില്ലാത്തതായിരിക്കും! ഇതൊരിക്കലും സംഭാവ്യമല്ല. മാണിക്യം ജനനാൽതന്നെ കൂട്ടികളാൽ ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടവളാണു്. മറ്റു കുട്ടികളുടെ ഇടയിൽ പാപപങ്കമായ അവർക്കു യാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ല. മാറ്റു കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അവളുടെ നിസ്സഹായതയെ അവർക്കു ആ ചെറുപ്രായത്തിൽതന്നെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നതു അതീയായ ബുദ്ധിവൈഭവത്തിന്റെ ലക്ഷണമായിക്കരുതണം. സുഭദ്ര എവിടെപോകുമ്പോഴും ആ ബാലികയെ കൂടെകൊണ്ടു നടന്നിരുന്നു. മറ്റു കുട്ടികൾ പലവിധ കളികളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെല്ലാം മരതകം കണ്ടു മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നെങ്കിലും ആവക കളികളിൽ ഒരിക്കലെങ്കിലും പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നില്ല. അവർ വല്ലപ്പോഴും അവളോടു സംസാരിയ്യുവാനിടവന്നെങ്കിൽ പിന്നെ ഒരിക്കലും മരതകം അവരെ തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്തിരുന്നില്ല. കുട്ടികൾ അവളുടെ മുറുപാട്ടം വട്ടമിട്ടു പരിഹസിപ്പാൻ കോപ്പുകൂട്ടുമ്പോൾ അവൾ കല്ലുപെറുക്കി അവരുടെ മേൽ എറിഞ്ഞും ശകാരവർഷം പൊഴിച്ചും അവരെ ശിക്ഷിച്ചിരുന്നു.

മറ്റു കുട്ടികൾ അവളുടെയും മാതാവിന്റെയും നേർക്കു അതിയായ പുച്ഛം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെന്നു മനസ്സിലായതിനാൽ അവൾ അവരെ അത്യന്തം വെറുത്തിരുന്നു. പലപ്പോഴും സുഭദ്ര ഈ കുട്ടിയുടെ സ്വഭാവശുദ്ധിക്കുവേണ്ടി ദൈവത്തെ പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. മരതകത്തിന്റെ ശൈശവകാലത്തു അമ്മ തൊട്ടിലിൽനിന്നു അവളെ എടുക്കുവാൻ മുതിരുമ്പോൾ അതു മന്ദസ്മിതത്തോടെ പാപചിഹ്നത്തെ അരിന്റെ പിഞ്ചു കരങ്ങളെക്കൊണ്ടു വലയം ചെയ്യുക പതിവായിരുന്നു. ഇതു മാത്രം സുഭദ്രയുടെ ഹൃദയത്തെ എരിപൊരിക്കൊള്ളിച്ചിരുന്നുവെന്നു പറയുവാൻ അസാദ്ധ്യമാണു്!

ഒരു ദിവസം മരതകം അടുത്തുള്ള പൂക്കളെല്ലാം പറിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു മാതാവിന്റെ നെഞ്ചിൽ കിടക്കുന്ന പാപമിഹ ത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി എറിയുകയായിരുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നോ വേറെ ഏതുലോകത്തിൽനിന്നോ മാതാവിന്റെ മാറ്റിടത്തിൽ കിടക്കുന്ന പുണ്ണിനു പറ്റിയ ഔഷധം ലഭിക്കുമെന്നു നിശ്ചയമില്ലാത്ത ആ പുത്രിയെ സുഭദ്ര ഇമവെട്ടാതെ നോക്കിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

"കുട്ടി! നീയാർ?

"ഞാൻ അമ്മയുടെ മരതകം" ബാലിക മന്ദസ്മിതത്തോടെ പറഞ്ഞു.

"നീ എന്റെ കുട്ടിതന്നെയോ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"അതെ! അതെ! ഞാൻ അമ്മയുടെ മരതകം തന്നെ" അവൾ തുള്ളിക്കളിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

"നീ എന്റെ കുട്ടിയല്ല! നീ എന്റെ മരതകമല്ല! നീ ആരെന്നു പറയൂ? നിന്നെ ആർ ഇവിടെക്കയച്ചു?" സുഭദ്ര കളിയായി ചോദിച്ചു.

"അമ്മ പറഞ്ഞു തരൂ!' അവൾ ശഠിച്ചു. അവൾ മാതാവിന്റെ മടിയിൽ കയറിയിരുന്നു.

"ദൈവമാണു നിന്നെ എനിക്കു തന്നതു" ആ മാതാവു വൈമനസ്യത്തോടെ പറഞ്ഞു.

"അല്ല! ദൈവമല്ല' എന്റെ അച്ഛൻ!" ആ ബാലിക ശഠിച്ചു.

"മിണ്ടാതിരിക്കു! നിനക്കെന്തറിയാം? ദൈവമാണു നമ്മളെ ഈ ലോകത്തേക്കയച്ചതു. എന്നെയും നിന്നെയും. അല്ലാത്തപക്ഷം നീ എവിടെനിന്നു വന്നു?" ആ മാതാവു ചോദിച്ചു.

"അമ്മ പറഞ്ഞുതരൂ" അവൾ അപേക്ഷിച്ചു.

"നീയാണെന്നിക്കു പറഞ്ഞു തരേണ്ടതു. എനിക്കറിയുകയില്ല." മാതാവു പറഞ്ഞു.

ഈ കുട്ടിയുടെ പിതാവിനെ സംബന്ധിച്ചു പല ഊഹങ്ങളും ജനങ്ങൾ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. ഗന്ധർവ്വനിൽനിന്നും അംശജന്യമാണെന്നും മറ്റുമുള്ള പലതരം പ്രസ്താവയോഗ്യമല്ലാത്ത കഥകളും നാടൊട്ടുക്കു പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നു.

ആറാമദ്ധ്യായം

ശങ്കരനെണ്ണിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ

സുദ്രേക്കൊച്ചമ്മയ്ക്കു കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ പോകേണ്ടതായൊരവസരം ലഭിച്ചു. കൊത്തുവാൾസ്ഥാനം ഒഴിവാകുന്നതുകൊണ്ടു രണ്ടാമതും ഭ്രരിപക്ഷപ്രകാരം, തന്നെ നിയമിക്കേണ്ടതിലേക്കു പ്രജാവത്സലനായ അദ്ദേഹത്തിനു ചില പ്രത്യേകകുടിയാലോചനകളിൽ പൊതുവായി ഇടപെടേണ്ടതായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഒരു തങ്കനീരാളം വിചിത്രവേലകളോടുകൂടി തീർക്കേണ്ടതിലേക്കു സുദ്രേയെ ഭാരമേല്പിച്ചിരുന്നതിനാൽ അതുകൊടുക്കുവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു അവൾ പോയിരുന്നതു". ഇതിലധികം ഗൌരവതരമായ സംഗതിയായിരുന്നു കൊത്തുവാളുമായുള്ള ക്രൂടിക്കാഴ്ച നടത്തുവാൻ അവളെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു. മങ്കാപുരത്തെ മതാചാര്യന്മാർ ഒത്തുക്രൂടിയുണ്ടായ പല ഉദ്ദേശങ്ങളുടെ ഫലമായി അവൾക്കെതിരായി അവളുടെ കുട്ടിയെ അവളിൽനിന്നും അപഹരിക്കേണ്ടതിനു പല വഴികളും നോക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുതയാണു് ഇതിനു മറ്റൊരു കാരണം. ഗന്ധർവ്വാംശമാണു മാണിക്യമെന്നുള്ള അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ മാതാവിന്റെ ഹൈന്ദവസംസ്കാരത്തിനു ഉടച്ചുൽ തട്ടാതിരിയ്ക്കുവാൻ ആ കുട്ടിയെ മാതാവിൽനിന്നും വേർപെടുത്തേണ്ടതു തങ്ങളുടെ കടമയാണെന്നു അവർ വിചാരിച്ചിരുന്നു. ആ ബാലികയ്ക്കു ഹൈന്ദവസംസ്കാരമനസ്ഥിതിയുണ്ടാകുവാനോ അതുപ്രകാരമുള്ള നടവടിക്രമങ്ങളെ അംഗീകരിക്കുന്നതിനു ത്രാണി

യുണ്ടാകുവാനോ ഇടയുണ്ടെന്നു കാണുന്നപക്ഷം തീച്ചയായും സുഭദ്രയുടെ വക്കൽനിന്നു ആ കുട്ടിയെ എറെറടുക്കുന്നതു വളരെ ഉത്തമമായിരിക്കുമെന്നാണു തോന്നുന്നതു്. ഇത്തരം വിചാരിച്ചിരുന്നവരിൽ കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയ്ക്കു അദ്വിതീയസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു.

ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങളിൽ അന്നു ഭരണാധികാരികൾപോലും വാദിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ള വസ്തുത അതിശയനീയം തന്നെ. ഇന്നാണെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും നാലുപേർ ഒന്നിച്ചുകൂടി ഈ വക സംഗതികളിൽ തീർപ്പുകല്പിയ്ക്കുമായിരുന്നു. സുഭദ്രകൊച്ചമ്മയുടെയും ആ ബാലികയുടെയും സംഗതികളിൽ നാടുവാഴികൾ തമ്മിൽ തർക്കത്തിന്നവകാശമുള്ളതായും അതു നിമിത്തം പുതിയ ചില നീതികൾ സ്ഥാപിക്കുവാനിടവരികയും ചെയ്തതു അത്ഭുതാവഹംതന്നെ.

ഒരുവന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വളർത്തിവരുന്ന പട്ടിക്കു മറെറാരു ഗൃഹസ്ഥന്റെ ശാപനർമ്മലം കുഞ്ഞുങ്ങളുണ്ടായാൽ ആ കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ യജമാനത്വം ഏതുഗൃഹസ്ഥനാണെന്നു തുടങ്ങിയുള്ള സംഭവങ്ങളിൽകൂടി അന്നുള്ളവർ അന്യഥാ വാദപ്രതിവാദം നടത്തിയിരുന്നു!

അതിനാൽ പ്രകൃതിദത്തമായ അനുഭവം തന്റെ ഭാഗത്താണെന്നുള്ള പൂർണ്ണബോദ്ധ്യത്തോടുകൂടിയാണു് കൂടിലിൽനിന്നും അവൾ കൊട്ടാരത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടതു്. മാണിക്യവും ക്രൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. അവൾക്കിപ്പോൾ മാതാവിന്റെ കൂടെ നടക്കുന്നതിനു സാധിച്ചിരുന്നു. തദ്വാരാ ഈ ബാലികാരാവും പകലും അവിടവിടെ ഗൃഹപാർശ്വങ്ങളിൽ ഓടിക്കളിച്ചു നടന്നിരുന്നു. അപ്രകാരാ നടക്കുന്നതിനു ആ ബാലികയ്ക്കു കെല്പുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അമ്മയോടു തന്നെ വഹിക്കണമെന്നു ശഠിക്കുകയാണുണ്ടായതു്. ഉടനെ താഴെ വെയ്ക്കുന്നതിനും ശഠിച്ചു. ഇതിനു ശേഷം മാണിക്യം സുഭദ്രയുടെ മുന്നിൽ പുൽതകിടിന്മേൽക്കൂടെ

ഓടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ കുട്ടിയുടെ സ്വഭാവവിശേഷത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുവല്ലോ! അവളുടെ മുഖകമലം പ്രകാശമായിരുന്നു. അവളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ അതിമനോഹരവും ഹൃദയാകർഷകവുമായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സുഭഗതൻറെ ഭാവനാശക്തിയുടെ കടിഞ്ഞാൺ പിടിച്ചുനിർത്തിയിരുന്നില്ല. പക്ഷെ ജനതയുടെ ഹൃദയത്തിലങ്കുരിക്കുന്നതു മാതാവിൻറെ മാറത്തുകിടക്കുന്ന പാപചിഹ്നം ജീവനെടുത്തതോ എന്നു സംശയമായിരുന്നു. അവർക്കു, ആ മാതാവു വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടു കുട്ടിയെ തൻറെ പാപചിഹ്നത്തോടു സമരപ്പെടുത്തുകയാണോ എന്നു തോന്നിയിരുന്നു. അവർ അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ കളിച്ചുനിന്നിരുന്ന ചില തെരുവുപിള്ളർ അവരെ ഇപ്രകാരം അപഹാസ്യപ്പെടുത്തി.

"അതാ കൂടപോകുന്നു! അവളുടെ കൂടെ ഒരു മൂധേവിയും. നമുക്കവരെ എറിഞ്ഞോടിക്കാം." എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടവർ ചരൽവാരി എറിയുതുടങ്ങി.

ഇതുകൊണ്ടൊന്നും മാണിക്യത്തിനു യാതൊരു ക്ലേശവുമുണ്ടായില്ല. അവൾ കാൽ നിലത്തു ചവിട്ടി കൈകൾ കുലുക്കി അവരെ ഭീഷണിപ്പെടുത്തി. ഒടുവിൽ അവരുടെ നേർക്കോടി ഇടത്തും വലത്തും പ്രഹരിച്ചു അവരെ ഓടിച്ചുകളഞ്ഞു. കുട്ടികളെ ഭയപ്പെടുത്തിയോടിച്ചു ഗന്ധർവ്വകന്യകയെപ്പോൽ അവൾ പരിലസിച്ചു. അവൾ കഠിനസ്വരത്തിൽ ഉച്ചത്തിൽ അലറിയിരുന്നതിനാൽ ആ ബാലന്മാരുടെ ഹൃദയം നടുങ്ങിപ്പോയിരുന്നു. വിജയത്തോടെ അവൾ തിരിച്ചു മാതാവിൻറെ സന്നിധിയിൽവന്നു പുഞ്ചിരിതൂകിനിന്നു. വഴിയിൽ വേറെയാതൊരു നിഷ്ഠസംഭവങ്ങളും കൂടാതെ അവർ ശങ്കരൻനമ്പ്യാരുടെ കൊട്ടാരത്തിലെത്തി.

ഈ കൊട്ടാരം ഒരുയർന്ന മൈതാനപ്രദേശത്തു ചെങ്കല്ലുകളാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു. ഇന്നു ആ സ്ഥലത്തുവെച്ചു

നടന്ന സദിരുകളും, വിരുന്നുകളും ഓർമ്മിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നറി
യാത്തവിധം ഇടിഞ്ഞു പൊളിഞ്ഞു കാടും പൊന്തകളും
വളർന്നു പിടിച്ചു നാമാവശേഷമായിപ്പോയിരുന്നു. കൊട്ടാര
ത്തിൽ ചുറ്റും ഉന്നതങ്ങളായ മതിൽകെട്ടുകളുണ്ടായിരുന്നു.
ഒരു പ്രഭാതത്തിൽ കൊട്ടാരത്തിലെ ജനലുകളെല്ലാം തുറന്നിട്ട
തിന്റെ അന്തർഭാഗം അതിമനോഹരമായിത്തോന്നിയിരുന്നു.
മൻഭാഗത്തുള്ള വിശാലമായ പൂമുഖം ഏതുകാഴ്ച്ചവിചാരണക്കും
ഉപകാരപ്രദമായിരുന്നു. വാതിലുകളും ജനലുകളും തൂണുകളും
കൊത്തുപണികളാൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ചായം തേച്ച
ചിത്രങ്ങളും ചുമരുകളിൽ അതിരമണീയമായി നിലകൊണ്ടി
രുന്നു. മാണിക്യം ചിത്രങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു ആനന്ദത്താൽ തുള്ളി
ത്തുടങ്ങി. അവളുടെ വരവുകണ്ടു പുറത്തുവന്ന ഒരു ഭൃത്യനോട്
കൊത്തുവാളങ്ങുൻ അവിടെയുണ്ടോ എന്നു സുദ്ദേഹം ചോദിച്ചു.

"കൊത്തുവാളങ്ങുന്നു ഇവിടെയുണ്ട്. പക്ഷെ ചില
യോഗീശ്വരന്മാരുമായി സംഭാഷണത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്".
ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിക്കുവാൻ തരമാകുമോ എന്നു
തോന്നുന്നില്ല." ആ ഭൃത്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

"എത്രയാലും ഞാൻ കാത്തുനിൽക്കാം" എന്നു പറഞ്ഞു
പൂമുഖത്തുനിന്നു ഒരു വിശാലമായ മുറിയിലേക്കു അവൾ കടന്നു.
അവളുടെ മാറിലുള്ള ഞടയാളം കണ്ടിട്ടോ എന്തോ വലിയ
പദവിയിലുള്ള സ്ത്രീയായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചോ ഭൃത്യൻ
യാതൊരപ്രിയവും പറഞ്ഞില്ല. ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ കൊട്ടാരം
അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന ധനികരുടെ ആഡംബര വിശേഷങ്ങളെ
വിശദീകരിച്ചിരുന്നു. മറ്റുധനികരുടെതുപോല ആ കൊട്ടാ
രവും മാഹിമയേറിയതായിരുന്നു, മറ്റുള്ള മുറികളിലേക്കു പ്രവേ
ശിക്കുന്നതിനു അനവധി ഇടനാഴികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. കൊട്ടാ
രത്തിന്റെ മൻവശത്തു ഇരുഭാഗത്തും ഓരോ ഉയർന്ന ഗോപുര
ങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ഗോപുരങ്ങളുടെനടുക്കായിരുന്ന പൂമുഖം

സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്. ഇതിന്റെ മുകൾഭാഗം മുന്നനിലമാളികയായിട്ടും പിന്നീടു കമാനാകൃതിയിൽ കെട്ടിയ ഗോപുരങ്ങളുടെ നടുക്കു വെണ്മാടവുമായിരുന്നു.

അവർ പ്രവേശിച്ച ഹാളിന്റെ നടുക്കു വലിയതായ ഒരു വട്ടമേശയും നാലുഭാഗത്തും വീട്ടികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വിചിത്രവേലകളോടുകൂടിയ കസാലകളും കിടന്നിരുന്നു. ഈ വീട്ടുസാമഗ്രികൾ വളരെക്കാലത്തെ പഴക്കമുള്ളവയായതിനാൽ വിലമതിക്കാത്തവയായിരുന്നു. ആ വട്ടമേശമേൽ രണ്ടു വെള്ളിക്കിണ്ണവും ഒരു പിച്ചളക്കിണ്ടിയും ഒരു തട്ടിൽ ഇരുന്നിരുന്നു. ഈ കിണ്ണങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതായാൽ അടിയിൽ കാപ്പിയുടെ അവശിഷ്ടം കിടക്കുന്നതു കാണാമായിരുന്നു. ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ ഛായാപടങ്ങൾ ആ മുറിയുടെ ചുമരുകളിൽ തറച്ചുവെച്ചിരുന്നു. ഈ ഛായകൾ പരിശോധിക്കുന്നതായാൽ ഇപ്പോഴത്തെ ഇവരുടെ ജീവിതരീതിയും സമ്പ്രദായവും എല്ലാം വെറുക്കുന്നതുപോലെ, പഴയ ഛായാപടങ്ങളിൽ സാധാരണ വിശദീകരിച്ചു കാണാറുള്ള ഗൌരവസ്വഭാവം അവരുടെ മുഖത്തു് വിലസുന്നതിനാൽ, യശ്ശരീരരായ അവരുടെ ഛായമാത്രമാകുന്നതിനു പകരം അവരുടെ പ്രേതങ്ങളാണെന്നുമാത്രമേ തോന്നുകയുള്ളൂ. ഒരറ്റത്തുള്ള മുറിയുടെ നടുവിലായി ഒരു പരിചയും രണ്ടു വാളും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. അവ അരിവിടശ്ശന്മാരായ കോയിൽകോട്ടയിലെ പണിക്കാരാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ആ ഖഡ്ഗങ്ങൾ സൂര്യകിരണങ്ങൾതട്ടി അതിയായി പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ പ്രഭയാൽ ആ മുറി മുഴുവൻ പ്രകാശമയമായിരുന്നു. ഈ സാധനങ്ങൾ വെറും കാഴ്ചക്കുമാത്രം വെച്ചതായിരുന്നില്ല. ആയുധാഭ്യാസകാലത്തും പിന്നീടു നായർ പടയുടെ തലസ്ഥാനം വഹിച്ച പല പല യുദ്ധക്കളത്തിൽവെച്ചും ശക്തി പരിശോധിച്ചു വിജയം നേടിയിട്ടുള്ള ആയുധസാമഗ്രികളായിരുന്ന അവ.

വർത്തകകുടുംബത്തിലായിരുന്നു ജാതനായിരുന്നതെങ്കിലും ആ നഗരത്തിന്റെ കിടപ്പുമൂലം ആയുധാഭ്യാസത്തിനു പ്രേരിതനായ അദ്ദേഹം പേരുകേട്ട യോദ്ധാവും പിന്നീടു നാടുവാഴിയുമായി മാറിയതിൽ അത്ഭുതമില്ല. മാണിക്യം ഇതെല്ലാം ശ്രദ്ധയോടെ പരിശോധിച്ചു. പരിചചായംതേച്ചു മിനുക്കിയതായിരുന്നതു കൊണ്ടു കണ്ണാടിപോലെ പുതു വസ്തുക്കളേയും പ്രതിബിംബിച്ചിരുന്നു.

"അമ്മേ, ഇതിൽ അമ്മയെക്കാണുന്നുണ്ടു" ആ ബാലിക അത്ഭുതത്തോടെ പറഞ്ഞു.

പരിചയുടെ ഒഴുക്കായ പുറത്തു അധികം വലുപ്പത്തിൽ സുഭദ്രയുടെ പരപചിഹ്നമായിരുന്ന മുഖ്യമായി കാണാമായിരുന്നതു്. മാണിക്യം ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ പ്രതിബിംബത്തെ ചുണ്ടിക്കാണിച്ചു. ആദ്യാഭരിതമായ മാണിക്യത്തിന്റെ മുഖകമലത്തിനും പ്രതിബിംബിച്ചുകണ്ട അവളുടെ മുഖമായക്കും വളരെ വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഇതു തന്റെ പുത്രിയുടെ തന്നെയോ എന്നു സുഭദ്ര ശങ്കിച്ചുപോയി.

"മാണിക്യം ഇവിടെ വരൂ! നമുക്കു് ആ തോട്ടത്തിൽ പോകാം. മരംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഇവിടത്തെ പുഷ്പങ്ങളേക്കാൾ നല്ലതാണു് തോട്ടത്തിലെ പൂക്കൾ." എന്നു പറഞ്ഞു് സുഭദ്ര മറെറാരു വാതിലിൽക്കൂടി തോട്ടത്തിലേക്കു് കടന്നു. മാണിക്യവല്ലി സുഭദ്രയുടെ അരികെ നിന്നുകൊണ്ടു് ആ തോട്ടത്തിനെ വീക്ഷിച്ചു. രണ്ടുഭാഗവും പൂച്ചെടികളാൽ നിബിഡമായ ഒരു വഴിയുടെ അററത്തായിരുന്നു അവർ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്. അടുത്തു് ചുകന്ന പനിനീർപുഷ്പങ്ങൾ നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു ഒരു പുഷ്പം കിട്ടുവാൻ അവൾ ശ്രമം പിടിച്ചു.

"മാണിക്യം, എന്റെ മകൾ കരയരുതു് ആരോ വരുന്നുണ്ടു്." എന്നു് സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻ ആ മാതാവു് ശ്രമിച്ചു.

ആ സമയത്തു് തോട്ടത്തിൽനിന്നു് ചിലർ വരുന്നതായി കണ്ടു. മാണിക്യം കുറച്ചിൽനിന്നിറങ്ങി അവരാരെന്നു് ശ്രദ്ധിച്ചു നോക്കിനിന്നു. കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനണ്ണിയായിരുന്നു മുന്നിൽ നടന്നിരുന്നതു്. അദ്ദേഹം തന്റെ ക്രൂടെയുള്ളവർക്കു കൊട്ടാരത്തിലെ കാഴ്ചകളെ കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയായിരുന്നുവോ എന്നു തോന്നും! അദ്ദേഹത്തിനു ചുറ്റും ലൌകികസാമഗ്രികളും വിളങ്ങിയിരുന്നതു ലൌകികസുഖാനുഭവത്തിനു പറ്റിയതായിരുന്നതിനാൽ വാർദ്ധക്യം ബാധിച്ച അദ്ദേഹത്തിനു് യോജിച്ചുവയല്ലായിരുന്നു. അവരവർക്കനുഭവിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതായ ലൌകിക സുഖങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ചു് നമ്മുടെ കാരണവന്മാർ ജീവിതത്തെ ഒരു പോക്കുമെന്നുമാത്രമെ കരുതിയിരുന്നുള്ളുവെന്നു പറയുന്നതു് വലിയ അബദ്ധമാണു്. ഇപ്രകാരം ഒരിക്കലും അന്നുള്ളവർ കരുതിയിരുന്നില്ല, ശങ്കരനണ്ണിയുടെ അടുത്തു പിന്നിലായി നിന്നിരുന്ന ശങ്കരാചാര്യസ്വാമികളും ഇപ്രകാരമല്ലായിരുന്നു ഉപദേശിച്ചിരുന്നതു. ആ ചാര്യസ്വാമികളുടെ സ്വായത്തമായ അധികാരബലത്താൽ പാപികളുടെ നേരെ എത്രതന്നെ കഠിനമനസ്കനായിരുന്നാലും സുഖജീവിതത്തെ അതിയായി ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ആളായിരുന്നതുകൊണ്ടു് സമജീവിസ്നേഹനിരതനായിരുന്നതിനാൽ എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു.

ഇവരുടെ പിന്നിലായി രാമചന്ദ്രസ്വാമികളും രാമവൈദ്യരും വരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. രാമവൈദ്യർക്കു അതിയായ പാടവമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു നാം മുമ്പുതന്നെ കണ്ടിരുന്നുവല്ലോ! രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾക്കു ദേഹത്തിനു ഈയ്യിടെയായി സുഖക്കേടുപിടിച്ചുവന്നതിനാൽ രാമവൈദ്യർ അദ്ദേഹത്തെ ചികിത്സിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ള വസ്തുത പ്രസ്താവ്യമാണു്. ശങ്കരനണ്ണി മുന്നിൽ നടന്ന വിശാലമായ ആ മുറിയുടെ വാതിലിന്നരുകിലെത്തി. ഈ സമയത്താണു് മാണിക്യവല്ലിയേയും മാതാവിനെയും കാണുവാനിടയായതു്.

"ഇതാരാണു്?" അതിശയോക്തിയോടുകൂടി ആ ബാലികയെ നോക്കി ശങ്കരനണ്ണി ചോദിച്ചു.

"ഹാ! ഇതാരു? നിന്റെ പേരെന്താണു് കുട്ടി?" ശങ്കരാചാര്യർ ചോദിച്ചു.

"ഞാൻ അമ്മയുടെ മകളാണു്. എന്റെ പേർ മാണിക്യമെന്നാണു്" സ്വാമികൾക്കു പിടികൊടുക്കാതെ കൂതറി മാറി നിന്നു അവൾ പറഞ്ഞു.

"മാണിക്യം? അല്ലാ മരതകം അല്ലെ?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"ഈ കുട്ടിയെ സംബന്ധിച്ചാണു നാം ഇതുവരെയും തർക്കിച്ചിരുന്നതു്. അവളുടെ മരണവു അടുത്തുതന്നെയുണ്ടല്ലോ' ശങ്കരനുണ്ണി നിർവചിച്ചു.

"അവൾ പാപിയെന്നതന്നെയിരിക്കട്ടെ. എങ്കിലും നല്ല അവസരത്തിലാണു വന്നിട്ടുള്ളതു്. ഇതിനെപ്പറ്റി നാം ഇപ്പോൾത്തന്നെ തീർപ്പു കല്പിക്കേണ്ടതാണു്." ശങ്കരാചാര്യർ കല്പിച്ചു.

"ശ്രീമതി! ഇതു സംബന്ധമായി അടുത്ത അവസരത്തിൽ വളരെ വാദപ്രതിവാദം നടന്നിട്ടുണ്ടു്. ലോകത്തിന്റെ നയനങ്ങളിൽ അധഃപ്രതിച്ഛായ നിന്റെ വക്കൽ ഈ ചെറുബാലികയെ നിലനിർത്തുന്നതു എത്രകണ്ടു ഔചിത്യമുള്ളതാണെന്നു ഞങ്ങൾ വ്യവഹരിക്കുകയായിരുന്നു. നിന്റെ കുട്ടിയുടെ സൽഗതിക്കുവേണ്ടി മാത്രമെങ്കിലും അവളെ നിന്നിൽ നിന്നും വേർപെടുത്തി വ്യത്യസ്തരീതിയിൽ കൊണ്ടുനടത്തി സ്വഭാവശുദ്ധിവരുത്തേണ്ടതു് നിനക്കു ചെയ്യാനസാദ്ധ്യമായ ഒരേർപ്പാടാണെന്നു ഞങ്ങൾക്കു പൂർണ്ണവിശ്വാസമുണ്ടു്." "ശങ്കരനുണ്ണി ദൃഢതരമായ ദൃഷ്ടികൾ അവളുടെ മുഖത്തു പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് പറഞ്ഞു.

"മാണിക്യത്തെ എന്റെ അനുഭവംകൊണ്ടു എനിക്കു പഠിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെ?" സുഭദ്ര മാറിലെ പാപചിഹ്നത്തെ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

"മൂഢേ! അതു നിന്റെ പാപത്തിന്റെ അടയാളമാണു്. അതിനാലാണു കുട്ടിയെ നിന്നിൽനിന്നും വേർപെടുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതും" ശങ്കരാചാര്യർ രോഷാകുലനായി പറഞ്ഞു.

"അതെന്തുതന്നെയായാലും എനിക്കു ഗുണകരമല്ലെങ്കിലും ഈ അടയാളം എന്നെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്—ദിവസേന പഠിപ്പിക്കുന്നുമുണ്ടു്—ഈ നിമിഷത്തിലും പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്—പലതരത്തിലുള്ള പാഠങ്ങളും! അതിന്റെ ഫലമായി എന്റെ കുട്ടി വിവരമുള്ളവളാകുന്നതിന്നു സാദ്ധ്യവുമാണു!" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

ശങ്കരനുണ്ണി പറഞ്ഞു. "നാം ബദ്ധപ്പെട്ടരുതു്. നമുക്കു എല്ലാം കേട്ടതിന്നുശേഷം സാവധാനത്തിൽ തീർച്ചപ്പെടുത്താം. ഈ കുട്ടിക്കു ഹിന്തുമതാചാരപ്രകാരമുള്ള വല്ല സംഗതികളും അറിയുമോ എന്നു പരീക്ഷിക്കേണ്ടതാണു്".

ശങ്കരാചാര്യസ്വാമികൾ ഒരു കസേലയിൽ ആസനസ്ഥനായി. മാണിക്യത്തെ തൊടുവാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ അവൾകുതറി വാതിലിന്നടുത്തുചെന്നുനിന്നു. അമ്മയുടെതല്ലാതെ യാതൊരാളുടെയും സ്പർശനമേററിട്ടില്ലാത്തവളായിരുന്നു മാണിക്യം. സ്വാമികളെ കുട്ടികൾക്കു പൊതുവെ ഇഷ്ടമുള്ളതായിരുന്നുവെങ്കിലും ഈ സന്ദർഭത്തിൽ മാത്രം മാണിക്യത്തിന്നു യാതൊരു ഭാവഭേദവുമുണ്ടായില്ല.

"മാണിക്യം, ഞാൻ പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കണം. നിനക്കു ഈ ലോകത്തിന്റെ പിതാവു് ആരാണെന്നറിയാമോ?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ, മാണിക്യത്തിന്നു ഈവക സംഗതികളിൽ നല്ലവിവരം മാതാവിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും കുട്ടികൾക്കു സഹജമായ ദുശ്ശാഠ്യത്തോടുകൂടി ഉത്തരം പുറയുകയില്ലെന്നു ശഠിച്ചു. അതിന്നു നിർബ്ബന്ധിതയായപ്പോൾ ലോകസൃഷ്ടാവു ആരുമല്ലെന്നും തന്നെ മാതാവു കാരാഗൃഹത്തിന്നഭിമുഖമായി വളർന്നു നിന്നിരുന്ന മാവിന്മേൽനിന്നു പറിച്ചെടുത്തതാണെന്നും മറുപടി നൽകി.

അസംഭാവ്യമായ ഈ സംഭവം പറയുന്നതിന്നു പ്രേരിപ്പിച്ച സംഗതി ഒരു സമയം വാതിൽക്കൽനിന്നു നോക്കിയാൽ

കാണുമായിരുന്ന മാവിന്മേലുള്ള ഫലങ്ങളായിരിക്കാം. രാമ വൈദ്യർ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി എന്തോ രാമചന്ദ്രസ്വാമിയുടെ കണ്ണുകളിൽ മന്ത്രിച്ചു. തൽസമയം വാങ്മുഖം ബാധിച്ച വൈദ്യരുടെ മുഖം ഭയാനകമായിരുന്നു. ശരീരത്തിനു ഉള്ള തിലധികം വൈരൂപ്യമുണ്ടോ എന്നു തോന്നുമായിരുന്നു. വൈദ്യരുടേയും സുഭദ്രയുടേയും നയനങ്ങൾ സമരസംഘട്ടനത്തിലേർപ്പെട്ടിരുന്നു. അതിൽ വൈദ്യർക്കുതന്നെ വിജയം ലഭിച്ചുവെന്നുവേണം പറയുവാൻ.

"അതിഭയങ്കരം!" ശങ്കരനുണ്ണി മന്ദഘടികേട്ട സങ്കുചിതചിത്തനായി പറഞ്ഞു. "നാലുവയസ്സായ ഇവൾക്കു ലോകപിതാവാരാണെന്നറിയുകയില്ല! അതിനാൽ എന്തുചെയ്യണമെന്നു നമുക്കു തീർച്ചയാക്കേണ്ടതിലേക്കു അധികം ആരായണമെന്നില്ല." സുഭദ്ര കുട്ടിയെ നർബ്ബന്ധമായി തന്റെ അടുക്കൽ നിർത്തി. ഈ കുട്ടിയൊഴികെ ബാക്കിയെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ട അവൾക്കു—ലോകത്തിൽ തനിയെ ജീവിച്ചുവന്ന അവൾക്കു"—തന്റെ ജീവൻ നിലനിർത്തുന്നതിനു ഏകാവലംബമായി ആ ബാലിക മാത്രമുണ്ടായിരുന്ന അവൾക്കു—മരണംവരേയും ലോകത്തോടു പൊരുതുവാൻ സന്നദ്ധയായ അവൾക്കു—ലോകത്താൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട അവൾക്കു—ഇവരോടു പൊരുതുന്നതിനു ഭയം എന്തിനുവേണം?

"ദൈവം എനിക്കു ഈ കുട്ടിയെ നൽകി." "വൾ തുടർന്നു പറഞ്ഞു" നിങ്ങളെല്ലാവരുംകൂടി എന്റെ വക്കൽനിന്നു പിടിച്ചുപറിയ സ്വത്തിനും പകരം ഈ കുട്ടിയെ ദൈവം എനിക്കു നൽകി. അവളാണു എന്റെ സൌഭ്യം! അവളാണു എന്റെ കഷ്ടപ്പാടും! അവളാണു എന്നെ ജീവനോടുകൂടി ഇരുത്തുന്നതും! അവൾ എന്നെ രക്ഷിക്കുന്നു! സ്നേഹിക്കുവാൻ മാത്രം കഴിയുന്ന എന്റെ പാപചിഹ്നമാണു അവളെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാം! അതിനാൽ പതിന്മടങ്ങു പാപനാശനശക്തി അവളിലുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾ അറിയേണ്ടതാണു"! എന്നിൽനിന്നു

അവളെ വേർപെടുത്തുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല! അങ്ങനെ വേണമെങ്കിൽ എന്റെ മരണം ഒന്നാമതായി സംഭവിക്കണം."

"സാധുസ്ത്രീ!" കഠിനഹൃദയനല്ലാത്ത ശങ്കരാചാര്യർ പറഞ്ഞു. "നിങ്ങൾക്കു സാധിക്കുന്നതിലും നല്ല വിധത്തിൽ കുട്ടിയെ ഞങ്ങൾ നോക്കുന്നതാണു്."

"അവളെ എന്റെ സംരക്ഷണയിൻകീഴിൽ തന്നതു് ദൈവമാണു്." സുഭദ്ര തുടർന്നു. "ഞാൻ അവളെ ഒരിക്കലും കൈവിടുകയില്ല." അവൾ രാമചന്ദ്രസ്വാമിയുടെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞു് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. അങ്ങുന്നു എനിക്കുവേണ്ടി ഇവരോടു പറയണം. അവിടുന്നായിരുന്നുവല്ലോ എന്റെ അദ്ധ്യാത്മഗുരു! അവിടുത്തേയ്ക്കു ഇവളെ നല്ലവണ്ണമറിയാം! ഇവക്കില്ലാത്തതായ അനുഭവശക്തി അവിടുത്തേക്കുണ്ടു". എന്റെ ഹൃദയത്തിലുള്ളതു അവിടുത്തേക്കറിയാം! ഒരമ്മയുടെ അധികാരങ്ങളെന്തെന്നതിക്കും അറിയാമല്ലോ! അതുമല്ലാ ആ മാതാവിന്നു ഒരു പാപചിന്തവും ഈ ബാലികയുമൊഴിച്ചു എന്തു പ്രബലതയാണുള്ളതെന്നും അവിടുത്തേക്കറിയാം. അവിടുന്നു എനിക്കുവേണ്ടി പറയണം. ഞാൻ ഈ കുട്ടിയെ നഷ്ടപ്പെടുത്തുവാൻ ഒരുക്കമില്ല" അവൾ വിലാപിച്ചു.

അപ്രതീക്ഷിതമായ ഈ അപേക്ഷകേട്ടു രാമചന്ദ്രസ്വാമി ഉടനെ മുന്നോട്ടുവന്നു കൈകളെ തന്റെ മാറോടുചേർത്തുവെച്ചു ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

"അവൾ പറയുന്നതിൽ വാസ്തവമുണ്ടു്. അവൾ അനുഭവിയ്ക്കുന്ന കഷ്ടതകളെ നിസ്സാരങ്ങളാക്കുന്നതു് ഈ ബാലികയുടെ സ്പർശനദർശനസുഖങ്ങൾ മാത്രമാണു്. ദൈവം അവൾക്കു ഒരു കുട്ടിയെ കൊടുത്തു. അതിനെ കൊണ്ടുനടത്തുവാനുള്ള പ്രത്യേകജ്ഞാനവും നൽകി. മറ്റുള്ളവർക്കു ഈ കെല്പുണ്ടാകുവാൻ അസാദ്ധ്യമാണു്. അതുമല്ലാ ഈ മാതാവിന്റെയും കുട്ടിയുടേയും

ബന്ധത്തിൽ ഒരു നിഷ്കളങ്കതയില്ലെന്നു പറവാൻ ആർക്കു സാധിയ്ക്കും?"

"അതെങ്ങിനെ? വിവരമായി പറഞ്ഞുതരണം സ്വാമി" ശങ്കരനുണ്ണി അപേക്ഷിച്ചു.

"അതങ്ങനെത്തന്നെയാണു്! അല്ലെന്നു വിചാരിക്കുന്നതായാൽ നമ്മെ സൃഷ്ടിച്ചദൈവം കല്പിച്ച ശിക്ഷ ചുരുങ്ങിപ്പോവുകയാണു ചെയ്യുന്നതു"! പരിശുദ്ധപ്രേമത്തിന്നും കാമാർത്തിയ്ക്കും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമില്ലെന്നാണു" വരുന്നതു"! പിതാവിന്റെ കുറ്റചിഹ്നമായ—മാതാവിന്റെ അപമാനചിഹ്നമായ ഈ ബാലിക ദൈവംമുഖേന ജനനമെടുത്തവളാണു്. അതുമല്ലാ അതിനെ വേർപിരിയുവാൻ ആസ്ഥയില്ലാത്ത മാതാവിന്റെ പാപമോചനത്തിന്നു ഒരു മാർഗ്ഗദർശിയുമായിത്തീരുന്നുണ്ടു്. അവൾ പറഞ്ഞപ്രകാരം അവളെ ശിക്ഷിക്കുന്നതിന്നു പിറന്നവളാണു് ഈ കുട്ടി. അവളുടെ ഹൃദയത്തെ എപ്പോഴും വേദനിപ്പിക്കുവാനാണു്—അവളോർക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ മർമ്മഭേദകം ചെയ്യുവാനാണു ഈ കുട്ടി പിറവിയെടുത്തതെന്നും ആ ബാലികയെ ധരിപ്പിച്ച ചുകനാവസ്ത്രം അവളുടെ മാറിനെ നീറിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ലെ?"

"ശരിയാണു." ശങ്കരനുണ്ണി പറഞ്ഞു. "അവൾ കുട്ടിയുടെ ജീവിതം പാഴാക്കുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചു മാത്രമാണു് ഞാൻ വിരോധിച്ചതു്."

"അല്ല! അല്ല! ആ കുട്ടിയുടെ സൃഷ്ടിയിൽ ദൈവത്തിന്റെ ചൈതന്യമഹത്വത്തെ അവൾ മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ടു്." രാമചന്ദ്രസ്വാമി തുടർന്നു. ഈ അനുഭവത്തിൽ അവൾ പാപസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിക്കുളിക്കാതെ സത്യാവസ്ഥയെന്തെന്നു പഠിച്ചുകൊള്ളട്ടെ! അതിനാൽ ഈ ബാലിക അവളുടെ മേൽനാട്ടത്തിൻ കീഴിൽ നിൽക്കുന്നതു, നേർവഴി തിരക്കിക്കൊണ്ടു് നടക്കുവാൻ-

അവളുടെ അധഃപ്പതനത്തെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുവാൻ—ദൈവമഹിമയെ ശരിയായിക്കണ്ടറിവാൻ—ആ കുട്ടിയെ മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തിലെത്തിക്കുന്നതാണു് തനിക്കും മോക്ഷപ്രാപ്തിയ്ക്കു വഴിയെന്നു അറിവാൻ ഒരു പാഠമായിരിക്കട്ടെ! ഇപ്പോഴാണു പാപിയായ മാതാവു് നിഷ്ഠുരനായ പിതാവിനേക്കാൾ ഭാഗ്യവതിയായതു്. ദൈവം വിധിച്ചതുപോലെ അവരെ ഒരുമിച്ചതന്നെ പാർപ്പിക്കുകയാണു് ഉത്തമം.”

“സ്വാമികൾ അത്യുജ്ജ്വലമായ വാക്ചാതുര്യത്തോടെ വിവക്ഷിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ!” രാമവൈദ്യർ ഉച്ചരിച്ചു. “ശിഷ്യൻ പറഞ്ഞതിനു അതിയായ അർത്ഥഘനമുണ്ടു്. കൊത്തുവാളങ്ങത്തെ അഭിപ്രായമെന്താണു്. ശിഷ്യൻ ഇവിടെക്കുവേണ്ടി ഏറ്റവും നന്നായി പ്രസംഗിച്ചു.” ശങ്കരാചാര്യർ പറഞ്ഞു.

“ശരിയാണു്. ഇരിങ്ങനെത്തന്നെ നിൽക്കട്ടെ. ഇനിവല്ല പുരാതിയും കേൾക്കുന്നതുവരെ ഇങ്ങനെത്തന്നെ നിൽക്കട്ടെ. പക്ഷെ കാലംവരുമ്പോൾ അവിടുന്നതന്നേയോ, ശിഷ്യനോ ഈ ബാലികയുടെ മതാഭ്യുദയം കൈയ്യേൽക്കേണ്ടതാണു്. നാട്ടുകാർ അവളെ പള്ളിക്കൂടത്തിലയക്കേണ്ടതിനു നിഷ്കർഷിക്കേണ്ടതാണു.” ശങ്കരനുണ്ണി വിധിച്ചു.

ശിഷ്യൻ തന്റെ സംസാരം കഴിഞ്ഞശേഷം ഒരു ഭാഗത്തു അധോമുഖനായി നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആ വേലംകൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേഹമാസകലം വിറകൊള്ളുകയും മുഖം ഗ്ലാനമാവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മാണിക്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തുചെന്നു കൈപ്പടകൊണ്ടു തന്റെ കവിൾത്തടത്തോടണച്ചുകൊണ്ടു നിന്നിരുന്നു. ആ കുട്ടിയുടെ നിലകണ്ടപ്പോൾ തന്റെ കുട്ടി തന്നെയോ ഇതു എന്നു മാതാവിനു സംശയമില്ലാതിരുന്നില്ല! എങ്കിലും ആ കുട്ടിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു സൂക്ഷ്മക്കാരിയാമായിരുന്നു. ഇപ്പോളത്തെപ്പോലെ ആ സ്നേഹം മറ്റൊരിക്കലും തെളിഞ്ഞുകാണുവാനിടയുണ്ടായിട്ടില്ല. രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾക്കു സ്നേഹപരമായ പെരുമാറ്റത്തെക്കാൾ

ആനന്ദകരമായ മറ്റു യാതൊന്നും തന്നെ ഉണ്ടാകാതിരുന്നതിനാൽ നാലുപാട്ടമൊന്നു കണ്ണോടിച്ചശേഷം അവളുടെ നെറ്റിത്തടത്തെ ചുംബിച്ചു. അവൾ ഉടനെത്തന്നെ തുള്ളിച്ചാടി ആ മുറിയുടെ മറുവശത്തേക്കോടുന്നതുകണ്ട ശങ്കരാചാര്യർക്കു അവളുടെ കാലടി നിലം തൊടുന്നുണ്ടോ എന്നുപോലും സംശയം ജനിക്കാതിരുന്നില്ല.

"ഇവൾക്കു മാന്ത്രികശക്തിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. പറന്നു കൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നതിനു ഇവൾക്കു മാന്ത്രിക വടിയൊന്നും ആവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല." ശങ്കരാചാര്യർ ശിഷ്യനോടു പറഞ്ഞു.

"അസാധാരണ ചാതുര്യമുള്ള കുട്ടിയാണെന്നതിനു സംശയമില്ല. മാതാവിന്റെ അംശം ഇവളിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നുണ്ട്. ഈ കുട്ടിയുടെ പ്രകൃതിവിശേഷങ്ങൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി, ഇവളുടെ പിതാവാരെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതു ഒരു തത്വചിന്തകന്റെ കൈയ്യിൽ കവിഞ്ഞതാണോ എന്നു നോക്കാമായിരുന്നു." രാമവൈദ്യർ അലക്ഷ്യമായി പറഞ്ഞു.

"തത്വജ്ഞാനത്തെ ഇതിനുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കുന്നതു പാപകരമായിരിക്കും. നാം കാണുന്നപോലെ ഇതു സ്വീകരിക്കുകയായിരിക്കും നല്ലതു്. ദൈവംതന്നെ തെളിയിക്കേണ്ടതാണു് ഈ രഹസ്യം. അതിനാൽ ഇവളുടെ പേരിൽ ഓരോ ഹിന്ദുവിനും ഒരു പിതാവിന്റെ അനുകമ്പ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണു്." ശങ്കരനുണ്ണി വിവക്ഷിച്ചു.

ഒരുവിധം തൃപ്തികരമായ നിലയിൽ കാര്യങ്ങളെല്ലാം കലാശിച്ചതിനു ശേഷം സുഭദ്രയും മാണിക്യവല്ലിയും പോകുവാനൊരുങ്ങി മുറ്റത്തേക്കിറങ്ങി. ആ സമയം മാളികമുകളിലെ ജനലിൽക്കൂടി മാന്ത്രികയെന്നുപേരുകേട്ട ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ സഹോദരി ഇപ്രകാരം വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

"എടീ! ഇന്നരാത്രി നിന്നെ ഭദ്രകാളിക്കു ബലികൊടുക്കാമെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. നീ വരുന്നതാണോ? അപ്രകാരമാണെങ്കിൽ പുനർജന്മത്തിൽ നിനക്കു സർവ്വാഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിക്കുന്നതായിരിക്കും. നിനക്കു സമ്മതമോ?"

"എനിക്കു യാതൊരു അഭീഷ്ടങ്ങളുമില്ലെന്നു പറഞ്ഞേക്കണം. അതുമല്ല മാണിക്യത്തെ വളർത്തുന്നതു ഭോരംക്രൂടി കൈയേറിരിക്കുന്നതിനാൽ ഇപ്പോൾ വരുവാൻ തരമില്ലെന്നും ബോധിപ്പിച്ചേക്കണം." സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

ഈ സംഭാഷണം കല്പിതമല്ലാതിരിക്കുന്നപക്ഷം, ഇതിൽ നിന്നു അന്നത്തെ സമുദായം എത്രകണ്ടു ഭ്രഷ്ടവൃത്തികളെ വെറുത്തിരുന്നുവെന്നു തെളിയുന്നതാണു്.

ഏഴാമദ്ധ്യായം

രാമവൈദ്യർ

രാമവൈദ്യരെന്നപേർ, പറഞ്ഞുപറയുവാൻ ഒരിക്കലും സംഗതിവരുത്തരുതെന്നു നിശ്ചയിച്ച മറെറാരു നാമധേയത്തെ മറച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന സംഗതി വായനക്കാർക്കറിയാമല്ലോ! കുറച്ചുകാലം മുമ്പു് സുഭദ്രയെ പൊതുജനസമക്ഷം പാപവിഗ്രഹംപോലെ നിർത്തിയ ആ ദിനത്തിൽ, അവിടെ രാമവൈദ്യർ എന്ന പേരോടുകൂടി പ്രത്യക്ഷനായിരുന്ന അപരിചിതനെ വായനക്കാർക്കു് പരിചയപ്പെടുത്തിയതും ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. ശ്രീമതിയുടെ മാതൃമഹത്വം ജനതയുടെ പാദവിന്യാസത്താൽ ചതഞ്ഞു പോയിരുന്നു. ദുഷ്പേർ അവളുടെ ചുറ്റു

പാട്ടം പടന്പിടിച്ചു അവളുടെ സംബന്ധികൾക്കും സഹ
പാഠികൾക്കും പാപത്തിന്റെ പകരുന്ന ദുഷ്ടോല്പാതെ അറി
യുന്നതായാൽ ശേഷിക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു. ഇതു് അവളും അവരു
മായുള്ള അടുപ്പമനുസരിച്ചു ഏറെക്കുറെ അവർക്കും ലഭിക്കുന്നതാ
യിരിക്കും. ഇങ്ങനെയിരിക്കെ സുഭദ്രയുമായി ഏറ്റവും അടുത്ത
ബന്ധമുള്ള—ദിവ്യബന്ധമുള്ള ഒരു മഹർഷ്യൻ അനാശാസ്യമായ
ഈ ബന്ധത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു എന്തുകാരണത്താലായിരി
ക്കാം മുതിർന്നതു? അവളുടെ ദുഷ്ടരിനു ഭാഗഭോക്താകാതിരിപ്പാൻ
ആയാം തീച്ചപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ജനശ്രുതി അനുസരിച്ചു,
സുഭദ്രയൊഴിച്ചു മറ്റുപേരറിയാതെ അവളുടെ മൈനബന്ധാ
ത്തിന്റെ താക്കോൽ കൂരസ്ഥമാക്കിയും, ഇവളുമായുള്ള ബന്ധവും
കായ്വും തന്റെ ശരിയായപേരും മറച്ചുവെച്ചും രാമചന്ദ്ര
മേനോൻ മരിച്ചതു ശരിയെന്നു ജനങ്ങളെ വിശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ
വൈദ്യക്കു കഴിഞ്ഞു. ഇതൊരിക്കൽ തിട്ടപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം
വൈദ്യക്കു പുതിയകായ്ങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിനു സാധ്യ
മാകയും അങ്ങനെ ഏർപ്പെടുന്നതിലേക്കു സവ്വ്വശക്തികളും
വിനിയോഗിക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്തു.

ഈ തീർപ്പിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അയാം രാമവൈ
ദ്യരെന്ന പേരിൽ അപാരമായ വൈദ്യപാണ്ഡിത്യശക്തിയുടെ
സഹായത്തോടുകൂടി മാത്രം മാങ്കാപുരത്തിൽ താമസിച്ചുവന്നു.
ഒരു നല്ല വൈദ്യനെന്ന നിലയിൽ ജനങ്ങൾ അയാളെ സ്വീകരി
ച്ചിരുന്നു. മാങ്കാപുരത്തിൽ ശാസ്ത്രനിപുണന്മാരായ വൈദ്യന്മാർ
വളരെ കുറച്ചു മാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഇവർ മതപരമായ
സംഗതികളിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നതു അസാധാരണമായിരുന്നു.
ജഡപരിശോധനയിൽത്തന്നെ ഇവരുടെ വിദഗ്ദ്ധത മുഴുവൻ ചെ
ലുത്തിയിരുന്നു. അതിനാൽ അത്ഭുതാവഹമായ ഈ യന്ത
ത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളുടെ അതിശയകരമായ പ്രവർത്ത
രീതിയിലായിരുന്ന ആത്മസംബന്ധമായ അവരുടെ ദൃഷ്ടി

വിനിയോഗിക്കപ്പെട്ടതു്. ആ നഗരവാസികളുടെ ആരോഗ്യം, മരുന്നിനെ ആസ്പദിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ, ഇതുവരെയും പാണ്ഡിത്യത്തെക്കാൾ ദൈവഭക്തിയാണു് ഒരു വൈദ്യനു ഉണ്ടാകേണ്ടതെന്നു ശഠിച്ചിരുന്ന കിഴവനായ കോമുവൈദ്യരുടെ അധീനത്തിൻ കീഴിലായിരുന്നു. രാമവൈദ്യർ ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ വന്നുചേർന്നതു് ആ നഗരവാസികളുടെ ഭാഗ്യമാണെന്നതന്നെവേണം പറയുവാൻ. അധികംതാമസിയാതെതന്നെ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽ അപാരമായ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടെന്നു ജനങ്ങളെ വിശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിനു അയാൾക്കു സാധിച്ചു. അഷ്ടാംഗഹൃദയവിധിപ്രകാരം കണ്ണിൽകണ്ട മരുന്നുകൾ ചേർത്ത ഘൃതാദ്യതങ്ങളെല്ലാമുണ്ടാക്കുന്നതിനു തനിക്കറിയാമെന്നു ജനങ്ങളെ ധരിപ്പിച്ചു. താൻ മലയരുടെകൂടെ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു പഠിച്ച ഒറ്റമൂലികാപ്രയോഗങ്ങൾ മറ്റേതു പാമരനും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണെന്നും, അനേകവർഷങ്ങൾകൊണ്ടു പണ്ഡിതവര്യന്മാർ കണ്ടുപിടിച്ചെഴുതിവെച്ചതായ അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തിലെ യോഗങ്ങളിലുള്ള മരുന്നുകളെപ്പോലെത്തന്നെ ഫലപ്രദങ്ങളാണെന്നും അയാൾ ജനതയെ ബോദ്ധ്യമാക്കി.

വൈദ്യർ തുടക്കംമുതൽക്കുതന്നെ ബാഹ്യമായ എല്ലാ മതാചാരങ്ങളും നിർവ്വഹിച്ചുവന്നിരുന്നു. ഇതിനായി അയാൾ പുരോഹിതനായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നതു് രാമമന്ത്രസ്വാമികളെയായിരുന്നു. സ്വാമികളുടെ ആദ്ധ്യാത്മിക പാണ്ഡിത്യത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കെത്രമാത്രമുണ്ടായിരുന്നു. അതുമല്ല അദ്ദേഹം പരിശ്രമിക്കുന്നതായാൽ സർവ്വജ്ഞപീഠംകൂടി കയറുവാൻ സാധിക്കുമെന്നായിരുന്നു ജനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം. ഇക്കാലത്തായിരുന്നു,

ചെറുപ്പമായിരുന്നുവെങ്കിലും, സ്വാമികളുടെ ആരോഗ്യത്തിന്നു കോട്ടം കണ്ടുതുടങ്ങിയതു്. അദ്ദേഹത്തെ പരിചയമുള്ളവർ സ്വാമികളുടെ മ്ലാനതക്കു കാരണം പഠനപരിശ്രമഫലമാണെന്നെ കരുതിയുള്ളു. അതുമല്ലാ ശരീരഭൌർബ്ബല്യം മനസ്സംസ്കാരത്തിന്നുവേണ്ടിയുള്ള ഉപവാസങ്ങളുടേയും വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങളുടേയും ഫലമായിരിക്കുമെന്നാണു് കരുതിയതു്. സ്വാമികൾ യോഗനിദ്രയെ പ്രാപിക്കുന്നപക്ഷം ഈ ലോകം നിവസിക്കുന്നതിന്നു നിരുപയോഗമായിത്തീരുമെന്നായിരുന്നു ചിലരുടെ പക്ഷം. തപോധന സ്വാഭാവികവിനയത്തോടെ സ്വാമികൾ വിചാരിച്ചതു്, അപ്രകാരം സംഭവിക്കുന്നതു് ഈ ലോകത്തിലിരിക്കുന്നതിന്നു താനർഹനല്ലെന്നു ദൈവം കരുതിയിരിക്കണമെന്നുമായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ സ്വാമികളുടെ സുഖക്കേടിനെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ശരിയായ കാരണമെന്തെന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന്നു അവകാശമേയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം ആകെ വിളർത്തു മെലിഞ്ഞു. സ്വരം മധുരമെങ്കിലും വ്യസനപരമായ രോഗത്തിന്റെ നിഴൽ പ്രതിബിംബിച്ചതായിരുന്നു. ഏതവസരത്തിലും പെട്ടന്നു വല്ലതും സംഭവിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം തന്റെ ഹസ്തങ്ങൾ ഹൃദയത്തിൻമീതെ വെക്കുന്നതു വേദനകൊണ്ടെന്നപോലെ കാണാമായിരുന്നു.

ഇപ്രകാരമായിരുന്നു സ്വാമികളുടെ സ്ഥിതി. ഈ സമയത്താണു് രാമവൈദ്യരുടെ വരവും. അയാൾ എവിടെനിന്നു വന്നുവെന്നു ആർക്കുംതന്നെ അറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അയാൾ നല്ലൊരു വൈദ്യനെന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നു. സാധാരണക്കാരുടെ നയനങ്ങളിൽ വിലപ്പിടിക്കാത്തതായ പല ചെടികളുടെ ഇലയും വേരും പുഷ്പവും അയാൾ ശേഖരിച്ചു വെക്കുന്നതു ജനങ്ങൾ കാണാറുണ്ടായിരുന്നു. വലിയ വലിയ വൈദ്യന്മാരുടെ കീഴിൽ താൻ അഭ്യസിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു അയാൾ പ്രസ്താ

വിക്കുന്നതു് പലപ്പോഴും ജനങ്ങൾ ശ്രവിച്ചിരുന്നു. ഇതു പാണ്ഡിത്യമുള്ള ഇദ്ദേഹം എന്തു കാരണത്താൽ ഇവിടേയ്ക്കു വന്നു? ഈ ചോദ്യത്തിന്നുത്തരമെന്നപോലെ സ്വാമികളുടെ സുഖക്കേടിനെയകറ്റുവാൻ ദൈവം അയച്ച വൈദ്യനാണെന്നു ചിലർ പറഞ്ഞിരുന്നതിൽ എത്രകണ്ടു വാസ്തവമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. ദൈവം പരമകാരുണികനാണെന്നറിഞ്ഞിരുന്നവർ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വരവു കാലോചിതമെന്നു മാത്രമേ വിചാരിച്ചിരുന്നുള്ളൂ.

ഈ അഭിപ്രായം വൈദ്യർ സ്വാമികളോടു കാണിച്ചുവന്ന ശ്രദ്ധാകൊണ്ടു പ്രബലപ്പെട്ടുവന്നതെയുള്ളൂ. വൈദ്യർ ശിഷ്യനെന്ന നിലയിൽ സ്വാമികളുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഗുരുവിന്റെ സുഖക്കേടിൽ അയാൾ വളരെ പരിതപിച്ചു. ഉടൻ ചികിത്സിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ മാറുവാനിടയുണ്ടെന്നും അറിയിച്ചു. സ്വാമിഭക്തന്മാർ വൈദ്യരുടെ ചികിത്സാസാമർത്ഥ്യത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തണമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. സ്വാമികളാകട്ടെ ഇതെല്ലാം നിരസിച്ചതെയുള്ളൂ. "എനിക്കു യാതൊരു മരുന്നും ആവശ്യമില്ലാ" എന്നു മറുപടി പറയുകയാണുണ്ടായതു്.

എങ്ങിനെ സുഖക്കേടില്ലെന്നു പറയും. നാളുകൾ ചെല്ലുന്തോറും ശരീരബലം ക്ഷയിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. സ്വരം മന്ദിക്കുകയാണു! ഹൃദയത്തിന്മേൽ കൈകളർപ്പിക്കുന്നതു ഒരു പതിവായിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം മരണത്തെ കാത്തുകിടക്കുകയായിരുന്നുവോ! ഇപ്രകാരമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്കു സ്വാമികൾക്കു മറുപടിയൊന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. ദൈവസഹായം നിരസിക്കുന്നതു പാപകരമെന്നു ഗുരു ഉപദേശിച്ചതിനാൽ വൈദ്യരുമായി ഇതു സംബന്ധിച്ചു കൂടിയാലോചിക്കാമെന്നു സ്വാമികൾ വാഗ്ദാനംചെയ്തു.

ദൈവമതം ഇങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, പ്രവൃത്തി, സന്താപം, പാപം, സുഖക്കേടു, ഇതെല്ലാം എന്നോടുകൂടി നശിക്കുന്നതിൽ

എനിക്ക സമ്മതമാണ". ഇതു എനിക്കുവേണ്ടി നിങ്ങളുടെ സാമർത്ഥ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതുതന്നെ. എന്റെ മലിനശരീരം ശ്മശാനത്തിൽ അടക്കിക്കൊള്ളട്ടെ! എന്റെ ദേഹി സായൂജ്യംപ്രാപിക്കുമെങ്കിൽ ഭാഗ്യമായി! സ്വാമികൾ വൈദ്യനോട് ഇപ്രകാരമാണ് പറഞ്ഞത്".

"യുവാക്കന്മാർ ഇപ്രകാരമെ പറകയുള്ളു. അടിയുറയ്ക്കാത്തതിനാൽ എളുപ്പത്തിൽ ജീവനെ തൃജിക്കുവാൻ തെയ്യാറാകുന്നു. ദൈവസാന്നിദ്ധ്യത്തോടെ ഭൂമിയിൽ വസിക്കുന്ന യോഗീശ്വരന്മാർ ഈശ്വരനോടൊപ്പം സ്വർഗ്ഗത്തിൽ വസിക്കുന്നതിനു കാംക്ഷിക്കുകയില്ല." വൈദ്യൻ മറുപടിപറഞ്ഞു.

"അല്ല! ഞാൻ ആ സ്ഥാനത്തിനു അർഹനാണെങ്കിൽ ഈ ലോകത്തിലിരിയ്ക്കുവാൻ തൃപ്തിയുള്ളവനാണ്." സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"സൽസ്വഭാവികളൊരിക്കലും മലിനമായ വിധത്തിൽ ധരിക്കുകയില്ല." വൈദ്യർ ആക്ഷേപിച്ചു.

ഇപ്രകാരം രാമവൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ ഭിഷഗ്വരനായിത്തീർന്നു. രോഗത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ വൈദ്യരുടെ ശ്രദ്ധക്ഷപാത്രീഭവിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും സ്വാമികളുടെ സ്വഭാവത്തെ കണ്ടറിയാൻ വൈദ്യർക്ക അതിയായ താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഇവർ തമ്മിൽ വലിയ സ്നേഹത്തിലാവുകയും ചെയ്തു. സ്വാമികളുടെ ശരീരായാസത്തിനോ വൈദ്യർക്കു മരുന്നു ശേഖരിക്കുന്നതിനോ വേണ്ടി ഇവർ പലപ്പോഴും ഒരുമിച്ചു വനപ്രാന്തത്തിലോ കടൽതീരത്തോ ഉലാത്തുക പതിവായിരുന്നു. വൈദ്യശാസ്ത്രജ്ഞനായ രാമവൈദ്യരുടെ ക്രൂട്ടകെട്ടിൽ അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരാനന്ദത്തെ സ്വാമികൾ അനുഭവിച്ചിരുന്നു. അതുമല്ലാ മറവ സഹവൃത്തികൾക്കില്ലാത്ത അതിശയകരമായ അഭിപ്രായങ്ങളും അഗാധമായ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ആസ്വാദ്യവൈഭവങ്ങളും അയാളിൽനിന്നു സ്വാമികൾക്കറിവാനിടയായി. ജ്ഞാനിയാണ്"

വൈദ്യരെന്നറിഞ്ഞതിൽ സ്വാമികൾക്കു അതിശയമായി. സ്വാമികൾക്കു തികഞ്ഞ മതാചാര്യന്മാരും, മതാചരണനിമഗ്നരും മതപരമായ തത്വങ്ങളും ആത്മാവിൽ അന്തർലീനമായിരുന്നതുകൊണ്ടു അതുവഴിനടന്ന പരിചയം സിദ്ധിച്ചവരുമായിരുന്നു. ഏതു സമുദായവും അദ്ദേഹത്തെ താന്തോന്നിയെന്നു പറയുവാൻ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല. മതം അദ്ദേഹത്തെ അതിന്റെ ബലമായ ചട്ടത്തിനുള്ളിൽ ബന്ധിച്ചിരുന്നു. സ്വാമികളുടെ മനശ്ശക്തിക്കു അതിന്റെ അതിയായ ക്ഷീണം ഭേസുന്നതു അത്യധികം ആവശ്യകരമായി. ലോകത്തെ അസാധാരണമായ ഭാവനാശക്തിയിൽകൂടി വീക്ഷിക്കുന്നതിൽ അതിയായ ആഹ്ലാദം ചിലപ്പോഴെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നും വമിക്കുന്ന നിരത്ഥകസുഗന്ധത്തെ അടച്ചു ഭദ്രമാക്കിയ തന്റെ വായനമുറിയിൽനിന്നു നീക്കംചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി ഒരു ജനൽ തുറക്കുമ്പോൾ ശ്രദ്ധാദർശാത്മാവായ ഉള്ളിലോട്ടു പ്രവഹിക്കുമ്പോഴുള്ള ആനന്ദാസ്വാദനം അദ്ദേഹത്തിനു അനുഭവമായി. അതിനാൽ മതം കാണിച്ചുകൊടുത്ത പഴയവഴികളിൽകൂടിത്തന്നെ വൈദ്യരും സ്വാമികളും സഞ്ചരിക്കുവാനാരംഭിച്ചു.

ഇപ്രകാരം വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ സ്വഭാവത്തെ—രോഗിയുടെ സ്ഥിതിയെ, സാധാരണ കാണാവുള്ളതിലും, മറ്റു നീതിമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടിയും പരിശോധിച്ചുവന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അറിയുന്നതു അത്യാവശ്യമെന്നതന്നെ വൈദ്യർ വിശ്വസിച്ചു. ബുദ്ധികൂർമ്മതയും മനസ്സാക്ഷിയുമുള്ള സമയം ശരീരസുഖം അവയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയിരിക്കുമെന്നതിനു സംശയമില്ല. സ്വാമികളിൽ ആലോചനാശക്തിയും ഭാവനാവൈഭവവും ഉണർച്ചയും അതിപ്രബലങ്ങളായിരുന്നതിനാൽ രോഗത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം പ്രായേണ ഇവിടമായിരിക്കേണ്ടതാണു്. അതിനാൽ വൈദ്യർ ഇരുട്ടടഞ്ഞ ഗുഹയിൽനിന്നു കാലിൽ തറച്ചുമുള്ളു തപ്പിയെടുക്കുന്നതുപോലെ വളരെ ഗോപ്യമായ വിധത്തിൽ രോഗിയുടെ വികാരങ്ങളെ ആരാഞ്ഞറിവാൻ പരിശ്രമിച്ചു.

നൈപുണ്യവും, സമയവും, സ്വാതന്ത്ര്യവും, ക്ഷമയുമുള്ള അന്യ
ഷകന്നു പിടികിട്ടുവാനസാധ്യമായ അധികം സംഗതികളും കാ
ണുകയില്ല, രഹസ്യം മറച്ചുവെക്കുന്നതിന്നു ബാധ്യസ്ഥനായ ഒരു
രോഗിക്കു വൈദ്യന്റെ കൂട്ടുകെട്ട് ഉപകാരപ്രദമാവുകയില്ല. ആ
വൈദ്യന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പ്രകൃതിദത്തമായ സാമർത്ഥ്യവും ഒരസാ
ധാരണജ്ഞാനവും—താല്പര്യലികജ്ഞാനമെന്നു പറയാം—ഉള്ള
കാലത്തോളവും, അയാളുടെ പെരുമാറ്റത്തിൽ മറഞ്ഞുള്ളവരെ
മുഷിപ്പിക്കത്തക്ക യാതൊരു ചിഹ്നവുമില്ലെങ്കിൽ, അയാളുടെ
മനസ്സു രോഗിയുടെ മനസ്സിൽ വിചാരിക്കുന്ന സംഗതികളെ
അറിവാൻ തുണിയുള്ള നിലയിലാകുമ്പോൾ, രോഗിമാത്രം
ആലോചിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളെ അറിയാതെ തുറന്നു പറയു
ന്നതു സാധാരണമാണ്! എന്നു മാത്രമല്ലാ അപ്പപ്പോൾ എല്ലാ
സംഗതികളും മനസ്സിലായെന്നു കാണിക്കുന്നതിന്നു തക്കസമയങ്ങ
കളിൽ ഉച്ചരിക്കുമ്പോഴും വൈദ്യരെന്ന സ്ഥാനത്തിന്നുള്ള ശക്തിയും
രഹസ്യവൃത്താന്തങ്ങളെ സൂക്ഷിക്കുവാൻ കെല്പുള്ളവനാണെന്നു
വിളിച്ചു പറയുമ്പോഴും രോഗിയുടെ സന്ദേഹങ്ങളും നിശ്ലേഷം
നശിച്ചുപോകുന്നതിനാൽ അപ്രകാരമുള്ള കാര്യങ്ങളും യാതൊരു
തടസ്ഥവും കൂടാതെ വൈദ്യരുടെ ദൃഷ്ടികളിൽക്കൂടി സ്ഫടികജലംപോലെ പ്രവഹിക്കുന്നതു
കാണാം.

മേൽപറഞ്ഞ എല്ലാഗുണങ്ങളും രാമവൈദ്യർക്കുണ്ടായിരുന്നു.
ഇങ്ങനെ കാലം വളരെക്കഴിഞ്ഞു. പണ്ഡിതരായ ഇവർതമ്മിൽ
അത്യധികം സ്നേഹത്തിൽ വർത്തിച്ചു. അവരുടെ വാദപ്രതിവാദ
ങ്ങളിലുള്ള ഭാവനാചിന്തകളടങ്ങിയലോകം മുഴുവൻ ആധാര
മായിരുന്നു. മതപരമായും, മനശ്ശാസ്ത്രപരമായും, പൊതുജന
കാര്യപരമായും, സ്വഭാവനിർണ്ണയപരമായും, മറ്റു എപ്പേർ
പെട്ട സംഗതികളെസ്സംബന്ധിച്ചും ഉള്ളകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയെ
ല്ലാം ഇവർ അന്യോന്യം സംഭാഷണം ചെയ്തിരുന്നു. അവരവ
രുടെ രഹസ്യസംഗതികളെക്കുറിച്ചും അവർ സംസാരിച്ചിരുന്നു.

പക്ഷെ വൈദ്യർ വിചാരിച്ചതുപോലെയുള്ള യാതൊരു രഹസ്യ സംഗതികളും സ്വാമികളുടെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു വാനിടവന്നില്ല. സ്വാമികളുടെ സുഖക്കേടിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള മഴവൻ വിവരംകൂടി തനിക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ള സന്ദേഹം വൈദ്യക്കുണ്ടായിരുന്നു. മനസ്സംഗ്രഹശക്തി അത്ഭുതാവഹം തന്നെ!

കുറച്ചുകാലം ചെന്നപ്പോൾ വൈദ്യരുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം രോഗനിരൂപണത്തിനു സൌകര്യമാക്കുവാൻ സ്വാമികളും വൈദ്യരും ഒരുമിച്ചതന്നെ താമസമാറ്റിച്ചു. മറ്റുള്ളവക്കും ഇതു സമ്മതമായിരുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥ സ്വാമികളുടെ ആരോഗ്യത്തിനു ഉപകാരപ്രദമാകുമെന്നു എല്ലാവരും നിരീക്ഷിച്ചു. ഒരു സുന്ദരിയെ സഹധർമ്മചാരിണിയായി സ്വീകരിച്ചു സ്വാമികളും അവളുടെ മനസ്സാന്തിക്കുവേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുന്നതായാൽ രോഗത്തിനു ശമനമുണ്ടാകുമെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ ഇതുമാതിരി നടക്കുന്നതിനു സ്വാമികളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നവയായ സംവേഗങ്ങളുണ്ടായിരുന്നാലും ബ്രഹ്മചര്യം ഹിന്ദുമതധർമ്മമെന്നു കരുതി ഇപ്രകാരമുള്ള അപേക്ഷകളെ സ്വാമികൾ നിരസിച്ചതേയുള്ളു. ഏകനായ് മറ്റുള്ളവർ ദാനം ചെയ്തതു ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു പ്രകൃതിയാൽ ശപിക്കപ്പെട്ട സ്വാമികൾക്കു തുണയായി വൈദ്യർ മാത്രമെ എല്ലായ്പ്പോഴും ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

അവരുടെ വാസം ദൈവഭക്തയായ ഒരു വിധവയുടെ വേനത്തിലായിരുന്നു. ഈ ഗൃഹത്തിനൊരുവശം ശ്മശാനവും എതിർവശം വൈഷ്ണവക്ഷേത്രവുമാണു് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്. പരിസരം അവക്കിരുവക്കും താമസിക്കുന്നതിനും, അവരുടെ ചിന്തകളെ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനും പറ്റിയതുതന്നെ! മാതൃനിർവ്വിശേഷം സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ആ വിധവ മുൻവശത്തുള്ള രണ്ടു മുറികൾ സ്വാമികൾക്കു താമസിക്കുന്നതിനു ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തു.

അതിൽ ഒന്നിൽ തന്റെ ഗ്രന്ഥക്കെട്ടുകളും പൂജാസാമഗ്രികളും സാളഗ്രാമവിഗ്രഹങ്ങളും സ്വാമികൾ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. ആ ഗൃഹത്തിന്റെ പിൻഭാഗത്തുള്ള രണ്ടറകളായിരുന്ന വൈദ്യർക്ക് താമസിക്കുന്നതിനു വിട്ടുകൊടുത്തിരുന്നതു. അതിലൊന്നിൽ വൈദ്യസംബന്ധമായ സകല ഔഷധങ്ങളും വൈദ്യർ ശേഖരിച്ചുവെച്ചു. അവരിരുവരും അന്യോന്യം പ്രവൃത്തികളെ പരിശോധിച്ചു ദിവസങ്ങൾ കഴിച്ചുവന്നു. ഇതെല്ലാം ദൈവകാരുണ്യമെന്നുതന്നെ ജനങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചു. ഒരുകൂട്ടം ജനങ്ങൾക്കു സ്വാമികൾക്കും വൈദ്യർക്കും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി ഭിന്നാഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. സംഗതികൾ ശരിയായറിയാതെ അന്യജനങ്ങൾ കാര്യങ്ങളെ വിമർശിക്കുമ്പോൾ തെറ്റുപറ്റിപ്പോകുന്നതു സാധാരണമാണു്. വിമർശനഫലമായൊരഭിപ്രായം പറയുമ്പോൾ മിക്കവാറും ദിവ്യദൃഷ്ടികൊണ്ടറിഞ്ഞപോലെ അതു അതിശയകരമായിരിക്കുന്നതാണു്. താൻ കണ്ണൂരിൽവെച്ചു വൈദ്യരെ മറ്റൊരുപേരിൽ അറിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞു ഒരാശാരി. മലയരുടെ വക്കൽനിന്നും വൈദ്യർ പലവിധ മാട്ടവിദ്യകളും പഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ പ്രഖ്യാപിച്ചു. സ്വാമികളുടെകൂടെ താമസിക്കുന്നകാലത്തു, വൈദ്യർക്കു ആ നഗരിയിൽ വന്നതിനുശേഷം വലുതായ സ്വഭാവമാറ്റം വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ആദ്യകാലത്തു വൈദ്യരുടെ മുഖത്തു ശാന്തതയുടേയും പാണ്ഡിത്യത്തിന്റേയും നിഴലുകൾ കളിയാടിയിരുന്നു. ഇപ്പോഴാകട്ടെ എന്തൊന്നില്ലാത്ത ഭയങ്കരത അയാളുടെ നയനങ്ങളിൽ പ്രതിബിംബിച്ചിരിക്കുന്നു. അധികകാലം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ സ്വാമികളെ വൈദ്യരുടെ തൃപ്തിയിലുള്ള മൈത്രി ബാധിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നു കിംവദന്തി നാടൊട്ടുക്കു പരന്നു.

ദുരുദ്ദേശിയായ വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ മനസ്സുകുത്തിയെ നശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള കുതന്ത്രപ്രയോഗങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൈത്രി സമ്പാദിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും ബുദ്ധിയുള്ള ഏവനും ആക്രാണ് വിജയം ലഭിക്കുകയെന്ന സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്വാമികൾ വിജയിയായി ഈ സമരത്തിൽനിന്നു വീരമിക്കുന്നതു ജനങ്ങൾ കാത്തിരുന്നു. കഷ്ടം! സ്വാമികളുടെ നയനങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്ന ഗ്ലാനതയും ഭീതിയും കാണുമ്പോൾ, ഈ പോർ വളരെ കഠിനമായതാണെന്നും വിജയം സംശയകരമാണെന്നും വേണം പറയുവാൻ!

എട്ടാമദ്ധ്യായം

വൈദ്യനും രോഗിയും

രാമവൈദ്യർ പ്രശാന്തസ്വഭാവിയും ദയാദാക്ഷിണ്യശീലനും മറവുള്ളവരുമായി ഇടപെടുമ്പോൾ കൃതനിശ്ചയമുള്ളവനും, സമചിത്തശീലനും നിഷ്കളങ്കഹൃദയനുമായിരുന്നു. താൻ വിചാരിച്ചിരുന്നപോലെയെ രനേപഷണം ഒരു നിഷ്പക്ഷവാദിയായ ന്യായാധിപരീ സത്യത്തെ ആരായുന്നതുപോലെയായിരുന്നു നടത്തിയിരുന്നതു. ഈ പരിശ്രമഫലമായി എന്തൊന്നില്ലാത്ത ഒരാവേശം ഇതിനെ മുന്നോട്ടുകൊണ്ടുപോകുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ ഹൃദയത്തെ ചുഴിഞ്ഞു പരിശോധിച്ചുതുടങ്ങി. പറയൻ ശവത്തിന്മേലുള്ള ആഭരണങ്ങളെ തിരയുന്നതുപോലെ—ഖനിപ്രവൃത്തിക്കാരൻ സ്വർണ്ണത്തെ ആരായുന്നതുപോലെ ചുഴിഞ്ഞുനോക്കിയാലും കാണുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതു വൃഥാമലിനവും മലിനവും നശ്വരവുമായ ശരീരവും മാത്രമെ ആകുവാൻ തരമുള്ളൂ.

നരകത്തിലെ ചെങ്കനൽപ്രഭപോലെ അയാളുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നു ചിലപ്പോഴെല്ലാം ഒരു ദീപ്തിപ്രകാശിച്ചിരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ ചുഴിഞ്ഞുനോക്കിയ സ്ഥലത്തു ഉദ്ദേശസാദ്ധ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ അയാൾ കണ്ടിരിക്കുവാനിടയുണ്ടു"!

"ഇദ്ദേഹം അന്യർ കരുതുന്നതുപോലെ നിർമ്മലനാണെങ്കിലും വലിയ യോഗീശ്വരനാണെങ്കിലും, സ്വമാതാവിൽനിന്നോ, പിതാവിൽനിന്നോ ശക്തിമത്തായ മൂഢീയവാസനയെ സ്വതസ്സിദ്ധമാക്കിയിട്ടുണ്ടു". ഈ വഴിക്കു കുറച്ചുകൂടി പരിശ്രമിക്കുന്നതായാൽ ഫലപ്രദമായേക്കാം!" ഇപ്രകാരം വൈദ്യർ വിചാരിച്ചിരിക്കും!

വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തു നിക്ഷേപിതമായ സഹജീവിസ്നേഹം, സഹോദരസ്നേഹം, പൊതുജനഹിതവർദ്ധനക്കുള്ള അതിപ്രയത്നം, നിഷ്കളങ്കസ്നേഹം, ദൈവഭക്തി, പാണ്ഡിത്യം, തത്വജ്ഞാനം മുതലായ വിലപിടിച്ച രത്നങ്ങളെല്ലാം—ഒരുപക്ഷെ അന്വേഷകന്നു ഇതെല്ലാം വിലപിടിക്കാത്ത കൂപ്പിക്കണ്ണുകളെപ്പോലെയായിരിക്കാം!—കണ്ടുപിടിച്ചശേഷം വേറൊരുവശത്തേക്കു നിരാശാവശഗനായി പുറപ്പോധനക്കു തിരിയാറുണ്ടായിരിക്കണം! മയങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ മുറിയിൽ മനുഷ്യന്നു ഏറ്റവും പ്രിയതരമായ വിലപിടിച്ച സാമഗ്രികളും മോഷ്ടിക്കുന്നതിന്നായി വിദഗ്ദ്ധനായ ചോരൻ എത്രപ്രകാരം മന്ദമന്ദം ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ ഗൃഹാന്തർഭാഗത്തു കടന്നതിരയുന്നുവോ അപ്രകാരം വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ ഹൃദയാന്തർഭാഗസ്ഥിതരഹസ്യമോഷണം നടത്തുകയായിരുന്നു. എങ്കിലും ചോരൻ എത്രതന്നെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതായാലും അവന്റെ പാദവിന്യാസശബ്ദം കേൾക്കുകയോ അവന്റെ നിഴൽ ഗൃഹസ്ഥന്നു കാണുവാനിടയാവുകയോ ചെയ്യാതിരിക്കുകയില്ല. മറ്റൊരു പ്രകാരം പറയുകയാണെങ്കിൽ സ്വാമികൾക്കു തനിക്കെതിരായി ഏതോ ഒരു ശക്തിപ്രവൃത്തിക്കു

ന്നുണ്ടെന്നു പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. രാമ വൈദ്യക്കും അതുപ്രകാരം തത്വജ്ഞാനമുണ്ടാകാറുണ്ടായതി നാൽ സ്വാമികൾ സംശയഗ്രസ്തനായി അയാളെ നോക്കുന്ന സമ യങ്ങളിൽ ഭാവഭേദമൊന്നു പ്രശാന്തഗംഭീരനായ് നില കൊണ്ടിരുന്നു.

രോഗികൾക്കു സാധാരണയുണ്ടാകാറുള്ള അവിശ്വാസ സംശയാതിരേകത്താൽ സ്വാമികളുടെ മനസ്സുമയങ്ങിയിരുന്നി ല്ലെന്നിരുന്നാൽ വൈദ്യരുടെ പൂണ്ണസ്വഭാവം അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലാകുമായിരുന്നു. ഒരാളും ചങ്ങാതിയായില്ലാതിരുന്നതി നാൽ ചങ്ങാതിയുടെ രൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ശത്രുവിനെ തിരിച്ചറിവാൻ സാധിച്ചില്ല. അതിനാൽ സമയമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം സ്വാമികൾ വൈദ്യരുമായി സംഭാഷണത്തിലേർപ്പെട്ടും, അല്ലെ ങ്കിൽ വൈദ്യർ മരുന്നു പാകം ചെയ്തിരുന്ന വിധി ശ്രദ്ധിച്ചും അയാളുമായി മമതയിൽ വർത്തിച്ചുവന്നു.

ഒരു ദിവസം വൈദ്യരുടെ മുറിയിൽ സ്വാമികൾ ശിരസ്സു കൈകൊണ്ടുതാങ്ങി നമ്രമുഖനായിരിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ ജനൽച്ചെടിയിന്മേൽ വെച്ചിരുന്ന ചില മരുന്നുചെടികളുടെ ഇരുണ്ട ലതകൾ കാണുവാനിടയായി.

"ഇത്ര ഇരുണ്ടലതകളുള്ള സസ്യങ്ങൾ വൈദ്യർ എവിടെ നിന്നു പറിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നു?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"ഇവ ഈ ശ്മശാനത്തിൽനിന്നും പറിച്ചെടുത്തവയാണു്. ഏതോ മൺമറഞ്ഞവരുടെ ഓർമ്മക്കായി ആ ശ്മശാനത്തിൽ നില്പുണ്ടായിരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ ശവത്തിൽനിന്നും വളർന്നു പിടിച്ചതാകകൊണ്ടു ശവത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിലെ കറുത്തകറ പിടിച്ചരഹസ്യം ഇവയുടെ ഇലകളിൽ കൂടിയും വ്യാപരിച്ചി രിക്കാം. ആ ദേഹം അതിന്റെ ജീവകാലത്തിൽ ആ രഹ സ്യത്തെ പുറത്തുവിട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല." വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

"ഒരുപക്ഷെ അയാൾ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതു സാധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല." സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"പിന്നെ എന്തുകൊണ്ടാണ്" അപ്രകാരം കഴിച്ചുകൂടിയ കളങ്കഹൃദയത്തിൽനിന്നും വളർന്നുനിന്നിരുന്ന ഈ ചെടികളുടെ കവർത്തന്നിരമെന്ന വ്യാജേന ആ രഹസ്യത്തെ തുറന്നുകാട്ടുവാനിടയായതു?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"അതു വെറും അന്ധവിശ്വാസമാണ്". കഴിച്ചുകൂടിയ ഹൃദയത്തിൻള്ളിലിരിക്കുന്ന രഹസ്യത്തെ വാക്കുപേണയോ, ലക്ഷണംമൂലമോ പുറത്തുകാട്ടുവാൻ ദൈവചൈതന്യത്തിനു മാത്രമെ കഴിവുള്ളൂ. രഹസ്യകളങ്കിതമായ ഹൃദയം എല്ലാരഹസ്യങ്ങളും പരസ്യമാക്കാനുള്ള സമയംവരുന്നതുവരെയും അല്പാരത്തോളം അതിന്റെ രഹസ്യത്തെ ഒളിച്ചുവെക്കും. അതുമല്ലാ, അന്നു തുറന്നുപറയാവുന്ന രഹസ്യവിചാരങ്ങളോ പ്രവൃത്തികളോ, പ്രതികാരാർഹങ്ങളെന്നു ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിലും കണ്ടതായി ഞാനിക്കോർമ്മയില്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അതു തെറ്റായ വിചാരം മാത്രമാകുമായിരുന്നു. ഈ രഹസ്യങ്ങൾ തുറന്നുകാട്ടുന്നതു ആപൂജ്യമായ പ്രാണികളുടെ ജീവിതശ്രേയസ്സിനു ഉപകാരപ്രദമാകുമെന്നു വീക്ഷിച്ചുമാത്രമാണു. ജീവിതപ്രശ്നം സുഖപ്രദമാകുന്നതിനു മനുഷ്യഹൃദയം നല്ലവണ്ണം അറിയേണ്ടതാണു. അതുമാത്രമല്ല നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നമട്ടിലുള്ള മലിനഹൃദയരഹസ്യങ്ങൾ അന്നു സന്തോഷത്തോടുകൂടി തുറന്നുപറയുന്നതായിരിക്കുമെന്നും ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു." സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ എന്തുകൊണ്ടു് ഇപ്പോൾ ആ രഹസ്യം തുറന്നുപറയുന്നില്ല? എന്തുകൊണ്ടു അതു തുറന്നുപറഞ്ഞു സന്തോഷത്തെ കൈക്കൊള്ളുന്നില്ല?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"മിക്കവരും അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നവരാണു. "സ്വാമികൾ തുടർന്നു". മരണശയ്യയിൽ കിടക്കുന്നവരല്ലാത്ത ദുഷ്ടന്മാരായ നിരവധി ജനങ്ങൾ എന്നോടു തുറന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. എന്റെ ഉപദേശങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. അതുമുതൽ അവരിൽ ആത്മാർത്ഥതാവഹമായ മനസ്താപം ആവിർഭവിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ കണ്ടിട്ടുമുണ്ടു്. എങ്ങനെയാണതു മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിലാവുക? ഒരു കൊലപാതകൻ ശവത്തെ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കുന്നില്ല." "എങ്കിലും ചിലർ അവരവരുടെ രഹസ്യങ്ങൾ മറച്ചുവെക്കുന്നുണ്ടു്." വൈദ്യർ സമർത്ഥിച്ചു.

"വാസ്തവംതന്നെ! അങ്ങനത്തവരുമുണ്ടു്." സ്വാമികൾ തുടർന്നു പറഞ്ഞു." "അവരുടെ പ്രകൃതിസ്വഭാവം കൊണ്ടാണു് അതു തുറന്നു പറയാത്തതെന്നു വിചാരിച്ചാൽ മതി. അവർ അപരാധികളെങ്കിലും മനുഷ്യരുടെ ക്ഷണത്തെയും ദൈവാധീനത്തെയും കാംക്ഷിച്ചു അതു തുറന്നു പറഞ്ഞു തന്നെത്താൻ കരിതച്ച സംജീവികളുടെ മുന്നിൽകൂടി പോകുവാൻ മടിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. അതുവിചാരിച്ചുക്കൂടെ? അങ്ങനെ തുറന്നു പറയുന്നതുകൊണ്ടു മേലിൽപ്രത്യേകിച്ചും യാതൊരു ക്ഷണവുമില്ലാത്തപക്ഷവും സൽപ്രവൃത്തികൾ ദുഷ്പ്രവൃത്തികളെ ഇല്ലാതാക്കുന്നില്ലെന്നതിനാലും അപ്രകാരം മൌനമവലംബിക്കുന്നതാണെന്നു വിചാരിച്ചുക്കൂടെ? അതുകൊണ്ടു സ്റ്റീകജലത്തെപ്പോലെ പരിശുദ്ധമെന്നു നടിച്ചു് അധഃപ്തനമായതിനാൽ കാലയാപനംചെയ്യുന്നു. ഒരുപക്ഷെ ഹൃദയാന്തർഭാഗം മുഴുവൻ പുഴുക്കുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവുമെങ്കിലും വാസ്തവത്തെ മറച്ചുവെക്കുന്നു."

"ഇങ്ങനത്തവർ തന്നെത്താൻ വഞ്ചിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു." വൈദ്യർ പറയുവാനാരംഭിച്ചു. "ആവിധമായ അപമാനം കൈയേല്ക്കുവാൻ അവർ ഭയപ്പെടുന്നു. മനുഷ്യസമുദായത്തോടുള്ള സ്നേഹം, ദൈവഭക്തി ഇവകളെല്ലാം മലിനമായ രഹസ്യത്തോടുചേർന്നു അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ നരകമുണ്ടാക്കി

ത്തീക്കുന്നു. അങ്ങനത്തവർ ദൈവത്തെ സ്തുതിക്കുവാൻ ഒരിക്കലും അർഹരല്ല. അവർ മനുഷ്യസമുദായത്തിന്നു ഉപകാരം ചെയ്യുവാൻ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവരുടെ മനസ്സാക്ഷിയുമാക്കിവരട്ടെ. സത്യമെന്ന വ്യാജേനകാണിക്കുന്ന ചെപ്പടിവിദ്യയാണു സത്യമെന്നു തത്വജ്ഞാനിയായ അവിടുന്നു എന്നെ ഉപദേശിക്കുകയാണോ? അക്കൂട്ടർ തന്നെത്താൻ ചതിക്കുകയാണെന്നോ നാം വിശ്വസിക്കേണ്ടതുള്ളൂ."

"അതങ്ങിനെത്തന്നെയായിരിക്കാം" സ്വാമികൾ ഭർത്യാവശ്യമായ ഒരു തർക്കത്തെ നീക്കംചെയ്യുന്നതുപോലെ വിലക്ഷണനായി പറഞ്ഞു. സ്വാമികൾക്കു മനഃസ്വാസ്ഥ്യമെങ്കിൽ ഏതുവിഷയത്തിൽനിന്നും മുക്തിനേടുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു. "ഇപ്പോൾ ഞാൻ വൈദ്യരോടു ചോദിക്കുന്നതു ഈ രക്ഷയിച്ച ശരീരത്തിന്നു നിങ്ങളുടെ അതുല്യമായ വിദഗ്ദ്ധതകൊണ്ടു വല്ല ഗുണവും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നാണു." സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

വൈദ്യർക്കു മറുപടിപറവാൻ സാധിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പായി ആ ഗൃഹത്തിന്നു പിന്നിൽക്കൂടിപോയിരുന്ന പാതയിൽനിന്നു ഒരു ബാലികയുടെ നിഷ്കളങ്കമന്ദഹാസശബ്ദം ആ മുറിയിൽ വ്യാപിച്ചു. ജനലിൽക്കൂടി വീക്ഷിച്ചപ്പോൾ സുഭദ്രയും മാണിക്യവല്ലിയും അതിലെ വരുന്നതായിട്ടവർക്കു കാണപ്പെട്ടു. പ്രഭാതത്തെപ്പോലെ പ്രസരിപ്പോടുകൂടിയായിരുന്ന മാണിക്യത്തിന്റെ ചേഷ്ടകളും, അവൾ ആ ശ്മശാനത്തിൽ കടന്നു അങ്ങിങ്ങായി വികസിച്ചു നിന്നിരുന്ന പുഷ്പങ്ങൾ പറിച്ചെടുത്തു. സുഭദ്രയും കൂട്ടുകൂട്ടിയെ വാരിയെടുത്തു യൂതിയിൽ നടന്നുതുടങ്ങി. അവൾ ആ പുഷ്പങ്ങൾ അമ്മയുടെ മാറത്തുള്ള പാപചിഹ്നത്തിലർപ്പിച്ചു. വൈദ്യർ ഇതെല്ലാം കണ്ടുനിന്നിരുന്നു. "ആ ബാലികയുടെതന്നെ നിയമത്തേയും രക്ഷാധിപത്യത്തേയും മനോഭിപ്രായത്തേയും അറകറകറത്തേയും സംബന്ധിച്ചു വിവരമില്ല."

വൈദ്യർ പ്രസ്താവിച്ചു. "അവൾക്കു് വാത്സല്യമെന്നാതെന്തെന്നറിയാമോ? അവൾ വല്ല നടപടിക്രമങ്ങളും പഠിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

"നിയമലംഘനഫലമായ സാതന്ത്ര്യം മാത്രമേ അവൾക്കുള്ളൂ! അതു നന്മപ്രദാനശക്തമാണോ എന്നെനിക്കറിയുകയില്ല." സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

ഒരുപക്ഷേ ആ കുട്ടി, അവർ സംസാരിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ടാവാം! അതിനാൽ അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ സ്വാമികളുടെ നേർക്കു തിരുമുഖം അവൾ എറിഞ്ഞുകൊടുത്തു. സ്വാമികൾ ഭയത്തോടെ ഏറുകൊള്ളാതെ ഒഴിഞ്ഞുമാറി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വികാരക്ഷോഭത്തെ മനസ്സിലാക്കിയപോലെ മാണിക്യം ഉറക്കെ കൈകൾമുട്ടി ശബ്ദമുണ്ടാക്കി. സുഭദ്രയും അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ ഒരു നിമിഷനേരം നിശ്ചലയായ് അവരെ നോക്കിനിന്നു. "അമ്മേ, നമുക്കു വേഗം പോകാം. അല്ലെങ്കിൽ ഈ പൈശാചൻ നമ്മെയും പിടികൂടും. ഇപ്പോൾ സ്വാമികളെമാത്രമേ ബാധിച്ചിട്ടുള്ളൂ." എന്നു മാണിക്യം പറഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ വീണ്ടും മുന്നോട്ടു നടന്നു.

"ആ പോകുന്ന സ്ത്രീയിൽ യാതൊരു രഹസ്യവും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നില്ല. ആ പാപചിഹ്നത്തെ ധരിക്കുന്ന അവൾ അതിനാൽ കൂടെ ദുഃഖമേ അനുഭവിക്കുന്നുള്ളുവെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"ഞാൻ അങ്ങനെ വിശ്വസിക്കുന്നു. എങ്കിലും എനിക്കു സഹിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത ഒരു മനോദുഃഖം അവളുടെ മുഖത്തു പ്രതിബിംബിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. ഇവളുടെ മട്ടിൽ പുറത്തേക്കു ദുഃഖം കാണിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതു ഹൃദയത്തിൽ അതിനെ അടച്ചുപൂട്ടിവെക്കുന്നതിനേക്കാൾ എത്രയോ ഭേദമാണു്. സ്വാമികൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അവർ കുറച്ചുനിമിഷം മൌനമായിരുന്നു. വൈദ്യർ ഓരോ വേരുകളെടുത്തു നുറുക്കികൊണ്ടിരുന്നു.

"കുറച്ചുമുമ്പു് സ്വാമികളുടെ ശരീരസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചുള്ള എന്റെ അഭിപ്രായം എന്തെന്നു ചോദിച്ചുവല്ലോ? ശരിയായിട്ടു എനിക്കറിവാൻ കഴിഞ്ഞെടത്തോളം രോഗത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു ഇതു് അത്ഭുതാവഹമായ ഒന്നാണെന്നു പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. കുറച്ചുമാസങ്ങളായി ദിവസവും അവിടുത്തെ പരിശോധിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ സുഖക്കേടു വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ അതെന്തെന്നു പറയുവാൻ അറിയുന്നില്ല. രോഗമെന്തെന്നെനിക്കറിയാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. അതിന്റെ പേരെന്തെന്നു പറവാനെനിക്കറിയുകയില്ല." വൈദ്യർ സമർത്ഥിച്ചു.

"നിങ്ങൾ കുടം കുഡ പറയുന്നമാതിരിയാണു സംസാരിക്കുന്നതു്" സ്വാമികളരുളി.

"എന്നാൽ ഞാൻ തുറന്നു പറയാം. ഈ പറയുന്നതിൽ വല്ല തെറ്റുകളുമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ ആദ്യമെതന്നെ ക്ഷമായാചനം ചെയ്യുന്നു. അവിടുത്തെ വൈദ്യനെന്നാനിലയിൽ എന്നോടു ഇതിന്റെ കാരണങ്ങൾ മുഴുവൻ തുറന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?"

"നിങ്ങൾക്കു ഈ സംശയത്തിന്നു വകയില്ല. ഒരു വൈദ്യനെ വിളിച്ചശേഷം ദേഹക്ഷതം മറച്ചുവെക്കുന്നതു കുട്ടിക്കളിയാണോ?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു. "അപ്പോൾ സർവ്വകാരണങ്ങളും തുറന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നാണു പറയുന്നതു്. പക്ഷെ ഒരു കാര്യം പറയാം. ശാരീരികമായ ചിലരോഗങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനം മാനസികമായിരിക്കാം. വൈദ്യന്നു ശാരീരകമായ രോഗത്തെമാത്രമെ ചികിത്സിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമുള്ളു. എനിക്കറിയുവാൻ സാധിച്ചേടത്തോളം അവിടുത്തെ മനസ്സും ശരീരവും ഒരുപോലെ ജീർണ്ണിക്കുന്നുണ്ടെന്നു വേണം പറയുവാൻ." വൈദ്യർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

"എങ്കിൽ ഞാൻ ഇനിയും ചോദിക്കേണ്ടതില്ല. മാനസികമായ വിഷമതകൾക്കു നിങ്ങളുടെ കൈവശം മരുന്നുകളില്ലെന്നാണു് പറയുന്നതു!" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"അവിടത്തെ മനസ്സിലുള്ള ഒരു വ്രണം പഴുത്തു ശരീരത്തെ ബാധിച്ചിരിക്കുകയാണു്. അതിനാൽ ശരീരത്തിലെ വ്രണം ഉണക്കുന്നതിനു മനസ്സിലെ വ്രണം ഉണക്കുകതന്നെവേണം. അതു വെളിപ്പെടുത്താതെ വൈദ്യനു എന്തു ചെയ്യുവാൻ സാധിയ്ക്കും?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"ഇല്ല! ഒരിക്കലുമില്ല! ഈ ലോകത്തിലുള്ള യാതൊരു ഭിഷഗ്വരന്മാരേയും അതു കാണിയ്ക്കുകയില്ല. മനസ്സിലാണു വ്രണമെങ്കിൽ അതു മാറുവാൻ സാധിക്കുന്നവൈദ്യനു മാത്രമെ കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയുള്ളു. അദ്ദേഹത്തിനിഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ അതു മാറിത്തരും. അല്ലാത്തപക്ഷം മരണത്തിൽ കലാശിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ നീതിന്യായപ്രകാരം എന്നെ എന്തുവേണമെങ്കിലും ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. ദൈവത്തിന്റേയും കഷ്ടപ്പെടുന്നവന്റേയുമിടയിൽ രീക്കിത്തിരക്കുന്ന നീ ആർ?" സ്വാമികം അട്ടഹസിച്ചുകൊണ്ടു ആ അറയിൽനിന്നു പലായനം ചെയ്തു.

"ഇതു പറഞ്ഞതു നന്നായുകതന്നെ ചെയ്തു. എനിക്കൊന്നും നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഇനിയും ഞങ്ങൾക്കുതമ്മിൽ മൈത്രിയിൽതന്നെ വർത്തിക്കാം. ഈ മനുഷ്യനെ എത്ര വേഗത്തിൽ വികാരങ്ങൾ ആവേശം കൊള്ളിച്ചു! ഒരുവികാരംപോലെത്തന്നെ മറെറാരു വികാരാതിരേകത്താൽ ഇതിനുമുമ്പിൽ അനാശാസ്യമായ വല്ലതും പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം." വൈദ്യർ ആത്മഗതം ചെയ്തു.

മുമ്പിലത്തേതുപോലെയുള്ള മൈത്രിയെ സ്ഥാപിപ്പാൻ അധികം നാളുകൾ വേണ്ടിവന്നില്ല. അഗാധമായ ചിന്താഫലമായി വൈദ്യർ പറഞ്ഞതിൽ കോപത്തിനു കാരണമൊന്നും സ്വാമികം കണ്ടില്ല. അതിനാൽ ആ വൃദ്ധന്റെ സദുപദേശങ്ങളെ നിരസിക്കുവാൻ തോന്നിയതിൽ സ്വയം അനുതപ്പെട്ടു. അതിനാൽ സ്വാമികം വൈദ്യരോടു ക്ഷമാ

യാചനം ചെയ്തു. രാമവൈദ്യരാകട്ടെ യാതൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്തമട്ടിൽ പിന്നെയും ചികിത്സിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. നിത്യവും രോഗികളെ പരിശോധിച്ചശേഷം പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി തിരിച്ചുപോരുക പതിവായിരുന്നു. "ഒരു പ്രത്യേകരോഗം തന്നെ! വൈദ്യത്തിന്നുവേണ്ടിയെങ്കിലും ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനം ആരാഞ്ഞറിയേണ്ടതു എന്റെ കടമയാണു"." വൈദ്യർ സ്വഗതം ആലോചിച്ചുറച്ചു.

ഒരു ദിവസം ഉച്ചക്കുശേഷം സ്വാമികൾ തന്റെ അറയിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥവും വായിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. കുറച്ചുനേരത്തിന്നുശേഷം അദ്ദേഹം അറിയാതെതന്നെ നിദ്രക്കധീനനായി! വൈദ്യർ കടന്നുവന്നതുപോലും സ്വാമികളറിഞ്ഞില്ല. വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ നെഞ്ഞുമറച്ചിരുന്ന കാവിവസ്ത്രംനീക്കി ഹൃദയഗതി പരിശോധിച്ചു. ആ സമയത്തു ഹൃദയത്തിൻമുകളിലുള്ള ചർമ്മത്തിന്മേൽ അയാളുടെ ദൃഷ്ടിപതിഞ്ഞു. ഇക്കാലംവരെയും ദേഹപരിശോധന നടത്തുമ്പോൾ സ്വാമികൾ ആ വസ്ത്രം നിക്കുവാനനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. തത്സമയത്തു വൈദ്യരുടെ മുഖത്തു അങ്കുരിച്ചിരുന്ന അത്ഭുതമോ സന്തോഷരോഷപാരവശ്യാതിരേകംകൊണ്ടു അയാൾ നിശ്ചേഷ്ടിതനായി നിന്നുപോയി. അപ്പോൾ അയാളുടെ മുഖം പൈശാചികമായി കാണപ്പെടുകയായിരുന്നു.

ഒമ്പതാമദ്ധ്യായം

ഒരു ഹൃദയാന്തർഭാഗം

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾക്കുശേഷം സ്വാമികളും വൈദ്യരും തമ്മിലുള്ള മമതക്കു ബാഹ്യമായി

യാതൊരു മാറ്റങ്ങളും കാണാനുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും വൈദ്യരുടെ പെരുമാറ്റത്തിൽ അനല്പമായ സ്വഭാവവ്യത്യാസം സൂക്ഷ്മഭക്തകർക്കു കാണാമായിരുന്നു. അന്വേഷണമാർഗ്ഗം തെളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നതു അയാൾക്കു കാണപ്പെട്ടു. അയാൾ വിചാരിച്ചപോലെയുള്ള മാർഗ്ഗമല്ലായിരുന്നു അതു്. ശാന്തനും, സൌമ്യനും, നിർവ്വികാരനുമായി അയാൾ കാണപ്പെട്ടുവെങ്കിലും അയാളുടെ പെരുമാറ്റത്തിന്നടയിൽ അന്തർലീനമായിരുന്ന പകനിഴലിച്ച കാണാമായിരുന്നതിനാൽ ശത്രുവിൻറെനേർക്കു അമിതമായ വിധത്തിൽ പകവീട്ടേണ്ടതിന്നു മോഹമുദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്നു. സ്വാമികൾ എല്ലാരഹസ്യങ്ങളും തന്നോടു തുറന്നുപറയത്തക്കതായ, പശ്ചാത്താപവും വ്യസനവും പാപകരമായ വിചാരവും എല്ലാം തുറന്നു പറയത്തക്കതായ വിധത്തിൽ സ്വാമികളുമായി അത്രമമതയിൽ ജീവിക്കുവാൻ വൈദ്യർ പരിശ്രമിച്ചു. പാപകരമായ വ്യസനത്തെ മറവുള്ളവരിൽനിന്നു മൂടിവെച്ചിട്ടുള്ള—അവരുടെ വിശാലമനസ്കത മാപ്പുതരുമായിരുന്ന—സംഗതികളെ തന്നോടു, അമ്മേ! നിഷ്ഠുരനായ! ക്ഷമിക്കാത്തവനായ തന്നോടു തുറന്നുപറയേണ്ടതിന്നു വേണ്ടി അത്യധികം മമതയിൽ വർത്തിച്ചുവന്നു. ആ കറപിടിച്ച ഹൃദയത്തിൽ കിടക്കുന്ന വിലപിടിച്ച വസ്തുക്കൾ പകവീട്ടുന്നതിന്നു ഹോമം ചെയ്യുവാൻ വൈദ്യർ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

സ്വാമികളുടെ മനസ്സംഗ്രഹശക്തി വൈദ്യുടെ ചിന്തകളെ വ്യർത്ഥമാക്കിക്കളഞ്ഞു. രാമവൈദ്യർക്കാകട്ടെ ദൈവം പ്രതികാരിയേയും പീഡിതനേയും സഹോദരമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതും ശിക്ഷിക്കേണ്ട സന്ദർഭത്തിൽ രക്ഷിക്കുന്നതും തൃപ്തികരമായിരുന്നില്ല. ദൈവം തനിക്കു ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ചു പ്രത്യേകമായൊരറിയിപ്പു തന്നിട്ടുണ്ടെന്നു വൈദ്യർക്കു സമാധാനിക്കാമായിരുന്നു. ഈ അറിയിപ്പു ഈശ്വരനിൽനിന്നായിരുന്നാലും മറെവിടെനിന്നായിരുന്നാലും അയാൾക്കൊരുപോലെത്തന്നെയായി

ഈ അറിയിപ്പിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി സ്വാമികളുടെ ഹൃദയാന്തർഭാഗത്തു നടക്കുന്ന ഏതു സംഗതികളും അയാൾക്കു വീക്ഷിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു. അന്നുമുതൽ വൈദ്യർ സ്വാമികളുടെ ഹൃദയവേദിയിൽ നടിച്ചിരുന്ന നാടകത്തിൽ പ്രധാനവേഷക്കാരനായിരുന്നു. ഏതുവിധം വേണമെങ്കിലും അയാൾക്കു നടിക്കുവാൻ സാധിച്ചു. അയാൾക്കു സ്വാമികളെ പീഡിപ്പിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമോ? സ്വാമികളെല്ലായ്പോഴും പീഡിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള യന്ത്രത്തിന്റെ മുകളിലായിരുന്ന സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു. ആ യന്ത്രം പ്രവൃത്തിക്കേണ്ടതിനുള്ള താക്കോൽ എവിടെയെന്നറിയേണ്ടതുമാത്രമേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതും വൈദ്യർക്കു നല്ലവണ്ണമറിയാമായിരുന്നു അയാൾ സ്വാമികളെ ഭീതിപ്പെടുത്തുമോ? ഒരു മാന്ത്രികന്റെ മന്ത്രവടികൊണ്ടെന്നപോലെ, ആയിരം രൂപങ്ങളും ലക്ഷം രൂപങ്ങളും വ്യത്യസ്ഥമായ ആകാരത്തിൽ ദൃശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു സ്വാമികളുടെമാവ്വിടത്തെ ചുണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.....!

ഇതെല്ലാം അതിശ്രദ്ധമായി സാധിപ്പിച്ചതിനാൽ ഏതോ ഒരാപത്തു തന്നെ വലയം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്നല്ലാതെ അതിന്റെ അടിസ്ഥാനമേതെന്നും അതെന്തന്നും ഗ്രഹിക്കുവാൻ സ്വാമികൾക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. വൃദ്ധനായ വൈദ്യരെ ചിലപ്പോൾ സംശയത്തോടും സംഭ്രമത്തോടും ചിലപ്പോൾ ഭീതിയോടും സ്വാമികൾ വീക്ഷിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. വൈദ്യരുടെ താടിയും നടത്തവും ആംഗ്യങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങളുമെല്ലാം സ്വാമികൾക്കു അത്യധികം വെറുക്കത്തക്കവയായിരുന്നു, പക്ഷെ വൈദ്യരുടെനേരെ തോന്നിയ മതാപ്രതിബന്ധങ്ങൾക്കു തന്നൊത്താൻ പഴിക്കുകയാണു സ്വാമികൾ ചെയ്തുവന്നു. അതിനാൽ ആവകസംഗതികളെ മനസ്സിൽ നിന്നാകറ്റുവാൻ സ്വാമികൾ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു വൈദ്യർക്കു സൗകര്യമായും തന്റെ പ്രതികാരത്തെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിനു അവസരം കിട്ടുകയാണുണ്ടായതു.

ഇപ്രകാരം ശരീരസുഖമില്ലാതേയും മനഃസുഖമില്ലാതേയും ശത്രുപീഡിതനായ സ്വാമികൾ ജനസമ്മതനായി വർത്തിച്ചു വന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തീവ്രപ്രയത്നത്താൽ അതു സാധിതമായി. സ്വാമികളുടെ ദിനചര്യയുടെ അസഹൃതമൂലം പാണ്ഡിത്യപരമായ സമ്പാദ്യങ്ങൾ തത്വദൃഷ്ടിവൈഭവം വികാരങ്ങളനുഭവിക്കുന്നതിന്നും അതു മററുള്ളവർക്കു പകർത്തുന്നതിനുമുള്ളശക്തി ഇവകൾ അത്ഭുതമായ രീതിയിൽ വ്രവർത്തനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ ഉയരുന്നതേയുള്ളുവെങ്കിലും മററു യോഗീശ്വരന്മാരുടേതിലും ഉയരത്തിൽ പൊന്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ചിലർ രാമചന്ദ്രസ്വാമികളുടെതിലും വയസ്സിൽ കവിഞ്ഞകാലത്തോളം മതപരമായ തത്വങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നതിന്നു വിനിയോഗിച്ചവരായിരുന്നു. സ്വാമികളെക്കാൾ പണ്ഡിതവര്യന്മാരായി മററു ചിലർ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നില്ല. മററു ചിലർ നിർമ്മലമനസ്കരും സർവ്വം ത്യജിച്ച ത്യാഗിവര്യന്മാരുമായിരുന്നു. അവർക്കുള്ള ഒരററക്കുറവു് സാധാരണക്കാരായ മററുള്ളവരെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കുവാനുള്ള ത്രാണിയില്ലെന്നുള്ളതു മാത്രമായിരുന്നു. ഇവർക്കു ദൈവം വാഗ്ദാടിക്രൂടി നൽകേണ്ടതായിരുന്നു. അതിനാൽ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളെ ധരിപ്പിക്കുവാനുള്ള അവരുടെ ശ്രമം വിഫലമായതെയുള്ളു. അവരുടെ സ്വരം പോത്തിന്റെ ചെകിട്ടിൽ വേദമോതുന്നതുപോലെ ജനങ്ങളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പതിച്ചിരുന്നു.

സ്വാമികളാകട്ടെ ദൈവത്താൽ ഈ സംഗതിയിൽ പ്രത്യേകം അനുഗ്രഹീതനായിരുന്നു. സ്വാമികളുടെ ഹൃദയം പാപത്തിണിരിപ്പടമല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു ഇതിലധികം ഉന്നതിലഭിക്കുമായിരുന്നു. ഇതുതന്നെയാണു അദ്ദേഹത്തിന്നു അദ്ദേഹത്തിന്നു പാപികളോടു അനുകമ്പയുണ്ടാകാനുള്ള കാരണവും. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം അവരുടെ മനസ്സു ഖേദിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം വിഷാദിക്കുകയും മതപ്രസ

ഗാവസരത്തിൽ ജനതയുടെ മനസ്സിൽ വികാരങ്ങളെ കടത്തി വിടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ജനതക്കു അവക്കുണ്ടാകുന്ന വികാരങ്ങളുടെ ഹേതുവെന്തെന്നറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. സ്വാമികളെ ഈശ്വരതുല്യനെന്നാണ" അവർ കരുതിയിരുന്നതു. ദൈവസന്ദേശവാഹകനാണു സ്വാമികളെന്നു അവർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം നടന്നുപോയ വീഥിക്കുടിയും പുണ്യപ്രദമെന്നു അവർ വിശ്വസിച്ചുവന്നു. യുവതികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദർശനം ഭാഗ്യദായകമെന്നു കരുതിയിരുന്നു. കാരണവന്മാർ സ്വാമികളുടെ ശരീര പ്രകൃതികണ്ടു അടുത്തുതന്നെ സ്വാമികൾ യശശ്ശരീരനാകുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ സമയത്തെല്ലാം ഒരുപക്ഷെ താൻ ഇഹലോകവാസംവെടിയുന്നതുവരെ ഹൃദയത്തിലുള്ള രഹസ്യത്തെ ശ്രദ്ധമായിവെക്കേണ്ടതിനുള്ള പരിപാടിയെപ്പറ്റിയായിരിക്കാം സ്വാമികളുടെ വിചാരങ്ങൾ.

ജനതയുടെ ആരാധനാശക്തി അദ്ദേഹത്തെ എത്രകണ്ടു ആലട്ടിയിരുന്നുവെന്നു പറയുവാനസാദ്ധ്യമാണു. വിത്തിനുള്ളിലുള്ള പൊടിയെഴിച്ചു മറ്റുള്ള അസ്ഥിരസാധനങ്ങളെ നിരാകരിച്ചു സത്യത്തെമാത്രം നിലനിർത്തണമെന്നായിരുന്നു സ്വാമികളുടെ ശരിയായ ഉദ്ദേശം !

എന്നാൽ അദ്ദേഹം ആരായിരുന്നു? വെറും ഒരു ശരീരമോ? അതോ ഒരു നിഴൽ മാത്രമോ? അദ്ദേഹമാരെന്നു ജനങ്ങളോടു പറയുവാൻ സ്വാമികൾ ഉൽകണ്ഠിതനായി. "കാഷായവസ്ത്രധാരിയായി നിങ്ങൾ കാണുന്ന ഈ ഞാൻ, ദൈവത്തെ സംബോധനചെയ്വാൻ മൗനമുഖമയത്തുന്ന ഈ ഞാൻ, ദൈവത്തോടു നിങ്ങളുടെ സങ്കടനിവാരണത്തിനു എല്ലാഴ്ചയും പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ഈ ഞാൻ, എന്റെ ദിനചര്യയിൽ പരിപാവനതം കാണുന്ന നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽനിക്കുന്ന ഈ ഞാൻ, തത്വജ്ഞാനപന്ഥാവു തെറ്റിപ്പോകാതിരിപ്പാൻ നേർവഴികാണിച്ചുതരുന്ന ഈ ഞാൻ, കുട്ടികളുടെ മൂർദ്ദാവിൽ കൈകൾവെയ്ക്കു

അനുഗ്രഹിച്ച ഈ ഞാൻ, മൺമറഞ്ഞവർക്കുവേണ്ടി ചിരം പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ഈ ഞാൻ, നിങ്ങളാൽ ബഹുമാനപുരസ്സരം പൂജിതനായ ഈ ഞാൻ, കാപട്യസമ്പൂർണ്ണസമുദ്രനിമഗ്നനും അശുദ്ധാത്മാവുമാണ്." എന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നതിന്നു സ്വാമികളുടെ ഹൃദയംവെമ്പി.

ഒന്നിലധികം പ്രാവശ്യം മതപ്രസംഗംചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ സ്വാമികൾ ഇപ്രകാരം പറയുവാൻ മുതിർന്നിട്ടുണ്ട്. ഒന്നിലധികം പ്രാവശ്യം ഇതിന്നുവേണ്ടി തുനിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ശ്രോതാക്കളോടു താൻ നികൃഷ്ടനും നീചരുടെ കൂട്ടുകാരനും, പാപികളിൽ മഹാപാപിയും ആലോചിച്ചാലററമില്ലാത്ത അന്യായം പ്രവൃത്തിച്ചവനും, ദൈവകോപംകൊണ്ടു അവരുടെ മുമ്പിൽവെച്ചു തന്റെ ശരീരം വെന്തു നീറാത്തതിൽ മാത്രം അത്ഭുതമുള്ളവനുമാണെന്നു ഒരായിരം തവണയല്ലാ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഇതിലും വ്യക്തമായി പറയുന്നതെങ്ങനെ? അവർ അദ്ദേഹത്തെ അഗ്രാസനത്തിൽനിന്നിറക്കി തുണ്ടം തുണ്ടമാക്കുകയില്ലെ? "സ്വാമികൾ ശരിയായ പ്രവാചകനാണ്". അത്യധികം പാപങ്ങളെ പരിശുദ്ധമായ തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അദ്ദേഹം കാണുന്നു! നമ്മുടെ മനസ്സിലുള്ള ഏതുസംഗതികളാണ് അദ്ദേഹത്തിന്നു അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു?" ഇപ്രകാരം ജനങ്ങൾ ശരിയായ സാരം ഗ്രഹിക്കാതെ അനോന്യം പറഞ്ഞും കൊണ്ടിരിക്കും! ഏതു പ്രകാരത്തിൽ തന്റെ വാക്കുകളെ ജനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുമെന്നു കപടഭക്തനായ സ്വാമികൾക്കറിയാമായിരുന്നു. തന്നെത്താൻവഞ്ചിച്ച കൃതാർത്ഥതക്കൂടിയില്ലാതെ കാപട്യം കാണിച്ചുവെന്ന മറെറാരുപാപം മാത്രമേ സ്വാമികൾക്കു ലഭ്യമായുള്ളു. അദ്ദേഹം സത്യം തുറന്നു പറഞ്ഞു! പക്ഷെ അതിനെ നികൃഷ്ടതരമായ അസത്യമാക്കി മാററിയെങ്കിലും അദ്ദേഹം സത്യത്തെ അത്യധികം സ്നേഹിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ സ്വാമികൾ തന്നെത്താൻ അതിയായി വെറുത്തു!

അന്തർലീനമായ ഈ ദുരവസ്ഥ അദ്ദേഹത്തെ കപടസന്ന്യാസവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതിന്നു പ്രേരിപ്പിച്ചു. സ്വാമികളുടെ ഹൃദയഭണ്ഡാരത്തിൽ ഭദ്രമായി പൂട്ടിവെച്ച ഒരു രക്തം പുരണ്ട അസത്യകുറിപ്പാരമുണ്ടായിരുന്നു. പലപ്പോഴും ഇതു വെളിക്കെടുത്തു തന്റെ ശരീരത്തിൽത്തന്നെ കുത്തിത്താഴ്ത്തി തന്റെ ശരീരത്തെ മുറിവേല്പിച്ചിരുന്നു. ശക്തിമുഴുവൻ നശിച്ചു നടക്കുന്നതിന്നുകൂടി കഴിയാതാകുന്നതുവരെ സ്വാമികൾ ഉപവാസമെടുത്തിരുന്നു. രാത്രികാലങ്ങളിൽ ഉറക്കമൊഴിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇപ്രകാരം തന്റെ ആത്മാവിനെ ശുദ്ധമാക്കുന്നതിന്നു സ്വാമികൾ പലതും ചെയ്തിരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ പലപ്പോഴും സംഭ്രാന്തചിത്തനായി പലരൂപങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്നു കാണാന്നുണ്ടെന്നു തോന്നിയിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ അതിഭയങ്കരരൂപങ്ങളും ചിലപ്പോൾ അതി സുമുഖരായകളും മറവുസമയങ്ങളിൽ മൺമറഞ്ഞ സഹപാഠികളുടെ പ്രതിബിംബങ്ങളുമായിരുന്നു കണ്ടിരുന്നതു്. ചിലപ്പോൾ ഈ സ്വരൂപങ്ങൾ സ്വാമികളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെതായും അവർ അടുത്തുവരുന്ന സമയം അതിദാരുണമായ മുഖഭാവത്തോടുകൂടിയവരായും കാണപ്പെട്ടിരുന്നു! ഇതു മാതാവിന്റെ പ്രേതമോ? എന്നാലും ആ മാതാവിന്നു സ്വപുത്രന്റെ നേർക്കു കരുണയോടെ ഒരിക്കലെങ്കിലും വീക്ഷിച്ചുകൂടെ? അടുത്തസമയം സുഭദ്രാമാണിക്യവല്ലിയോടുകൂടി അടുത്തുവരുന്നതായ നിഴലുകളും കാണപ്പെട്ടുമായിരുന്നു! അവൾ തന്റെ മാറ്റിടസ്ഥമായ പാപചിഹ്നത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുദൃഷ്ടം സ്വാമികളുടെ മാറ്റിടത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ചൂണ്ടുവിരൽ തിരിക്കുന്നതും കാണാമായിരുന്നു.

ഇപ്രകാരമുള്ള യാതൊരു പ്രതിബിംബങ്ങൾക്കും ബുദ്ധിഭ്രമോൽപ്പാദനത്തിന്നു സാദ്ധ്യമായിരുന്നില്ല. മനസ്സിരുത്തി

യാൽ ഇതെല്ലാം അടിസ്ഥാനരഹിതങ്ങളും വെറും സ്ഥലജല ഭ്രാന്തിപോലെയുള്ളതുമാണെന്നും സ്വാമികൾക്കറിയാമായിരു ന്നു. അങ്ങിനെയിരുന്നാലും ഇക്കണ്ടതെല്ലാം സ്വാർത്ഥങ്ങളാണെ ന്നു സ്വാമികൾക്കു തോന്നാതിരുന്നില്ല. നമ്മുടെ ചുറ്റുപാട്ട മുള്ള ദൈവസൃഷ്ടമായ വാസ്തവോപാധികസാധനങ്ങളെ സ്വാമി കളുടെ കളങ്കമനസ്ഥിതിക്കു അനുഭവിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ല. കുറ്റപ്പെടുമുള്ളവനു ലോകം മുഴുവൻ കുറ്റപ്പെടയെന്നു തോന്നുന്നു! അതു ആസ്വാദ്യകരവുമല്ല! അവന്റെ പിടിയിൽനിന്നു അതു വഴുതിക്കളയുന്നു! അവനെ സംബന്ധിച്ചുമാത്രം കൃത്രിമവേഷമ ണിഞ്ഞിറങ്ങിയാൽ അവൻ ഇത്തരത്തിലൊരു നിഴൽ മാത്രമായി പരിണമിക്കുന്നു! അല്ലാത്തപക്ഷം തീരെ നശിച്ചുപോകുന്നു! അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുള്ള അതിതീവ്രമായ വിഷാദം ഒരു മാത്രമായിരുന്നു സ്വാമികളെ ഈ ലോകത്തിൽ നിലനിർത്തി യിരുന്നതു! ഒരിക്കൽപോലും സന്തോഷത്തിന്നവകാശം ലഭിച്ചി രുന്നുവെങ്കിൽ അന്നുതന്നെ അദ്ദേഹം ഇഹലോകവാസം വെടി യുമായിരുന്നു. ഇപ്രകാരം നിഴലുകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട അഗാധ ചിന്തയിലാണ്ടിരുന്ന ഒരു രാത്രിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു പെട്ടെന്നു ഒരു നിമിഷത്തേക്കെങ്കിലും മനശ്ശാന്തി ലഭിക്കാവുന്ന ഒരു മാർഗ്ഗം കാണുവാനിടവന്നു. ഉടനെ കസേലയിൽനിന്നെഴുന്നേറ്റു ശബ്ദമില്ലാതെ വാതിൽ തുറന്നു പുറത്തേക്കു കടന്നു.

പത്താമദ്ധ്യായം

പാതിരാസമ്മേളനം

ഉറക്കത്തിൽ നടക്കുന്നതുപോലെ, സ്വപ്നത്തിൽ സഞ്ചരിക്കു ന്നതുപോലെ രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ സുഭദ്ര ജനമദ്ധ്യേനിന്നി രുന്ന മണ്ഡപത്തിലെത്തി. അദ്ദേഹം ആ തറമേൽ കയറി നിന്നു. ഏഴുകൊല്ലത്തോളം കാറ്റും മഴയും തട്ടി ആ മണ്ഡപ ത്തിന്നു അല്പമായ കേടുകൾ വന്നിരുന്നു.

മൂടൽ മഞ്ഞുള്ള മകരത്തിലെ ഒരു രാത്രിയായിരുന്നു അത്. മഞ്ഞുകൊണ്ട ആകാശം മറഞ്ഞിരുന്നു. അന്നഹോയിരുന്നതുപോലെ ജനങ്ങൾ ആ രാത്രിയിൽ അവിടെ തിരക്കിക്കൂടിയിരുന്നുവെങ്കിൽ മണ്ഡപസ്ഥനായ സ്വാമികളെ കാണുവാൻ പ്രയാസപ്പെടുമായിരുന്നു. നഗരം നിദ്രയിൽ ലയിച്ചുകിടക്കുകയായിരുന്നു. അതിനാൽ ജനബാധയുണ്ടാകുമെന്നു ഭയപ്പെടുവാനവകാശമില്ല. സ്വാമികൾ ആശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ നേരംവെളുക്കുന്നതുവരെയും അങ്ങനെ നിലകൊള്ളുന്നതുമായാൽ നാളെ മതപ്രസംഗം ചെയ്യുന്നതിന്നിടവരുത്തുന്ന ചുമയും നെഞ്ചിടിപ്പും രാത്രിയിലെ ശീതവായുവേറെ ഉണ്ടാവുകയല്ലാതെ യാതൊരു ജനങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടികൾക്കും ലക്ഷീഭവിപ്പാനവകാശമില്ല. ഈശ്വരൻ മാത്രമേ സ്വാമികളെ തൽസമയത്തു കാണുന്നുള്ളൂ. ഈ അസമയത്തു എന്തിന്നുവേണ്ടി സ്വാമികൾ അവിടെക്കു വന്നു? പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ പരിഹാസം മാത്രമാകുമോ സ്വാമികളെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്? അഥവാ ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢമായ ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രോന്നയാലായിരിക്കുമോ! ഈ നിലകണ്ടു ദേവികൾ അനുശോചനം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുണ്ടാവാം! എല്ലാം തുടന്നു പറയുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ച പശ്ചാത്താപപ്രബലനായ അദ്ദേഹത്തെ എവിടെയും പിൻ തുടർന്നിരുന്നുവെങ്കിലും സഹോദരിയായ ഭീരുത്വം സ്വാമികളെ പിൻമാറിയിരുന്നു! സാധു! കുഴങ്ങിമറിയുന്ന സ്വാമികളുടെ അശക്തതയും കുറ്റഭാരം ചുമക്കുവാൻ അധികാരമെന്തു? കുറ്റം ചുമക്കാൻ അധികാരമുള്ളവർ ശിലാഹൃദയകാരണം. അവക്കു അസഹ്യമെങ്കിൽ ദൂരെയകറ്റുവാൻ ത്രാണിയുണ്ടാകണം. ഇതൊന്നുമില്ലാതെ അന്യഥാ ഓരോന്നു ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നാൽ ദൈവവിരോധമുള്ള പാപകർമ്മങ്ങളുടെ വൈഷമ്യവും നിഷ്ഫലപശ്ചാത്താപവും അനുഭവിച്ചുതീരുകയേയുള്ളൂ.

അപ്രകാരം രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ പ്രശാന്തമനസ്കനായി ആ മണ്ഡപത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ തന്റെ ഹൃദയത്തിൻ മീതെ പാപചിഹ്നമായ ലിപികൾ ജനസമുദായമെങ്ങാൻ വീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഭയപ്പെട്ടു. ശാരീരികമായി വളരെക്കാലമായിട്ടു ആ മാച്ചിടം നീറിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. അറിയാതെതന്നെ തന്നിക്കുപിടിച്ചു നിൽക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാതെ സ്വാമികളുടെ നിലവിളിശബ്ദം ആ മൈതാനത്തിൽ മാറ്റൊലികൊള്ളുന്നതായിത്തോന്നി. "നഗരവാസികൾ ഇതുകേട്ടു തീച്ചയായും ഇപ്പോൾ ഓടിയെത്തും" സ്വാമികൾ വിചാരിച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ വദനം ഹസ്തങ്ങളാൽ ആവരണം ചെയ്തു. പക്ഷെ ഇതൊന്നും സംഭവിക്കുവാനിടവന്നില്ല. ആ ശബ്ദം സ്വാമികളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ ഇടിനാദംപോലെ തോന്നിയിരുന്നെങ്കിലും തീരെ ഉച്ചത്തിലുള്ളതായിരുന്നില്ല. എതായാലും നഗരവാസികൾ ഇതു കേട്ടില്ല. കേട്ടാൽതന്നെ വല്ല പക്ഷികളുടേയും ശബ്ദമായിരിക്കുമെന്നേ കരുതിയിരുന്നുള്ളൂ. ജനങ്ങളുടെ ഒച്ചപ്പാടുകൾ കേൾക്കാനിടവരാത്തതിനാൽ സ്വാമികൾ മുഖത്തുനിന്നു കൈകൾനീക്കി വാലുപാട്ടം സൂക്ഷ്മമായി വീക്ഷിച്ചു. കുറച്ചകലെ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ ഒരു ജനവാതുക്കൽ വിളക്കുമേന്തി കൊഞ്ഞുവാളുന്ന നിൽക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു; ശ്മശാനത്തിൽനിന്നു പാതിരാവിൽ എഴുന്നേറ്റുവന്ന ഭൂതത്തെപ്പോലെ കാണപ്പെട്ടു; മറ്റൊരു വാതുക്കൽ ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ സഹോദരിയും വിളക്കുമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ഒരുപക്ഷെ ഈ ശബ്ദം താൻ സേവിച്ചുവരാറുള്ള ദുർമൂർത്തികളുടെ ഹുങ്കാരവമായിരിക്കുമെന്നു ശങ്കരനുണ്ണിയുടെ സഹോദരിയായ ഭാഗ്യവിയമ്മ തെറ്റിദ്ധരിച്ചിരിയ്ക്കാം! ജ്യേഷ്ഠന്റെ അറയിൽ വെളിച്ചം കാണുകയാൽ തന്റെ വിളക്കു പെട്ടെന്നണച്ചു ഭാഗ്യവിയമ്മ അപ്രത്യക്ഷയായി. ഒരുസമയം അവർ മേഘത്തിലേക്കുയർന്നതായിരിക്കാം! തീച്ചയായും സ്വാമികളുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നു അപ്രത്യക്ഷ

യായി! കൊത്തുവാളുകളുടെ കുറച്ചുനേരം ഇരുട്ടിലേക്കു നോക്കി യശേഷം ഒന്നും കാണാതെ ജനവാതുക്കൽനിന്നും പിൻവാങ്ങി.

സ്വാമികൾക്കു മനസ്സമാധാനമായി. അദ്ദേഹത്തിന്നു അകലെനിന്നു വരുന്ന മങ്ങിയ ഒരു വെളിച്ചം കാണാമായിരുന്നു. സ്വാമികൾ ആ വിളക്കിന്റെ ഗതിയെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി. താൻ നില്ക്കുന്നതു ആ വെളിച്ചത്തിൽ കാണുമെന്നും തന്റെ രഹസ്യം വെളിവാകുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. വരുന്നതു തന്റെ ഇരുവരായിരുന്നുവെന്നറിവാൻ അധികം സമയം വേണ്ടി വന്നില്ല. അദ്ദേഹം വല്ലകമ്മങ്ങളും കഴിഞ്ഞശേഷം ആശ്രമത്തിലേക്കുപോവുകയായിരിക്കാം! ഒരു സമയം അഴകൻ മേനവന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നുതന്നെയായിരിക്കാം അദ്ദേഹം വരുന്നതു്. ആ ചായ്പുരുടെ പരിസരം തേജോവെളിച്ചത്താൽ പ്രകാശമാനമായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്നു മുന്നോട്ടുപോകുവാൻ ഒരു ദീപസഹായം വേണ്ടിവന്നതു ആശ്ചര്യജനകമല്ലെ? സ്വാമികൾ തന്നിക്കു ബുദ്ധിഭ്രമം പിടിപ്പെട്ടുപോയോ എന്നുതന്നെ ആലോചിച്ചു. ശങ്കരാചാര്യർ സാൽവകൊണ്ടു നെഞ്ചുമറച്ചും വിളക്കു മാറോടണച്ചുപിടിച്ചുംകൊണ്ടും ആ മണ്ഡപത്തിന്നരികൽക്കൂടി കടന്നു പോകുമ്പോൾ രാമചന്ദ്രസ്വാമികളിപ്രകാരം പറയുവാൻ നിർബ്ബുദ്ധിതനാണെന്നു തോന്നി. "ഗുരോ നമസ്കാരം! ഇവിടെവന്നു ഒരു നാഴികനേരം സദുപദേശങ്ങളും ചെയ്താലും." ദൈവമേ താനിതു വെളിവായി പറഞ്ഞുപോയോ? ഒരുനിമിഷം നേരത്തേക്കു താനീവാക്കുകൾ ഉച്ചരിച്ചു പോയെന്നു സ്വാമികൾ സംശയിച്ചു. ഇതെല്ലാം സ്വാമികളുടെ ഭാവനയിൽ മാത്രമെ പ്രസരിച്ചിരുന്നുള്ളു. ശങ്കരാചാര്യരാകട്ടെ ആ മണ്ഡപത്തെ നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ മുന്നോട്ടു ഗമിച്ചു.

ആ വെളിച്ചം മറഞ്ഞപ്പോൾ തനിക്കൊരാശ്വാസം ലഭിച്ചപോലെ സ്വാമികൾക്കു തോന്നി. കുറച്ചു സമയത്തിന്നുള്ളിൽ

വീണ്ടും സ്വാമികളുടെ ഭാവന രൂപവൽക്കരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. രാത്രിയിലെ അസംഖ്യരൂപമായ കുളിരുനിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദചാരണങ്ങൾക്കു ആയാസം നഷ്ടപ്പെട്ടതായിത്തോന്നി. ഉടനെ സൂര്യനുദിയ്ക്കും! ജനങ്ങൾ ഉണരും! പ്രാതസ്സ്നാനത്തിന്നു അതിലെ പോകുന്നതിലഗ്രജൻ അദ്ദേഹത്തെ ആ മണ്ഡപത്തിൽ കാണുവാനിടവരും! ഉടനെ മൺമറഞ്ഞ പാപികളുടെ പ്രേതമായിരിക്കുമോ എന്നു സംശയിച്ചു മറവുള്ളവരെ തട്ടിയുണർത്തും! വീട്ടുകാരും ബന്ധുക്കളും ബാധിക്കും! ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും ന്യായാധിപന്മാരും ബഹുപ്പെട്ടെഴുന്നേൽക്കും! സകലജനങ്ങളും പാതിരാസമയത്തിൽനിന്നു ഞെട്ടിയുണർന്നതുപോലെ നില്ക്കുന്നതു കാണാറാകും! കൊത്തുവാൾ ശങ്കരനുണ്ണിയും ഉദ്യോഗഭീഷ്മം വാരിയെടുത്തു വരുന്നതു കാണാറാകും! ക്രൂടെ ഭാര്യവിയമ്മയും മാന്ത്രീകവൃത്തിയുടെ ചിഹ്നമായ മഞ്ഞൾ പുരണ്ട വസ്ത്രവുമായി നിലകൊള്ളുന്നതു കാണാറാകും! ഇരുപാടരും സുഖനിദ്രയിൽ നിന്നു തട്ടിയുണർത്തപ്പെട്ടവരുന്നതു കാണാം!

ആരെയാണവർ അവിടെ വീക്ഷിക്കുന്നതിന്നിടയാവുക? തണുത്തു മരവിച്ച ശരീരത്തോടും പകുതിജീവൻ നഷ്ടപ്പെട്ടവിധത്തിൽ ഏഴുകൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പു സുദ്ദേ നിന്നിരുന്ന മണ്ഡപത്തിൽ രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ നിലകൊള്ളുന്ന കാഴ്ചയല്ലാതെ മറെറന്തുകാണുവാനാണവകാശം? ഇപ്രകാരം സൃഷ്ടിച്ചു മർമ്മഭേദകമായ ഭയങ്കരചിത്രങ്ങൾ കണ്ടുകൊണ്ടു സ്വാമികൾ പെട്ടെന്നു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ഉടൻതന്നെ മരപ്പാടിയെന്നപോലെ, മന്ദമായ മധുരമായ, അഥവാ സന്തോഷമോ സന്താപമോ കലർന്നിട്ടുള്ളതെന്നറിവാനസാദ്ധ്യമായ ഒരു മന്ദഹാസം മാറെറാലികൊള്ളുന്നതായി സ്വാമികൾ ശ്രവിച്ചു. അതു മാണിക്യവല്ലിയുടെതെന്നും സ്വാമികൾക്കു മനസ്സിലായി.

"മാണിക്യം! മാണിക്യം!" സ്വാമികൾ മന്ദമായുച്ചരിച്ചു. "സുദ്ദേ! നീയിവിടെയുണ്ടോ?"

"അതെ! സുഭദ്രതന്നെ!" അവൾ മൂന്നാട്ടവനു പറഞ്ഞു. "ഈ ഞാൻ തന്നെ! എന്റെ മാണിക്യവും."

"സുഭദ്ര എവിടെനിന്നു വരുന്നു? എന്താണിവിടെവന്നതു?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"ഞാൻ ഒരു സാധുവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഭുജിഷ്കുവേണ്ടി പോയിരുന്നു. അവൾ മരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അതിനാൽ മടങ്ങുകയാണു.." സുഭദ്ര മറുപടി പറഞ്ഞു.

"സുഭദ്രേ! ഇവിടെ വരൂ! നിയും മാണിക്യവും! നിങ്ങൾ ഈ സ്ഥലത്തു മുമ്പു നിന്നിട്ടുള്ളതാണു. പക്ഷെ അന്നു ഞാൻ നിങ്ങളുടെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ നമുക്കു മൂവ്വർക്കും ഒരുമിച്ചു ഈ മണ്ഡപത്തിൽ നില്ക്കാം." സ്വാമികൾ അരുളിച്ചു.

മാണിക്യത്തെ കൈപിടിച്ചു സാവധാനമായി സുഭദ്ര ആ മണ്ഡപത്തിലേക്കു കയറി. സ്വാമികൾ മാണിക്യത്തിന്റെ ഇതരഹസ്തം ഗ്രഹിച്ചു. അല്പകാരം ചെയ്യുക്ഷണത്തിൽതന്നെ സ്വാമികളുടെ ശരീരത്തിൽ പുതിയൊരുജീവൻ സ്ഥലം പിടിച്ചപോലെ, മാതാവും പൈതലും തങ്ങളുടെ ശരീരത്തിലെ ചൂടു തണുത്തു മരവിച്ചതായ സ്വാമികളുടെ സിരകളിൽ കടത്തിവിടുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നി. അവർ മൂവ്വരും വിദ്യുൽപ്രവാഹചക്രംപോലെ വിളങ്ങി.

"സ്വാമി" മാണിക്യം മന്ദമായി വിളിച്ചു.

"എന്താണു നിനക്കു പറവാനുള്ളതു?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"നാളെ ഉച്ചക്കു അമ്മയോടും എന്നോടും ഒരുമിച്ചു ഈ സ്ഥലത്തു സ്വാമിക്കു നില്ക്കുവാൻ കഴിയുമോ?"

"ഇല്ല അങ്ങനെ സാധിക്കയില്ല! എന്റെ മാണിക്യം" സ്വാമികൾ മറുപടി കൊടുത്തു. താല്ക്കാലികമായുണ്ടായ മനസ്ഥൈര്യഫലമായി വളരെക്കാലമുണ്ടായിരുന്ന പൊതുജനഭയം

വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും പറയുവാനസാദ്ധ്യമായ രീതിയിലുള്ള ഒരാനന്ദം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിലങ്കുരിച്ചു.

"ഒരിക്കൽക്കൂടി നീയും മാതാവുമായി ഇങ്ങനെ നിൽക്കുന്നതായിരിക്കും. പക്ഷെ അതു നാളെയായിരിക്കേണമെന്നില്ല." സ്വാമികൻ വിശദീകരിച്ചു. മാണിക്യം മന്ദഹസിച്ചു കൈകൾ പിൻവലിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. സ്വാമികൻ ഹസ്തം മുറുകെപിടിച്ചു.

"ഒരുനിമിഷംകൂടി നിൽക്കൂ!" സ്വാമികൻ അപേക്ഷിച്ചു. "എന്നാൽ നാളെ ഇങ്ങനെ നിൽക്കാമെന്നു വാക്കു തരുമോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"മാണിക്യം! നാളെയില്ല. പിന്നെയൊരു ദിവസം." സ്വാമികൻ പറഞ്ഞു.

"ഏതു ദിവസമാണോ ധർമ്മരാജൻ നമ്മുടെ പ്രവൃത്തിഫലങ്ങൾ വീതിക്കുവാൻ വിധികല്പിക്കുന്നതു ആ ദിവസം! അപ്പോൾ നിനക്കും മാതാവിനും എനിക്കും ഒരുമിച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധിയിൽ നിൽക്കാം! പക്ഷെ ഇഹലോകത്തിൽവെച്ചു അതു സംഭവ്യമല്ല." ബാലികയുടെ ഗ്രഹണശക്തിയെ അതിക്രമിച്ചു പറയുവാൻ സ്വാമികൻ നിർബ്ബന്ധിതനായി.

മാണിക്യം മന്ദഹാസം തൂകി. സ്വാമികൻ പറഞ്ഞുതീരുന്നതിനു മുമ്പിൽ ആകാശത്തിൽ ഒരു കൊള്ളിമീൻ മിന്നിയതിനാൽ ഒരു നിമിഷനേരം ചുറ്റുപാടും തെളിഞ്ഞു കാണപ്പെട്ടു. ആ വെളിച്ചത്തിൽ മൈതാനത്തിന്റെ ഒരറ്റത്തുള്ള കാരാഗൃഹവും മറുഭാഗത്തുള്ള കൊട്ടാരങ്ങളും തെരുവുകളും, കെട്ടിടങ്ങളും വ്യക്തമായി കാണാമായിരുന്നു. അത്ര പ്രഭയുള്ളതായിരുന്നു ആ വെളിച്ചം. പക്ഷെ ഇതെല്ലാം അപൂർവ്വമായ ആ മിന്നലിൽ കൃതിമശോഭയോടെയാണു കാണപ്പെട്ടതു.

മാണിക്യത്തിന്റെ നയനങ്ങൾക്കു മാന്ത്രികശക്തിയുണ്ടായിരുന്നു. അവൾ സ്മേരമുഖിയായി സ്വാമികളെ നോക്കുമ്പോൾ എന്തോ ഒരപ്രതീക്ഷിതമായ വികാരഭേദം അവളുടെ മുഖത്തു കളിയാടിയിരുന്നു. മാണിക്യം ഹസ്തത്തെ പിൻവലിച്ചു ദൂരത്തേക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

അന്നത്തെക്കാലത്തു അപൂർവ്വങ്ങളായ ഈ മാതിരിസംഭവങ്ങൾ വരുവാൻ പോകുന്ന ഭവിഷ്യത്തുക്കളെ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നുവെന്നു് ജനങ്ങൾക്കൊരന്ധവിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. ഇതുപോലെ കൊള്ളിമീൻ കാണപ്പെട്ട സമയങ്ങളിലെല്ലാം നന്മയോ തിന്മയോ പ്രത്യേകം ജനങ്ങൾക്കനുഭവമായിരുന്നുവെന്നും പ്രസ്താവ്യമാണു്. ഈ കലാപങ്ങൾക്കും കുഴപ്പങ്ങൾക്കും സൂചനകളായി ഭവിക്കാനുമുണ്ടായിരുന്നു. ഈവകയെല്ലാം കാണപ്പെട്ടുമ്പോൾ ഭാവനകൊണ്ടുകെട്ടിപ്പടുക്കാവുള്ള അന്ധവിശ്വാസിയുടെ പിന്നീട്ടുള്ള വിചാരപരമ്പരയിൽനിന്നത്ഭവിച്ചുവയായിരിപ്പാനെ വഴിയുള്ളൂ. ഇത്തരം പ്രത്യേക ചിഹ്നങ്ങളാൽ ഒരു സമുദായത്തിന്റെ വിധിഭാഗ്യം ആകാശമകുടത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു വെറും പ്രഭാവപ്രകാശവികാരം മാത്രമെന്നെ പറവാനുള്ളൂ. ഒരു ജനതയുടെ അധോഗമനലിഖിതത്തിനു ഇത്രവലിയ കടലാസു വേണമെന്നായിരിക്കാം ഈശ്വരമതം! നമ്മുടെ കാരണവന്മാർക്കുണ്ടായിരുന്ന ഈ വിശ്വാസം നാം ദൈവസന്നിധിയിൽ പിഞ്ഞുപൈതങ്ങളാണെന്നു സ്ഥാപിതമാക്കുന്നുണ്ടു്. ഇത്രവലിയൊരു കടലാസ്സിൽ ഒരു ജീവിക്കുമാത്രം ബാധകമായ സംഗതികളെ എഴുതിക്കാണുമ്പോൾ ആജീവി എത്രവിചാരിക്കും?

ഇപ്രകാരമുള്ള സംഗതിയിൽ അഗാധമായ ഏതെയവേദനകൊണ്ടു് വ്യാധിപിടിച്ച സ്വാത്മജ്ഞാനത്താൽ ബുദ്ധിഭ്രമംവന്നതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ മാത്രമാണു് ഒരുവന്റെ ആത്മപ്രശംസ;

പ്രകൃതിവിസ്മൃതമായി സ്വാത്മചരിത്രം എഴുതിയ ഒരേട്
മാത്രമാണ് ആകാശമണ്ഡലമെന്നുള്ള ധാരണ. അതിനാൽ
സ്വാമികളുടെ ദീനതകൊണ്ടു തുരുപ്പുപിടിച്ച ഹൃദയത്തിന്റെ
ഭാവനാവൈചിത്ര്യമാണു് അംബരത്തിലദ്ദേഹം വീക്ഷിക്കുവാ
നിടവന്നതായ രക്തവർണ്ണമുള്ള ആ രണ്ടക്ഷരങ്ങളും "പാപി"
എന്നുമാത്രമേ നാം കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളൂ. ഒരുപക്ഷെ പാപി
യായ മറെറാരുവൻ ഇതു വേറൊരു തരത്തിലായിരുന്നു കണ്ടതെന്നും വരാം!

മനശ്ശാസ്ത്രപരമായ പ്രത്യേകവൈചിത്ര്യം സ്വാമികളിൽ
ഈ സമയത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ സമയം മൂഴവൻ
മാണിക്യം ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിരുന്നതു ആ മണ്ഡപത്തിനാട്ടത്തു
നിലകൊണ്ടിരുന്ന രാമവൈദ്യരെയായിരുന്നുവെന്നു സ്വാമിക
ൾക്കു നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നു. സ്വാമികൾ ആകാശ
മണ്ഡലത്തിൽ ആ ലിപികളെയും രാമവൈദ്യരെയും ഒരേ ഒരു
നോട്ടത്തിലായിരുന്നു കണ്ടിരുന്നതു്. ഒരു പക്ഷെ വൈദ്യർക്കു
ആസമയത്തു ശ്രുക്ഷമായ മുഖഭാവം മറച്ചുവെപ്പാൻ കഴിയാഞ്ഞി
ട്ടാവാം, അല്ലാത്തപക്ഷം ആ മിന്നലിൽ മുഖഭാവംശ്രുക്ഷ
മെന്നതോന്നുന്നതായിരിക്കാം! ഏതുപ്രകാരത്തിലായാലും വൈ
ദ്യരുടെ മുഖത്തു ക്രൂരമിശ്രമായ പകയുടെ നാളം ആളിക്കത്തു
ന്നതായിത്തോന്നിയിരുന്നു. സ്വാമിക്കോ സുഭദ്രക്കോ പ്രകൃതി
യുടെ ഈ പ്രേ നരകകവാടത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടുന്നതാണെന്നു
തോന്നിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെക്കണ്ടതു ആ കവാടരക്ഷകനെ
യാണെന്നുവേണം പറവാൻ. അടുത്തനിമിഷത്തിൽ കൊട്ടാര
ങ്ങളും തെരുവുകളുമെല്ലാം വരച്ചതുമായ്ച്ചപോലെ ആ ഇരുട്ടിൽ
അപ്രത്യക്ഷമായി.

"അതാരാണ് സുഭദ്രേ? അതാരെന്നു നിണക്കറിയാമോ?
അയാളെ ഞാൻ വെറുക്കുന്നു. അവനെ ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു."

സ്വാമികൾ ഉച്ചരിച്ചു. സുഭദ്ര താൻ ചെയ്ത സത്യത്തെയോർത്തു് നിശ്ശബ്ദയായി നിലകൊണ്ടു.

"ഞാൻ പറയുന്നു, എന്റെ ആത്മാവു് അയാളെ കാണുമ്പോൾ വീരയുദ്ധം നടത്തുന്നുണ്ടെന്നു! അവനാർ? അവനേതു്? എനിക്കു വേണ്ടി ഒന്നും നീനക്കു ചെയ്യാൻ സാധിക്കുകയില്ലേ? അയാളെ കാണുമ്പോൾ എനിക്കു അതിയായ ഭയമുണ്ടു്." "സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"സ്വാമി അയാളാരെന്നു എനിക്കറിയാം" മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ പതുക്കെ വേഗത്തിൽ പറയൂ" എന്നുപറഞ്ഞു് സ്വാമികൾ തന്റെ വലതു കണ്ണും മാണിക്യവല്ലിയുടെ വക്ത്രത്തോടടുപ്പിച്ചു.

മാണിക്യം എന്തോ കുട്ടികൾക്കുമാത്രം പരിചയമുള്ള ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകളിൽ മന്ത്രിച്ചു. അതെന്തെന്നു സ്വാമികൾക്കു മനസ്സിലായില്ല. മാണിക്യം മന്ദഹസിച്ചു.

"നീ എന്നെ കളിയാക്കുകയാണോ? സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"നിങ്ങൾ ധൈര്യവാനല്ലാ! നിങ്ങൾക്കു ശക്തിയില്ലാ! നിങ്ങൾ നമ്മെ അമ്മയുടേയും എന്റെയും കൂടെ ഇവിടെ നില്ക്കാമെന്നു വാശ്ചത്തം ചെയ്തില്ല." മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"സ്വാമീ! ഇതെന്തൊരുകഥയാണു്. ജ്ഞാനസന്ദാഹനത്തിന്നിറങ്ങിയ നൊമ്മം ഇപ്രകാരം പ്രവൃത്തിച്ചാലോ? നാം നടക്കുമ്പോൾ സ്വപ്നം കാണുകയോ? സ്വപ്നത്തിൽ നടക്കുകയോ? നമുക്കു ഗൃഹത്തിലേക്കു തിരിക്കാം, വരുക! നമുക്കു പോകാം "വൈദ്യർ അപേക്ഷിച്ചു.

"ഞാനിവിടെയുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾക്കെങ്ങനെ മനസ്സിലായി?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു. "തീച്ചയായും എനിക്കറിയാമായിരുന്നില്ല. രാത്രി മുക്കാൽഭാഗവും ഒരു രോഗിയുടെ അടുത്തു

ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടിവന്നു. ഇപ്പോൾ ഞാൻ ഗൃഹത്തിലേക്കു തിരിച്ചു പോവുകയായിരുന്നു. അപ്പോഴാണ് അവിടുത്തെ കാണുവാനിടവന്നതും. ഉറക്കമൊഴിച്ചാൽ നാളെ ചെയ്യേണ്ട കർമ്മങ്ങൾ മുടങ്ങിപ്പോകും. അതിനാൽ നമുക്കു വീട്ടിലേക്കു തിരിച്ചു പോകാം. "വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നമുക്കു പോകാം "സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

സ്വാമികൾ പിറേറന്നു ചെയ്ത മതപ്രസംഗം അതിശയകരമായിരുന്നു. ഇതുകേട്ട പലർക്കും തത്വബോധമുണ്ടായിയെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ! അദ്ദേഹം പ്രസംഗമണ്ഡപത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിവരുമ്പോൾ അടുത്തുവന്നു ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു സാൽവാ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരങ്ങളിലർപ്പിച്ചു. അതു ഇന്നലെ രാത്രി താൻ ധരിച്ചിരുന്നതായിരുന്നുവെന്നു സ്വാമികൾക്കു മനസ്സിലായി. "ഇതു ഇന്നുകാലത്തു വിളംബരമണ്ഡപത്തിൽ നിന്നും കിട്ടിയതാണ്. ഏതോ പ്രേതങ്ങൾ അവിടെ കൊണ്ടിട്ടതായിരിക്കാം! അതുമല്ലാ ഇന്നലെ രാത്രിആകാശത്തിൽ "പുണ്യവാൻ" എന്ന അക്ഷരങ്ങൾ തെളിഞ്ഞു കാണാമായിരുന്നത്രെ! ഇന്നലെയാണല്ലോ അഴകൻമേനോൻ, കാര്യക്കാർ അന്തരിച്ചുപോയതു്. ഒരുസമയം അദ്ദേഹം പുണ്യവാനായി സ്വർഗ്ഗത്തിലിരിക്കുന്നുണ്ടാവാം! ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു.

"ഇതു ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല." എന്നുപറഞ്ഞു സ്വാമികൾ സാൽവാ വാങ്ങി ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു.

പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം.

മറെറാരു കൂടിക്കാഴ്ച.

സുഭദ്ര, രാമചന്ദ്രസ്വാമികളുടെ ശരീരസ്ഥിതി കണ്ടു് അതിയായ് വ്യസനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാഡികൾക്കു ശക്തിയില്ലാതായതുപോലെ അവൾക്കു തോന്നി. അദ്ദേഹ

ത്തിന്റെ മനസ്സുബാലന്മാരുടേതിലും ശക്തികുറഞ്ഞതായി കാണപ്പെട്ടു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തിനു പതിന്മടങ്ങു ശക്തി വർദ്ധിച്ചതായിട്ടാണു് കണ്ടതു്. പൂർണ്ണവിവരങ്ങളറിഞ്ഞിരുന്ന അവർക്കു സ്വാമികളുടെ സുഖക്കേടിനു അപ്രതീക്ഷിതങ്ങളായ ഏതോകാരണങ്ങളുണ്ടെന്നു തോന്നാതിരുന്നില്ല. അതുമല്ല സ്വാഭാവികശക്തിയാൽ തിരിച്ചറിയപ്പെട്ട ശത്രുവിനെ പൊരുതുന്നതിനു വഴിപിഴച്ച തന്നോടഭ്യർത്ഥിക്കുമ്പോൾ കാണിച്ച ഭയവികാരം സ്വാമികൾ ഒരുകാലത്തു് എങ്ങനെയുള്ളവനായിരുന്നുവെന്നറിവുള്ള സുഭദ്രയെ രോഷാകുലയാക്കിത്തീർത്തു. അറിയാത്തതായ യാതൊന്നുകൊണ്ടും ശരിയും തെറ്റും കണ്ടറിയാത്ത അവർക്കു സ്വാമികളെ സംബന്ധിച്ച കാര്യത്തിൽ താൻ ചെയ്യുതീർക്കേണ്ട ഏതോ ഒരു കടമയുണ്ടെന്നു ബോദ്ധ്യമായി. ബാക്കിയുള്ള ജനതയുമായി അവളെ ബന്ധിച്ചിരുന്ന ശൃംഖലയെല്ലാം പൊട്ടിച്ചുകളഞ്ഞിരുന്നു. സുഭദ്രക്കോ രാമചന്ദ്രസ്വാമിക്കോ പൊട്ടിക്കുവാനസാദ്ധ്യമായതായിരുന്ന അവരെ ബന്ധിച്ചിരുന്ന പാപശൃംഖല. മറവുള്ള ബന്ധങ്ങളെപ്പോലെ ഇതും അതിന്റെ ബാദ്ധ്യതകളെയും നേട്ടങ്ങളെയും കൂടെ വലിച്ചിഴച്ചുവന്നിരുന്നു.

ആദ്യകാലത്തെപ്പോലെയല്ലായിരുന്ന സുഭദ്രയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതി. മാണിക്യത്തിന്റെ വയസ്സു ഏഴുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ജനതയുടെ നയനങ്ങൾക്കു പാപവിനാശകാരിയായ അവളുടെ രൂപം സുപരിചിതമായിട്ടു വളരെക്കാലമായി. അങ്ങനെ വ്യക്തിപരമായി നിലകൊള്ളുമ്പോൾ ജനങ്ങൾക്കു അവളെപ്പറ്റിയുണ്ടാകാവുന്ന മനസ്ഥിതി നല്ലതായിരുന്നുവെന്നുവേണം പറയുവാൻ. തന്നിഷ്ടംനോക്കുന്ന അവസരത്തിലല്ലാതെ ബാക്കിസമയങ്ങളിൽ സാധാരണയായി മനുഷ്യപ്രകൃതി വെറുക്കുന്നതിലും വേഗം സ്നേഹിക്കുകയാണു് പതിവു്. വെറുപ്പതിനെ യഥാക്രമത്തിൽ വീണ്ടുംവീണ്ടും വെറുക്കുന്നതിനു കാരണങ്ങളില്ലെന്നിരുന്നാൽ

സ്നേഹമായി പരിണമിക്കാനിടയുണ്ട്. സുഭദ്രയുടെ കാര്യത്തിൽ അതിനു യാതൊരു തടസ്ഥങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ജനതയോടു മല്ലിടാതെ അവരുടെ കറിനമായ പെരുമാറ്റത്തിനു വഴങ്ങിയും താൻ അനുഭവിക്കുന്നതിനു യാതൊരു പ്രതികാരവുമിഛിക്കാതേയും ആയിരുന്നു അവളുടെ ജീവിതം. അതിനാൽ ഇതുകാലവും സമുദായത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിച്ചപ്പോളുണ്ടായിരുന്ന ജീവിതരീതിയും അവർക്കു ഉണകാരമായ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ നൽകപ്പെട്ടു. സമുദായത്തിന്റെ നയനങ്ങളിൽ യാതൊന്നും നഷ്ടപ്പെടുവാനോ, സമ്പാദിക്കുവാനോ ഇല്ലാത്തസ്ഥിതിക്കു സ്വഭാവശ്രേഷ്ഠതതന്നെയായിരിക്കും അവളെ നേർവഴിക്കു നടക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്.

ജനതയുടെ അധികാരങ്ങളെ പകുത്തുവാങ്ങുവാൻ അവൾ ശ്രമിച്ചില്ലെങ്കിലും എപ്പോഴെങ്കിലും ലാഭം പകുത്തുകൊടുക്കുമ്പോൾ തനിക്കു മനുഷ്യസമുദായത്തോടു സാഹോദര്യമുണ്ടെന്നു പ്രകടിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. അവളെപ്പോലെ വേലകൊണ്ടുലഭിച്ച ലാഭത്തെ മറവുസാധുക്കൾക്കുപയോഗിക്കുന്നതിനു കൊടുത്തുവന്നിരുന്നവർ ദുർല്ലഭമായിരുന്നു. അങ്ങിനെ കൊടുത്ത സാധനങ്ങൾക്കു പ്രതിഫലമായി കിട്ടാറുണ്ടായിരുന്നതു് തുഛമാണെങ്കിലും അവൾ ഈ കൃത്യങ്ങളിൽനിന്നു പിൻവാങ്ങിയിരുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം സുഭദ്ര അവളുടെ സമുദായനിലവീണ്ടെടുത്തു. എങ്കിലും ഒരുതിഡിയെപ്പോലെയല്ലാ, ഒരംഗത്തെപ്പോലെയാണു് സമുദായം അവളെ സ്വീകരിച്ചതു്. അതുമല്ല, അമളിയുടെ കുമിളകൾ മറവുള്ളവരുമായുള്ള സ്വരച്ചേർച്ചക്കു ഉപകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അവിടെ അവൾ ധരിച്ചിരുന്ന പാപചിഹ്നം പ്രശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മറവു ചിലസ്ഥലങ്ങളിൽ ആ പാപചിഹ്നം രോഗിയുടെ മുറിയിലുള്ള ദീപനാളമെന്നപോലെ ഭവിച്ചു. സുഭദ്ര മറവുള്ളവർക്കു അത്രകണ്ടു് സഹായസഹകരണങ്ങൾ ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. അവളെ പാപിയെന്നു ഒരിക്കലും ദീനന്മാർ ധരിച്ചിരുന്നില്ല.

ഇരുട്ടു നിറഞ്ഞ ഗൃഹത്തിൽ മാത്രമേ അവർക്കു പ്രവേശനമുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ആ ഗൃഹം പ്രകാശമാനമായാൽ അവർ അവിടെ നിന്നിരുന്നില്ല. അവളുടെ നിഴൽപോലും വാതിൽക്കപ്പുറം കടന്നുകളഞ്ഞിരുന്നു. അവർ സൃഷ്ടിച്ച വല്ലവരുടേയും ഹൃദയത്തിൽ കൃതജ്ഞതയോ മറ്റോ തോന്നിയിരുന്നെങ്കിൽ അതേൽക്കുവാൻ നിലകൊള്ളാതെ അവർ അവിടെനിന്നും പോവുകപതിവായിരുന്നു. വഴിയിൽവെച്ചു വല്ലവരും കൃതജ്ഞതാസൂചകമായി നന്ദിപ്രകടനത്തിനു മുതിരുമ്പോൾ അവർ പാപചിന്തയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു കടന്നുപോവുക പതിവായിരുന്നു. ഇതു പ്രൌഢത കൊണ്ടായിരിക്കാം, പക്ഷെജനങ്ങൾക്കു തോന്നിയതു് വിനയംകൊണ്ടെന്നാണു".

തന്നിഷ്ടസ്വഭാവമാണു ജനങ്ങൾക്കുള്ളതു. അധികാരസ്വരത്തിൽ നീതിന്യായം പറയുന്നതായാൽ അവർ അതിനു വഴിപ്പെട്ടുകയില്ല. പക്ഷെജനങ്ങളുടെ ഔദാര്യത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നതായാൽ അവർ നീതിന്യായപ്രകാരവും അതിലുപരിയും ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും! ഇപ്രകാരം സമുദായത്തോടുള്ള അപേക്ഷയായിരുന്ന സുഭദ്രയുടെ പെരുമാറ്റമെന്തുകൊണ്ടു കുറക്കാരിയോടു അവളർഹിക്കാത്തതിലധികം ഔദാര്യത്തോടുകൂടിയായിരുന്ന സമുദായംപെരുമാറിയിരുന്നതു്. സാധാരണക്കാർക്കു വേണ്ടിവരുന്നതിലധികം നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടാണു് സുഭദ്രയുടെ സൽസ്വഭാവശക്തിയെ ന്യായാധിപന്മാരും സമുദായ ഗുരുശ്രേഷ്ഠന്മാരും അംഗീകരിച്ചതു. അവർക്കുണ്ടായിരുന്ന തെറ്റിദ്ധാരണകൾ അത്ര പ്രബലതയുള്ളവയായിരുന്നു. ജീവസംതോഷം അവരുടെ മനസ്സിനു കാഠിന്യം കുറഞ്ഞുവന്നതിനാൽ കുറച്ചുകാലത്തിനുള്ളിൽ അവർ ഔദാര്യശീലരാകുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാമായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമായിരുന്ന അഗ്രാസനത്തിലിരിക്കുന്നവരുടെ മനസ്ഥിതി. സാധാരണ മനുഷ്യൻ അതിനുമുമ്പുതന്നെ അവളുടെ ഹൃദയബലഹീനതക്കു മാപ്പുനൽ

കിയിരുന്നു. അവർ അവളുടെ മാറിലുള്ള പാപചിഹ്നത്തെ ഗുണസമുദായചിഹ്നമെന്നേ കരുതിയിരുന്നുള്ളു.

"നിങ്ങൾക്കു ആ വനിതയെ പരിചയമുണ്ടോ? അവളാണ് സുഭദ്ര! ഏററവും ദയയുള്ളവൾ! സാധുക്കളെ നിർവ്വികാരം സഹായിക്കുന്നവൾ! രോഗികളെ സ്നേഹപൂർവ്വം ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവൾ! "ഇപ്രകാരമാണ് ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞുവന്നതു്.

ഈ ചിഹ്നത്തിന്റെ ശക്തി അപാരമായിരുന്നു! അവളുടെ മൃദുലസ്വഭാവഭംഗിയേറിയ ശരീരലത വളരെ മുമ്പുതന്നെ ഈ ചിഹ്നത്തിന്റെ ചൂടുസഹിക്കവഹിയാതെ വാടിക്കരിഞ്ഞുകൊഴിഞ്ഞുപോയിരുന്നു. അതിനാൽ ശേഷിച്ചതു—ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ—സ്നേഹിതരെ വിമ്മിഷ്ടംകൊള്ളിക്കുന്ന വെറും അസ്ഥികൂടം മാത്രമായിരുന്നു. ആകാരവശീകരണശക്തിക്കും ഒരു മാററം സംഭവിച്ചരുന്നു. ഒരുപക്ഷെ അതവളുടെ വസ്ത്രധാരണമട്ടുകൊണ്ടായിരിക്കാം! അല്ലാത്തപക്ഷം വശീകരണശക്തിയെ വെളിപ്പെടുത്താത്തതുകൊണ്ടായിരിക്കാം! ഇതുപോലെയുള്ള പലസംഗതികളെക്കൊണ്ടും അവളെ വീക്ഷിക്കുന്നവർക്കു പ്രണയവികാരം അങ്കുരിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരുസ്ത്രീയെന്നു പറയേണ്ടതിലേക്കു അത്യാവശ്യമായ ഏതോ വികാരം അവളിൽനിന്നു മാഞ്ഞുപോയിരുന്നു. അങ്ങനെയായിരിക്കാം മിക്കപ്പോഴും വല്ല കശനപരീക്ഷയും അനുഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു സ്ത്രീ ഹൃദയത്തെ മാററിത്തീർക്കുന്നതു. മനശ്ശക്തിയില്ലാത്തവളായിരുന്നെങ്കിൽ അവൾക്കു മരണംതന്നെ സംഭവിക്കുമായിരുന്നു. അഥവാ അവൾ ജീവിച്ചുവെങ്കിൽ മൃദുലസ്വഭാവം കഠിനമായി മാറിയിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. സ്ത്രീ ഹൃദയത്തോടുകൂടിവർത്തിച്ചിരുന്ന വനിതയുടെ ആ ഗുണം നഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ വല്ല അത്ഭുതകരമായ മാന്ത്രികശക്തിക്കുമാത്രമേ അതു വീണ്ടെടുക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. ഇപ്രകാരമുള്ള വല്ല അത്ഭുതശക്തിയും സുഭദ്രയുടെ ഹൃദയത്തെ പരിണാമങ്ങൾക്കു വശപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടോ എന്നു നമുക്കു ആരാഞ്ഞുനോക്കാം!

പ്രണയവികാരങ്ങളിൽനിന്നു സുഭദ്രയുടെ മനസ്സിനെ ചിന്താബ്ലിക്കടിയിലാഴ്ത്തിയിരുന്നതിനാലാണ് അവളുടെ ഹൃദയം ശിലാകഠോരമായിരിക്കുന്നതെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ! അവളുടെ സമുദായസ്ഥാനത്തെ വീണ്ടെടുപ്പാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ മാണിക്യത്തെ നേർവഴിക്കു നയിക്കേണ്ട ഭാരത്തോടുകൂടി സമുദായത്താൽ ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട യാതൊരാളുടേയും സഹായമില്ലാതെ ലോകത്തിൽ തനിയെ ജീവിക്കേണ്ടിവന്നതിനാൽ ലോകവുമായുള്ള സകലബന്ധവുമുപേക്ഷിപ്പാൻ അവൾ തെയ്യാറായിരുന്നു. ലോകനീതി അവൾക്കു ബാധകമായി തോന്നിയില്ല. കൈയ്യൂക്കുള്ളവൻ കാര്യക്കാരനെന്നായിരുന്നു അന്നത്തെ നില. അതിധീരന്മാർ മാമൂലുകളേയും അധർമ്മനീതികളേയും തീരെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനു പരിശ്രമിച്ചിരുന്നു. സുഭദ്ര മറവുള്ള വരോട് പെരുമാറുമ്പോൾ അസാധാരണമായ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. പൂർവ്വന്മാർ കാണുവാനിടവന്നിരുന്നെങ്കിൽ ഇത്രവലിയകുറ്റം വേറെയില്ലെന്നു ഉൽഘോഷിക്കുമായിരുന്നു. അവളുടെ ഏകാന്തഹൃദയത്തിൽ വിരുന്നിനുവന്ന ചിന്തകളും മറവുവല്ലവരുടെയും ഹൃദയത്തിലാണ് പോയിരുന്നതെങ്കിൽ അതു വളരെ ഹാനികരമാകുമായിരുന്നു.

സധൈര്യം പെരുമാറുന്നവർ സമുദായബാഹ്യചട്ടങ്ങളെ നിർദ്ദേഷം അനുസരിക്കുന്നവരായിരുന്നതിനാൽ ചിന്തകൾപ്രവൃത്തിരൂപത്തിലാകാതെതന്നെ അവക്കു സംതൃപ്തിപ്രദായകമായിരുന്നു. അതുപോലെയായിരുന്നു സുഭദ്രക്കും! എങ്കിലും മാണിക്യമില്ലാതിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ സ്ഥിതിയെല്ലാം വ്യത്യസ്തമാകുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഒരുസമയം ബുദ്ധസന്ന്യാസിനിയായ നളിനിയെപ്പോലെയായിത്തീരാനിടയുള്ളതായിരുന്നു! ഒരുപക്ഷേ മതപ്രവാചകയോ മറ്റോ ആകുമായിരിക്കും! മാണിക്യത്തെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ മാതാവിന്നു ചിന്തകളെ ഉപയുക്തമാക്കുവാൻ അവസരം ലഭിച്ചു. ഈ കുട്ടിയുടെ മനോവികാസം വരു

ത്തുന്നതിനും ജഗദീശ്വരൻ സ്ത്രീത്വത്തെ അവർക്കു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. എല്ലാം അവർക്കെതിരായിരുന്നു. ലോകംതന്നെ ശത്രുതയിലായിരുന്നു! കുട്ടിയുടെ സ്വഭാവത്തിനുതന്നെ എന്തൊ ഒരു ന്യൂനതയുണ്ടായിരുന്നു! അമ്മയുടെ നീതിരഹിതമായ പ്രണയത്തിന്റെ ഫലമായിരിക്കാം! അതിനാൽ ആ കുട്ടി ജനിച്ചതു ഉണകരമാണോ എന്നു പലപ്പോഴും സൂദ്രേ ചിന്തിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.

ഇതെ പ്രശ്നംതന്നെ സ്ത്രീസമുദായത്തെ സംബന്ധിച്ചും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്നു. അവരിൽ ഏറ്റവും സുഖകരമായി ജീവിതം നയിക്കുന്നവർക്കുപോലും ജീവിതം അംഗീകരിക്കത്തക്കതാണോ? അവളുടെ ജീവിതംമാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി നോക്കുകയാണെങ്കിൽ അതു അനാശാസ്യമാണെന്നു പണ്ടുതന്നെ അവൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ചിന്താശക്തി സ്ത്രീകളെ സുബുദ്ധിമതികളാക്കുന്നുവെങ്കിലും സന്തോഷത്തിലാഴ്ത്തിവിടുന്നു. അവരുടെ നിസ്സഹായതയെ ഓർത്തിട്ടായിരിക്കാം അപ്രകാരം സംഭവിക്കുന്നതു്. ഒന്നാമതായി സമുദായചട്ടങ്ങളെ നശിപ്പിച്ചു പുതുതായി പണിയിക്കേണ്ടതാണു്. അതിനു ശേഷം സ്ത്രീകൾക്കു പറ്റിയ സ്ഥാനത്തെ നൽകുന്നതിനു മുമ്പിൽ ആണുങ്ങളുടെ പ്രകൃതിയിലുള്ള പാരമ്പര്യശീലത്തെ ഉടച്ചു വാർക്കേണ്ടതുമാണു്! ഇപ്രകാരമാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയശേഷം സ്ത്രീസ്വഭാവത്തെ വലയം ചെയ്യാറുള്ള ദുർനീരുകളെ നീക്കംചെയ്യണം. എന്നാൽ മാത്രമെ ശരിയായ സ്ത്രീസ്വഭാവം വെളിക്കു കാണ്മാൻ കഴികയുകള്ളു! ഒരു സ്ത്രീ ഇപ്രകാരമുള്ള ദുസ്സ്വഭാവങ്ങളെ ചിന്താശക്തികൊണ്ടു ജയിക്കുന്നതിനു തനിയെ ത്രാണിയുള്ളവളല്ല. പ്രണയസംബന്ധമായ കാര്യങ്ങളിൽ തീരെ അവരുടെ ശക്തി ക്ഷയിച്ചുപോകുന്നു. ഹൃദയശക്തിക്ഷയിച്ച അവളുടെചിന്ത മനസ്സാകുന്ന വനത്തിൽ ചിലപ്പോൾ കല്ലിലും മുള്ളിലും ചിലപ്പോൾ അഗാധമായ കുഴികളിലും നാലു

പുറവും ഭയങ്കരകാഴ്ചകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട എവിടെയും ഒരെത്തും പിടിയുമില്ലാതെ ശരിയായ മാർഗ്ഗമറിയാതെ ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞല ഞ്ഞുനടന്നു. മാണിക്യത്തെത്തന്നെ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു ശരിയാണോ എന്നു പലപ്പോഴും സുഭദ്ര സന്ദേഹിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. താനും മാണിക്യവും പരലോകത്തേക്കു ഗമിക്കുന്നതല്ലെ നല്ലതെന്നും അവൾ ശങ്കിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.

അന്നൊരുരാത്രിയിൽ സ്വാമികളുമായുണ്ടായ കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ ഫലമായി തന്റെ തൃഗശക്തിയുപയോഗിക്കുന്നതിനു സുഭദ്രക്കൊരവസരം കിട്ടി. സ്വാമികളനുഭവിച്ചിരുന്ന മനോവേദനയുടെ കാഠിന്യം അവൾക്കു മനസ്സിലായിരുന്നു. സ്വാമികൾ ചിത്തഭ്രമത്തിലേക്കു കാലൂന്നുകയാണെന്നും അവൾക്കു മനസ്സിലായി. മരുന്നുകൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ അതോടുകൂടി ഭയങ്കരമായ പാഷാണവും കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്നു അവൾ അനുമാനിച്ചു. സ്വാമികളുടെ ലോലപ്രകൃതിയുടെ ആണിവേർ മന്ദമന്ദം പുഴുക്കുന്നതായ ഏതോ ഒരു രഹസ്യശത്രു ചങ്ങാതിയെന്നും സഹായിയെന്നും നടിച്ചു അദ്ദേഹത്തെ പറ്റിക്കുടിയിട്ടുണ്ടെന്നു അവൾക്കു മനസ്സിലായി. സ്വാമികളെ, ഗ്രഹണംവരുവാൻ വഴിയില്ലാത്ത ഒരു പന്ഥാവിൽ തനിച്ചുനിറുത്തുവാനിടയാക്കിയതു് അവളുടെ വിശ്വാസഭക്തിക്കുറവിനാലല്ലേയെന്നു സുഭദ്ര ശങ്കിച്ചു. രാമവൈദ്യരുടെ അപേക്ഷക്കു കീഴടങ്ങുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലതായ വേറെ യാതൊരു മാർഗ്ഗങ്ങളും സ്വാമികളെ ഇതിലും ഭയങ്കരമായ നാശത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ എന്നു മാത്രമാണു് അവൾക്കു സമാധാനം. രണ്ടാമത്തേതിനേക്കാൾ ഉത്തമമായ മാർഗ്ഗമാണു് അവൾ സ്വീകരിച്ചിരുന്നതു്. അവൾക്കു തെറ്റുപറ്റീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു തീർക്കുവാൻ ഇനിസാദ്ധ്യമെങ്കിൽ അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ സുഭദ്ര രീച്ചപ്പെട്ടുത്തി. അതിനാൽ അവൾ തന്റെ ഭർത്താവിനെ കണ്ടു അവളാൽ സ്വാമികൾക്കു വന്ന സുഖക്കേടു തീർക്കുവാൻ തീച്ചപ്പെട്ടുത്തി. ഒരു സായാഹ്ന

ത്തിൽ മാണിക്യവുമായി വനപ്രദേശപരിധിയിൽ ഉലാത്തു മ്പോൾ വൈദ്യർ ഒരു കൂട്ടയുമായി വടിയുമേന്തി നടന്നു മരുന്നു പറിക്കുന്നതു കാണുവാനിടവന്നു.

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം.

സുഭദ്രയും വൈദ്യരും.

സുഭദ്ര മാണിക്യത്തോടു് അകലെയുള്ള അരുവിയുടെ കര യിൽചെന്നു കളിക്കുവാനാജ്ഞാപിച്ചു. മാണിക്യം അങ്ങോട്ടു കുതിച്ചോടി അവിടെ കാണപ്പെട്ട പുഷ്പങ്ങളെ അവം പറി ച്ചെടുത്തു. മന്ദമായൊഴുകുന്ന ജലത്തിലേക്കുനോക്കി അവളുടെ പ്രതിബിംബത്തെ മാടിവിളിച്ചു. അപ്പോൾ അതു അങ്ങോട്ടു മാടിവിളിക്കുന്നതുപോലെ — ആസ്ഥലമാണു കളിക്കുവാനുതകുന്ന തെന്നു പറയുന്നതുപോലെ — അവൾക്കു തോന്നി. ഇപ്രകാരം മാണിക്യം കളിക്കുന്നതിനിടയിൽ മാതാവു വൈദ്യരെ അഭി വാദ്യം ചെയ്തു.

"എനിക്കു നിങ്ങളോടു് രണ്ടുവാക്കു പറവാനുണ്ടു്. നമ്മളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള രണ്ടു വാക്കുകൾ" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"ആഹാ! സുഭദ്രക്കാണോ കിഴവനായ രാമവൈദ്യരോടു രണ്ടുവാക്കു പറവാനുള്ളതു്? വൈദ്യർ ചോദിച്ചു." തീച്ചയായും പറഞ്ഞുകൊള്ളണം. ശ്രീമതിയെപ്പറ്റി മിക്കവക്കും ഇപ്പോൾ നല്ലഭിപ്രായമാണുള്ളതെന്നാണു് ഞാൻ കേൾക്കുന്നതു്. കുറച്ചു ദിവസം മുമ്പു് വലിയൊരുദ്യോഗസ്ഥൻ ശ്രീമതിയുടെ കാര്യത്തെപ്പറ്റി സഭയിൽ ആലോചനക്കുവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സകായ്മായെന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നു. ആ പാപചിന്തയെ എടുത്തുകളയണമെന്നായിരുന്നു തക്കം. ഞാൻ ന്യായാധിപന്മാരോടു അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതു് ഗുണകരമായിരിക്കുമെന്നു തീർത്തു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്." വൈദ്യർ വിരമിച്ചു.

"ഇതെട്ടുത്തുകളവാൻ ന്യായാധിപരുടെ ഇഷ്ടത്തിനു പ്രാബല്യമില്ല. ഞാൻ അപ്രകാരം അർഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽതന്നെ ത്താൻ ഇതു വീണ്ടുപോകും! അല്ലാത്തപക്ഷം വൃത്യസ്തരീതിയിലുള്ള വേറെ വല്ല ചിഹ്നവുമായി മാറിയേക്കാം! അവർ നിർത്തി ചിരിച്ചു.

"എന്നാൽ തീർച്ചയായും ധരിച്ചുകൊൾക. ഒരു സ്ത്രീക്കു യോജിക്കുന്നതാണ് ധരിക്കേണ്ടതു്. നിന്റെ മാറിടത്തിൽ കെട്ടുകെട്ടോടെ ഇതു വിലസുന്നുണ്ടു്." വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

കഴിഞ്ഞ ഏഴുകൊല്ലകാലത്തിൽ എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങളാണ് വൈദ്യർക്കു സംഭവിച്ചതെന്നു ഇത്രസമയവും അയാളെ ഉറ്റുനോക്കിയിരുന്ന ശ്രീമതിക്കു മനസ്സിലായി. വാർദ്ധക്യം അധികരിച്ചതുപോലെ തോന്നിയിരുന്നില്ല. അയാളുടെ ശരീരം വാർദ്ധക്യലക്ഷണമുള്ളതായിരുന്നെങ്കിലും ഉണർച്ചയും ചുറുചുറുക്കുമുള്ളതായിരുന്നു. പക്ഷെ അവർക്കു പരിചിതമായിരുന്ന പാണ്ഡിത്യപരമായ സമാധാനത്തിന്റേയും സൗമ്യശാന്തിന്റേയും നിഴലുകളല്ലാ അയാളുടെ മുഖത്തു കളിയാടിയിരുന്നതു്. ഇവയെ നിഷ്ക്രൂരവും അത്യാർത്തിപരവുമായ ഭാവങ്ങൾ പിൻതുടർന്നിരുന്നു. തന്റെ ഹൃദയത്തിലുള്ള ദുഷ്ടവിചാരങ്ങളെ മറയ്ക്കുന്നതിനു പുഞ്ചിരിതുകിയിരുന്നെങ്കിലും ആ പുഞ്ചിരി കാണുന്നവർക്കു അയാളുടെ വികാരഭേദങ്ങളെന്തെന്നു വിശദമായി അനുമാനിക്കാമായിരുന്നു. എല്ലായ്പ്പോഴും അയാളുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നു ഒരു ദീപ്തി പുറപ്പെട്ടിരുന്നു. അയാളുടെ മനസ്സു എരിഞ്ഞുകത്തുകയാൽ വികാരാനിലൻ വീശുമ്പോൾ നയനരന്ധ്രങ്ങളിൽക്കൂടി വെളിപ്പെടുകയാണോ ആ ജ്വാല എന്നുതോന്നും. ഇതെല്ലാം അയാൾ മനസ്സിരുത്തി ഒതുക്കിവെച്ചിരുന്നു.

ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതായാൽ ദുഷ്ടവിചാരത്തോടെ വർത്തിക്കുന്നവൻ ദുഷ്ടനായിത്തീരുമെന്നതിനു വൈദ്യർ ഒരുത്തമോദാഹരണമായിരുന്നു. ഈ അധർമ്മം ഏഴുകൊല്ലത്തോളം അന്യഹൃദയ

ത്തെ ചുഴിഞ്ഞു അതെരിഞ്ഞുപുകയുന്നതുകണ്ടുപിടിച്ചു നെയ്യൊഴിച്ചു ആളിക്കത്തിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫലമായി തനിക്കു തന്നെ അത്യധികം മാറ്റം വരുത്തിയിരുന്നു !

ആ പാപചിഹ്നം സുദ്രയുടെ മാറത്തുകിടന്നു ചുട്ടുനീറി. ഇതും അവർമൂലം സംഭവിച്ച മറ്റൊരു നാശമായിരുന്നു.

"നീ എന്റെ മുഖത്തു ഇത്ര സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുവാൻ എന്താണു് കാണുന്നതു് ?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"എന്നിൽ വല്ല കണ്ണുനീരും ശേഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതും വാർത്തുകളവാൻ തുണിയുള്ള ഒരു ഭാവമാണു് കാണുന്നതു്, അതിരിക്കട്ടെ. അതിനെപ്പറ്റിയല്ല, എനിക്കുപറയുവാനുള്ളതു്, അവിടെക്കിടന്നു നരകിക്കുന്ന ആ മനുഷ്യനെപ്പറ്റിയാണു." സുദ്ര പറഞ്ഞു.

"അയാളെപ്പറ്റി എന്താണു് പറവാനുള്ളതു്.?" ഉൽക്കണ്ഠയോടെ വൈദ്യർ ചോദിച്ചു. "അയാളെപ്പറ്റിയായിരുന്നു ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആലോചിച്ചിരുന്നതു്. അതിനാൽ എന്തുവേണമെങ്കിലും ചോദിച്ചാലും. ഞാൻ മറുപടി പറയുന്നതിനു ശ്രമിക്കാം.

"ഏഴുകൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പിൽ നിങ്ങൾ എന്നോടു നമ്മളെ സംബന്ധിച്ച ബന്ധത്തെപ്പറ്റി യാതൊന്നും പറഞ്ഞു പോകരുതെന്നു വാശ്ശാനം മേടിച്ചിരുന്നുവല്ലോ ! ആ മനുഷ്യന്റെ ജീവനും നല്ലപേരും എല്ലാം അപ്രകാരം ചെയ്താൽ മാത്രമെ സുരക്ഷിതമാവുകയുള്ളുവെന്നു കരുതി ഞാൻ വാശ്ശവും ചെയ്തു. എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ അഭീഷ്ടംപോലെ നടക്കുന്നതുകൊണ്ടു അയാളോടുള്ള കടമയെ നിരാകരിക്കുകയാണെന്നു എനിക്കു സന്ദേഹമുണ്ടാകാതിരുന്നില്ലാ. അന്നുമുതൽ നിങ്ങൾ എല്ലായ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെകൂടെത്തന്നെയാണു് നീവസിച്ചുവരുന്നതു്. അദ്ദേഹം നടക്കുന്നിടത്തെല്ലാം നിങ്ങളുമുണ്ടു്.

നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തകളെ മുഴിഞ്ഞുനോക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തെ തുറന്നു കവരുന്നു! നിങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ കൊല്ലാതെ കൊല്ലുന്നു! എന്നാലും അദ്ദേഹത്തിന്നു നിങ്ങളെ അറിവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇതിനൊല്ലാം സമ്മതിച്ച ഞാൻ ഏതോരാളോടുമാത്രം നിഷ്ക്കൃഷ്ടമായിപ്പെരുമാറുവാൻ കടപ്പെട്ടവളോ അയാളോടു ചതികാണിച്ചതുപോലെയായിത്തീർന്നു." സുഭദ്ര കർക്കശസ്വരത്തിൽ ഉച്ചരിച്ചു.

"നിനക്കു സന്ദേഹിക്കാനെന്തുണ്ടായിരുന്നു? ഞാൻ ഇവനെയായിരുന്നില്ലെ തിരഞ്ഞിരുന്നതു്? അവൻ എന്റെ കണ്ണിൽ പെടാതിരിക്കുകയില്ലെന്നു അറിയാമായിരുന്നില്ലേ? ഒരുപക്ഷെ അവനെ കാരാഗൃഹത്തിലാക്കുന്നതിന്നും അവിടെനിന്നു കഴുവിൽ കയറുവാനും എനിക്കു സാധിക്കുമായിരുന്നുവെന്നു നിനക്കറിയാമായിരുന്നില്ലെ?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"അതായിരുന്നു ഉത്തമം" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ എന്തൊരുപദ്രവമാണു് അയാൾക്കു ചെയ്തതു്? ഞാൻ ചികിത്സിച്ചുമാതിരി യാതൊരു ധനികനും എത്ര ധനം അതിലേക്കു വിനിയോഗിച്ചാലും സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നു തീർത്തു പറയാം. ഞാൻ ചികിത്സിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ കഴിഞ്ഞ രണ്ടു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ പാപവഹ്നിയിൽ നിന്റെ കൂട്ടാളിയായ ഈ കപടസന്യാസി ദഹിച്ചുപോകുമായിരുന്നു. ഈ പാപത്തെ താങ്ങുന്നതിന്നു നിനക്കുള്ളപോലെ അയാൾക്കു ശക്തിയില്ലാ. എനിക്കതിന്റെ രഹസ്യം അറിയാമെന്നുള്ളതു ശരിയാണു്! അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ചെയ്തപോലെ ചെയ്യാൻ കഴിയുക? അയാൾ എഴുന്നേറ്റു നടക്കുന്നതുപോലും ഞാൻ കാരണമായിട്ടാണു്!" വൈദ്യർ സമർത്ഥിച്ചു.

“ അദ്ദേഹം ഉടൻ മരിക്കുകയായിരുന്നു ഉത്തമം ” സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

“അതെ! നീ പറയുന്നതു ശരിയാണ്. ഉടൻ മരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു! ഒരു മനുഷ്യനും ഈയ്യാൾ അനുഭവിച്ചതു പോലെ കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടില്ല! അതുമല്ല അയാളുടെ ശത്രുവിന്റെ കൺമുമ്പിലും! അയാൾ ശത്രു അടുത്തുതന്നെയുണ്ടെന്നു അറിഞ്ഞിരുന്നു! ഒരുശാപത്തെപ്പോലെ ഏതോ ഒരു ശക്തി ബാധിച്ചിരുന്നുവെന്നു അയാൾ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അയാളുടെ രഹസ്യമറിവാൻ ഹൃദയം ചുഴിഞ്ഞു പരിശോധിക്കുന്ന ഏതോ ഒരു ശക്തി അടുത്തുണ്ടെന്നു അയാളറിയും! പക്ഷെ ആ ശക്തിധരിച്ച ശരീരം എന്റെതാണെന്നുമാത്രം അയാൾക്കറിയുകയില്ല! ഏതോപിശാചു ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നായിരിക്കാം അന്ധവിശ്വാസിയായ സന്യാസി വിചാരിച്ചു പോയതു്! ശരിയാണ്! ഒരു പിശാചുതന്നെയാണ് ബാധിച്ചിട്ടുള്ളതു്! ഒരിക്കൽ മനുഷ്യഹൃദയമുണ്ടായിരുന്നതും അയാൾക്കുവേണ്ടി പൈശാചികവൃത്തിയെടുത്തതുമായ ഒരു മനുഷ്യപിശാചു അടുത്തുതന്നെയുണ്ടായിരുന്നെന്നുള്ളതു വാസ്തവമാണ്.” വൈദ്യർ ആവേശത്തോടെ പറഞ്ഞു.

ദുർമ്മതിയായ വൈദ്യർ ഇപ്രകാരം തന്റെ സൂക്ഷ്മസ്വഭാവത്തെ വെളിവാക്കിയപ്പോൾ പ്രതിബിംബിച്ചുകണ്ട ഛായ അയാൾ തന്നെ വീക്ഷിക്കുവാനിടയാവുകയാൽ ഭയവിഹ്വലനായിച്ചമഞ്ഞു. ഒരുപക്ഷെ മുമ്പൊരിക്കലും തന്റെ വികാരങ്ങളെന്തെന്നു വൈദ്യർ അന്വേഷിക്കാത്തതിനാലായിരിക്കും ഇപ്പോൾ ഭയപ്പെടുവാനിടയായതു്!

“അദ്ദേഹത്തെ വേണ്ടത്ര നിങ്ങൾ ഉപദ്രവിച്ചു കഴിഞ്ഞില്ലേ? അദ്ദേഹം കുററഫലം അനുഭവിച്ചു തീർന്നില്ലേ?” അവൾ ചോദിച്ചു.

"ഇല്ലാ ! ഇല്ലാ !! ഇല്ലാ!!! അയാളം കടപ്പാട്ട വഞ്ചിച്ചതേയുള്ളൂ. "ഇപ്രകാരം പറയുമ്പോൾ വൈദ്യർ ശാന്തനായിത്തുടങ്ങി." ഒമ്പതുകൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പു് ഞാനെങ്ങനത്തവനായിരുന്നുവെന്നു നീയോർക്കുന്നുണ്ടോ ? അന്നും എനിക്കു യൌവനം അതിക്രമിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു! എങ്കിലും എന്റെ ആയുസ്സു മുഴുവൻ ജ്ഞാനവൃദ്ധനക്കും പരോപകാരത്തിനുമാണു് വിനിയോഗിച്ചിരുന്നതു്. യാതൊരു ജീവിയും എന്നെപ്പോലെ അത്ര നിരുപദ്രവിയും നിഷ്കളങ്കനുമായിരുന്നില്ലാ ! നീ ഓർക്കുന്നില്ലേ ? ഞാൻ എല്ലായ്പോഴും അന്യർക്കു പ്രതിഫലമന്യേ ഉപകാരമല്ലെ ചെയ്തിരുന്നുള്ളൂ ?"

"അതെ ! ഞാൻ ഓർക്കുന്നുണ്ടു്?" സുദ്രേ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ ഇപ്പോഴുള്ള എന്റെ സ്വഭാവമോ ?" ഹൃദയകാഠിന്യം മുഴുവൻ മുഖത്തു സ്ഫുരിച്ചുകൊണ്ടു് വൈദ്യർ ചോദിച്ചു. "ഞാൻ പറഞ്ഞുവല്ലാ ഞാൻ ആരെന്നു ?—ഒരു പിശാചു്!—ആരാണു് അപ്രകാരം എന്നെ ആക്കിത്തീർത്തതു?"

"ഞാൻതന്നെ ! അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം കുറവാളിയാണല്ലോ ഞാൻ ? അതിനാൽ എന്തുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ എന്നോടു പ്രതികാരം ചെയ്തില്ലാ ?" സുദ്രേ ചോദിച്ചു.

"ഞാൻ പാപചിഹ്നത്തിനു വിട്ടുകൊടുത്തതാണു്. അതിനു നിന്റെമേൽ പ്രതികാരം ചെയ്വാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ എനിക്കും അസാദ്ധ്യമാണു്!" വൈദ്യർ പാപചിഹ്നത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

"അതു് നിങ്ങളുടെ പ്രതികാരം നടത്തിയിരിക്കുന്നു." അവൾ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ കുറഞ്ഞു വിധിച്ചിട്ടില്ലാ—എന്താണു് നിനക്കു അയാളെപ്പറ്റി പറവാനുള്ളതു്?" വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"ഈ രഹസ്യത്തെ എനിക്കു അദ്ദേഹത്തോടു പറയണം. നിങ്ങളെ ശരിയായ വേഷത്തിൽ അദ്ദേഹം കാണുവാനിടയാകണം. എന്തായിരിക്കും ഫലമെന്നു എനിക്കറിയുകയില്ല. എനിക്കുള്ള ഈ കടമയെ ഞാൻ ചെയ്തു തീർക്കണം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നല്ലപേരിനോ പൂജ്യതക്കോ ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന അധഃപ്പതനവുമെല്ലാം നിങ്ങളിലാണിരിക്കുന്നതു്. നിങ്ങളോടു ക്ഷമായാചനം ചെയ്യുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന വിശേഷഗുണങ്ങളൊന്നും അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം ജീവിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. നിങ്ങൾക്കു അദ്ദേഹത്തോടു ഇഷ്ടപ്രകാരം പെരുമാറാം. നിങ്ങൾക്കും ഗുണമില്ലാ, അദ്ദേഹത്തിനും ഗുണമില്ലാ, എനിക്കും ഗുണമില്ലാ, മാണിക്യത്തിനും ഗുണമില്ലാ! ഈ മൂടുപടലത്തിൽ നിന്നു പുറത്തു പോകുവാൻ ഒരു വഴിയും ഞാൻ കാണുന്നില്ലാ!" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.

"ശ്രീമതി! നിന്റെ പേരിൽ എന്റെ മനസ്സലിയുന്നുണ്ടു", നീ തുടക്കത്തിൽത്തന്നെ വലിയൊരു പ്രേമത്തോടിടപെടുവാൻ സംഗതിവന്നിരുന്നാൽ ഇന്നു നല്ലസ്ഥിതിയിലാകുമായിരുന്നു. നിന്റെ പ്രകൃതിയിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടുത്തിയ സൽസ്വഭാവങ്ങളെ ലോചിച്ചു ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു." വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ നിങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചും അനുശോചിക്കുന്നു." സുഭദ്ര തുടർന്നു പറഞ്ഞു. കാരണം "സൽസ്വഭാവിയായ ഒരു മനുഷ്യനെ ദോഷം മൂഢപ്രായമാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നതു ഞാൻ കാണുന്നു! നിങ്ങൾ ഇനി എന്നു മനുഷ്യഹൃദയം വീണ്ടെടുക്കും? നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുറവിനു മാപ്പുകൊടുത്തു ദൈവത്തിൽ പ്രതികാരമേല്പിക്കുക. കുറച്ചു മുമ്പു നമുക്കു ഗുണമുണ്ടായിരുന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അതങ്ങനെയാവാൻ തരമില്ല. നിങ്ങൾക്കു ഗുണമുണ്ടായേക്കാം! നിങ്ങൾക്കു മാത്രം! നിങ്ങളെ അത്യധികം ഉപദ്രവിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ മാപ്പുകൊടുക്കുവാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കു ഗുണമുണ്ടായേയ്ക്കാം! ഈ മാർഗ്ഗം നിങ്ങളുപേക്ഷിക്കുമോ?"

"എന്നോട് ഒന്നും പറയരുത്. ഞാൻ മാപ്പുനൽകുന്നതിനു ശക്തനല്ല! നീ പറയുന്നതുപോലെ അതിനു യാതൊരു കഴിവുകളും എനിക്കില്ല. മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന എന്റെ വിശ്വാസം എനിക്കു തിരിച്ചു കിട്ടിയതിനാൽ നാമനുഭവിക്കുന്നതും അനുഭവിച്ചതുമായ കഷ്ടപ്പാടുകളെന്തെന്നു എനിക്കറിയാം! നീ വഴി പിഴച്ചെടുത്തുവെച്ച പ്രഥമപാദത്തിനിടയിൽ ഈ കഷ്ടതകളുടെ വിത്തുപാകി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അന്നുമുതൽ ഇതെല്ലാം ഭയങ്കര ആവശ്യങ്ങളായിപ്പരിണമിച്ചു. എന്നെ ഉപദ്രവിച്ച നീ കുറവാളിയല്ല! പൈശാചികവൃത്തി തുടർന്നു ഞാനും പിശാചല്ല! ഇതെല്ലാം നമ്മുടെ വിധിയാണ്! ഈ ഇരുണ്ട പുഷ്പം കഴിയുമ്പോലെ വികസിച്ചുകൊള്ളട്ടെ! ഇപ്പോൾ നീ നിന്റെ വഴിക്കുപോകൂ! നിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ അയാളോട് എന്തും പറഞ്ഞുകൊള്ളണം!" വൈദൂർ ഇപ്രകാരം നിസ്സഹായനായുരച്ചതിന്റെ പ്രവൃത്തിയിലേർപ്പെട്ടു.

പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായം.

സുഭദ്രയും മാണിക്യവും.

ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തെ വൈരുദ്ധ്യത്താൽ നടുക്കുന്ന രാമവൈദൂർ ദണ്ഡും കുത്തിപ്പിടിച്ചു മരുന്നു പറിച്ചുകൊണ്ട് അകലത്തേക്കു നടന്നു. ഇടക്കിടെ ഓരോവേരുകളും ചെടികളും പറിച്ചെടുത്തു തന്റെ കയ്യിലുള്ള കുട്ടയിൽ നിക്ഷിപ്തമാക്കിയിരുന്നു! അയാൾ മുന്നോട്ടു നീങ്ങുമ്പോൾ താടിരോമം മുട്ടുവരെ കിടന്നാലയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അയാളുടെ പാദവിന്യാസത്താൽ പച്ചപ്പുൽപോലും കരിഞ്ഞുണങ്ങുകയില്ലെന്ന സംശയത്തോടെ സുഭദ്ര അയാൾപോകുന്നതു നോക്കിനിന്നു. ഏതെല്ലാം ചെടികളാണ് ആ വൃദ്ധൻ ശേഖരിച്ചിരുന്നതെന്നു അവൾ ശ്രദ്ധിച്ചുനോക്കി. വൈദൂരുടെ ദൃഷ്ടിപാതത്തിൽ അനുശോചന പ്രകടിതയായ ഭൂമി ഇതുവരെയും കണ്ടുപിടിക്കാത്തതായ വിഷകരങ്ങളായ

ഔഷധങ്ങളെ നൽകി അഭിവാദ്യം ചെയ്യുകയല്ലേയെന്നു അവൾ സന്ദേഹിച്ചു. ആവക സസ്യങ്ങൾ അയാളുടെ അംഗുലീസ്പർശത്താൽ തുള്ളിച്ചാടുകയില്ലെ? അതോ അയാളുടെ സ്പർശനമേറ്റു ഏതു ഗുണകരങ്ങളായ ഔഷധച്ചെടികളും വിഷകരങ്ങളായി മാറിയാൻ അയാൾക്കു തുപ്പിവരുമോ? ബാക്കിയെല്ലാസ്ഥലത്തും അതിശക്തിയോടെ സൂര്യകിരണങ്ങളേൽക്കുമ്പോൾ അയാളുടെശരീരത്തിൽ ശരിക്കുവയേൽക്കുന്നുണ്ടോ? അയാൾ ഇപ്പോൾ എങ്ങോട്ടു പോകുന്നു? പെട്ടെന്നയാൾ മണ്ണിൽ താഴ്ന്നു പോകുമോ? അങ്ങനെയായാൽ ആ സ്ഥലത്തു വല്ല സസ്യങ്ങളും വളരുമോ? അതോ അയാൾ കടവാതിൽപോലെ ചിറകുകൾ വിരുത്തി ആകാശമണ്ഡലത്തിലേക്കുയർന്നു പോയേക്കുമോ ?

"പാപമായാലും അല്ലെങ്കിലും ആ സതിയെ ഞാൻ അത്യധികം വെറുക്കുന്നു." സൂര്യനെ അയാളെ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ പറഞ്ഞു.

എത്രതന്നെ ശ്രമിച്ചിട്ടും ഇപ്രകാരമുള്ള വിചാരങ്ങളെ മനസ്സിൽനിന്നു നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന്നു അവൾക്കു സാധിച്ചില്ല. വിദൂരസ്ഥമായ സ്വഗൃഹത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ രാമചന്ദ്രമേനവനെറ പെരുമാറ്റം അവൾക്കു ഓർമ്മയിൽവന്നു. മേനോൻ വായനകഴിഞ്ഞു അവളുടെ പുഷ്പപുഞ്ചിരികണ്ടാനന്ദിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെട്ടുവരുന്ന നില അവൾക്കോർമ്മവന്നു. വായിച്ച മടിപ്പു തീർക്കുന്നതിന്നുവേണ്ടിയായിരുന്നു അപ്രകാരം ചെയ്തിരുന്നതെന്നു പലപ്പോഴും അയാൾ പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഒരുകാലത്തിതെല്ലാം ആനന്ദകരമായിട്ടായിരുന്നു തോന്നിയിരുന്നതു്. പിന്നീടുണ്ടായ സംഭവങ്ങളെയോർത്തപ്പോൾ ഇവയെല്ലാം ഏറ്റവും വിരുപങ്ങളായി തോന്നാതിരുന്നില്ല. അപ്രകാരം എങ്ങനെ സംഭവിച്ചുവെന്നു അവൾ അതിശയിച്ചു! അയാളെ കല്ല്യാണം ചെയ്യാൻ എങ്ങനെ മതിച്ചുവെന്നു അവൾ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു! അയാളുടെ

മന്ദഹാസത്തിൽ അവളുടെ പുഷ്പഞ്ചിരി എങ്ങനെ മിശ്രമാകുവാനിടവന്നു? ഇപ്രകാരം ചെയ്തതു ഏറ്റവും പരിതാപകരവും പശ്ചാത്താപജനകവുമാണെന്നു അവൾക്കുതോന്നി. അയാളെപ്പിരിച്ചുള്ള ജീവിതം സുഖകരമാകുമെന്നു പരിചയരഹിതയായതന്നെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ച വൈദ്യരുടെ കുറ്റം അയാളോടു താൻ ചെയ്തതിനേക്കാൾ എത്രയോ ഭയങ്കരമായതാണെന്നു അവൾക്കുതോന്നി.

"അതെ ഞാൻ ആ സത്യത്തെ ഭയങ്കരമായി വെറുക്കുന്നു. അയാൾ എന്നെ വ്യഭിചലിപ്പിച്ചു. ഞാൻ ചെയ്തകുറ്റത്തേക്കാൾ വലിയതെറ്റാണു് അയാൾ എന്നോടു പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടുള്ളതു്." സുഭദ്ര അതിയായ ഈർഷ്യതയോടെ ആത്മഗതം ചെയ്തു.

പുരുഷന്മാർ വനിതാമണികളെ വരിക്കുമ്പോൾ ഭയവിഹ്വലരാകട്ടെ! അവരുടെ യഥാർത്ഥപ്രണയം പ്രത്യേകിച്ചു കൈവശമാകാതിരിക്കുമ്പോൾ, അപ്രകാരമല്ലെങ്കിൽ രാമചന്ദ്രമേനോന്റെ അനുഭവംപോലെ, ആപുരുഷന്റെമതിലും ശക്തിമത്തായ പ്രണയവികാരം വല്ലതും അവളെ സമീപിക്കുമ്പോൾ അവളുടെ വികാരങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തി പുരുഷൻ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ച സന്തുഷ്ടിയാണു് സാക്ഷാൽ പ്രേമമെന്ന അവാസ്തവത്തെ നിന്ദിക്കുന്നതു കാണേണ്ടിവരും! ഈ അനീതിയെ സുഭദ്ര കാലേക്കൂട്ടിത്തന്നെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. അതിനാൽ ഇതെന്തിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു? പാപചിഹ്നത്തിന്റെ ദുസ്സഹമായ വേദനയാൽ ഏഴുകൊല്ലംകൊണ്ടു് പശ്ചാത്താപത്തിന്നിടവന്നിട്ടില്ലെ? വൈദ്യരെ നോക്കിനിന്ന ചില നിമിഷങ്ങളിൽ ഇതുവരേയും തന്നിലുണ്ടെന്നറിയാത്ത പ്രത്യേക ചിലവികാരങ്ങളവളുടെ മനസ്സിൽ പ്രതിചലിച്ചു കാണുന്നതിന്നും സാധിച്ചു. അയാൾ പോയതിന്നുശേഷം സുഭദ്ര കട്ടിലയെ വിളിച്ചു.

മാണിക്യമാകട്ടെ മാതാവു വൈദ്യരോടു സംസാരിച്ചിരുന്ന സമയം കളിച്ചു നടക്കുകയായിരുന്നു. പ്രതിബിംബത്തിന്നു

താനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തുവന്നു കളിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവൾ വേറൊരിടത്തേക്കു ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചു. അവൾ മരത്തോലെടുത്തു ചെറിയ തോണികളെ സങ്കല്പിച്ചു വെള്ളത്തിലൊഴുക്കി. ചിലതെല്ലാം വെള്ളത്തിന്നടിയിൽ താഴ്ന്നു കളഞ്ഞു. കരക്കടുത്തു നീന്തിക്കളിച്ചിരുന്ന മത്സ്യക്കുഞ്ഞിനെ വടികൊണ്ടടിച്ചു കരക്കുകയററിയിട്ടു. കരക്കടുത്തുള്ള നീർപോളകൾ കയ്യിലെടുത്തു കാററത്തെറിഞ്ഞു അതിന്റെ ശകലങ്ങൾ പിടിക്കുവാൻ തുനിഞ്ഞു ഒരു കൂട്ടം പക്ഷികളെ കാണുവാനിടവന്നപ്പോൾ മുണ്ടുനിറയെ ചരൽ വാരിയെടുത്തു പക്ഷികളുടെ നേർക്കെറിയുന്നതിന്നുള്ള സൂത്രത്തെ വെളിപ്പെടുത്തി. ഏറുകൊണ്ടു ഒരു പക്ഷിയുടെ ചിറകൊടിയുവാനിടയായിട്ടുണ്ടെന്നു അവൾ അനുമാനിച്ചു. അതിന്നുശേഷം അവൾ ഏറുനിർത്തി. എന്തെന്നാൽ തന്നെപ്പോലുള്ള സാധുജീവിയെ ഉപദ്രവിച്ചതിൽ അവൾക്കു വ്യസനം തോന്നിയിരുന്നു. ഒടുവിൽ കുറെ പുഷ്പങ്ങളറുത്തു മാലകോർത്തു വനദേവതയെപ്പോലെ കഴുത്തിലണിഞ്ഞു. അതിന്നുശേഷം കുറച്ചു പുല്ലെടുത്തു മാതാവിന്റെ മാർവ്വിലുണ്ടായിരുന്ന പാപചിഹ്നത്തെപ്പോലെ കഴിയുംപോലെയൊപ്പിച്ചുണ്ടാക്കി തന്റെ നെഞ്ചിൽ ധരിച്ചു. അവൾക്കു തന്റെ മാതാവിൽനിന്നും കൈവേലാസാമർത്ഥ്യം പാരമ്പര്യമായി സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. അവൾ ശിരസ്സുനമിച്ചു ആ ചിഹ്നത്തെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

"ഇതിന്റെ അർത്ഥം എന്താണെന്നു അമ്മ എന്നോടു ചോദിക്കുമോ ?" മാണിക്യം ആലോചിച്ചു. ഈ സമയത്തു് മാതാവിന്റെ വിളികേൾക്കയാൽ അങ്ങോട്ടു നടന്നു. സുഭദ്രയുടെ മാറത്തുള്ള ചിഹ്നം മാണിക്യം തൊട്ടുകാണിച്ചു.

"നിന്റെ ഇളം നെഞ്ചിൽ കിടക്കുന്ന ഈ പച്ചനിറത്തിലുള്ള അക്ഷരങ്ങൾക്കു യാതൊരർത്ഥവുമില്ല ! പക്ഷെ എന്റെ

മാവ്വിൽകിടക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്നു നിനക്കറിയാമോ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"ഉവ്വു! അമ്മേ! അമ്മ പഠിപ്പിച്ചുതന്ന "പാ" എന്നും "പി" എന്നും ആണ്." മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"എന്തിന്നാണ് നിന്റെ അമ്മ ഇതു ധരിക്കുന്നതെന്നറിയാമോ?" സുഭദ്ര മാണിക്യത്തെ നിന്നിമേഷയായി നോക്കിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

"തീർച്ചയായും! സ്വാമികനു എന്തിനാണ് കൈകനു എപ്പോഴും നെഞ്ചിൽവെക്കുന്നതു, അതുകൊണ്ടുതന്നെ!" മാണിക്യം ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"അതെന്തുകൊണ്ടാണ്" മാതാവു ചോദിച്ചു. "അദ്ദേഹത്തിന്റെ നെഞ്ചിനും ഇതിനും തമ്മിൽ ബന്ധമെന്താണ്?"

"എനിക്കറിയുന്നതെല്ലാം ഞാൻ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. അമ്മ ആ പോയ വൃദ്ധനോടു ചോദിച്ചാൽ അയാൾ ഒരു സമയം പറഞ്ഞുതരും. വാസ്തവത്തിൽ ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്താണ്? അമ്മ പറഞ്ഞു തരണം." മാണിക്യം അപേക്ഷിച്ചു. "സ്വാമികനു എന്തിനാണ് കൈകനു നെഞ്ചത്തുവെക്കുന്നതു?"

അവൾ മാതാവിന്റെ ഹസ്തങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചു മുഖത്തേക്കു നോക്കിനിന്നു. ആ ബാലിക ബാല്യസഹജമായ അക്ഷമയോടെ സംഗതിയറിയുന്നതിന്നു ചോദിക്കുകയായിരിക്കാമെന്നു സുഭദ്ര ആലോചിക്കേണ്ടതായിരുന്നു!

"വിഡ്ഢി! ഇതെന്തു ചോദ്യങ്ങളാണ്?' സുഭദ്ര ഉച്ചത്തിൽ ശാസിച്ചു. "ലോകത്തിൽ കുട്ടികനുക്കു ചോദിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത പലസംഗതികളുമുണ്ടു്. സ്വാമികളുടെ നെഞ്ചിനെ, ഹൃദയത്തെപ്പറ്റി എനിക്കെന്തറിയാം? ഈ ചിഹ്നത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അതിലുള്ള കുസുമിന്റെ മാഹാത്മ്യമോർത്തുമാത്രമാണ് ഞാനിതു ധരിക്കുന്നതു്."

ഈ ഏഴുകൊല്ലത്തോളവും അവൾ യാതൊരു കളവും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ അതും വേണ്ടി വന്നു. മാണിക്യത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അത്രവേഗത്തിൽ ഈ സംഗതി അവളുടെ മനസ്സിൽനിന്നും മറഞ്ഞുപോയില്ല. ഭക്ഷണം കഴിക്കുമ്പോഴും മറവു സമയങ്ങളിലും ഉറങ്ങുന്നതുവരെയും അവൾ ഇതുതന്നെ ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പിറ്റെന്നു കാലത്തു മന്നാമതായി ചോദിച്ചതും ഇതുതന്നെയായിരുന്നു.

"നീ മിണ്ടാതിരുന്നോ! അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ ആ മുറിയിലിട്ടു പൂട്ടിക്കളയും" എന്നുള്ള പരുഷവാക്കുകളായിരുന്നു സുഭദ്രയുടെ സമാധാനം.

പതിനാലാമദ്ധ്യായം.

വനരംഗം.

സുഭദ്ര സംഗതികളെല്ലാം രാമചന്ദ്രസ്വാമിയോടു പറവാൻ നിശ്ചയിച്ചു അദ്ദേഹമൊരുമിച്ചു നടന്നിരുന്ന വൈദ്യരുടെ ശരിയായ സ്വഭാവം തുറന്നുപറയുന്നതിനു അവൾ തീരുമാനിച്ചു. അതിനാൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന ഭവിഷ്യത്തുകൾ അവൾ സഹിക്കുവാനുറച്ചു. പലെടിവസങ്ങളിലും തനിയെ സ്വാമികൾ ഉലാത്തിയിരുന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ കാണുവാൻ ശ്രമിച്ചതു വ്യർത്ഥമായിപ്പോയി. സ്വാമികളെ പുറത്തിൽപോയി സന്ദർശിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു ദുഷ്ടുങ്കക്കും വകയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരുപക്ഷെ വൈദ്യരുടെ ബാധയില്ലാതിരിപ്പാൻവേണ്ടിയോ, അല്ലെങ്കിൽ ഇല്ലാത്തിടത്തു സന്ദേഹമുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നിയതിനാലോ, മറെറാരുപക്ഷം ഇതുപറയുന്നതിനു വിശാലമായ ആകാശമണ്ഡലത്തിൻ കീഴിലല്ലാതെ ഒരു ഇട്ടങ്ങിയ തട്ടിൻകീഴിൽ വേണ്ടത്രശുദ്ധവായുവില്ലെന്നതിനാലോ ആയിരിക്കാം സുഭദ്ര ഇങ്ങനെ തിച്ചപ്പെടുത്തിയതു്. സ്വാമികൾ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ ആ വനത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നു വിവരം സുഭദ്രക്കറിവുകിട്ടി. അതി

നാൽ മാണിക്യവല്ലിയുമായി സുഭദ്ര വനപ്രദേശത്തേക്കു ഗമിച്ചു. കാർമ്മേഘത്താൽ അന്തരിക്ഷം ആവരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

"അമ്മേ! അമ്മയോടു സൂര്യനുദയമില്ല, അമ്മയെ സൂര്യനുദയമുണ്ടു്. സൂര്യൻ ഒളിച്ചു കളഞ്ഞു. സൂര്യൻ ചന്ദ്രനെപ്പോലെയാകുന്നുണ്ടു്! എന്നിൽനിന്നു സൂര്യൻ ഓടുകയില്ല. ഞാൻ ഒരു കുട്ടിയല്ലെ? ഞാൻ നെഞ്ചിൽ ഒന്നും ധരിക്കുന്നില്ലല്ലോ!" മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"ഒരിക്കലും നിനക്കതു ധരിക്കുവാനിടയാവുകയില്ല." മാതാവു ആശീർവ്വദിച്ചു.

"എന്തുകൊണ്ടു്? അമ്മയപ്പോലെ വലുതായാൽ എനിക്കതു് ധരിച്ചുകൂടെ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"നീ പോയിക്കളിക്കു, അതാ ആ പാറയെപ്പിടിക്കു" സുഭദ്ര ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു പറഞ്ഞു.

മാണിക്യം പാറയുടെ വഴിക്കോടി. അവൾക്കതിനെ പിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല.

"ഇവിടെവരൂ! കുറച്ചുനേരം നമുക്കിവിടെ ഇരിക്കാം." സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"എനിക്കു ക്ഷീണം തോന്നുന്നില്ലാ. അമ്മ ഇരുന്നോളൂ. പക്ഷെ അമ്മ ഒരു കഥ പറഞ്ഞു തരണം." മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"ഒരു കഥയോ? എന്തിനെപ്പറ്റി?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

ഒരു കറുത്തു തടിച്ച വലിയ പിശാശിനെപ്പറ്റി. അവൻ ഈ കാട്ടിൽ ജീവിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി. അവന്റെ കയ്യിൽ വലിയൊരു പുസ്തകമുണ്ടു്. ആരെക്കാണുമ്പോഴും ഇരുമ്പു പേന കൊടുത്തു രക്തംകൊണ്ടു്, ആ പുസ്തകത്തിൽ അവരുടെ പേർ കുറിക്കുവാൻ അവൻ നിർബ്ബന്ധിക്കും! അതിനുശേഷം അവരുടെ നെഞ്ചിൽ അവൻ ഒരടയാളം വെച്ചുകൊടുക്കും. അമ്മ

കറുത്തു തടിച്ച പിശാചിനെ എപ്പോഴെങ്കിലും കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"ആരാണ് നിനക്കു ഈ കഥ പറഞ്ഞുതന്നതു?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

'ഇന്നലെ രാത്രി അമ്മ മരുന്നു കൊണ്ടുകൊടുത്ത വീട്ടിലെ കിഴവി പറഞ്ഞതാണു'. ഞാൻ ഉറങ്ങിപ്പോയെന്നാണു അവർ വിചാരിച്ചിരുന്നതു'. ആയിരക്കണക്കായി ജനങ്ങളും ആ പിശാചിനെ രാത്രികാലങ്ങളിൽ ഇവിടെവെച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നാണു അവർ പറഞ്ഞിരുന്നതു'. അവർ എല്ലാവരും ആ പുസ്തകത്തിൽ എഴുതിയിരുന്നു. അവർക്കെല്ലാവർക്കും അവൻ അടയാളവും കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു'. ഭാഗ്യവശമെന്നു ആ കൂട്ടത്തിലും പ്പെട്ടതു അമ്മയുടെ അടയാളം അവൻ എഴുതിയതാണെന്നാണു പറഞ്ഞതു'. അമ്മ രാത്രി കാലങ്ങളിൽ ഇവിടെവെച്ചു കണ്ടുമുട്ടാറുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞതു വാസ്തവമാണോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"നീ ഉറക്കം ഉണരുമ്പോൾ എപ്പോഴെങ്കിലും അമ്മയെ കാണാതിരുന്നിട്ടുണ്ടോ?" സുഭദ്ര മറുചോദ്യം ചെയ്തു.

"എനിക്കോർമ്മയില്ല. അമ്മക്കു എന്നെ തനിച്ചാക്കുവാൻ ഭയമുണ്ടെങ്കിൽ ഒപ്പം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരണം. തീച്ചയായും അമ്മയുടെകൂടെവരുവാൻ എനിക്കിഷ്ടമാണു'. വാസ്തവമായും അങ്ങിനെ ഒരു പിശാചു' ഈ കാട്ടിലുണ്ടോ? അവനെ ഒരിക്കലെങ്കിലും അമ്മ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ? ഇതാണോ അവന്റെ അടയാളം? മാണിക്യം പിന്നെയും പിന്നെയും ചോദിച്ചു.

"ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞാൽ നീ പിന്നെ ശല്യപ്പെടുത്തുമോ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"ഇല്ല! മുഴുവൻ പറഞ്ഞാൽ ഇല്ല!" മാണിക്യം സമ്മതിച്ചു.

"എന്റെ ജീവിതത്തിലൊരിക്കൽ ഞാൻ അവനെ കണ്ടുമുട്ടിയിട്ടുണ്ടു'. ഇതാണു അവന്റെ അടയാളം" മാതാവു പറഞ്ഞു.

ഇങ്ങനെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നപ്പോൾ അവർ ഒരു കുടിയുടെ വക്കിലെത്തി. അതിന്റെ മുമ്മുശബ്ദം കേട്ട മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"എന്താണ് ഈ അരുവി പറയുന്നതു?"

"നിനക്കു വല്ല ദുഃഖവുമുണ്ടെങ്കിൽ അതു നിന്നോടു പിളിച്ചു പറയും. ആരോ വരുന്നുണ്ടു്. നീ പോയി കളിക്കു."

"അതു കരുത്തു തടിച്ച പിശാചായിരിക്കുമോ?"

"നീ പോയി കളിക്കു. അധികം ദൂരെ പോകരുതു്. ഒറ്റ വിളികേട്ടാൽ ഉടനെ വരണം" "എനിക്കു ആ പിശാചിനെ ഒന്നുകാണണം" "വിഡ്ഢി അതു പിശാചൊന്നുമല്ല".

"അതു സ്വാമികളല്ലെ? അയാൾ കൈ മാറാത്തതെന്നെ വെച്ചിരിക്കുന്നവല്ലോ! പിശാചു: അയാളുടെ മാറിലും അടയാളപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടോ! എന്നാൽ എന്തിനാണു് അയാൾ അതു മറച്ചുവെക്കുന്നതു?" "നീ പോയി കളിക്കു! എനിയൊരു സമയത്തു അതെല്ലാം പറഞ്ഞുതരാം. അധികം ദൂരെ പോകരുതു".

മാണിക്യം മുളിപ്പാട്ടപാടി അകലത്തേക്കുപോയി. പുഷ്പം പറിക്കുവാനെന്ന വ്യാജേന സുഭദ്ര ഒന്നു രണ്ടു പുഷ്പങ്ങൾ അവിടെത്തെടുത്തു. അവർ സ്വാമികളുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചക്കു സജ്ജയായി മുന്നോട്ടു വന്നു.

"സ്വാമി! സ്വാമി" അവർ അഭിവാദ്യം ചെയ്തു. ഹാ! എത്ര മധുരമായ സ്വരത്തിൽ! സ്വാമികൾ തിരിഞ്ഞുനോക്കി.

"ആരാണതു? സുഭദ്രയോ? നീ ഇപ്പോഴും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ?" സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു. "ഇപ്പോഴും! കഴിഞ്ഞ ഏഴുകൊല്ലക്കാലം എങ്ങനെയോ അതുപോലെത്തന്നെ! അവിടുത്തെക്കു ക്ഷേമമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു!" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

അവർ അന്യോന്യം ഇപ്രകാരം അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നതിൽ അതിശയം തോന്നുവാനില്ല! അത്ര അസാധാരണമായിരുന്ന ആ വനാന്തരരംഗത്തിലെ ക്രൂടിക്കാഴ്ച! മുൻ ജീവിതത്തിൽ അത്യധികം പ്രണയത്തോടെ വർത്തിച്ചിരുന്ന രണ്ടു ജീവികൾ ആ വനത്തിൽ വെച്ചു കണ്ടുമുട്ടുമ്പോൾ അവർ തമ്മിൽ അന്യോന്യബന്ധത്തെ ഭയന്ന നില കൊള്ളുന്നതു പോലെയായിരുന്ന അവരുടെ നില! ഓരോരുത്തരും ഒരു നിഴലെന്ന പോലെ അന്യനിഴൽ ഭയന്ന നിലകൊണ്ടു! ഇപ്രകാരമുള്ള ക്രൂടിക്കാഴ്ചകളിൽ മാത്രമല്ലാതെ വെളിപ്പെട്ട കാണാത്തതായ വികാരങ്ങളെ അനുസ്മരിച്ചുകൊണ്ടു അവർ അന്യോന്യം സംഭ്രാന്തചിത്തരായി! അവരുടെ ആത്മാവു നിമിഷകാലത്തിൽ വ്യക്തമായി പ്രതിബിംബിച്ചു കാണപ്പെട്ട. അതിനാൽ രാമഭദ്രസ്വാമികൾ വെറുങ്ങലിച്ച ഹസ്തങ്ങളാൽ സുദ്രേയുടെ പാണികളെ ഗ്രഹിച്ചതു ദാരുണപരമ്പരാവികാരങ്ങളോടുകൂടിയായിരുന്നു. തൽസമയം അത്രവരെയും അവളുടെ ഹൃദയത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഭയം പമ്പകടന്നു കളഞ്ഞു. ഇപ്പോൾ ഒരേ ഗോളത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവരാണെന്നതന്നെ അവക്കുതോന്നി.

ഒരക്ഷരവും ഉരിയാടാതെ—അവക്കതിന്റെ ആവശ്യകതതോന്നാത്തതിനാൽ—അനുവാദപ്രകടനം കൂടാതെ അവർ വനാന്തർഭാഗത്തേക്കു നടന്നു. അവർ കുറച്ചുള്ളിലോട്ടായി ഒരു വൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ ആസനസ്ഥരായി. അവർ സംസാരിക്കുവാൻ മുതിർന്നപ്പോൾ കുശലപ്രശ്നം ചെയ്യുകയാണു് ഒന്നാമതായുണ്ടായതു്. അപ്രകാരം, അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ വേരുന്നിക്കിടന്നിരുന്ന സമസ്യയെ സാവധാനത്തിൽ സമീപിച്ചു. ഇത്ര കാലത്തോളവും സമ്പർക്കമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അവക്കു സംഭാഷണാരംഭപ്രവേശം ചെയ്യുന്നതിനു ഓരോ ചുവടുകളും നിവ്വഹിപ്പാനുണ്ടായിരുന്നു. കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞശേഷം സ്വാമികൾ സുദ്രേയോടു ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു.

"സുഭദ്രേ! നിനക്കു മനസ്സുഖമെന്തെന്നറിവാൻ സാധിച്ചിരുന്നോ?"

അവൾ തന്റെ മാറത്തേക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു. "അവിടത്തേക്കോ?"

"ഇല്ല! ഒരിക്കലുമില്ല! മനശ്ശല്യം മാത്രമെ എനിക്കുണ്ടായിട്ടുള്ളൂ." സ്വാമികൾ തുടർന്നു പറഞ്ഞു, "ഈ ജീവിതത്തിൽ വേറെ എന്തൊന്നാണു എനിക്കു ലഭിക്കുക? ഞാൻ മനസ്സാക്ഷിയില്ലാത്തവനെങ്കിൽ, ക്രൂരനെങ്കിൽ, നിഷ്ഫുജനെങ്കിൽ, കുബുദ്ധിയെങ്കിൽ ഇതിന്നുമുമ്പുതന്നെ എനിക്കു മനസ്സമാധാനം സിദ്ധിക്കുമായിരുന്നു! ഞാൻ ഒരിക്കലും അതു നഷ്ടപ്പെട്ടതുതായിരുന്നു! മുമ്പു എത്രതന്നെ ഗുണങ്ങൾ എന്നിൽ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഇന്നത്തെ നിലയിൽ ദൈവദത്തമായ ആ ഗുണങ്ങളെല്ലാം എന്റെ മനസ്സിന്നു അത്യധികം വേദനാജനകമായിത്തീരുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു. സുഭദ്രേ! ഞാൻ അതിയായ സന്താപത്തിൽ കുഴങ്ങിമറിയുകയാണു".

"ജനങ്ങൾ അവിടത്തെ പൂജിക്കുന്നു! അവരുടെ നന്മക്കു വേണ്ടി അവിടുന്നു പ്രതിഫലമൈനു പ്രവൃത്തിക്കുന്നു! ഇതുകൊണ്ടൊന്നും സമാധാനമില്ലെന്നോ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"അധികം ശല്യം! അത്യധികം ശല്യം മാത്രമെയുള്ളൂ" സ്വാമികൾ തുടർന്നു, "കാണപ്പെടുന്ന നന്മചെയ്യുന്നതു സംബന്ധിച്ചു എനിക്കതിൽ വിശ്വാസമില്ല. അതെല്ലാം സ്വപ്നമായിരിക്കും! എന്നോടൊപ്പമെ അധഃപ്പതിച്ചവർക്കു എങ്ങനെ മറ്റുള്ളവരെ നരകത്തിൽ നിന്നു വിണ്ടെടുക്കുവാൻ സാധിക്കും? അശുദ്ധമായ ഒരാത്മാവിന്നു അന്യാത്മാക്കളെ ശുദ്ധമാക്കുവാൻ കഴിയുന്നതെങ്ങനെ? ജനങ്ങളുടെ ബഹുമാനം; പൂജയും വിദ്വേഷവും പരിണമിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു! പ്രസംഗിക്കുന്നതു ദൈവവാക്യങ്ങളെന്നു ചിന്തിച്ചു അതിശ്രദ്ധയോടും അത്യാനന്ദത്തോടും ജനങ്ങൾ ശ്രവിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ, അവരുടെ

ദൃഷ്ടികൾ പരിവാവനഭക്തിയൊടെ എൻെറ മുഖത്തു പതിയുമ്പോൾ, അവർ പൂജിക്കുന്ന ഹൃദയം എങ്ങനെയുള്ളതാണെന്നു പ്രത്യേകം എനിക്കറിവുണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ എങ്ങനെ ഞാൻ മനസ്സമാധാനം കൈക്കൊള്ളും. ഞാൻ യാതാൎത്ഥത്തിലെങ്ങനെയെന്നും കാണപ്പെടുന്നതെങ്ങനെയെന്നും തമ്മിലുള്ള വ്യതാസമോൎത്തു അത്യധികം ശോകത്തോടെ പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുപോകാറുണ്ടു്. വല്ല പിശാചുക്കളും ഇതുകേട്ടു അട്ടഹസിക്കാറുണ്ടായിരിക്കാം!"

"അവിടുന്നു തന്നെത്താൻ പഴിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. അവിടുന്നു പാപഫലം അനുഭവിച്ചുതീൎന്നുകഴിഞ്ഞിട്ടുകാലം വളരെയായി. അതിനാൽ ജനങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ കാണുന്ന നൈൎമ്മല്ല്യം ശരിയായിട്ടും ഉള്ളതായിരിക്കണം. പശ്ചാത്താപം പ്രായശ്ചിത്തമെന്നല്ലെ വിധി? എന്തുകൊണ്ടാണു് അവിടുത്തേക്കു മനസമാധാനമുണ്ടാകാത്തതു?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"ഇല്ല സുഭദ്രെ! ഇല്ലതന്നെ! ഇതിലൊന്നും അൎത്ഥമില്ല! അവയെല്ലാം ചത്തുമരവിച്ചവയായതിനാൽ എനിക്കു സന്തോഷപ്രദമല്ല. പ്രായശ്ചിത്തം വളരെ കഴിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ മനസ്സമാധാനം തീരെ ഇല്ലതന്നെ! അല്ലാത്തപക്ഷം ഈ ആഭാസകരമായ യോഗീശ്വരത്വം വലിച്ചെറിഞ്ഞു ശരീയായ സ്വഭാവം വെളിപ്പെടുത്തുമായിരുന്നു. നീ വെളിവായി പാപചിഹ്നത്തെ ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു വളരെ ഭാഗ്യവതിതന്നെ! എൻെറതു രഹസ്യമായെരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഏഴുകൊല്ലം കബളിപ്പിച്ചു നടന്ന ഒരുവന്നു പരിചിതമായ ഒരു വ്യക്തിയെകണ്ടു സംസാരിക്കുമ്പോൾ എത്ര ആനന്ദകരമാണെന്നു നിനക്കറിയുകയില്ല. ഏതെങ്കിലും ഒരു ചങ്ങാതിയോടല്ലെങ്കിൽ ശത്രുവിനോടു ദിവസം തോറും അന്യജനസ്തുതികേട്ടു മടുക്കുമ്പോൾ ഞാൻ എങ്ങനത്തെ മഹാപാപിയാണെന്നു പറയുവാനുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ കൂടി അത്രയെങ്കിലും സത്യംവെളിവാകുന്നതിനാൽ എനിക്കു

മനശ്ശാന്തിക്കുവകയുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ സർവ്വവും വ്യാജമയമാണം.! എല്ലാം ശൂന്യമാണ"! എല്ലാം നിർജ്ജീവസമാണ".”

സുഭദ്ര സംസാരിക്കുവാൻ മടിച്ചുനിന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാകുലമിശ്രമായ വാക്കുകൾ അവൾക്കു പറവാനുണ്ടായിരുന്നതിനു സൌകര്യം നൽകി.

“അവിടുന്നാശിച്ചതുപോലെ പാചകമ്മത്തിൽ ഭോഗഭാക്കായ എന്നെ ഒരു സഹചാരിണിയെന്നു കരുതിക്കൊള്ളണം! ആശിച്ചതു പോലെയൊരു ശത്രു വളരെക്കാലമായിട്ടു അവിടത്തെക്കൂടെ നിവസിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ?” സുഭദ്ര ചോദിച്ചു

സ്വാമികൾ പിടഞ്ഞെഴുന്നേറ്റു. ഹൃദയത്തെ വലിച്ചെറിയുവാനെന്നപോലെ മാറത്തു കൈവെച്ചുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു. “നീ എന്തു പറഞ്ഞു? ഒരു ശത്രുവോ? എന്റെകൂടെയോ?”

ഒരുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയ ഒരുവന്റെ കരുണകൊണ്ടു ഇത്രകാലവും ഒരു മിനിട്ടുപോലും സ്വാമികളെ പാത്രീഭൂതനാക്കിയതു വലിയ തെറ്റായിപ്പോയിയെന്നു അവൾക്കിപ്പോൾ തികച്ചും മനസ്സിലായി. സ്വാമികൾക്കുള്ളതുപോലെയുള്ള ഹൃദയകാന്തശക്തി നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കുന്നതിനു എത്രതന്നെ മറച്ചുവെക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചാലും ശത്രുവാണെന്നുള്ള വസ്തുത തിരിയുണ്ടായിരുന്നു! ഈ സംഗതിയറിയാത്ത സമയമുണ്ടായിരുന്നു! ഒരുപക്ഷെ സ്വന്തദുഃഖത്തിൽ ഇതെല്ലാം അവൾ അറിയാത്തതായിരിക്കാം! രാമവൈദ്യർ ഭിഷഗ്വരനാലുണ്ടായിരുന്ന അടുപ്പവും ശത്രുതയുടെ കാളകൂടവിഷവും പരിസരമെല്ലാം വിഷബീജാല്പാദകമാക്കിയിരുന്നതുകൊണ്ടു അയാളുമായുള്ള സഹവാസമാണു ഈ നിലക്കു കാരണമെന്നു അവൾ ഊഹിച്ചു. ഈ സ്ഥിതി സ്വാമികളുടെ മനസ്സാക്ഷിയെ സദാ ദ്രോഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയല്ലാതെ, ആത്മാവിനെ നശിപ്പിക്കുകയല്ലാതെ, സ്വാമികളുടെ മനസ്സിനു സമാധാനദായകമാകുമെന്നു വിശ്വസിപ്പാൻ തരമില്ല. ഇതിന്റെ പരമകാഷ്ഠ, ലോകത്തിന്റെ സത്തിൽ

നിന്നും സത്യത്തിൽനിന്നും വേർപിരിഞ്ഞ ചിത്തഭ്രമാവസ്ഥയായിരിക്കാം!

ഈ അവസ്ഥയിലേക്കാണ് സുഭദ്ര സ്വാമികളെ ഒരിക്കൽ അല്ലാ! എന്തുകൊണ്ടു നമുക്കു പറഞ്ഞുകൂടാ?—ഇപ്പോഴും സീമാതീതമായി സ്നേഹിച്ചിരുന്ന സ്വാമികളെ ആനയിച്ചതു!!! യോഗീശ്വരന്റെ പൂജ്യതയോ, സൽപേരോ, ബലികഴിക്കുന്നതായിരുന്നു—അഥവാ മരണം ചെയ്യുന്നതുതന്നെയായിരുന്ന ഇതിനേക്കാൾ ഉത്തമമായിരുന്നതെന്ന അവൾക്കുതോന്നി. ഇപ്പോളാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുറ്റം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിലും ഭേദം സ്വാമികളുടെ പാദത്തിൽ പതിച്ചു മരണമടയുന്നതായിരിക്കും ഉത്തമമെന്ന അവൾക്കു തോന്നി.

"ചന്ദ്രാ! സ്വാമി! എനിക്കു മാപ്പു തരണം! ഞാൻ എന്റെ പ്രവൃത്തികൾ നിങ്ങളോടുള്ള കടമയെ കാട്ടുന്നതിനുതകുന്നമട്ടിൽ മാത്രമേ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. സത്യം മാത്രമാണ് എനിക്കാശ്രയമായിരുന്നതു! ഏതു ദുർഘടാവസ്ഥയിലും ആശ്രയിച്ചിരുന്നതും! പക്ഷെ അവിടുത്തെസ്ഥാനം! മാനം! വീര്യം! ജീവൻ! വന്ദ്യത! ഇതെല്ലാംഇടിഞ്ഞു പൊളിഞ്ഞു വീഴുമെന്നുള്ള ഘട്ടം വന്നപ്പോൾ ഒരസത്യംകൊണ്ടു വീണ്ടും മുൻസ്ഥിതിയിൽ നിൽക്കാമെന്ന കാണുകയാൽ അപ്രകാരം ചെയ്യാൻ നിർബ്ബന്ധിതയായി. പക്ഷെ മരണഘട്ടത്തിലായിരുന്നാലും കളവുപറയുന്നതു ഉപകാരപ്രദമല്ലെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട! ഞാൻ പറഞ്ഞതു് മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടോ? ആ കിഴവൻ!—ആ വഞ്ചകൻ! ആ വൈദ്യൻ! ജനങ്ങൾ രാമവൈദ്യരെന്നു വിളിക്കുന്ന മനുഷ്യകീടം!—അയാളായിരുന്നു എന്റെ ഭർത്താവു!' സുഭദ്ര സങ്കടചിത്തയായി വിങ്ങിവിങ്ങിക്കരഞ്ഞു!

സ്വാമികൾ എന്തൊന്നില്ലാത്ത വികാരഭേദത്തോടുകൂടി അവളെ ഇമവെട്ടാതെ നോക്കിനിന്നു. ഇത്ര കഠിനമായ കർക്കശമായ നോട്ടം അവൾ കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു. അയാളുടെ

ഹൃദയം ക്ഷീണിതമായിരുന്നതിനാൽ അധികനേരം ആ വികാരത്തെ നിലനിർത്തുവാൻ ശക്തനല്ലാതെ സ്വാമികൻ കൈകൾ ശിരസ്സിലൂന്നി അധോമുഖനായി നിലത്തിരുന്നു.

"ഞാൻ അറിയേണ്ടതായിരുന്നു! ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നു! അയാളുടെ സന്ദർശനത്തിൽ എന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ ഞെട്ടൽ ഈ രഹസ്യത്തെ അറിയിച്ചിരുന്നു! ഞാൻ എന്തുകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കിയില്ലാ? സുദ്ദേ! ഇതിന്റെ ഭയങ്കരതയെപ്പറ്റി നീ എത്ര തുച്ഛം മാത്രമേ അറിയുന്നുള്ളൂ? ലജ്ജാവഹമായ അവസ്ഥാ! നീരസജന്യമായനില! പാപമിശ്രമായ ഈ ഹൃദയം കിടന്നുപിടയുന്നതു കാണുമ്പോൾ അവന്റെ നയനങ്ങളിൽ സന്തോഷം പ്രതിഫലിക്കുന്ന ഭയാനകമായ ആ അവസ്ഥാ! ഹാ! പെണ്ണെ! പെണ്ണെ! ഇതൊരിക്കലും ക്ഷന്തവ്യമല്ലാ!" സ്വാമികൻ സ്വഗതമായി പറഞ്ഞു.

"അവിടുന്നു ക്ഷമിക്കേണ്ടതാണു്! ദൈവം ശിക്ഷിച്ചുകൊള്ളട്ടെ! അവിടുന്നു മാപ്പു തരും!" അവൾ ഗൽഗദസ്വരത്തോടുകൂടിപ്പറഞ്ഞു. സ്വാമികളുടെ പാദങ്ങളിൽ നിപതിച്ചു. അവൾ വിങ്ങിക്കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. അവൾ എഴുന്നേറ്റിരുന്നു. അവൾ സ്വാമിയുടെ ശിരസ്സു മാറോടണച്ചു പുണർന്നു. സ്വാമികളകന്നു പോകുവാൻ ശ്രമിച്ചു. പ്രേമനൈരാശ്യത്താൽ അവൾ സമ്മതിച്ചില്ല! അവൾക്കദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിതാപകരമായ ദുഷ്ടിപാതമേൽക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലായിരുന്നു? അവൾ വീണ്ടും വിങ്ങിക്കരഞ്ഞു തുടങ്ങി. അവൾ കണ്ണുനീർ വാർത്തു.

ഏഴുകൊല്ലത്തോളം ഏകാകിനിയായിരുന്ന അവളെ ലോകം മുഴുവൻ വെറുത്തിരുന്നു. എന്നാലും അതു അവൾക്കു സഹിക്കാമായിരുന്നു! യാതൊരു കൂസലുമില്ലാതെ സഹിക്കാമായിരുന്നു! ദൈവം അവളെ വെറുത്തിരുന്നിരിക്കാം! പക്ഷെ അവൾ മരണമടഞ്ഞില്ല! ക്ഷീണമുഖനും രോഗിയും സന്താപനിമഗ്നനുമായ സ്വാമികളുടെ വെറുപ്പും സഹിച്ചുകൊണ്ടു അവൾക്കു ജീവിക്കുവാ

നൊരിക്കലും കഴിവുള്ളതല്ലായിരുന്നു! വനിതാലോകങ്ങളെ! പുരുഷവേഷങ്ങളെ! ലോകത്തെപ്പറ്റി നിങ്ങൾക്കെന്തറിയും? "എനിയെങ്കിലും എനിക്കു മാപ്പു തരില്ലെ? അവിടുന്നു വെറുക്കുമോ? ക്ഷമിക്കുകയില്ലെ? സുഭദ്രേ തേങ്ങിക്കരഞ്ഞു ചോദിച്ചു.

"പെണ്മണി! ആ കോമള നയനങ്ങളിൽനിന്നു ഒരൊറ്റ കണ്ണുനീർ ഈ ഭൂമിയിൽ വീഴുവാനിടവന്നാൽ എന്റെ ഹൃദയം ഉടഞ്ഞു തകർന്നു ചിന്നഭിന്നമായിപ്പോകും? സുഭദ്രേ! നീ ഒരിക്കലും കരയരുതു"! എനിക്കുവേണ്ടി ഒരിക്കലും വ്യസനിക്കരുതു"! ഞാൻ ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നു! നമുക്കു ദൈവം മാപ്പു തരട്ടെ! നാം മാത്രമല്ലാ ഈ ലോകത്തിൽ കുറ്റം ചെയ്തവർ! കപടയോഗിയേക്കാളും പാപിയായി വേറൊരുവനുണ്ടു"! ആ കിഴവന്റെ പ്രതികാരം എന്റെ പാപത്തെക്കാളും ക്ലേശമാണു"! അവൻ അറിഞ്ഞുംകൊണ്ടു ഒരു ഹൃദയത്തിന്റെ പരിപാവനതയെ കെടുത്തി! സുഭദ്രേ! നീയും ഞാനും ആ മഹാപാപം ഒരിയ്ക്കലും ചെയ്തവരല്ലാ." യോഗികൾ പറഞ്ഞു.

"ഒരിക്കലും ചെയ്തവരല്ലാ! നാം ചെയ്തപ്രവൃത്തിക്കു അതിന്റെ മഹത്വമെങ്കിലുമുണ്ടു". നാം അതു സ്വീകരിച്ചിരുന്നു! നാം തമ്മിൽ അങ്ങനെ പറഞ്ഞിരുന്നു. അവിടുന്നു മറന്നുപോയോ? "സുഭദ്രേ ചോദിച്ചു". ഇല്ലാ! ഞാൻ മറന്നിട്ടില്ലാ! "സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു. അവർ ഇരുവരും കൈകോർത്തു പിടിച്ചു ഒരു വീണാകിടക്കുന്ന മരത്തിന്മേലിരുന്നു. അവരുടെ ജീവിതത്തിലിതുവരെയും ഇങ്ങനത്തെ ഒരു സംഭവമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ നിമിഷങ്ങളാസ്വദിക്കുന്നതിനാണു" അവരെ ജീവിതം ആയിച്ചിരുന്നതു! നാലുപാടും ഇലകളുടെ മർമ്മരശബ്ദം കേൾക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ശിരസ്സിനു മീതെ വൃക്ഷശാഖകൾ ഉലഞ്ഞാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അവരുടെ വിഷാദാത്മക ചരിത്രത്തെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുന്നപോലെ ഒരു മൂത്ത വൃക്ഷം മറ്റൊരു വൃക്ഷത്തോടുരുമ്മി ശബ്ദമുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. അവർ ആ നിലയിൽ തന്നെ കുറച്ചുനേരം മൌനമായിരുന്നു. ആ വനത്തിൽനിന്നു നഗര

ത്തിലേക്കു പോകുന്ന പാത അസഹ്യമെന്നു തോന്നി. സ്വാമികളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ മാത്രം കണ്ടിരുന്ന പാപചിഹ്നത്തിന്റെ ശക്തി ഇപ്പോൾ നശിച്ചുപോയി. സുഭദ്രയുടെ ദൃഷ്ടിക്കുമാത്രം കാണപ്പെട്ടിരുന്ന രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ—പൊതുജനവഞ്ചകനായ കപടയോഗി ഒരു നിമിഷത്തേക്കുമാത്രം സത്യരൂപിയായി കാണപ്പെട്ടു!

"സുഭദ്രേ! വൈദ്യർക്കു നീ ഈ രഹസ്യം വെളിപ്പെടുത്തുകയാണെന്നറിയും. അതിനാൽ അയാളുടെ പ്രതികാരം ഏതു വഴിക്കാണെന്നു തിരിയുവാനിടയുള്ളതു്?" "അയാളുടെ പ്രകൃതിയിൽ പ്രത്യേകമൊരു രഹസ്യമുണ്ടു്. അപ്രകാരമുണ്ടാകാൻ കാരണം രഹസ്യമായ പ്രതികാരകർത്തവ്യമാണു". അയാൾ രഹസ്യത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുകയില്ലെന്നാണു എന്റെ അഭിപ്രായം. പ്രതികാര പൂരണത്തിനു മറ്റു വഴികളെ തേടുമായിരിക്കും! "അവൾ പറഞ്ഞു."

"ഞാനോ? എത്രകാലം ഈ ശത്രുവൊന്നിച്ചു ഞാൻ നിവസിക്കും? എനിക്കുവേണ്ടി ആലോചിച്ചുനോക്കു? ഞാൻ എന്തു ചെയ്യേണമെന്നു പറയൂ" സ്വാമികളപേക്ഷിച്ചു.

"അവിടുന്നു അയാളൊരുമിച്ചു എനി നിവസിക്കരുതു് എനിയും അവിടുത്തെ ഹൃദയം മുറിക്കുവാൻ സമ്മതിക്കരുതു്" "സുഭദ്ര പറഞ്ഞു,

"അതെങ്ങനെ സാധിക്കും? ഞാൻ ഇവിടെക്കിടന്നു മരിച്ചാലോ? നിന്റെ പാദങ്ങളിൽ പതിച്ചു മരണമടഞ്ഞാലോ? സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

"അവിടുത്തെ കഷ്ടപ്പാടു ദയനീയം തന്നെ!" അവൾ അശ്രുകണങ്ങളും പൊഴിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. "അവിടുന്നു ഭീരുത്വം കൊണ്ടു മരിക്കുകയോ?" വിധിയാണു". എന്നാൽ ഇതു തടുക്കുവാനസാദ്ധ്യമാണു"." സ്വാമികൾ ചുട്ടുപൊരിഞ്ഞ മനസ്സാക്ഷിയാൽ പ്രലപിക്കുവാൻ വശഗനായി.

"ദൈവം പരമകാരുണികനാണു." അവിടത്തേക്കു ആ കരുണ സമ്പാദിപ്പാൻ വശമെങ്കിൽ ഭാഗ്യമായി." സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"സുഭദ്ര എനിക്കുവേണ്ടി ആലോചിച്ചു ഒരു മാർഗ്ഗം പറയൂ." സ്വാമികളുത്തരിച്ചു.

"ലോകം ഇത്ര ഇടുങ്ങിയതോ?" "സുഭദ്ര അർത്ഥഗർഭമായി ചോദിച്ചുകൊണ്ടു സ്വാമികളുടെ മുഖത്തുനോക്കി.

"കുറച്ചുകാലം മുമ്പു തരിശായിക്കിടന്ന ഈ നഗരം മാത്രമാണോ ലോകം? ഈ പാത എങ്ങോട്ടു പോകുന്നു? ആ നഗരത്തിലേക്കു മാത്രമോ? ഈ കാട്ടിനപ്പുറം പോകുന്നില്ലെ? അവിടെയാരാണു് ശല്യപ്പെടുത്താനുള്ളതു? അവിടെ സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലെ? ഇത്ര എളുപ്പത്തിൽ ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠമായ ഈ നഗരം വിട്ടുപോകുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെ? ഈ കാട്ടിൽ നിങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തെ ഒളിപ്പിച്ചു വെക്കുന്നതിനു മാർഗ്ഗങ്ങളില്ലെ?"

"ഉവ്വു! കൊഴിഞ്ഞുവീണ ലതകൾക്കടിയിൽ മാത്രം" സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"അതു മല്ലാ കടൽ ഇത്ര പരന്നു കിടക്കുന്നില്ലെ? ഇങ്ങോട്ടാനയിച്ചതു ഈ കടൽ മാർഗ്ഗമല്ലെ? അതു അങ്ങോട്ടും കൊണ്ടുപോകുവാൻ പയ്യാപ്പമല്ലെ? നമ്മുടെ സ്വരാജ്യത്തു, ജന്മഗ്രാമത്തിൽ, ലക്ഷദ്വീപുകളിൽ, മാലദ്വീപുകളിൽ, മറവപുരം രാജ്യങ്ങളിൽ, അവിടുന്നു വൈദ്യരുടെ അറിവിലോ ശക്തിയിലോ പെടുന്നതാണോ? അതുമല്ലാ ഈ ശിലാഹൃദയരുടെ അഭിപ്രായം അവിടുന്നു എന്തിനു വിലവെക്കുന്നു? അവിടത്തെ സൽസ്വഭാവത്തെ കുറെക്കാലമായിട്ടവർ അടിമത്വത്തിൽ നിർത്തിപ്പോന്നു!"

"അതു സാദ്ധ്യമല്ലാ! എനിക്കു പോകുവാൻ കഴിയുകയില്ലാ ദൈവം ഏതു സ്ഥലത്താണോ എന്നെ കൊണ്ടു വന്നാക്കിയതു് അവിടത്തിൽ ജീവിതം കഴിപ്പാനെ എനിക്കാശയുള്ളു;

എന്റെ ആത്മാവു പാപത്തിൽ മുങ്ങിപ്പോയെങ്കിലും മറവുള്ളവരുടെ ആത്മാവിനെ കഴിയുന്നിടത്തോളം രക്ഷിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതു എന്റെ കടമയാണു്. ഞാൻ എന്റെ സ്ഥാനം കൈവിട്ടന്നതിനു ഒരുക്കമില്ലാ. അപമാനവും മരണവുമാണു അവിശ്വസ്തയുടെ ഫലമെങ്കിലും ഈ ലോകത്തിൽ നിന്നു മറയുന്നതുവരെ ഇവിടെ ഞാൻ ഉപേക്ഷിക്കുകയില്ല." സ്വാമികം പറഞ്ഞു.

"ഏഴുവഷ്ത്തെ സങ്കടഭാരം കൊണ്ടു അവിടുത്തെ ഹൃദയം ഉടഞ്ഞു തകർന്നിരിക്കുന്നു!" സുഭദ്ര തുടർന്നു പറഞ്ഞു. "ആ ഭാരമെല്ലാം ദൂരീകരിക്കണം. ഈ വനം കടന്നു പോകുമ്പോൾ ആ ഭാരം ചുമന്നുപോകുവാനിടയാക്കരുതു്. അതല്ലാ കടൽതാണ്ടിക്കടക്കുകയാണെങ്കിൽ ആഭാരം കപ്പലിൽ കയറ്റരുതു. ഈ ഭാരത്തെ ഇവിടെത്തന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചു പോയ്ക്കോളണം. ആ വകയെല്ലാം മറന്നുകളയൂ'. നവീനമായി ജീവിതം തുടരുക. ഈ പരീക്ഷണത്താൽ അവിടുത്തെ ശക്തിയെല്ലാം ക്ഷയിച്ചു പോയോ? ഇല്ലാ! പരീക്ഷണത്താലും വിജയത്താലും പൂരിതമായിരിക്കും അവിടുത്തെ ഭാവി? സന്തോഷവും എനി അനുഭവിക്കുവാനുണ്ടു്. 'എനിയും നന്മ ചെയ്യാൻ ബാക്കി കിടപ്പുണ്ടു'. കപടമായ ഈ ജീവിതനില ഉപേക്ഷിച്ചു നേർ വഴിക്കു സത്യപ്രകാരം ഉപജീവിക്കുക. 'കാടന്മാരെ പഠിപ്പിക്കുന്നതാണു വിധിയെങ്കിൽ അപ്രകാരമായിക്കൊള്ളട്ടെ! അതല്ലാ അവിടുത്തെ പ്രകൃതിക്കു അധികം അനുയോജ്യമായതു. ഒരു പണ്ഡിതനോ പ്രവാചകനോ ആകുവാനാണു യോഗമെങ്കിൽ അപ്രകാരം ആയിക്കൊള്ളട്ടെ! പ്രസംഗിക്കുക! എഴുതുക! പ്രവൃത്തിയെടുക്കുക! എന്തെങ്കിലും ഗുണകരമായതു ചെയ്യുക? എന്നാലും വെറുതെ കിടന്നു ചാകരുതു! രാമചന്ദ്രനെന്ന പേർ തന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചു് മറ്റൊന്നു സ്വീകരിക്കുക! അവിടുത്തെ ജീവിതം ദുഃഖ ദ്രുയിഷ്ടമാകുന്ന സ്ഥലത്തു ഒറ്റ നിമിഷം പോലും എന്തിനു നില

കൊള്ളണം? അതിനാൽ ഇവിടം ഉപേക്ഷിച്ചു പോവുകയാണു ഉത്തമമായതു!"

"സുഭദ്രേ! എഴുനേറ്റു നില്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത ഒരു മനുഷ്യനോടാണു പന്തയത്തിൽ ഓടേണമെന്നു നീ പറയുന്നതു! എനിക്കിവിടെ വെച്ചു മരിക്കണം! അറിയാത്ത, പരിചയമില്ലാത്ത, വിസ്താരമേറിയ ലോകത്തിൽ ജീവിതത്തോടു മല്ലിടുവാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ല! അതും തനിച്ചു! "സ്വാമികൻ പറഞ്ഞു. ഇത്രക്ഷയീച്ചു കഴിഞ്ഞ മനസ്സിന്റെ ഒടുവിലത്തെ ശക്തിപ്രയോഗമായിരുന്നു. സ്വാമികളുടെ മൂഷ്ടിയിലമരുന്ന ഭാവിശ്രേയസ്സിനെ ഗ്രഹിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരങ്ങൾക്കു ശക്തിപോരാ പോലും!

"സുഭദ്രേ! അതും തനിയെ! "സ്വാമികൻ സ്വരത്തെ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞു.

"അവിടുന്നു തനിയെ പോകേണമെന്നില്ലാ?" സുഭദ്രേ അർത്ഥഗർഭമായി പറഞ്ഞു.

"ഹാ!" അവർ അന്യോന്യം ആലിംഗനം ചെയ്തു. എന്തിനേറെ പറയുന്നു?

പതിനഞ്ചാമദ്ധ്യായം.

സൂര്യപ്രകാശം

രാമചന്ദ്രസ്വാമികൻ, താൻ സൂചിപ്പിച്ചെങ്കിലും പറവാൻ മടിച്ച സംഗതി സുഭദ്രേ പറയുവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടതിലുള്ള ഭയത്തോടുകൂടിയെങ്കിലും ആശയും സന്തോഷവും കലർന്നതോടുകൂടെ നിശ്ചലനായ് നിലകൊണ്ടു. സുഭദ്രക്കാണെങ്കിൽ, സ്വാമികൻക്കില്ലാത്തതായ, ഇത്രകാലം സമുദായത്താൽ അകറ്റപ്പെട്ട വേറൊരാമസിക്കുന്നതിന്നിടയായതിനാൽ ഉണ്ടാ

യിരുന്ന പ്രത്യേകമനസ്ഥായിയും സ്വാഭാവികധീരതയും വെളി പ്പെടുത്തുന്നതിനു നിഷ്പ്രയാസമായിരുന്നു! അവർ ദേവി യന്ത്രണപരമായ കൂടിയാലോചനനടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വി ശാലവും ദുർഘടവുമായ ഇരുട്ടും വെളിച്ചവും നിറഞ്ഞ നിയമ നിബന്ധനകളില്ലാത്ത നീതിമാർഗ്ഗവനത്തിൽ അങ്ങുമിങ്ങും ഉലാ ത്തിയിട്ടുണ്ടു്. കഴിഞ്ഞ ഏഴുകൊല്ലകാലവും കൂടിയാലോചന ക്കുള്ള ഈ വഴി തേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നുവെന്നുവേണം പറവാൻ. നീതിമാർഗ്ഗദീപമെന്നനിലയിൽ അന്നു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്ന സ്വാമികൾ ഒരിക്കൽക്കൂടി അധഃപ്പതിക്കുന്നതു യാൽ ആ കുറവിനെ എങ്ങനെ സാധൂകരിക്കും? അദ്ദേഹം അനു ഭവിച്ചിരുന്ന ദുഃഖംമാത്രമാണു് അതിനു കാരണമാക്കിയതെന്നു പറയാമോ? അതിനാൽ സ്വാമികളുടെ ഹൃദയത്തിൽ വല്ല തക്കങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അതെല്ലാം നിത്തിവെച്ചശേഷം നാടുപേക്ഷിച്ചുപോകുവാൻ തന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തി! ഏകനാ യിട്ടല്ലാ!

"ഈ ഏഴുകൊല്ലകാലത്തിൽ ഒരു നിമിഷംപോലും എനിക്കു മനസ്സമാധാനമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ദൈവത്തിന്റെ കാരുണ്യസമ്പാദനത്തിനും ഈ അനുഭവിച്ചതെല്ലാം ഒരിക്കൽ കൂടി അനുഭവിക്കുന്നതിനും ഞാൻ തയ്യാറാകുമായിരുന്നു! പക്ഷെ ഇപ്പോൾ അതൊരിക്കലും സാദ്ധ്യമാവുകയില്ലെന്നു കാണുകയാൽ എനിക്കെന്തുകൊണ്ടു തുക്കിലേറുന്നവന്റെ അന്ത്യാപേക്ഷ സാ ധിക്കുന്നതുപോലെ അനുവദിച്ചതു ആസ്വദിച്ചുകൂടാ? സുഭദ്രേ പറയുന്നതുപോലെ ഇതു ശ്രേയസ്കരമായ വഴിയെങ്കിൽ എനിക്കു യാതൊന്നും ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതില്ല. അതുമല്ലാ അവളെ കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നതിനും എനിക്കു നിർവ്വാഹമില്ലാ! എനിക്കു നേക്കു നോക്കുന്നതിനു ധൈര്യമില്ലാ! ദൈവമേ അവിടുന്നെനിക്കു മാപ്പുതരികയില്ലേ?" സ്വാമികൾ സ്വഗതം പ്രലപിച്ചു.

"അവിടുന്നുപോകാൻ തയ്യാറാകണം." സുഭദ്ര വിവ ക്ഷിച്ചു.

ഈ നിശ്ചയം ഏതോ അജ്ഞാതമായ ഒരാനന്ദത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. തടവുചാടിയ തസ്കരനുണ്ടായപോലെയുള്ള ആ വിചാരം സന്തോഷത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു.

"എനിക്കു സന്തോഷമോ?" സ്വാമികൾ വിവരിച്ചു." അരിനെറ കണികപോലും നശിച്ചുപോയെന്നല്ലെ ഞാൻ വിചാരിച്ചതു? ഞാൻ പാപം പൂരട്ടി ദീനംപിടിച്ചു സന്താപത്താൽ കുഴങ്ങി ഈ കാട്ടിൽ പിടഞ്ഞുവീണശേഷം പുതിയശക്തിയോടും ഈശ്വരമായ എന്തെന്നു വണ്ണിക്കുന്നതിനുള്ള ബുദ്ധിയോടുംകൂടി എഴുനേറ്റമാതിരിയുണ്ടു. ഇതു നവീനമായ ജീവിതമാണു. എങ്ങുകൊണ്ടു മുമ്പുതന്നെ നമുക്കിതു കാണ്മാൻ സാധിച്ചില്ലാ?"

"അവിടുന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കരുതു! കഴിഞ്ഞതു കഴിഞ്ഞു! അതിനെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചിട്ടെന്തുഫലം? ഈ അടയാളത്താൽ അതെല്ലാം ഞാൻ മറന്നുകളയും! എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു സുഭദ്ര മാറിൽ കിടന്നിരുന്ന പാപചിഹ്നത്തെ ദൂരെ എറിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. അതു പൊന്നുവീണതു മുൻപ്രസ്താവിച്ച അരുവിയുടെ വക്കിലായിരുന്നു. കുറച്ചുകൂടി ശക്തിയിലെറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ അതു വെള്ളത്തിൽ വീഴുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ അരുവിക്കു മറെറാരു മാലിന്യവും വഹിക്കാമായിരുന്നു! പക്ഷെ അതു അരുവിയുടെ വക്കിൽ പൊന്നു വീണതേയുള്ളു. വല്ല തീർത്ഥവാസിയും അതുകണ്ടെത്തുവാനിടവന്നാൽ പാപകരമായ പലവിധ ചിന്തകളും അയാളെ ബാധിക്കുവാനിടയുള്ളതാണു!

അതിനുശേഷം സുഭദ്ര നെടുതായൊന്നു നിശ്വസിച്ചതിനാൽ അതുവഴി അപമാനവും വിഷമതയും വേർ പിരിഞ്ഞെന്നതോന്നി. എന്തൊരു സമാധാനമാണു! വഹിച്ചിരുന്ന ഭാരത്തെ സ്വതന്ത്രയാകുന്നതുവരെ അവൾ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കെട്ടിവെച്ചിരുന്ന മുടി അഴിഞ്ഞുവീണതിനാൽ അവളുടെ മുഖകാന്തിക്കൊരു മാറ്റമുണ്ടായതുപോലെന്നതോന്നി! അവളുടെ നയനങ്ങളിലും

അധരങ്ങളിലും യഥാർത്ഥസ്ത്രീഹൃദയത്തിന്റെ നടുവിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടതായ പൂപ്പഞ്ചിരി നടനം ചെയ്തു! വളരെക്കാലത്തോളം മ്ലാനമായിരുന്ന മുഖം രക്ത പ്രസാദത്താൽ വിവർണ്ണമായി! സ്ത്രീത്വം, യുവത്വം, സൌന്ദര്യ്യധോരണി, ഇവയെല്ലാം ഭൂതത്തിൽനിന്നും വീണ്ടെടുത്തതുപോലെ അജ്ഞാനമായിരുന്ന സന്തോഷത്തോടു ചേർന്നു പ്രശോഭിച്ചു കാണപ്പെട്ടു! ആ വനത്തെ സൂര്യ്യപ്രകാശത്താൽ കനകനിർമ്മിതമെന്നു തോന്നിക്കുമാറു അരുണകിരണങ്ങൾ ലതകൾക്കിടയിൽ കൂടി തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു!

ഇപ്രകാരമാണ് പ്രകൃതിയുടെ അനുഭാവ ചേഷ്ട! പ്രണയം ഒന്നാമതായങ്കുരിക്കുമ്പോഴോ വീണ്ടും സജീവമാകുമ്പോഴോ രണ്ടായാലും അതു് ഹൃദയത്തെ ഹർഷപ്രകാശം കൊണ്ടു് തുളുമ്പിക്കുന്നു. അങ്ങനെ നാലുഭാഗത്തുനിന്നും കവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന പ്രഭ ബാഹ്യലോകത്തെയും ശോഭാവഹമാക്കുന്നു! വനം ഇരുട്ടടഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നെങ്കിൽ കൂടി ഈ സമയത്തു സുഭദ്രയുടെയും സ്വാമിയുടെയും നയനങ്ങളിൽ പ്രകാശമാനമായിട്ടേ കാണുവാൻ തരമുള്ളു!

"അവിടുന്നു മാണിക്യത്തെ പരിചയമാകണം. നമ്മുടെ മാണിക്യത്തെ! അവളെ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നെനിക്കറിയാം! ഇപ്പോൾ മറെറാരു പ്രകാരത്തിലാണ് അവിടുന്നു കാണുക. അവൾ അപൂർവ്വസ്വഭാവിയാണ്". എനിക്കവളെ തികച്ചും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അവിടുന്നവളെ അതിയായിഷ്ടപ്പെടും! ഞാൻ സ്നേഹിക്കുന്നതുപോലെ". സുഭദ്ര സന്തോഷത്തോടെ പറഞ്ഞു.

"കുട്ടിക്കു എന്നെ അറിയുന്നതിൽ സന്തോഷമുണ്ടാകുമെന്നു സുഭദ്ര വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? ഞാൻ കുട്ടികളുമായി പരിചയപ്പെടുന്നതിൽ വൈമനസ്യമുള്ളവനാണ്. എന്നോടു ലോഗ്യത്തിലാവുന്നതിന്നവർ മടിച്ചിരുന്നു. മാണിക്യത്തെക്കൂടി എനിക്കു ഭയമുണ്ടായിരുന്നു! സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"അതുമോശമാണു"! അവൾ അവിടത്തെ അതിയായി സ്നേഹിക്കും. അവിടന്നു അവളെയും. അവളധികം ദൂരത്തല്ലാ. ഞാൻ വിളിക്കാം. മാണിക്യം! മാണിക്യം!"

"ഞാനവളെ കാണുന്നുണ്ടു. അരുവിയുടെ വക്കിലതാ നിൽക്കുന്നു! അവൾ എന്നെ സ്നേഹിക്കുമെന്നാണോ നീ പറയുന്നതു"? സ്വാമികൾ ചോദിച്ചു.

സുഭദ്ര പുഞ്ചിരിതൂകി. പിന്നെയും കുട്ടിയെ വിളിച്ചു. മാണിക്യം അരുവിയുടെ വക്കിൽ നടന്നു കളിക്കുകയായിരുന്നു. അവളുടെ വരവുകണ്ടു വനജീവികൾ വഴിമാറിക്കൊടുത്തില്ല. അവയ്ക്കവളെ ഭയമില്ലെന്നു തോന്നും! പല പക്ഷികളുടെയും പിറകെ ഓടിപിടിക്കുവാനവൾ ശ്രമിച്ചു. ഒരു വൃക്ഷശാഖയിലിരുന്നിരുന്ന അണ്ണാക്കൊട്ടാൻ അവളുടെ ശിരസ്സിൽ ഒരു പഴം ഇട്ടുകൊടുത്തു. നഗരത്തിലുള്ളതിലുമധികം സൌമ്യയായി ഇവിടെയായിരുന്നു അവളെ കാണപ്പെട്ടതു. പുഷ്പങ്ങൾ ഇതറിഞ്ഞിരുന്നതുപോലെ തോന്നും "നീ എന്നെ ചൂടിയാലും" എന്നു ശിരസ്സുചലിപ്പിക്കുന്നതുകാണുമ്പോൾ. അവൾ കുറെ പുഷ്പങ്ങൾ പറിച്ചു മാല കെട്ടി. വന ദേവതകളെപ്പോലെ കഴുത്തിലും ശിരസ്സിലുമെല്ലാം ആ മാലകളണിഞ്ഞു. ഈ സമയത്തായിരുന്നു മാതാവിന്റെ വിളികേട്ടതു. അവൾ സമാധാനമായി അമ്മയുടെ അരികത്തേക്കു നടന്നു. സാവധാനത്തിൽ!— കാരണം അവൾ സ്വാമികളെ കണ്ടിരുന്നു!—

"അവിടന്നവളെ അതിയായി സ്നേഹിക്കുവാൻ കാരണമാകും!" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു. അവൾ മാണിക്യത്തെ സൂക്ഷിച്ചു നോക്കി.

"അവൾ സുന്ദരിയല്ലെ? ആ പുഷ്പങ്ങൾ എത്ര പ്രകൃതിചാതുര്യത്തോടെ അവൾ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്നു! വൈഡൂര്യമോ, മുത്തോ, പവിഴമോ ആണു വനത്തിൽ നിന്നു പെറുക്കിയെടുത്തതെങ്കിൽ ക്രൂടിയും അവൾക്കിത്ര യോജിക്കുകയില്ല. അവൾ

അതിസമർത്ഥയാണ്! ആരുടെ ഛായയാണ് അവർക്കുള്ളതെന്നെനിക്കറിയും". സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"നിനക്കറിയുമോ? ഈ കുട്ടി നിന്റെ കൂടെ തുള്ളിച്ചാടി നടക്കുമ്പോൾ പലപ്പോഴും എനിക്കു ദുഃഖഹേതുകമായിട്ടുണ്ടെന്നു! അതെന്തു വിചാരം! അതു ഭയപ്പെടുന്നതെന്തിന്? എന്റെ ഛായ അവളിൽ പ്രത്യക്ഷമെങ്കിലും അവൾ സുഭദ്രയുടെ തനി സ്വരൂപമാണു!" സ്വാമികളരുളി.

"അല്ലാ! കുറച്ചുനേരം കൂടിനോക്കുന്നതായാൽ ആരുടെ കുട്ടിയാണെന്നു വെളിപ്പെടും! ആ വനപുഷ്പങ്ങൾ അവളുടെ സൌന്ദര്യത്തിനൊരു മാറ്റു കുറയ്ക്കുന്നില്ലെ? ഏതോ യക്ഷി അണിയിച്ചതാണെന്നു തോന്നും!" പ്രൌഢയായ മാതാവരുളി.

മാണിക്യം സാവധാനമായിട്ടുവരുന്നതു പുതിയൊരു വികാരത്തോടുകൂടിയാണു അവൾ നോക്കിയിരുന്നതു. അവരെ കെട്ടഴിച്ചുവിട്ടകെട്ടിനെ അവളിൽ അവർ വീക്ഷിച്ചു. ലോകത്തിനവരുടെ രഹസ്യമറിവാനുള്ള സജീവ ചിഹ്നംപോലെ കഴിഞ്ഞ ഏഴുകൊല്ലക്കാലത്തോളം മാണിക്യം വളർന്നിരുന്നു! ഏതു പ്രവാചകനും മഹേന്ദ്രജാലക്കാരനും ഈ രഹസ്യമറിവാൻ സജീവചിഹ്നം നോക്കിയാൽ സാധിക്കുമായിരുന്നു. അവരുടെ ഐകൃതയുടെ ഏകതത്വമായിരുന്നു മാണിക്യം! തരംതിരിപ്പാൻ കഴിയാത്ത ഇപ്രകാരമുള്ള ചിന്തകളാൽ മാണിക്യം മുന്നോട്ടുവരുമ്പോൾ ഒരു സന്ദേഹം അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ ജന്യമായി!

"അവൾ യാതൊന്നുമറിയരുതു്. യാതൊരു വികാരഭേദങ്ങളും, ആകാംക്ഷാ മുതലായവ യാതൊന്നും അവിടത്തെ പെരുമാറ്റത്തിൽ അവൾ കാണുവാനിടയാകരുതു്" സുഭദ്ര അപേക്ഷിച്ചു.

"നമ്മുടെ മാണിക്യത്തിനു ചില ദുർല്ലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ടു്. എന്താണു്, ഏതാണു, എന്നറിയാതിരിക്കുന്നതു അവൾക്കു തീരെ രസിക്കു

ന്നതല്ല. അവർ എന്നെ ദൃഢമായി സ്നേഹിക്കുന്നു. അവിടത്തെയും സ്നേഹിക്കാതിരിക്കുകയില്ല!"

"ഈ ക്രൂരിക്കാഴ്ചക്കു എതു ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടുന്നുണ്ടെന്നു നിനക്കറിയുകയില്ല! അതുപോലെ ആശിക്കുന്നുണ്ടെന്നും!" സ്വാമികം തുടർന്നു പറഞ്ഞു. "സത്യം പറയുകയാണെങ്കിൽ കൂട്ടികൾക്കു എന്നെ കണ്ടുകൂടാ! അവർ എന്റെ മടിയിൽ കയറുവാൻ മടിക്കും! സംസാരിക്കുവാൻ മടിക്കും! എന്റെ ആശ്ലേഷത്തിനു വശഗരാവുന്നതില്ല! അകലെ മാറിനില്ക്കും! എന്നെ അലക്ഷ്യമായിനോക്കും! പിഞ്ചുപൈതങ്ങൾപോലും ഞാൻ എടുക്കുമ്പോൾ കരഞ്ഞിരുന്നു! എങ്കിലും ജീവിതത്തിൽ രണ്ടു പ്രാവശ്യം മാണിക്യം എന്നോടു ഭയകാണിച്ചിട്ടുണ്ട്". ഒന്നാമതായെപ്പോഴാണെന്നു നിനക്കറിയാം! രണ്ടാമതായി!— അതും നിനക്കറിയാമല്ലോ?"

"അവിടുന്നവളെ പുകഴ്ത്തുകയാണു്! ഞാൻ അതോർക്കുന്നു. മാണിക്യവും ഓർമ്മിക്കുന്നുണ്ടാവും! പേടിക്കുവകാശമില്ല! അവളുദ്യം ലജ്ജകാണിച്ചേക്കാം! ഒടുവിൽ അതു സ്നേഹമായിപരിണമിക്കുകയും ചെയ്യും!" സുഭദ്ര മറുപടിപറഞ്ഞു.

മാണിക്യം അരുവിയുടെ വക്കിൽ നിന്നിരുന്നു. ആ സ്ഥലത്തു ജലം നിശ്ചലമായികെട്ടിനിന്നിരുന്നതുകൊണ്ടു മാണിക്യത്തെ വൃക്തമായി പ്രതിബിംബിച്ചു കണ്ടിരുന്നു. ഈ പ്രതിബിംബത്തെ തൊട്ടറിവാൻ സാധിക്കാത്ത അസ്ഥിരത്വം മാണിക്യത്തിലും പ്രതിഫലിച്ചു. മാണിക്യത്തിന്റെ നിൽപ്പിൽ എന്തോ ഒരു പ്രത്യേകത ഉണ്ടായിരുന്നു. തിരിച്ചറിവാൻ സാധിക്കാത്ത വിധത്തിൽ മാണിക്യത്തിനു് പരിചിതയായപോലെ സുഭദ്രക്കുതോന്നി. അവളുടെ സമ്പ്രദായം കണ്ടാൽ കൂട്ടികളിച്ചിരുന്ന സമയത്തിൽ മാതാവും താനും നിവസിച്ചിരുന്ന വനം കണ്ണിൽനിന്നും മറഞ്ഞുപോയതിനാൽ അതന്വേഷിച്ചു നടക്കുകയാണോ എന്നുതോന്നും!

ഈ വിചാരം ശരിയോ തെറ്റോ ആയിരിക്കാം. മാണിക്യവും മാതാവും അപരിചിതരെന്നപോലെയായതു മാണിക്യത്തിന്റെ കുറ്റമല്ല, സുഭദ്രയുടെതായിരുന്നു! അവൾ കളിക്കുന്ന സമയം കൊണ്ടു വേറൊരുവനും കൂടി അമ്മയുടെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്നു. മടങ്ങിവരുമ്പോൾ അവളുടെ സ്ഥാനം സുരക്ഷിതമായി കാണപ്പെട്ടില്ല. തനിക്കുള്ള സ്ഥാനം ആ ഹൃദയത്തിലെ വിടവെന്നു മാണിക്യം അറിയുകയായിരിക്കാം!

"എന്റെ മാണിക്യം! അടുത്തു വരൂ! എത്ര മെല്ലെയാണു നടക്കുന്നതു്. ഇവരെന്റെ ഒരു ചങ്ങാതിയാണു്. നിന്റെയും സ്നേഹിതനാകട്ടെ! നീ വേഗം ഓടിവരൂ!" മാതാവു ശാസിച്ചു.

മാണിക്യം നിന്ന നിൽപ്പിൽ നിന്നനങ്ങിയതേയില്ല. അവൾ വിരൽകൊണ്ടു മാതാവിന്റെ മാറ്റിടം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു

"നീ വല്ലാത്തൊരു കുട്ടിതന്നെ! എന്തുകൊണ്ടാണു നീ എന്റെ അടുത്തുവരാത്തതു!" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു. മാണിക്യം അപ്പോഴും സുഭദ്രയുടെ മാറിലേക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതേയുള്ളൂ.

"വേഗം വാ! നിന്നെ ഞാൻ ദ്വേഷ്യപ്പെട്ടും! ഓടിവാ! അല്ലാത്തപക്ഷം ഞാനങ്ങോട്ടുവരും" സുഭദ്ര ആജ്ഞാപിച്ചു.

ഇതുകൊണ്ടൊന്നും കൂട്ടാക്കാതെ മാണിക്യം ദ്വേഷ്യത്തോടെ പുലമ്പിത്തുടങ്ങി. അപ്പോഴും മാതാവിന്റെ നെഞ്ചിലേക്കവൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്നു.

"കുട്ടിക്കെന്താണു് പറയിയതെന്നു എനിക്കുമനസ്സിലായി" സുഭദ്ര തുടർന്നു പറഞ്ഞു. "ദിവസവും ധരിച്ചുകാണുന്നതിൽ നിന്നു ഒരണുവും അവൾ മാറുവാൻ സമ്മതിക്കയില്ലാ! ഞാൻ എല്ലായ്പോഴും ധരിച്ചിരുന്ന ഏതാ ഒന്നു മാണിക്യം കാണുന്നില്ലാ!"

"എന്നിൽ അണുപോലും സ്നേഹമുണ്ടെങ്കിൽ കുട്ടിയെസ്സമാധാനിപ്പിക്കുക" സ്വാമികളുപേക്ഷിച്ചു. മുഖം വിവർണ്ണമായി സുഭദ്രാമണികുഞ്ഞോടുപറഞ്ഞു" മാണിക്യം! നിന്റെ കാലിന്നടുത്തുനോക്കു! ആ കിടക്കുന്നതു ഇങ്ങോട്ടെടുത്തോളൂ!"

"അമ്മ വന്നെടുത്തോളൂ" മാണിക്യം മറുപടിപറഞ്ഞു.

"ഇങ്ങനെത്ത കുട്ടികളുണ്ടോ? അവൾ പറഞ്ഞതു ശരിയാണു്! കുറച്ചുകാലത്തേക്കുകൂടി ഇതിന്റെ വേദന ഞാൻ അനുഭവിക്കേണ്ടതാണു്! നാം ഇവിടം വിട്ടുന്നുവരെ! വനത്തിന്നു ഇതു രഹസ്യമായി വെപ്പാൻ തരാണിയില്ലാ! അതിനാൽ എന്നെന്നൊക്കുമായി കടൽത്തത്തിൽ ഇതാഴ്ത്തികളയണം". സുഭദ്രാ പറഞ്ഞു.

അവൾ ആചിഹ്നത്തെ വീണ്ടും എടുത്തു ധരിച്ചു. കടലിലാഴ്ത്തികളവാൻ പറഞ്ഞപോലെ അതെടുത്ത തൽക്ഷണംതന്നെ നിയതിയുടെ അഗാധമായ ചുഴിക്കുണ്ടിലാഴുന്നതുപോലെ സുഭദ്രക്കുതോന്നി. കുട്ടിയുടെനേരെ കൈനീട്ടിക്കൊണ്ടവൾ പറഞ്ഞു.

"ഇപ്പോൾ നിനക്കു അമ്മയെ തിരിച്ചറിവാൻ കഴിവില്ലേ? നീ എനിയെങ്കിലും അമ്മയുടെ അടുത്തേക്കുവരുമോ? ഇപ്പോൾ നിന്റെ അമ്മ ചിന്താതുരയായി! ഇപ്പോൾ പാപചിഹ്നം ധരിക്കുന്നുണ്ടു! എനിയെങ്കിലും നിനക്കു അമ്മയാണെന്നറിയുമോ?"

"ഇപ്പോൾ ഞാൻ വരാം! ഇപ്പോൾ എന്റെ അമ്മതന്നെ! ഞാൻ അമ്മയുടെ മാണിക്യവും!" എന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവൾ മാതാവിനെ സമീപിച്ചു കെട്ടിപ്പിടിച്ചു.

"എന്തിനാണു് സ്വാമികൾ അവിടെയിരിക്കുന്നതു്?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"നിന്നെ സ്വീകരിപ്പാൻ! നിന്നെ ആശ്ലേഷിപ്പാൻ! മാണിക്യം വരൂ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗ്രഹം മേടിക്കൂ!

അദ്ദേഹം നിന്നെയും നിന്റെ അമ്മയേയും സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ട്! നീ അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിക്കുമോ! അദ്ദേഹം നമ്മെ കാത്തിരിക്കുകയാണ്!"

"അദ്ദേഹം നമ്മെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടോ? അദ്ദേഹം നമ്മളോടൊപ്പം പട്ടണത്തിലേക്കു കൈകോർത്തുപിടിച്ചു വരുമോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"ഇപ്പോൾ വരില്ലാ! ഭാവിയിൽ അദ്ദേഹം കൈകോർത്തു പിടിച്ചു നമ്മോടുകൂടി നടക്കും! നമുക്കു സ്വന്തം ഒരു വീടും കുടിയുമുണ്ടാകും! നീ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മടിയിലിരിക്കും! അദ്ദേഹം നിന്നെ പരിപാലിക്കും! അതിയായി സ്നേഹിക്കും! നീയും അദ്ദേഹത്തെ സ്നേഹിക്കും! ഇല്ലേ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"അപ്പോഴെല്ലാപ്പോഴും അദ്ദേഹം കൈ നെഞ്ഞത്തു വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"അന്തമില്ലാത്തവളെ! ഇതെന്തൊരു ചോദ്യമാണ്? നീ ചെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗ്രഹം വാങ്ങു!" സുഭദ്ര ശാസിച്ചു.

അതിയായ് ലാളിച്ചുവളർത്തിയിരുന്നതുകൊണ്ടോ, തനിക്കുള്ള സ്ഥാനം നഷ്ടപ്പെടുമെന്നുള്ള ഭയം മൂലമോ, അതോ അദ്ദേഹത്തോടുള്ള അസൂയകൊണ്ടോ മാണിക്യം സ്വാമികളോടു യാതൊരു സന്തോഷവും പ്രകടിപ്പിച്ചില്ല. അവളെ മാതാവു ബലാൽക്കാരമായി സ്വാമികളുടെ സമീപത്തു നിർത്തി. സ്വാമികൾ മാണിക്യത്തെ മുഖദാവിൽ നോക്കി. ഉടനെ മാണിക്യം പിടിവഴുതി അരുവിയിൽ ചെന്നു നോക്കിശിരസ്സു വെള്ളമെടുത്തു കുടിച്ചു. അതിനുശേഷം അവരെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. സുഭദ്രയും സ്വാമികളും തീർത്ഥപ്പെട്ടത്തിയ കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ചടങ്ങുകൾ രൂപവൽകരിച്ചുകൊണ്ടു സംഭാഷണം തുടർന്നു. ഈ കൂടിക്കാഴ്ച ഇപ്രകാരം പരിണമിച്ചു.

Waisting time..

പതിനാറാമദ്ധ്യായം.

സ്വാമികളുടെ സംഭ്രമം.

രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ സുഭദ്രയുടെ മുന്നിലായി നടന്നുപോകുമ്പോൾ പിൻതിരിഞ്ഞു നോക്കിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. ഇത്രപെട്ടെന്നുള്ള വലിയ പരിണാമത്തെ വാസ്തവമെന്നപോലെ സ്വീകരിക്കാവുന്നതല്ല. സുഭദ്രേ അവിടെത്തന്നെ—ആവീണകിടക്കുന്ന മരത്തിന്നടുത്തുതന്നെ നിൽക്കുന്നുണ്ടോയിരുന്നു! മാണിക്യം ആകുമിയായ മൂന്നാമൻ പോയതിന്നു ശേഷം അമ്മയുടെ സമീപത്തു നിന്നിരുന്നു.' ഇതെല്ലാം സ്വാമികൾ സ്വപ്നം കാണുകയായിരുന്നോ? സ്വപ്നമാണ്ടെന്നു തെളിയിപ്പാൻ അവർ ശ്രമവൽകരിച്ചു നടത്തിപ്പൂകളെ സ്വാമികളോർമ്മിച്ചു. ലക്ഷദ്വീപുകളിലൊന്നിൽ പോയിത്താമസമുറപ്പിക്കുകയാണു നല്ലതെന്നു അവർ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്നു പരിചയമുള്ള ഒരു കപ്പിത്താനുമായി ലക്ഷദ്വീപിലേക്കു പോകേണ്ടതിന്നുള്ള സകല ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്യാമെന്നു സ്വാമികളേറ്റിരുന്നു. എന്നാണു കപ്പൽ പുറപ്പെടുന്നതെന്നു സ്വാമികളോടു ചോദിച്ചു സുഭദ്ര മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇന്നു തൊട്ടു നാലാം ദിവസമായിരുന്നു അതു്. ഇതെല്ലാം ഭാഗ്യമെന്നതന്നെ കരുതി.

ഭാഗ്യമെന്നു സ്വാമികൾ കരുതിയിരുന്നതെന്തുകൊണ്ടെന്നു വിശദമാക്കുവാൻ മടിക്കുന്നു. എങ്കിലും വായനക്കാരിൽ നിന്നു ഒന്നും മറച്ചുവെക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലാത്തതിനാൽ പറയാം. ഇന്നു തൊട്ടു മൂന്നാം ദിവസമായിരുന്നു സ്വാമികൾക്കു തിരഞ്ഞെടുപ്പു പരിപാടി സംബന്ധിച്ചു പ്രസംഗം ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നതു. ആ ദിവസം തന്റെ യോഗീശ്വരത്വമപേക്ഷിക്കുവാൻ ഏറ്റവും ശുഭമായ അവസരമാണല്ലോ!

"ഞാൻ മറചെയ്യു! അതുമല്ലാ അതു വേണ്ടതുപോലെ ചെയ്തു!" സ്വാമികൾ വിചാരിച്ചു, എന്തെങ്കിലും ജനങ്ങൾ പറ

യാതിരിക്കുകയില്ലെന്നോ! സ്വാമികളുടെ സ്വാത്മപരിശോധന അദ്ദേഹത്തെ കുഴപ്പിച്ചതു സങ്കടം തന്നെ! നമുക്കദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു ഇതിലും കഠിനമായ വാക്കുകൾ പറവാനുണ്ടായിരിക്കും! പക്ഷെ ഇതുപോലെ ദയനീയമായതാവുകയില്ല! ഒരു മനുഷ്യൻ ജനതയുടെ മുമ്പിൽ ഒരു പ്രകാരവും സ്വന്തം മുമ്പിൽ മറെറാരു പ്രകാരവും ആയിരിക്കുമ്പോൾ ശരിയായ വേഷമേതാണെന്നു തിരിച്ചറിവാൻ കുഴങ്ങി വശപ്പെട്ടും!

സുദ്രേയുമായുള്ള ക്രൂടിക്കാഴ്ചയുടെ ഫലമായുള്ള ആവേശത്തോടെ അദ്ദേഹം വേഗത്തിൽ നടകൊണ്ടു. പട്ടണത്തോടു സമീപിച്ചപ്പോൾ താൻ വളരെ കൊല്ലങ്ങൾക്കു ശേഷമാണു മടങ്ങിവരുന്നതെന്നു തോന്നിപ്പോയി! അദ്ദേഹം ഓർമ്മിച്ചിരുന്നതുപോലെത്തന്നെയായിരുന്ന പട്ടണം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതെങ്കിലും ഏതുവിധത്തിൽ മാറിയതായിതോന്നുന്നുണ്ടെന്നു മനസ്സിലായില്ല. സ്വാമികളുടെ തീപ്പും സുദ്രേയുടെ തീർപ്പും അവർ തമ്മിലുള്ള നിയതിബന്ധവും ഈ മാറ്റത്തിനു കാരണങ്ങളാകാം! പട്ടണം മുമ്പുള്ളതുപോലെത്തന്നെയായിരുന്നു. പക്ഷെ പണ്ടത്തെ സ്വാമികളല്ലാ വനത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയതു. പഴയ മനസ്സിനെ അദ്ദേഹം ആ വനത്തിലുപേക്ഷിച്ചിരുന്നു. ഗൃഹത്തിലെത്തുന്നതിനു മുമ്പിൽ ഈ സ്ഥിതിവെളിവാകപ്പെട്ടു.

അദ്ദേഹം വഴിക്കുവെച്ചു പരിചയമുള്ള ഒരു പ്രമാണിയെ കണ്ടുമുട്ടാനിടയായി. സ്വാമികളെ അദ്ദേഹം അഭിവാദ്യം ചെയ്തു കുശലം ചോദിച്ചു. സ്വാമികളാകട്ടെ ഒരക്ഷരം പോലും സംസാരിക്കാതെ തിരിഞ്ഞു നടന്നതെയുള്ളു. ഇതു ആ രാജ്യക്കാരോടു തോന്നിയ വെറുപ്പുകൊണ്ടായിരിക്കാം! നിരത്തുവക്കിൽ കളിച്ചു നടന്നിരുന്ന കുട്ടികളും അസഭ്യവാക്കുകളും പറഞ്ഞു അന്യോന്യം ശകാരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സ്വാമികളും അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർമ്മലമനസ്സു കളങ്കപ്പെട്ടതുപോലെ കുട്ടികൾക്കു തോന്നിയേക്കാം!

"ഏതൊരുശക്തിയാണു ഇപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതു? എനിക്കു ഭ്രാന്തുപിടിച്ചു പോയോ? അല്ലാത്തപക്ഷം വല്ല ചിശാചുക്കളും ബാധിച്ചുപോയോ? അതു ചണ്ടിത്തരം ചെയ്യിച്ചു എന്നെ അടിമയാക്കുകയാണോ? ''അദ്ദേഹം ആത്മഗതം ചെയ്തു. ആ സമയത്താണു മാന്ത്രികയായ ഭാഗ്യവീയമ്മയെ കണ്ടുമുട്ടുവാനിടവന്നതു.

"അപ്പോൾ സ്വാമികൾ വനം സന്ദർശിച്ചുവല്ലേ? എനിയത്തെ പ്രാവശ്യം എനിക്കു മുന്നറിവു തരണം. എന്നാലെനിക്കു ആ വനത്തിലുള്ള രക്ഷസ്സിനോടു സ്വാമികളെപ്പറ്റി പുകഴ്ത്തിപ്പറയുവാൻ അവസരം ലഭിക്കുമല്ലോ!"

"നീങ്ങൾ പറയുന്നതെന്തെന്നു് എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ലാ! വനത്തിൽ പോയതു യാതൊരു രക്ഷസ്സുമായി കൂടിക്കാഴ്ച നടത്തുവാനല്ലായിരുന്നു. എനിക്കു കാണുകയും വേണ്ട! അവരുടെ മുഖശ്രീയും വേണ്ടാ! ഞാൻ ഉലാത്തുവാൻ പോയതായിരുന്നു" സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

"ശരി! ശരി! ഉച്ചക്കു ഇപ്രകാരം തന്നെയാണു് പറയേണ്ടതു. നിങ്ങൾക്കു പരിചയമുള്ളപോലെ സംസാരിക്കുന്നുണ്ടു്. പക്ഷെ രാത്രികാലത്തു വനത്തിൽ വെച്ചു നമുക്കു മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ സംസാരിക്കാം. ''ഭാഗ്യവീയമ്മ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു അവിടെ നിന്നും കടന്നു കളഞ്ഞു.

''ആ ക്രൂനി പറഞ്ഞതുപോലെ എന്നെ ഞാൻ രക്ഷസ്സിനു വിറ്റുകളഞ്ഞോ?" സ്വാമികളാലോചിച്ചു.

നിർഭാഗ്യവാൻ! അദ്ദേഹം അതുപോലെ ഒരു കൈമാറ്റമാണു നടത്തിയതു! സുഖത്തെ സ്വപ്നം കണ്ടു ഭ്രമിച്ചു പാപമെന്നറിഞ്ഞിരുന്നതിനു കീഴടങ്ങി! ആ പാപത്തിന്റെ വിഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ അതിവേഗം വ്യാപിച്ചു. അതു സദ്ഗുണങ്ങളും നശിപ്പിച്ചു. എല്ലാ ദുർഗുണങ്ങളെയും തട്ടിയുണർത്തി! ഈ സമയത്തിനുള്ളിൽ അദ്ദേഹം ഗൃഹത്തെ പ്രാപിച്ചു. ചിന്താവശഗനായി അറക്കുള്ളിൽ വിശ്രമിക്കുമ്പോൾ വൈദ്യർ പ്രവേശിച്ചു.

"അവിടത്തെ ദേഹമെങ്ങനെ? സുഖമുണ്ടോ? മരുന്നു കൾ ശരീരസുഖ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനു ശക്തങ്ങളായില്ലെ?" വൈദ്യർ സംബോധനചെയ്തു.

"ശുദ്ധവായു എനിക്കു അത്യധികം ഗുണപ്രദമായിട്ടുണ്ടു! എനിമുതൽക്കു വൈദ്യരുടെ മരുന്നുകൾ കഴിക്കേണ്ട ആവശ്യകതയില്ലാ! അതു നല്ലതും സൌഹാർദ്ദത്തോടുകൂടിത്തരുന്നതാണെങ്കിലും ആവശ്യമില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു!" സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

ഈ സമയത്തെല്ലാം വൈദ്യർ രോഗിയെ പരിശോധിക്കും പോലെയായിരുന്ന രാമവൈദ്യർ പ്രവൃത്തിച്ചിരുന്നതു. ബഹിർഭാവമിപ്രകാരമെങ്കിലും സ്വാമികൾ സുഭദ്രയുമായി കൂടിക്കാഴ്ച നടത്തിയെന്നു വൈദ്യർക്കറിയാമെന്നു സ്വാമികൾക്കറിവാൻ സാധിച്ചു! ഒരെ സംഗതി ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രണ്ടു പേർ ആ സംഗതിയെ പറഞ്ഞു തിരിച്ചുപോകുന്നതു പല പ്പോഴും അനുഭവമായിരിക്കും! അതിനാൽ അവരിരുവരും അത്യുഗ്രമായാലോചിച്ചിരുന്ന കാര്യത്തെപ്പറ്റി വൈദ്യർപറയുമെന്നുള്ളസംശയംതന്നെ സ്വാമികൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല.

"ഇന്നുരാത്രി അവിടുന്നു മരുന്നുകഴിക്കുന്നില്ലെ? വരുവാൻപോകുന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പങ്കുകൊള്ളേണമെങ്കിൽ അവിടത്തെക്കു ദേഹസുഖമുണ്ടായിരിക്കണം. ജനങ്ങൾക്കു അവിടത്തെവക്കൽനിന്നു അത്യധികം പ്രത്യാശകളുണ്ടു. ഒരുപക്ഷെ ഒരു വർഷം തികയുന്നതിനു മുമ്പിൽ അവിടുന്നു അന്തർധാനം ചെയ്യുമെന്ന വിചാരത്താലായിരിക്കും!" വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

"ശരിയാണു! മറുലോകത്തേക്കു! ആ ലോകം ഇതിലും സുഖമായിരിക്കട്ടെ എന്നു മാത്രമേ എന്റെ പ്രാർത്ഥനയുള്ളു! ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ എനിയൊരു വർഷംകൂടി കഴിച്ചു കൂട്ടേണമെന്നു എനിക്കാഗ്രഹമില്ലാ. എന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ ദേഹസ്ഥിതി

നോക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ മരുന്നുകൾ ആവശ്യമില്ലെന്നാണ് തോന്നുന്നത്.” സ്വാമികൾ പറഞ്ഞു.

“എനിക്കിതു കേൾക്കുന്നതിൽ സന്തോഷമുണ്ട്! ഇത്രകാലം ഉപയോഗിച്ച എന്റെ മരുന്നുകൾ ഇപ്പോഴെങ്കിലും ഫലം കാണിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് ആശ്വാസകരംതന്നെ! മാങ്കാപുരവാസികളുടെ കൃതജ്ഞതക്കു പാത്രമായതിൽ സന്തോഷമുണ്ട്.” വൈദ്യർ പറഞ്ഞു.

“ഞാൻ ഹൃദയംഗമമായി വൈദ്യരുടെ വൈശിഷ്ട്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചുകൊള്ളുന്നു. എനിക്കു പ്രാർത്ഥനയാലല്ലാതെ വേറെയാതൊന്നുകൊണ്ടും പ്രതിഫലദാനത്തിനു സാദ്ധ്യമില്ലാ!” സ്വാമികൾ ഗൌരവസ്ഥിതത്തോടെ പറഞ്ഞു.

“പരിശുദ്ധമനസ്സുകളായ മഹായോഗികളുടെ പ്രാർത്ഥനവളരെ വിലപിടിച്ച പ്രതിഫലമാകുന്നു. സപ്തർഷിക്കുള്ള വഴിച്ചിലവിലേക്കു അവ അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്!” വൈദ്യർ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു അവിടെനിന്നു പോയി.

വൈദ്യർ പോയതിനുശേഷം സ്വാമികൾ ഭൃത്യനെ വിളിച്ചു ഭക്ഷണം കൊണ്ടുവരുവാനാജ്ഞാപിച്ചു. കൊണ്ടുവന്നശേഷം അത്യാർത്തിയോടെ ഭക്ഷണം കഴിച്ചു! എഴുതിവെച്ചിരുന്ന പ്രസംഗത്തെ തീയ്യിലിട്ടു കരിച്ചു! മറ്റൊന്നെഴുതുവാനാരംഭിച്ചു! അതിജാഗ്രതയോടെ അതെല്ലാം ആവേശംകൊണ്ടെന്നപോലെ എഴുതിത്തുടങ്ങി. ദൈവം മലിനഹൃദയത്തിൽക്കൂടി ശുഭതത്വങ്ങളെ വെളിവാക്കുന്നതിൽ അതിശയിച്ചു! അതു ചുഴിഞ്ഞുനോക്കാതെ അതിവേഗതയോടും അത്യാമോദത്തോടും എഴുത്തു തീർക്കുന്നതിനു ശ്രമിച്ചു.

അങ്ങനെ ആ രാത്രിയും കഴിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ഗരുഡന്റെ കഴുത്തിലിരുന്നു സഞ്ചരിക്കുന്നതുപോലെ അരുണകിരണങ്ങളുടെ സുവർണ്ണപ്രകാശത്തോടുകൂടുന്നതുവരെ നിശയിൽ സഞ്ചരിച്ചു. തത്സമയം പാണിയിൽ നാരാചവും മുന്നിൽ എഴുതിനിറച്ച താളീപത്രങ്ങളും മാത്രം കാണാമായിരുന്നു.

പതിനേഴാമദ്ധ്യായം

ഘോഷയാത്രാ.

പുതിയ കൊത്തുവാളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നദിനം ഒരു വിശേഷ മുടക്കുദിവസമായി പരിണമിച്ചു. അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗം കൈയേല്ക്കുന്നതു കാണുവാൻവേണ്ടി സുഭദ്രയും, മാണിക്യവും സമ്മേളനമൈതാനത്തിൽ വന്നുനിന്നിരുന്നു. ആ മൈതാനത്തിൽ മാങ്കാപുരത്തെ സർവ്വജനങ്ങളും തിങ്ങിവിങ്ങിനിലകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ ദിവസത്തിലും അവർ ധരിച്ചിരുന്നതു മങ്ങിയനിറമായ പരുപരുത്ത വസ്ത്രങ്ങൾതന്നെയായിരുന്നു. അതിന്റെ നിറംകൊണ്ടോ വേറെ എന്തുകൊണ്ടോ ജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേകശ്രദ്ധാകർഷിച്ചിരുന്നില്ല. അവളുടെ കമനീയാനനത്തിൽ വളരെക്കാലമായി സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്ന നിലാമനസ്കതതന്നെ അന്നും കളിയാടിയിരുന്നു. അതൊരാവരണംപോലേയോ, മൈത്രിയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം നിവ്വികാരത്വത്തെപോലെയോ കാണപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഈ ദിവസം എന്തോ അപ്രതീക്ഷിതമായ സംഭവത്തിനു വകയുണ്ടെന്നു തോന്നുമായിരുന്നു. അസാധാരണ മുൻകാഴ്ചയുള്ളവർക്കു ഒരു സമയം ജനതയുടെ നിൽപ്പിൽനിന്നു ഇതെല്ലാം ഊഹിക്കാമായിരിക്കും! അപ്രകാരത്തിലുള്ളവനു ഏഴുകൊല്ലക്കാലം ജനതാവീക്ഷണത്തിൽനിന്നും അനുഭവിച്ച ദുരവസ്ഥയെ സമനസ്സാലെ ഇന്നും അവരുടെ ദൃഷ്ടിപാതത്തിനുതന്നെ ലക്ഷ്യമാക്കിയതു അതിനൊരു വിജയമായി മാറുന്നതിനായിരിക്കുമോ എന്നുള്ള സന്ദേഹത്തിനവകാശമുണ്ടു്! "പാപിയെയും പാപചിന്തനത്തെയും അവസാനമായി കണ്ടുകൊള്ളുക. എന്നിക്കാണ്മാൻ സാധ്യമല്ലാ." എന്നായിരിക്കുമോ ജീവപര്യന്തം ജനങ്ങളുടെ അടിമയായ അവളുടെ അഭിമതം? മാണിക്യം അത്യധികം സുന്ദരിയായി കാണപ്പെട്ടു. അവളെ കണ്ടാൽ ഈ

ചോറിൽ നിന്നാണ് അവളുടെ ഉത്ഭവമെന്നു ആരും സംശയിക്കുകയില്ല. അവൾ അമ്മയുടെ കൂടെ അക്ഷമയായി നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

"അമ്മേ, ഇതെല്ലാം എന്തിനാണ്? ഇത്രയധികം പേർ ഇവിടെ കൂടിയിട്ടുണ്ടല്ലോ? അവക്കു വേറെ പ്രവൃത്തിയൊന്നുമില്ലെ? അതാ! വണ്ടിക്കാരനും അവിടെയുണ്ടല്ലോ! അവൻ കുളിച്ചു നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. അതാ! നമ്മുടെ നേക്കു കാര്യാഗൃഹരക്ഷകൻ നോക്കുന്നു! നമ്മെ അവനെങ്ങനെ അറിയും?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"നിന്നെ ചെറുപ്രായത്തിൽ അയാൾക്കു പരിചയമാണ്" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"അതുകൊണ്ട് എന്നെനോക്കി ചിരിക്കേണമെന്നുണ്ടോ? കവുത്തുതടിച്ച കോങ്കണ്ണൻ! കിഴവശുവം! അമ്മയെ നോക്കുന്നതുകൊണ്ടു തരക്കേടില്ലായിരിക്കാം! എന്തിനാണിവരെല്ലാം ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്നതു? എന്താണു ഇവിടെ നടക്കാൻ പോകുന്നതു?"

"കൊത്തുവാളും മറവ അനുചരന്മാരും ഷോഷയാത്രയായി വരുന്നതു കാണുന്നതിനാണ് അവർ നില്ക്കുന്നതു്. വലിയവരും നല്ലവരും കൊട്ടും ഘോഷവും എല്ലാം വരുന്നതു കാണുവാനാണ്. പട്ടാളക്കാരും യോഗീശ്വരന്മാരും കൂടെയുണ്ടായിരിക്കും." സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"സ്വാമികളും കൂടെയുണ്ടായിരിക്കുമോ? അദ്ദേഹം എന്റെ നേക്കു കൈനീട്ടുമോ മുമ്പു ചെയ്തപോലെ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"അദ്ദേഹവും കൂടെയുണ്ടായിരിക്കും. പക്ഷെ അന്നു ചെയ്തപോലെ അദ്ദേഹം ഇന്നു നിന്നോടു സംസാരിക്കുകയില്ല. നീയും അദ്ദേഹത്തോടു സംസാരിക്കരുതു്." സുഭദ്ര പറഞ്ഞുകൊടുത്തു.

"വല്ലാത്ത പ്രകൃതിക്കാരൻ! രാത്രിയിൽ നമ്മുടെ കൈ പിടിച്ചു ആ മണ്ഡപത്തിൽ നില്ക്കാം. വനത്തിൽവെച്ചുമാത്രം ആരും കാണാത്തപ്പോൾ അമ്മയോട് സംസാരിക്കാം! അവിടെ വെച്ചുമാത്രം എന്നെ ഉമ്മവെക്കാം! അതു വെള്ളംകൊണ്ടു കഴികിയിട്ടും എനിയും പോയിട്ടില്ലാ! ഇവിടെ സൂര്യപ്രകാശത്തിൽ എല്ലാവരുടേയും മുമ്പിൽവെച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്നു നമ്മെ അറിയുകപോലുമില്ല. അതുമല്ലാ നമുക്കദ്ദേഹത്തെ അറിഞ്ഞുകൂടതാനും! അദ്ദേഹം എപ്പോഴും കൈ ഹൃദയത്തിന്നുമേൽതന്നെ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു! അതിയായ വ്യസനമുള്ളവൻ!" മാണിക്യം പുലമ്പി.

"മിണ്ടാതിരിക്കു! ഇതൊന്നും നിണക്കു അറിയാറായിട്ടില്ല! സ്വാമികളെപ്പറ്റി ഇപ്പോളൊന്നും പറയരുതു്. നാലുപുറവും നോക്കു. അവർ എത്ര സന്തോഷത്തോടുകൂടിയാണു് നില്ക്കുന്നതു്. കുട്ടികൾപോലും പള്ളിക്കൂടത്തിൽ പോയിട്ടില്ല. പ്രവൃത്തിക്കാർ പ്രവൃത്തിശാലയിൽ പോയിട്ടില്ലാ. അവർ അത്യാമോദഭരിതരായിരിക്കുന്നു" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

സുഭദ്ര പറഞ്ഞതുപോലെ ജനങ്ങൾ അത്യാഹ്ലാദഭരിതരായിരുന്നു! നാം മാങ്കാപുരത്തെനിവാസികളെ തെറ്റിദ്ധരിക്കരുതു്! അവർ അന്യദേശങ്ങളിൽനിന്നു വന്നു വളരെക്കാലമായി ഈ പ്രദേശത്തിൽ കുടിയേറിപ്പാർത്തുവരുന്നവരായിരുന്നു. അവർ ഇവിടെവെച്ചു ധനം സമ്പാദിച്ചു. വലിയ പദവിയെ അലങ്കരിച്ചു! പൊതുജനാഘോഷങ്ങളിൽ വളരെ സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതു അവരുടെ സ്വഭാവമായിരുന്നു. അവർ അത്യുധികം ഉത്സാഹശീലരായിരുന്നതിനാൽ സമയത്തെ നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതിൽ അനിഷ്ടമനസ്കരായിരുന്നു. ന്യായാധിപന്മാരും, സേനാധിപന്മാരും നർത്തകികളും, ചിത്രകാരന്മാരും, ആഢ്യന്മാരും, ഇളിഭ്യന്മാരും, യോഗിമാരും, ചെറുപ്പക്കാരും മറ്റു പലതരം പ്രവൃത്തിക്കാരും അവരുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. നിയമപാലനമെന്നതു അവരുടെ ആത്മാവായിരുന്നു.

ക്രയവിക്രയത്തിന്നു വിദഗ്ദ്ധന്മാരായിരുന്ന നാവികന്മാരെ കാണാമായിരുന്നു. സമുദ്രവീചികൾ മനുഷ്യന്നു വശഗമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും സധൈര്യം ഇവർ കടൽമാർഗ്ഗം കച്ചവടപുഷ്ടി വരുത്തിയിരുന്നു. ചുങ്കം കൊടുക്കാതെ നാട്ടിലേക്കു ചരക്കു കടത്തിവിടുന്നതിൽ ഇവർക്കു അസാധാരണനൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ളവരും ആ ആഘോഷത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നു. രാമവൈദ്യർ ഒരു കപ്പിത്താനുമായി സംസാരത്തിലേർപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ആ മൈതാനത്തിൽ നിന്നിരുന്നു. കുറച്ചുനേരം സംസാരിച്ചശേഷം വൈദ്യർ അപ്രത്യക്ഷനായി. നാവികത്തലവൻ സുഭദ്രയെ സമീപിച്ചു.

"സ്വാമികളപേക്ഷിച്ചപ്രകാരം ദ്വീപിലേക്കു പോകുന്നതിന്നുവേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഒരു യാത്രക്കാരൻ കൂടി ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു നല്ല വൈദ്യനാണ്. കപ്പലിൽ സ്ഥലമുണ്ടാക്കേണ്ടതു എന്റെ ഭാരമാണ്." അയാൾ പറഞ്ഞു.

"നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതെന്താണ്? ഏതാണ് ഈ യാത്രക്കാരൻ?" സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

"നിങ്ങൾക്കറിയുകയില്ലെ രാമവൈദ്യരെ? നിങ്ങളുടെ കൂടെ ദ്വീപിലേക്കു അദ്ദേഹവും വരുന്നുണ്ടെന്നുപറഞ്ഞു. രോഗിയായ സ്വാമികളുടെ വൈദ്യനാണുപോലും." കപ്പിത്താൻ പറഞ്ഞു അവിടെനിന്നുംപോയി.

"ഇവർക്കന്യോന്യം മനസ്ഥിതി നല്ലവണ്ണമറിയാം! വളരെക്കാലം ഒരുമിച്ചാണല്ലോ ഇവർ ജീവിച്ചു വന്നതു!" സുഭദ്ര ആത്മഗതം ചെയ്തു. ആ സമയത്തു രാമവൈദ്യർ മൈതാനത്തിന്റെ മറ്റൊരുവശത്തു മന്ദസ്മേരവദനനായിക്കൊണ്ടുതന്നെ നോക്കുന്നതു സുഭദ്ര കണ്ടു. ഈ പുഞ്ചിരിയുടെ രഹസ്യാർത്ഥം അതിഭയങ്കരമായതായിരുന്നു.

നവീനാവസ്ഥയിൽ എന്തുചെയ്യണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ സമയം കിട്ടുന്നതിനു മുമ്പിൽ ഘോഷയാത്ര മൈതാനത്തിന്റെ ഒരറ്റത്തെത്തിക്കഴിഞ്ഞു. മൈതാനത്തിന്റെ നടുക്കുള്ള മണ്ഡപത്തിലേക്കുള്ള വരവായിരുന്നു അതു്. ന്യായാധിപന്മാരും സേനാപതികളും സൈന്യസമേതം വാദ്യഘോഷത്തോടുകൂടിയുള്ള ആ വരവു് അത്യധികം ആനന്ദപ്രദമായ കാഴ്ചയായിരുന്നു. രാമചന്ദ്രസ്വാമികളും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. മുമ്പിൽ സൈന്യവും വാദ്യസമേതം നടന്നിരുന്നു. തൊട്ടുപിന്നിലായി രാജകീയപദവിയിലുള്ള പ്രഭുക്കന്മാരും അവരുടെ പരിവാരങ്ങളും അവരെത്തുടർന്നു യോഗീശ്വരന്മാരും സാധാരണ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും നടന്നിരുന്നു. സ്വാമികളം നടക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ഈ വാദ്യങ്ങളും ആർപ്പുവിളികളും കേട്ടിരുന്നില്ലെന്നു തോന്നും!

സുഭദ്ര സ്വാമികളെ നിന്നിമേഷയായ് നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു. അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഈ ഭൂമിയിൽ തനിക്കു അനുഭവസിദ്ധമല്ലാത്ത ഒരു വികാരം ഉദിച്ചുയർന്നു. അവരുടെ നയനങ്ങളും ഒരറ്റപ്രാവശ്യമെങ്കിലും സംഘട്ടനത്തിന്നിടയാക്കണം! വനസീമിയിൽവെച്ചുനടന്ന സംഗതികളെ അവളോർത്തു. അവർക്കന്യോന്യം അപ്പോൾ പൂർണ്ണമായറിവാനിടയായിട്ടില്ലെ? അല്ലേഹം തന്നെയോ ഈ പോകുന്നതും? ഇപ്പോൾ അവൾക്കു സ്വാമികളെ കേവലം തിരിച്ചറിവാൻ പ്രയാസമായി തോന്നി! വികാരമാറ്റം പ്രഭാവം! അവൾ ധരിച്ചപ്രകാരം സ്വാമികളുമായുള്ള ബന്ധം—ഭാവിയിൽ അനുഭവിക്കാവുന്ന ബന്ധം ഇതെല്ലാം സ്വപ്നമാണെന്നും അവൾക്കുതോന്നി. നിയതിയുടെ കാലടിശബ്ദം കണ്ണുകളിൽ പതിഞ്ഞ ഈ സമയത്തു അവൾ തപ്പിത്തടഞ്ഞു തിരഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ സ്വാമികൾ ഒളിച്ചു നടക്കുന്നതായിരുന്നാൽ അവൾ ഒരിക്കലും മാപ്പുകൊടുക്കുകയില്ലാ! അത്രയെങ്കിലും സ്ത്രീത്വം അവളിൽ ശേഷിച്ചിരുന്നു!

മാണിക്യം ഘോഷയാത്ര ശ്രദ്ധിച്ചുകാണുകയായിരുന്നു. അവർ സ്വാമികളെ കാണുവാനിടവരുകയാൽ ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു.

"എന്നെ അരുവിയുടെ തീരത്തുവെച്ചുമ്മവെച്ച സ്വാമി കർത്തന്നെയാണോ അത്?"

"നമുക്കു കാട്ടിൽവെച്ചു സംഭവിച്ചതെന്തെന്നു പറവാനുള്ള സ്ഥലമല്ലാ ഇതു്. നീ മിണ്ടാതിരിക്കു! സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"അയാളാണെന്നു എനിക്കു തീച്ചപ്പെട്ടന്നില്ലാ. അങ്ങനെയല്ലെങ്കിൽ ഇവരുടെ മുമ്പിൽ വെച്ചു എന്നെ ഉമ്മവെക്കുവാൻ പറയുമായിരുന്നു. അയാളം ഇതു കേട്ടാൽ കോപിക്കുമോ?" മാണിക്യം ചോദിച്ചു.

"അദ്ദേഹമെന്തിന്നു കോപിക്കുന്നു? ഇതല്ലാ അതിന്നുള്ള സമയമെന്നു മാത്രം പറയുമായിരിക്കും. ഏതായാലും നീ അദ്ദേഹത്തോടു സംസാരിക്കാഞ്ഞതു നന്നായി. സുഭദ്രപറഞ്ഞു.

ജനക്കൂട്ടത്തിൽ ഭാഗ്യവിയമ്മയും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഭാഗ്യവിയമ്മ സുഭദ്രയെ സമീപിച്ചു.

"രാമചന്ദ്രസ്വാമികളെ വർണ്ണിക്കുവാനാർക്കാണു് ചാതുര്യമുള്ളതു? ജനങ്ങളം പ്രവാചകനെന്നു കരുതുന്നു! അതുപ്രകാരമാണു് കാണുന്നതെന്നും പറയുവാനെ നിവ്വാഹമുള്ളൂ! കുറച്ചു മുമ്പു തത്വജ്ഞാനവും ചവച്ചു കൊണ്ടു കാട്ടിലേക്കു കാറുകൊള്ളുവാനാണു പോകുന്നതെന്നു ആർക്കു തോന്നും? അതെ മനുഷ്യനാണു ഇതെന്നാർക്കുവാൻ നിവ്വാഹമില്ല. പലക്രൂട്ടരും വഴിപിഴച്ചു കാട്ടുകയറിയതു ഞാനറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ലോകപരിചയമുണ്ടെങ്കിൽ അതെല്ലാം നിഷ്പ്രയാസമായറിവാൻ സാധിക്കും. പക്ഷെ ഈ യോഗിവര്യൻ?..... നിണക്കറിയുമോ?..... നിന്നെ കാട്ടിൽവെച്ചു കണ്ടുമുട്ടിയവൻ തന്നെയാണോ. എന്നു ഭാഗ്യവിഅമ്മ ചോദിച്ചു.

"നിങ്ങൾ പറയുന്നതെന്തെന്നു എനിക്കറിയുകയില്ല. സ്വാമികളെപ്പോലെയുള്ള യോഗീശ്വരന്മാരെ പഴിക്കുവാൻ എന്നെപ്പോലെയുള്ളവർക്കു സാദ്ധ്യമല്ല." സുഭദ്രപറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നെഞ്ചിലെന്താണു് സ്വാമികൾ കൈകൊണ്ടു മറച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതു്?" ഓർഗ്വിയമ്മ ചോദിച്ചു.

"അതെന്താണു്? നിങ്ങൾക്കറിയുമോ?" നിങ്ങൾക്കറിയുമോ?" മാണിക്യം ഉൽക്കണ്ഠയോടെ ചോദിച്ചു.

"എന്റെ കൂടെ ഒരു രാത്രി നിന്റെ പിതാവിനെക്കാണ്മാൻ വരുന്നതായാൽ പറഞ്ഞുതരാം." ഓർഗ്വിയമ്മ അവിടെനിന്നു ഗമിച്ചു.

ഈ സമയം സഭകൂടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. രാമചന്ദ്രസ്വാമികൾ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചു. വികാരഭരിതയായി സുഭദ്ര അതു ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം വീണാനാദം പോലെ മൃദുലവും ഉച്ചസ്ഥായിയിലുള്ളതുമായിരുന്നു. വാക്ചാതുര്യം അതിശയനീയമായിരുന്നു. അവൾ ആ പ്രസംഗത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്നു.

മാണിക്യം മൈതാനത്തിൽ അങ്ങുമിങ്ങും ഒരു പ്രാവിനെപ്പോലെ തത്തിക്കളിച്ചു നടന്നു. അപ്പോളാണു് മുൻവിവരിച്ച കുപ്പിത്താനുമായി കണ്ടു മുട്ടാനിടയായതു്.

"ഒരു വിവരം നിനക്കമ്മയോടു പറയാമോ?" അയാൾ ചോദിച്ചു.

"എനിക്കതു രസിച്ചെങ്കിൽ ഞാൻ പറയും" മാണിക്യം പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ പറയൂ! ആ വൃദ്ധനായ രാമവൈദ്യർ രോഗിയായ ചെങ്ങാതിയെ കൊണ്ടു വരാമെന്നേറ്റിട്ടുണ്ടെന്നു പറയൂ! അതിനാൽ അമ്മ വിഷമിക്കേണ്ടതില്ലെന്നും പറഞ്ഞേക്കൂ! നിന്റെ പിതാവാരാണു്?" കുപ്പിത്താൻ ചോദിച്ചു.

"എന്റെ അച്ഛൻ ദൈവമാണെന്നാണ് അമ്മ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. നിങ്ങൾ എന്നെ ചീത്തപറഞ്ഞാൽ ഞാൻ ഭാഗ്യവിയമ്മയോടു പറയും. ഭാഗ്യവിയമ്മ മന്ത്രവാദം കൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ കപ്പൽ വെള്ളത്തിലാഴ്ത്തിക്കളയും" എന്നു പറഞ്ഞു മാണിക്യം അവിടെ നിന്നു തിരിച്ചു മാതാവിന്റെ അടുക്കൽ വന്നെത്തി. സുഭദ്രേ മാണിക്യത്തിൽനിന്നും സംഗതികൾ ഗ്രഹിച്ചു വിഷമചിത്തയായ് നില കൊള്ളുമ്പോൾ സ്വാമികൾ വാശ്യാടി കൊണ്ടു തത്വജ്ഞാന പ്രസംഗത്താൽ ജനതയുടെ ഹൃദയം വശീകരിച്ചു ആമണ്ഡപത്തിൽ നിലകൊള്ളുകയായിരുന്നു.

പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം.

വിധിവിളംബരം.

അടിക്കടി ഉയരുന്ന തിരമാലകൾ കരയിൽ തല്ലിയടിച്ചു കയറുന്നതുപോലെ സ്വാമികളുടെ സ്വരം ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ തിരതല്ലി മന്ദം ഒരു നിമിഷത്തേക്കു നിലച്ചുനിന്നു! പ്രവാചകൻ പറയുന്നതു നിശ്ശബ്ദമായി കേൾക്കുന്നതുപോലെ ജനങ്ങൾ ശ്രദ്ധയോടെ പ്രസംഗം കേട്ടു രോമാഞ്ചകഞ്ചുകിതരായി! പരിഭ്രമത്തോടും സങ്കോചത്തോടും മറെറാരുത്തന്റെ മനസ്സിൽ കടന്നു നിശ്ശബ്ദരായി പരിശോധിച്ചു മടങ്ങിവരുമ്പോളുണ്ടായ മമ്മരശബ്ദത്തെപ്പോലെ ജനതയുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും ഒരു ശബ്ദം അവിടെ ആവിർഭവിച്ചു. കവാത്തു പ്രദർശനവും വാദ്യഘോഷത്തോടെ നടത്തപ്പെട്ടു.

ഇതു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സ്വാമികൾ ജനക്കൂട്ടത്തിൽ തിരക്കി നടക്കുന്നതായിട്ടു നമുക്കു കാണാമായിരുന്നു! ജനതയുടെ ദൃഷ്ടികൾ അദ്ദേഹത്തെ ശ്രദ്ധിച്ചു നോക്കി. സ്വാമികൾ സാവധാനം നടന്നു സുഭദ്രയുടെ സമീപമെത്തി. പാപചിഹ്നധാരി

യായ സുഭദ്രാമണിക്യത്തെ കൈപിടിച്ചു നിൽക്കുന്നുണ്ടു! അടുത്തായി രാമചന്ദ്രസ്വാമികളും നിൽക്കുന്നു! ജനങ്ങളും കഠോരഹൃദയരായി സുഭദ്രയെ വീക്ഷിക്കുന്നതു ഇന്നാദ്യമോ? സ്വാമികൾ മന്ദം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

എന്റെ സുഭദ്രേ! എന്റെ മാണിക്യം! നമുക്കു അവിടെപ്പോയി നില്ക്കാം."

ഇതു വീക്ഷിച്ചിരുന്ന രാമവൈദ്യർ ജനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നു മുന്നോട്ടുവരുവാൻ തിക്കിത്തിരക്കിനടന്നു. അയാൾ സ്വാമികളെ സമീപിച്ചു തടഞ്ഞുനിത്തി.

'ഭ്രാന്തുപിടിച്ചുപോയോ? നിങ്ങളെന്താണു പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നറിയാമോ? ഈ സ്ത്രീയേയും കൂട്ടിയേയും തൊട്ടു പോകരുതു"? നിങ്ങളുടെ കീർത്തി നിർദ്ദോഷം നശിപ്പിക്കരുതു? ഞാൻ നിങ്ങളെ വിലക്കും! നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്കു ഹാനിയുണ്ടാക്കുകയോ? വൈദ്യർ ചോദിച്ചു.

"നിങ്ങളല്പം താമസിച്ചുപോയി! അന്നുള്ളപോലെ ഇന്നു നിങ്ങൾക്കു ശക്തിയില്ല! ദൈവസഹായംകൊണ്ടു നിങ്ങളിൽനിന്നും ഞാൻ ഇപ്പോൾ രക്ഷപ്പെട്ടു!" സ്വാമികൾ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു സുഭദ്രയുടെ പാണികൾ ഗ്രഹിച്ചു.

"സുഭദ്രേ ഈ അവസാനസമയത്തെങ്കിലും ഏഴകൊല്ലക്കാലംമുമ്പു ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നതു എന്റെ പാപശരീരത്തിക്കു വേണ്ടി നിവർത്തിക്കുന്നതിനു നിന്റെ ശക്തി എന്റെതിനോടു കൂട്ടിച്ചേർക്കുക!—നിന്റെ ശക്തി!..... അതുതന്നെ സഹായിക്കുന്നതു ദൈവമതംപോലെയായിരിക്കട്ടെ! ഈ പട്ടകീഴവൻ അതു വിലക്കുന്നു! വരൂ! സുഭദ്രേ! വരൂ! നമുക്കു ആ മണ്ഡപത്തിൽ കയറാം!"

ജനങ്ങൾ അമ്പരന്നു നിലകൊണ്ടു. ഇതു കണ്ടും കേട്ടും നാലുപുറവും നിന്നിരുന്ന പ്രേക്ഷകന്മാർക്കു യാതൊന്നും മനസ്സി

ലാകാതെ അവർ അന്ധാളിച്ചു നിന്നതേയുള്ളൂ. സുഭദ്രാസമേതനായ് മാണിക്യത്തോടുകൂടി മണ്ഡപത്തിലേറിയ സ്വാമികളെ അവർ പരിഭ്രാന്തചിത്തരായി വീക്ഷിച്ചുനിന്നു.

വൈദ്യരട്ടഹസിച്ചു പറഞ്ഞു "ഉലകത്തിലെവിടെയിരുന്നാലും ഏതു പദവിയിലിരുന്നാലും, എന്റെ പ്രതികാരത്തിന്നു പാത്രമാകാതിരിക്കുകയില്ലായിരുന്നു! ഈ മണ്ഡപത്തിൽ മാത്രമാണു അതിന്നു കഴിവില്ലാത്തതും അസാദ്ധ്യമായതും."

എന്നെ ഇങ്ങോട്ടു നയിച്ച ദൈവത്തെ ഞാൻ സ്തുതിക്കുന്നു." സ്വാമികളുടെ ശരീരം വിറകുന്നുണ്ടായിരുന്നു." നാം വനത്തിൽ വെച്ചുതീച്ചപ്പെട്ടതിയതിലും നല്ലതു ഇതുതന്നെയല്ലെ?" സുഭദ്രയോടു ചോദിച്ചു.

"എനിക്കറിയുകില്ലാ! ശരിയാണു"! നല്ലതായിരിക്കാം!" സുഭദ്ര പറഞ്ഞു.

"നിനക്കും മാണിക്യത്തിന്നും ദൈവം വിധിച്ചപോലെ വരട്ടെ! ഞാൻ ചെയ്ത പാപത്തെ കൈയ്യേൽക്കുന്നതിന്നുള്ള സമയം അതിക്രമിച്ചു." സ്വാമികളിപ്രകാരം പറഞ്ഞു മണ്ഡപത്തിന്നു നാലുപുറവും ഒന്നു കണ്ണോടിച്ചു. ജനങ്ങൾ ഉൽക്കണ്ഠിതരായി സ്തബ്ധചിത്തരായ് നിലകൊണ്ടിരുന്നു.

"മാങ്കാപുരനിവാസികളെ! മഹാജനങ്ങളെ! മാന്യസുഹൃത്തുക്കളെ! അത്യുച്ചമായ ശബ്ദത്തിൽ പ്രസംഗിച്ചു." അതെ! നിങ്ങൾ സ്നേഹിച്ചുവന്ന, നിങ്ങൾ പൂജിച്ചുവന്ന, ആ മനുഷ്യനെ!—എന്നെ!—ഇതാ ലോകത്തിലെ ഏകമഹാപാപിയെ കണ്ടുകൊള്ളണം! ഏഴുകൊല്ലംമുമ്പു ഈ സ്ത്രീയോടൊപ്പം ഇവിടെ നില്ക്കേണ്ടവനായിരുന്ന ഈ ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഈ മണ്ഡപത്തിൽ നില്ക്കുന്നതും ഇവളുടെ സഹായത്താൽ മാത്രമാണ്. ഇവൾ,'—സുഭദ്ര! ധരിച്ചിരുന്ന പാപചിഹ്നത്തെ നിങ്ങൾ വെറുത്തിരുന്നു! അവളെവിടെ പോയിരുന്നാലും അതിന്റെ അനർത്ഥം അവിടെയും കാണാമായിരുന്നു! എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ

ഇടയിൽ നിന്നിരുന്ന ഒരുവന്റെ പാപത്തെ, തെറ്റുകളെ, നിങ്ങൾ വെറുത്തിരുന്നില്ല! അവനെ നിങ്ങൾക്കു ഭയമുണ്ടായിരുന്നില്ല! അവന്റെ നെഞ്ചിലുള്ള പാപചിഹ്നത്തെ നിങ്ങൾക്കു കാണമായിരുന്നില്ല." കുറച്ചു നിർത്തിയശേഷം പിന്നെയും തുടർന്നു. "ആ ചിഹ്നം കാണാമായിരുന്നു! നിങ്ങൾക്കല്ലും! ദൈവത്തിന്നതു കാണുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു! പിശാചുക്കൾ അതിനു നേരെ എപ്പോഴും ചൂണ്ടിയിരുന്നു! പൈശാചന്നു അതറിയാമായിരുന്നു! അവന്റെ സ്പർശത്താൽ അതു നീതൃമായി എരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. അതൊരു ജീവിക്കും അറിവാൻ സാദ്ധ്യമായിരുന്നില്ല. വളരെ സാമർത്ഥ്യത്തോടെ അതു ഗോപ്യമായി വെച്ചുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെയിടയിലവൻ സഞ്ചരിച്ചുവന്നു. ഈ മരണദശയിൽ ഇതാ അവൻ നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ നിൽക്കുന്നു! സുഭദ്ര ധരിച്ച പാപചിഹ്നത്തെ നിങ്ങൾ ഒരിക്കൽകൂടി വീക്ഷിക്കേണമെന്നവർ പറയുന്നു! അവന്റെ നെഞ്ചിൽ ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഭയങ്കരപാപചിഹ്നത്തിന്റെ വെറും നിഴൽ മാത്രമാണിതെന്നു നിങ്ങളോടറിപ്പിച്ചു പറയുന്നു. എങ്കിലും ഈ നിഴൽ കൂടിയും അവന്റെ ഹൃദയം ചുട്ടുകരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ദൈവത്തിന്റെ ശിക്ഷാനിയമത്തിൽ ആക്കെക്കിലും സന്ദേഹലേശമുണ്ടെങ്കിൽ അവർ അടുത്തുവന്നു നോക്കണം! അടുത്തുവന്നു അതിന്റെ ചിഹ്നത്തിന്റെ ഭയങ്കരതയെ വീക്ഷിക്കണം".

ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു രാമചന്ദ്രസ്വാമി പുതച്ചിരുന്ന ശാൽവം ദൂരെയെറിഞ്ഞു കളഞ്ഞു. ഒരു നിമിഷം നേരത്തേക്കു ജനങ്ങൾ ഭയവിഹ്വലരായി സ്വാമികളുടെ മാറിൽ നോട്ടമുറപ്പിച്ചു. ആ മാറ്റിൽ പൊതുജനങ്ങൾ കണ്ട ഭയങ്കരമായതെന്തെന്നു വായനക്കാർഗ്രഹിച്ചു കൊള്ളട്ടെ! സ്വാമികൾ ദുസ്സഹവേദനയനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു വിജയ ഭാവത്തിൽ നിലകൊണ്ടു. അടുത്ത നിമിഷം സ്വാമികൾ മണ്ഡപത്തിൽ നിപതിച്ചു. സുഭദ്രേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സു മാറോടണച്ചു ചേർത്തു.

രാമവൈദ്യർ അടുത്തുനിന്നു പിറുപിറുക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ''എന്നിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടു!''

''ദൈവം നിങ്ങൾക്കു മാപ്പുതരട്ടെ!'' സ്വാമികൻ തുടർന്നു. ''നിങ്ങളും ഭയങ്കരമായ പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു.'' സ്വാമികൻ പുത്രിയേയും പ്രിയതമയേയും മന്ദസ്മിതത്തോടെ കടാക്ഷിച്ചു.

''എന്റെ മണിക്യം! അന്നു നീ എനിക്കൊരുമ്മതന്നില്ല. ഇപ്പോൾ നീ എനിക്കൊരു മുകുതം തരില്ലേ!'' സ്വാമികൻ മന്ദശബ്ദത്തിൽ ചോദിച്ചു. മാണിക്യം സ്വാമികളെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു പലവുരു ചുംബിച്ചു.

''സുഭദ്രേ! ഞാൻ പോവുകയായി!'' സ്വാമികൻ മന്ദം പറഞ്ഞു.

''എന്നെ തനിയെവിട്ടുപോവുകയോ?'' സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

''അല്ലാ! നിനക്കു സർവ്വശക്തൻ തുണയുണ്ടു.'' സ്വാമികൻ ആശീർവ്വദിച്ചു.

''നമുക്കെനിയും തമ്മിൽ കാണുവാൻ സംഗതി വരുമോ?'' അവർ ചോദിച്ചു. ''പാപമോചനം ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞില്ലെ? അവിടുന്നെങ്ങോട്ടാണു നോക്കുന്നതു? ഈ നയനങ്ങളിൽ എന്താണു കാണുന്നതു? സുഭദ്ര ചോദിച്ചു.

''സുഭദ്രേ! ശങ്കിക്കാതിരിക്കു! നാം ലംഘിച്ച നീതി! ഇവിടെ വെളിപ്പെടുത്തിയ പാപം! ഇവയെപ്പറ്റി നീ വിചാരിച്ചാലും! നാം ദൈവത്തെ മറന്നു ആത്മശാന്തിയെ മറന്നു എന്നു തെറ്റുചെയ്തുപോയോ അന്നുമുതൽക്കു പരസ്പരം സ്നിഗ്ധബന്ധമുണ്ടാകുമെന്നു ആലോചിച്ചുപോയതു വലിയ അബദ്ധമായിപ്പോയി! ഈശ്വരൻ സർവ്വജ്ഞനാണു! അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാരുണ്യം എന്റെ ഉത്സാഹതയിൽ തെളിഞ്ഞുകണ്ടിരുന്നു. എന്നെ എല്ലായ്പോഴും ശല്യപ്പെടുത്തുന്നതിനു ആ കിഴവനെ ഇങ്ങോട്ടാനയിച്ചതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരുണാബലം കൊണ്ടുതന്നെ! ഇങ്ങനെയല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്റെ പരമാത്മാവു എന്നെന്നേക്കും അധഃപ്പതിച്ചു പോകുമായിരുന്നു! അതിനാൽ ദൈവത്തെ സ്തുതിക്കുക! അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിമതം നിത്യം നടക്കും!

ഞാൻ പോകുന്നു " ഇതോടുകൂടി സ്വാമികളുടെ ദേഹി ദേഹത്തിൽനിന്നും വിട്ടുപിരിഞ്ഞു.

ഇതുവരെയും നിശ്ശബ്ദരായിരുന്ന ജനങ്ങൾ ഭയാത്ഭുതപാരതന്ത്ര്യത്താൽ എന്തു ചെയ്യേണ്ടുവെന്നറിയാതെ മിഴിച്ചു നിന്നു. സുഭദ്രയോ രാമചന്ദ്രസ്വാമികളോ ആരാണ് പാപി?

A Dead Body or something else.

പത്തൊമ്പതാമദ്ധ്യായം.

സമാപ്തം.

ഈ സംഭവങ്ങൾ നടന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടു വളരെ ദിനങ്ങളായി. ജനങ്ങൾ ആ മണ്ഡപത്തിൽ വെച്ചു നടന്ന സംഭവങ്ങളെ ഓരോരോ വിധത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചു. പല ജനങ്ങളും "പാപി" യെന്ന രണ്ടക്ഷരം സ്വാമികളുടെ മാറിൽ കണ്ടിട്ടുള്ളതായിപ്പറഞ്ഞു. ചിലർ പറഞ്ഞിരുന്നതു് ലജ്ജാവഹമായ പെരുമാറ്റത്താൽ സ്വാമികൾതന്നെ ഇരുമ്പുപഴുപ്പിച്ചു മാറിൽ ആ അക്ഷരങ്ങൾ എഴുതിയതാണെന്നായിരുന്നു. രാമവൈദ്യർ വൈദ്യവിചക്ഷണനായിരുന്നതിനാൽ മരുന്നു തേച്ചു സ്വാമികളുടെ മാറിൽ ആ അക്ഷരങ്ങൾ പൊള്ളിച്ചതാണെന്നായിരുന്നു മറ്റു ചിലരുടെ അഭിപ്രായം. വലിയ പദവിയിലിരുന്ന ചിലർ സ്വാമികളുടെ മാറ്റത്തിയാതൊരടയാളവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു ശഠിച്ചിരുന്നു. സ്വാമികൾ ദീർഘനിദ്രയെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ സുഭദ്രയെപ്പറ്റിയാതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നായിരുന്നു അവർ പറഞ്ഞിരുന്നതു്. അധഃപ്പതിച്ചവളുടെ മടിയിൽ കിടന്നു മരിച്ചതു് മനുഷ്യൻ ശരിയാണെന്നു പറയുന്ന സംഗതികളുടെ അവാസ്തവതയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രമെന്നായിരുന്നു ഈ മഹാന്മാരുടെ അഭിപ്രായം!

ഈ ചരിത്രത്തിന്നടിസ്ഥാനം പഴയൊരു കയ്യെഴുത്തു പ്രതിയാണെന്നു ആദ്യമെത്തന്നെ പറഞ്ഞുവല്ലോ! അതെഴുതിവെച്ചതുതന്നെ പലരോടും ചോദിച്ചറിഞ്ഞ സംഗതികളെപ്പറ്റിയാണെന്നു അതിൽ നിന്നുതന്നെ വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു". ഇതിൽനിന്നാനുമാനിക്കേണ്ട സംഗതികളെ ഞാൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല.

സ്വാമികളുടെ മരണശേഷം രാമവൈദ്യരുടെ പ്രകൃതിയിൽ അത്യധികം മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചു. അയാൾക്കു പെട്ടെന്നു ശാരീരികമായും മാനസികമായും ശക്തിയെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടു. പ്രതികാരം എന്ന വിചാരംകൊണ്ടു തറച്ചു പുഷ്ടിച്ചിരുന്ന അയാളുടെ മനസ്സു വിചാരലക്ഷ്യം നഷ്ടപ്പെടുകയാൽ വളരെ മന്ദതരമായിത്തീർന്നു. ഒരു വർഷത്തിന്നുള്ളിൽ വൈദ്യരും ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞു. അയാളുടെ മരണശേഷം അയാൾക്കുണ്ടായിരുന്ന സമ്പത്തുക്കളുടേയും അവകാശികൾ സുഭദ്രയും മകനും മാണിക്യവുമാണെന്നു മരണപത്രപ്രകാരം കൊത്തുവാളും ശങ്കരനുണ്ണിയും ശങ്കരാചാര്യരും ലോകരെ അറിയിച്ചു.

ഈ മാറ്റം സുന്ദരിയായ മാണിക്യത്തിന്റെ നില സുഖതരമാക്കിത്തീർത്തു. അതിനാൽ അമ്മയും മകളും അവിടെത്തന്നെ താമസിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ മകളുടെ കാമുകസ്ഥാനാർത്ഥികളായി മാങ്കാപുരത്തിൽ പല യുവാക്കന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു! അമ്മയും മകളും മാങ്കാപുരത്തെയുപേക്ഷിച്ചു. വളരെക്കാലത്തേക്കു വിശ്വാസയോഗ്യങ്ങളായ യാതൊരു വർത്തമാനങ്ങളും മാങ്കാപുരനിവാസികൾക്കു ലഭിച്ചിരുന്നില്ല.

ഇരുപതുവർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു! സുഭദ്രയും കുഞ്ഞും താമസിച്ചിരുന്ന ഗൃഹം അതുവരെയും അടച്ചു പൂട്ടിത്തന്നെ കിടന്നിരുന്നു! ഒരുനാൾ അതിന്റെ മുമ്പിൽ സുഭദ്ര ആവിർഭവിച്ചു! അവൾ നാലുപാടും ഒന്നുനോക്കി! അതിന്നുശേഷം വാതിൽ തുറന്നകത്തുപ്രവേശിച്ചു. പക്ഷെ മാണിക്യം കൂടെയുണ്ടായിരുന്നില്ല! അവൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടെങ്കിൽ താരുണ്യമുത്തിയായിരിക്കണം! അവൾ വിവാഹിതയായിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം! അവൾക്കു നാലഞ്ചുകുഞ്ഞുങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കണം! അന്വേഷണത്തിൽനിന്നു

മാണിക്യം അപ്രകാരം കല്ല്യാണം കഴിച്ചു സുഖമായിരുപ്പുണ്ടെ
ന്നാണു" വിശ്വാസയോഗ്യമായ അറിവുകിട്ടിയതു്? അവ
മാതാവിനെ ചിന്തിച്ചു പരിതപിക്കുന്നുണ്ടാവാം?

മാണിക്യം നിവസിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തെക്കാൾ സുഭദ്രക്ക
രുമപ്പെട്ടതായിരുന്ന മാങ്കാപുരം! ഇവിടെവെച്ചവൾ പാപി
യായി! ഇവിടെവെച്ചു പാപഫലമനുഭവിച്ചു! ഇവിടെവെച്ചു
പശ്ചാത്തപിച്ചു! അതിനു പ്രായശ്ചിത്തവും ഇവിടെവെച്ചു
ചെയ്തു! ഇവിടെവെച്ചുതന്നെ മരണമടയേണ്ടതുമാണു! അവൾ
വളരെ ഈശ്വരഭക്തിയോടെ ബാക്കി ജീവിതം നയിക്കുന്നതി
നുതുടങ്ങി. മറ്റുനിവാസികൾ പലപ്പോഴും അവളുടെ ഉപദേ
ശമപേക്ഷിച്ചു വന്നിരുന്നു! കാമുകിമാരുടെ ചരിത്രവൃത്ത
അവൾക്കു നീക്കം ചെയ്യുവാൻ ശക്തിയുണ്ടായി! ലോകത്തിൽ
സ്ത്രീപുരുഷബന്ധത്തിനു അടിസ്ഥാനമുറപ്പിക്കുന്ന ഒരു സുവണ്ണാ
സരം ദേവിയിൽ വരുന്നതായിരിക്കുമെന്നു അവൾ ഉപദേശിച്ചു!
അവളുടെ ജീവിതവും അങ്ങനെ അവസാനിച്ചു.

സുഭദ്രയുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം സ്വാമികളുടെയും
അവളുടെയും സ്മാരകമായി അതിനുവേണ്ടി നീക്കി വെച്ചിരുന്ന
ധനം കൊണ്ടു പൊതുജനങ്ങൾക്കൊരു വിഹാരം നിർമ്മിച്ചു. ഈ
വിഹാരത്തിൻ നടുവിൽ രണ്ടു മണ്ഡപം അടുത്തടുത്തായി സ്ഥിതി
ചെയ്തിരുന്നു. ഇതിനു നാലുഭാഗവുമിരുന്നിട്ടായിരുന്ന ശിഷ്യ
ന്മാർ ശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ചിരുന്നതു. ഈ വിഹാരം കുറച്ചുകാല
ത്തിനുള്ളിൽ വളരെ പ്രശസ്തിയിലായി. യഥാർത്ഥപ്രേമ
ത്തിന്നടിസ്ഥാനമായ ഈ ചരിത്രകഥ സാധൂകരിക്കുന്നതിനു
മാങ്കാപുരത്തിൽ ഇന്നും ആ വിഹാരം കെടാവിളക്കുപോലെ
പ്രശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ശുഭം.

241085

A.1072.

പാപി

രാമചന്ദ്രനുണ്ണി.

Indic Digital Archive Foundation

gpura.org